

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare)

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3	4	5
Avizare și consultare publică				
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	1	Concluzie – proiectul de lege sporește major, nejustificat presiunea administrativă asupra afacerilor și nu respectă un just echilibru între interesele părților la circuitul civile. Cresc drepturile discreționare ale autorităților, în mod nejustificat.	Comentariul nu poate fi reținut în lipsa indicării clare a prevederilor care în opinia entității nu respect un just echilibru dar și a celor prin care se sporesc drepturile discreționare ale autorităților.
		2	Considerăm că formele de informare (informațiile precontractuale) cu privire la clauzele esențiale trebuie să fie unice și general aplicabile, nu doar în cazul societăților de asigurare, dar și altor prestatori de servicii financiare.	Comentariul nu poate fi reținut întrucât în cazul contractelor de credit pentru consumatori, legiuitorul a prevăzut categoriile de informații precontractuale la art. 5 din Legea nr. 202/2013. Totodată, în partea serviciilor de plată, prevederi similare se regăsesc la art. 42 Legea 114/2012, iar în partea ce ține de contractele de depozit, proiectul vine cu aceeași categorie de prevederi.
	Serviciul Fiscal de Stat	3	Suplimentar, notăm că, cuvintele „se introduc” nu sunt caracteristice limbajului normativ și prin urmare acestea se vor substitui cu cuvintele „se substituie” și respectiv „se completează cu”.	Se acceptă. Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4: alineatul (2 ¹): litera b) se completează cu textul „, precum și asistenții în brokeraj”; litera c) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora”;	Banca Națională a Moldovei	4	1. La pct. 1, ce vizează modificarea art. 4 alin (2 ¹), propunem completarea subiecților raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției consumatorilor cu sucursalele băncilor înființate în Republica Moldova de băncile din alte state și cu furnizorii de servicii poștale, în vederea coroborării normei cu categoriile de subiecți prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a) și d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – Legea nr. 114/2012), or, actualmente, nu este clară autoritatea responsabilă de protecția drepturilor consumatorilor utilizatorilor de servicii de plată furnizate de respectivii subiecți.	Se acceptă Având în vedere obiecțiile expuse de BNM și alte părți interesate, articolul 4 alineatul (2 ¹) litera d) și litera e) se va expune în următoarea redacție: „litera d) se completează cu textul „, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora”; litera e) va avea următorul cuprins:

litera d) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora”; la litera e), textul „, unitățile de schimb valutar (altele decât băncile)” se substituie cu textul „și intermediarii acestora, casele de schimb valutar”; alineatul se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins: „f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate.”; alineatul (2²) va avea următorul cuprins: „(2²) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.”; articolul se completează cu alineatul (2⁴) cu următorul cuprins: „(2⁴) Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2¹) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.”.			5 2. În legătură cu propunerea de modificare de la lit. e) din art. 4 alin. (2¹), opinăm că, nu este clară referința la „intermediarii” societăților de plată și sucursalelor înființate în Republica Moldova de băncile din alte state și „intermediarii” societăților emitente de monedă electronică și sucursalelor înființate în Republica Moldova de societățile emitente de monedă electronică din alte state. În acest sens, propunem, fie definirea acestora, fie excluderea cuvintelor „și intermediarii acestora”. De asemenea, având în vedere noțiunile cuprinzătoare de „creditor” și de „intermediar de credit” din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem ca intermediarii de credit să fie reglementați generic, la o literă distinctă a art. 4 alin.(2¹) din Legea nr. 192/1998. Suplimentar, atragem atenția că, potrivit art. 4¹ alin. (2) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (în continuare – Legea nr. 62/2008), pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul de a efectua operațiuni de schimb valutar subiecții expres reglementați de lege, referiți generic în Legea nr.62/2008 drept „unități de schimb valutar”. Astfel, cuvintele „casele de schimb valutar” propuse în proiect, se vor substitui cu cuvintele „unitățile de schimb valutar”. Din același considerent, o modificare similară urmează a fi operată și la Art. I pct. 2 din proiectul de lege, ce vizează art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998.	„e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelurilor;”; Se acceptă parțial Scopul amendamentului, propus la litera e), este de a extinde activitatea de supraveghere a CNPF și asupra persoanelor, care intermediază serviciile de plată. Legea nr. 114/2012 operează atât cu termenul „intermediar” cât și cu noțiunea de „agent” în cazul societăților emitente de monedă electronică. Având în vedere obiecțiile expuse de BNM și alte părți interesate, articolul 4 alineatul (2¹) litera e) se va expune în următoarea redacție: <i>litera e) va avea următorul cuprins:</i> „e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelurilor;”. Cu referire la propunerea legată de „unitățile de schimb valutar”, aceasta nu se acceptă din considerentele ce succed. Potrivit art. 41 alin. (2) din Legea nr. 62/2008, „(2) Pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul de a efectua operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice următoarele categorii de rezidenți, denumiți, în sensul prezentei legi, unități de schimb valutar: a) banca licențiată care efectuează operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice prin intermediul birourilor sale de schimb valutar (denumite în continuare birouri
--	--	--	--	--

				<i>de schimb valutar ale băncii licențiate) și/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar;</i> <i>b) casa de schimb valutar – persoană juridică rezidentă constituită conform legislației Republicii Moldova, avînd ca gen unic de activitate efectuarea pe teritoriul Republicii Moldova a operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice prin ghișeele casei de schimb valutar/sucursalei acesteia și/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar;</i> <i>c) persoana juridică rezidentă ce prestează servicii hoteliere (denumită în continuare hotel), care efectuează operațiuni de cumpărare a numerarului în valută străină /cecurilor de călătorie în valută străină de la persoane fizice contra monedei naționale prin intermediul propriului punct de schimb valutar (denumit în continuare punct de schimb valutar al hotelului) și/sau prin intermediul aparatelor de schimb valutar.”.</i> Cu privire la subiectul prevăzut la lit. a), acesta deja este subiect de supraveghere al CNPF (art. 4 alin. (2¹) lit. d) din Legea nr. 192/1998). Respectiv, din cei trei subiecți, prevăzuți la art. 41 alin. (2) din Legea nr. 62/2008, necesită a fi incluse în calitate de subiect al supravegherii, casele de schimb valutar, menționați la lit. b) și punctul de schimb valutar al hotelului, prevăzut la lit. c). Prin urmare, nu se învederează necesitatea de a utiliza termenul generic de „<i>unitățile de schimb valutar</i>”. Cu referire la propunerea legată de art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998, aceasta nu se acceptă, avînd în vedere că: 1) hotelurile nu realizează venituri din prestarea serviciilor de
--	--	--	--	---

				schimb valutar către persoanele fizice. Conform prevederilor pct. 36, lit. a) din Regulamentul privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 335/2016, hotelurile pot desfășura operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice exclusiv pentru cumpărarea de valută sau cecuri de călătorie. 2) serviciile de schimb valutar oferite persoanelor fizice de către bănci sunt adesea servicii adiționale serviciilor lor financiare (credite, depozite, emiterea de carduri, servicii de plată, servicii de investiții, de asigurare etc.), iar plățile băncilor achitate în conformitate cu art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta din Legea nr. 192/1998 ar acoperi eforturile CNPF în supravegherea birourilor de schimb valutar ale băncilor licențiate în domeniul protecției drepturilor consumatorului. Totodată, având în vedere comentariile de mai sus, art. 6 alin. (1) lit. h) liniuța a noua se va expune în următoarea redacție: „ - plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art.5 alin.(1) lit.b) - d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, ale caselor de schimb valutar, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor;”.
		6	3. În legătură cu completarea art. 4 cu alin. (2 ⁴), pentru a reda cu o mai multă claritate intenția autorului, propunem precizarea textului „subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin. (2 ¹)”, eventual prin indicarea expresă a faptului că se au în vedere subiecții care au deținut licența/avizul pentru desfășurarea activității prevăzute la alin. (2 ¹).	Nu se acceptă Ținând cont de multitudinea noțiunilor utilizate în reglementările specifice domeniul bancar, nebankar și asigurărilor. Prevederea legală a fost redată în vederea înglobării tuturor acestor concepte sub o singură redacție.
	Camera de Comerț Americană din	7	La art. 4 este prevăzută completarea cu alineatul (2 ⁴). Atragem atenția că scopul oricărei răspunderi (civile, penale, administrative, contravenționale) este inerent legat de conceptul	Nu se acceptă Norma are drept scop oferirea posibilității CNPF de a supraveghea

	Moldova (AmCham)		de vinovăție. Excepție de la această regulă este răspunderea civilă a părinților pentru prejudiciile cauzate de către copii minori și răspunderea comitentului (angajatorului) pentru fapta prepusului (salariatului). În această ordine de idei, nu pot fi sancționați de către CNPF subiecții care anterior au deținut calitatea de profesioniști pe piața financiară nebanară (cedenți) pentru încălcările comise de către terți (cesionari). Or, fiecare participant este responsabil pentru faptele (acțiunile și inacțiunile) comise. Or, atât Codul Contravențional, cât și codul penal stabilesc principiile individualizării pedepselor, potrivit căruia (i) fiecare este răspunzător pentru faptele comise, și (ii) în lipsa faptei prejudiciabile nu pot exista sancțiuni. În temeiul celor menționate, se propune excluderea alin. (2 ⁴) din proiect.	respectarea drepturilor consumatorilor indiferent de statutul curent al profesionistului, cu condiția existenței unor obligații pe care profesionistul încă nu le-a onorat. Norma nu se aplică în raport cu cedenții, or subiectul normei este entitatea care anterior a deținut calitatea prevăzută la alin. (2 ¹).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	8	Modificările propuse la Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în parte, sunt justificate prin necesitatea prezenței unei „certitudini juridice”. Nota de fundamentare la proiectul de lege abundă în argumente de natura „certitudinii juridice”. Or, în conformitate cu art. 46 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative dispozițiile de conținut sunt reglementările în fond ale raporturilor sociale care formează obiectul actului normativ. Prin urmare, este absolut nejustificată completarea la art. 4 alin. (2 ¹) lit. b) sau expunerea într-o nouă redacție a alin. (2 ²) din același articol. Însăși, autorul fixează că, în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare asistentul în brokeraj reprezintă persoană fizică sau juridică împuternicită/mandată de un broker de asigurare și/sau de reasigurare. Corespunzător, se intervine cu modificări care nu au nici o relevanță, iar asistenții în brokeraj, ad litteram se cuprind în categoria participanților profesioniști pe piața asigurărilor.	Se comentează Art. 1 alin. (7) lit. c) și d) din Legea nr. 106/2022 statuează expres că atribuțiile CNPF se extind asupra categoriilor de persoane păgubite, drepturile și obligațiile acestora și exercitarea drepturilor și obligațiilor asigurătorului RCA. Astfel, modificarea propusă, este orientată spre corelarea normelor juridice, care interacționează și se completează reciproc. Totodată, în art. 4 din Legea nr. 92/2022 este stabilită exhaustiv lista participanților profesioniști pe piața asigurărilor: societăți de asigurare sau de reasigurare, sucursale a unei societăți de asigurare sau de reasigurare dintr-un stat terț, intermediari în asigurări și/sau în reasigurări, care desfășoară activitate în temeiul legii, biroul național. Respectiv, atribuirea asistentului în brokeraj a calității de participant profesionist este una eronată.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA)	9	La pct.1, expunerea alin.(2 ²) din art.4 din legea nr.192/1998, se atestă o ambiguitate și neclaritate a dublării unor prevederi stabilite în Legea nr.106/2022. În general, nu este clară intenția autorului de a mai expune încă o dată, într-o lege o altă prevedere care este reglementată de alt act legislativ, de aceeași categorie (lege organică). Or, Legea nr.106/2022, reglementează expres atribuțiile per domeniu ale CNPF de reglementare, supraveghere și control. Explică autorul proiectului că, intenția este de „a oferi	Nu se acceptă Scopul modificărilor propuse este expunerea clară a competențelor CNPF în raport cu subiecții raporturilor juridice, pentru a corela atribuțiile CNPF prevăzute în art.1 alin.(7) din Legea nr. 106/2022 cu cele prevăzute în Legea nr. 192/1998.

			<i>o mai mare certitudine juridică în ceea ce privește competențele CNPF în raport cu subiecții raporturilor juridice”, însă considerăm că, textul alin.(7) art.(1) din Legea nr.106/2022, este suficient de previzibil și clar.</i>	
		10	Referitor la completarea art.4 din legea nr.192/1998 cu un alineat nou (2 ⁴), sugerăm coroborarea textului cu art. 73 din Legea privind actele normative nr.100/2017, care la alin.(3) stabilește că, actul normativ nu poate fi retroactiv, prin prisma eventualei aplicări a normei după intrarea acesteia în vigoare.	Nu se acceptă Norma nu comportă risc de aplicare retroactivă, or aceasta are drept scop oferirea posibilității CNPF de a supraveghea respectarea drepturilor consumatorilor indiferent de statutul curent al entității , cu condiția existenței unor obligații pe care entitatea încă nu le-a onorat.
	OCN „EASY CREDIT” SRL	11	Articolul 4: alineatul (2¹) lit. c), d), g) Se sugerează modificarea cu următorul conținut: c) se completează cu cuvintele: „, intermediarii de credit ai acestora sau alte persoane, cărora le-a fost externalizată o anumită activitate precontractuală și/sau contractuală ce cade sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; d) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora sau alte persoane, sau alte persoane, cărora le-a fost externalizată o anumită activitate precontractuală și/sau contractuală ce cade sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; g) terțe persoane, care au dobândit gratuit, sau oneros, în totalitate sau parțial, creanțele creditorului dintr-un contract de credit, care la momentul încheierii a fost sub incidența Legii nr. 202 din 12.07.2013, cu modificările ulterioare; Argumentare: Este necesară includerea în rândul subiecților și persoanele care au exercitat și/sau exercită niște atribuții sau funcții ale OCN-rilor sau băncilor, în partea ce ține de recuperarea datoriilor. Urmare acestor activități, creditorul nu transmite drepturile asupra creanțelor, ci împuternicește anumite persoane fizice, sau juridice să execute anumite activități în numele și beneficiul său.	Nu se acceptă Răspunderea pentru sarcinile externalizate o poartă profesionistul. Redacția CNPF este una mult mai holistică întrucât include orice tip de intermediar.
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	12	1. La articolul 4 alineatul (2¹) litera b) din Legea nr.192/1998 se completează cu textul „ , precum și asistenții în brokeraj” - propunem să fie exclusă: Nu susținem cu vehemență aceasta propunere legislativă, care contravine principiilor Directivei IDD 2016/97. Argumentare: La 3 martie 2022, Republica Moldova și-a depus cererea de aderare la Uniunea Europeană (UE). La 17 iunie 2022, Comisia Europeană și-a emis avizul privind cererea de aderare la UE. La 23 iunie 2022, Consiliul European a acordat Republicii Moldova statutul de țară candidată. Astfel, întru susținerea	Nu se acceptă Amendamentul înaintat nu aduce atingere statutului „asistentului în brokeraj”, ce rezultă din noțiunea cuprinsă în Legea nr. 92/2022. Totodată, având în vedere prioritatea protecției drepturilor consumatorului este esențială asigurarea unui regim unic atât pentru cazul prestării serviciului de către profesionist, cât și în cazurile

		vectorului European, condiția principală a oricăror modificări legislative este transpunerea acquis-ului comunitar. Prezenta propunere legislativă nu întrunește cerințele cadrului European expuse de prevederile Directivei europene privind distribuția de asigurări (Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 97 din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări, denumită în continuare Directiva IDD 2016/97). Conform părții (15) din preambulul și art. 1 alin.(3) din Directiva IDD 2016/97, aceasta nu se aplică intermediarilor de asigurări auxiliare (astfel cum sunt „asistenții în brokeraj” definiți în sensul art.4 din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare) care desfășoară activități de distribuție de asigurări în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ anumite condiții. Condiții similare sunt transpuse prin art.109 alin.(3) din Legea nr.92/2022. Și legislația din România (art.2 alin.(l) din Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări) prevede exceptarea de la aplicarea dispozițiilor legii intermediarilor de asigurări auxiliare care desfășoară activitate de distribuție (în sensul legislației naționale - asistenții în brokeraj). Mai mult, asistenții de brokeraj nu reprezintă participanții profesioniști la piața asigurărilor nici în sensul definițiilor din art.13 din DIRECTIVA 2009/138/CE privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II). Suplimentar, în sensul transpunerii art.3 din Directiva IDD 2016/97 sunt statuate dispozițiile art.109 alin.(l) din Legea nr.92/2022, care prevăd că în calitate de asistent în brokeraj poate activa orice persoană fizică sau persoană juridică înscrisă în Registrul asistenților în brokeraj, ținut de brokerul de asigurare și/sau de reasigurare, prezentat, în formă electronică, autorității de supraveghere de la data înscrierii în registru a asistentului în brokeraj. Totodată, autoritatea de supraveghere care licențiază/înregistrează și supraveghează activitatea acestora este Banca Națională a Moldovei (astfel cum este definită „autoritatea competentă” - autoritățile din statele membre abilitate prin acte cu putere de lege sau acte administrative să înregistreze și/sau să supravegheze, după caz, intermediarii de asigurări, reasigurări sau asigurări auxiliare din statele respective- prin Directiva IDD 2016/97 și legislația din România (Legea nr. 236/2018)). Conform compartimentului „5” din Nota de fundamentare, prevederile proiectului nu sunt compatibile cu legislația UE. În aceste condiții, norma propusă la articolul 4 alineatul (2¹) lit.b) din Legea nr.192/1998 nu transpune și nu este compatibilă	prestării serviciului prin intermediari, implicit asistenții în brokeraj. Or, practica CNPF relevă necesitatea nemijlocită de atragere în procedura administrativă și efectuare a investigațiilor cu implicarea asistenților în brokeraj.
--	--	---	--

			legislației UE din domeniul asigurărilor și distribuției în asigurări (Directiva IDD 2016/97). în contextul aprofundării relațiilor Republicii Moldova cu Uniunea Europeană și prin prisma dobândirii statutului de țară candidată la UE la 23 iunie 2022, nu susținem modificările excesive care nu vin în susținerea vectorului European.	
2. Articolul 6: alineatul (1) litera h): liniuța a doua se completează cu textul „, , <i>stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare;</i> ”; la liniuța a noua, textul „ <i>ale unităților de schimb valutar (altele decât băncile)</i> ” se substituie cu cuvintele „ <i>ale caselor de schimb valutar</i> ”; litera se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins: „- <i>plățile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor – persoane fizice;</i> ”; articolul se completează cu alineatul (2 ²) cu următorul cuprins: „(2 ²) <i>În cazul în care bugetul Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive întemeiate, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin.(1¹), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, în cuantumul stabilit potrivit ultimului buget, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație.</i> ”.	Banca Națională a Moldovei	13	4. La pct. 2, suplimentar propunerilor de modificare incluse în proiect și ținând cont că băncile desfășoară mai multe tipuri de activități conform prevederilor Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, Legii nr.62/2008 și Legii nr.114/2012, propunem a se reevalua modalitatea de calcul impusă față de bănci (art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta). Or, actualmente, nu este clar raționamentul care justifică calcularea plăților percepute de la bănci din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor persoane fizice. În același sens, propunem a se reevalua inclusiv principiul de calcul aplicat organizațiilor de creditare nebanară, cât și asociațiilor de economii și împrumut.	Nu se acceptă Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	14	Privind modificarea propusă la art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a doua, menționăm că, de facto, prin nici o statistică adițională autoritatea nu a venit cu argumente plauzibile de a percepe în bugetul său o atare taxă – plățile societăților de asigurare, în mărime de până la 0,3 la sută din primele brute anuale subscrise, stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare. Cu trimitere la Raportul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2023 se constată că, pentru întreaga perioadă de referință au fost înregistrate, analizate și soluționate 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente. Deci, finalmente 143 petiții pe componenta asigurări. Raportul nu conține detalii aferente articolului de venituri pe componenta protecției consumatorilor de servicii de asigurare, doar o sumă generală de 5 305,8 mii lei, aceasta reprezentând plata pentru jumătate de an pe întregul segment de asigurări și creditare nebanară. În cadrul acțiunilor de examinare și soluționare a reclamațiilor depuse de către consumatori, CNPF a aprobat doar 1 decizie, prin care a constatat încălcarea de către un asigurător a cerințelor privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în partea ce ține de înlăturarea erorilor admise la completarea formularului „Constatare amiabilă de accident” (a se vedea Raportul anual 2023 CNPF). Corespunzător, cuantumul taxei, având în vedere disciplina bugetară a asigurătorilor și onorarea incontestabilă a obligațiilor în raport cu bugetul CNPF (cifra primelor brute subscrise trim. III anul 2023 nu este disponibilă pe pagina web a BNM), să	Nu se acceptă Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect, deoarece concretizarea propusă în proiect nu intervine asupra conceptului normei. Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.

			admitem de 50 la sută din 5 305,8 mii lei - 2 652,9 mii lei, este una absolut neproportională. Hotărârea CNPF nr. 50/1 din 29.10.2024 privind cuantumul taxelor și plăților stabilite și percepute de către Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2025 relevă că plata asigurătorilor nu a fost revizuită, fiind stabilită la cota maximă stabilită prin art. 6 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare de 0,3% din primele brute anuale subscrise. În cadrul consultărilor publice organizate de Comisia economie, buget și finanțe asupra proiectului de lege care vizează facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe din 14 noiembrie 2024 se desprinde intenția legislativului de a revizui prin micșorare cu 50 la sută sau abroga plata asigurărilor de viață. Trebuie să reținem că CNPF actualmente dispune doar de prerogative aferente protecției consumatorilor, supravegherea propriu-zisă revine Băncii Naționale a Moldovei, efort netaxat adițional. Plata efectuată de către asigurători către CNPF se cuprinde în tariful primelor de asigurare, corespunzător este un cost, care se achită de consumatori. Articolul 4 alin. (2¹) și alin. (2²) (în redacția actuală și în redacția înaintată) din Legea nr. 192/1998 stabilește că, CNPF își exercită atribuțiile pe segmentul asigurărilor în domeniul drepturilor consumatorilor, în sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, consumator se prezumă doar persoanele fizice, iar în partea ce ține de asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto – atât persoane fizice, cât și persoane juridice. În partea ce ține de plățile pe care le achită participanții profesioniști la piața asigurărilor nu s-a făcut o delimitare, așa precum s-a reglementat pe segmentul bancar/creditare nebancară, raportându-se doar consumatorilor persoane fizice. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de asigurători, nu doar diferențiat în funcție de categoria de asigurare, dar și cuantumul maxim, care ar trebui coroborat și uniformizat (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente – art. 3 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative) cu cel aplicat sectorului bancar/creditare nebancară - 0,05 la sută, precum și aplicat față de primele brute anuale subscrise de persoane fizice, cu excepția primelor subscrise în cadrul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto – atât de persoane fizice, cât și de persoane juridice.	
--	--	--	---	--

		15	La completarea propusă la art. 6 alin. (2 ²) privind situația de neaprobare a bugetului CNPF pentru anul următor, autorul proiectului trebuie să vină cu concretizări privind motivele cu specificarea exhaustivă a temeiurilor neaprobării. În atare situație se lasă spațiu de interpretare pentru întemeierea neaprobării bugetului pentru anul următor, respectiv aplicarea cuantumului taxelor și plăților în continuare potrivit ultimului buget.	Se acceptă parțial Alineatul (2 ²) se va expune în următoarea redacție: „(2 ²) În cazul în care cuantumul taxelor și plăților Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive care nu pot fi imputate Consiliului de administrație, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin. (1 ¹), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, potrivit cuantumurilor aplicate în anul precedent.”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	16	1. La Art.6 alin. (1) lit. h) din Legea nr.192/1998 liniuța a doua, se propune substituirea textului ”0,3 la sută din primele brute anuale subscrise” cu textul ”0,05 la sută din primele brute subscrise”. <i>Argumentare:</i> Propunerea de micșorare a plăților achitate în bugetul CNPF de către societățile de asigurare este întemeiată pe numărul de petiții nesemnificativ înregistrat în raport cu volumul de polițe de asigurare anuale emise. Este un abuz față de societățile de asigurare obligația să achite 0,3 la sută din primele brute subscrise, fiind cea mai mare plată în raport cu alți subiecți similari ai raporturilor ce țin de supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de asigurători, nu doar diferențiat în funcție de categoria de asigurare, dar și cuantumul maxim, care ar trebui coroborat și <i>uniformizat</i> (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente – art. 3 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative) cu cel aplicat sectorului bancar/creditare nebancară - <i>0,05 la sută</i> . Totodată, dacă ne referim la anul 2023 ca reper pentru analiză, este important să menționăm următoarele: Nr. de polițe de asigurare în vigoare la începutul anului 2023: 1.227.593 polițe Nr. de polițe de asigurare emise: 1.968.256 polițe Nr de petiții examinate: 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente. ¹ Rata petițiilor în raport cu numărul de polițe de asigurare valabile pe parcursul anului 2023: 0,004 la sută. Plăți regulatorii aferente societăților de asigurare: 0,3 la sută din primele brute subscrise, ceea ce constituie estimativ o sumă anuală în mărime de 8.807.840 lei.	Nu se acceptă Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect, deoarece concretizarea propusă în proiect nu intervine asupra conceptului normei. Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.

			Urmare a analizei este vădită improporționalitatea coeficientului de plată reglementat în raport cu indicatorii efectiv înregistrați. Mai mult, aceste plăți sunt incluse în calculul mărimii primelor de asigurare achitate de către consumatori, drept consecință diminuarea plăților efectuate de către asiguratorii în bugetul CNPF va determina micșorarea costului poliței de asigurare. Referitor la baza de calcul a plăților achitate de către societățile de asigurare, se propune a fi efectuate din Primele anuale nete subscrise, avînd în vedere că anume acest indicator reflectă situația reală a polițelor de asigurare emise pentru care societățile de asigurare poartă răspundere. Primele brute anuale subscrise includ polițele de asigurare care au fost reziliate, polițele anulate și partea de primă transmisă în reasigurare. Este abuzivă impunerea societăților de asigurare să achite plăți calculate din polițelor de asigurare reziliate, anulate și, mai grav, din părțile de prime cedate în reasigurare, caz în care se majorează neîntemeiat cheltuielile asiguratorilor. ¹ Raport anual CNPF pentru anul 2023	
	Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule	17	La pct.2, deși proiectul de lege are ca obiect „consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare”, se intervine cu propunere de completare a art.6 lit.h) liniuța a doua din Legea nr. 192/1998, care reglementează plățile societăților de asigurare achitate cu periodicitate în vederea finanțării Comisiei Naționale a Pieței Financiare. De menționat, că propunerea respectivă excedă obiectul și scopul proiectului de lege, dar analizând Nota de fundamentare a proiectului, nu se atestă o explicație sau premisele care au condiționat amendamentul respectiv. Se creează impresia, că se dorește <i>inter alia</i> sporirea plăților care sunt virate în bugetul de finanțare a CNPF paralel cu consolidarea cadrului de protecție a consumatorilor.	Nu se acceptă Propunerea respectivă a parvenit în repetate rânduri din partea participanților pieței. Norma propusă nu crează premise pentru sporirea taxelor percepute ci are drept scop oferirea dreptului de stabilire diferențiată a cuantumurilor plăților, legea prevăzând plafonul maxim al taxei.
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	18	La art.6 alin. (1) lit. h) din Legea nr.192/1998 liniuța a treia, se propune substituirea textului plățile intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea comisioanelor" cu textul plățile intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, în mărime de până la 0,01 la sută din valoarea comisioanelor" sau de exclus (din motivul dublei impunerii, dat fiind că cuantumul comisioanelor este deja inclus în prima brută subscrisă - baza de achitare a plăților pentru asiguratorii). Argumentare: în condițiile Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorului, este definit ca consumator - „persoana fizică”. Și doar în cazul asigurărilor RCA, în sensul art.4 alin.(2²) din Legea nr.192/1998	Nu se acceptă Obiecția nu ține de obiectul prezentului proiect.

		se extinde la subiecți ai raporturilor juridice. La fel, se observă că: - plata pentru sectorul organizațiilor de creditare nebancară (OCN) a fost stabilită la nivelul de 0,05% din valoarea soldului creditelor acordate persoanelor fizice; - plățile băncilor, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor acordate consumatorilor persoane fizice. Astfel, plățile introduse la art.6 alin.(l) lit.h) din Legea nr.192/1998 pentru entitățile supravegheate din sectorul asigurări urmează a fi uniformizată cu baza de calcul pentru celelalte sectoare. Propunerea de micșorare a plăților achitate în bugetul CNPF de către brokerii de asigurare sau de asigurare este întemeiată pe numărul de petiții nesemnificativ înregistrat în raport cu volumul de polițe de asigurare anuale emise. Suplimentar, baza de calcul - comisionul - deja se include în baza de calcul - prime brute subscrise - din care achită plățile asigurătorii. Astfel, se observă o impunere dublă. Totodată, conform datelor incluse în Raportul anual al CNPF pentru anul 2023 (publicat pe pagina web www.cnpf.md): Venituri aferente: - pieței de capital 6 389,6 mii lei (11,8% din total); - pieței de asigurări 18 483,5 mii lei (34,3% din total); - domeniului de creditare nebancară 16 903,3 mii lei (31,4% din total); - domeniului de protecție a consumatorilor 5 305,8 mii lei (9,8% din total) - alte surse legale de venit 6 869,2 mii lei (12,7%) din total. Dacă ne referim și la alte date incluse în Raportul anual al CNPF pentru anul 2023 ca reper pentru analiză, este important să menționăm următoarele: Nr. de polițe de asigurare în vigoare la începutul anului 2023:1.227.593 Nr. de polițe de asigurare emise: 1.968.256 Nr de petiții examinate: 146 de reclamații, dintre care 3 redirecționate către alte autorități publice competente. Rata petițiilor în raport cu numărul de polițe de asigurare valabile pe parcursul anului 2023: 0,004 la sută. Urmare a analizei este vădită improporționalitatea coeficientului de plată reglementat în raport cu indicatorii efectiv înregistrați (plățile achitate de sectorul asigurări 18483,5 mii lei / 146 reclamații - 126,6 mii lei constituie plățile achitate de sector pentru examinarea 1 (unei) reclamații). Din analiza prezentată se observă că, participanții profesioniști la piața asigurărilor achită cea mai mare plată în raport cu alți	
--	--	---	--

			subiecți similari ai raporturilor ce țin de supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. Având în vedere cele prenotate se interferează necesitatea revizuirii cuantumului plăților achitate de intermediarii în asigurări, fiind propus un cuantumul maxim, care ar trebui coroborat și uniformizat (unul din principiile activității de legiferare este echilibrul între reglementările concurente - art. 3 alin. (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative) - 0,01 la sută.	
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	19	Cu privire la modificarea <u>art. 6 alin. 1 lit. h)</u> prin suplimentarea categoriilor de contracte din care se achită contribuții la bugetul CNPF – sunt stimulate astfel AEÎ să nu acorde asemenea împrumuturi, sau să le califice în alt mod. Se vor genera situații conflictuale de la raportarea unor contracte la categoria contractelor de consum sau în alte scopuri. Incertitudinea va fi majorată și în caz de acceptare a propunerii de a se acorda și fidejursorilor calitatea de consumator, ori un împrumut comercial, acordat unei persoane juridice cu fidejutori persoane fizice terțe, va fi susceptibil de interpretare diferită.	Nu se acceptă Nu poate fi acceptată excluderea taxei pentru o categorie de subiecți supravegheați, or aceasta ar constitui un tratament discriminatoriu în raport cu cei în raport cu care se percep taxe. În partea calificării corecte a contractelor, acest fapt ține de buna-credință a asociației. La stabilirea cuantumului plăților ce urmează a fi încasate, CNPF va contrapune informațiile oferite de AEÎ în acest sens cu datele raportate în conformitate cu cadrul normativ la BNM.
3. Articolul 8: la litera b) și litera i), litera „e)” se substituie cu litera „g)”; la litera c), cuvintele „acordă autorizații de reorganizare a acestora” se substituie cu textul „ aprobă calitatea de persoană acceptată, de agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții”; articolul se completează cu litera c²) cu următorul cuprins: „c²) acordă autorizații de reorganizare emitenților;”; la litera f¹), după cuvântul „control” se introduce textul „ , inclusiv sub forma	Serviciul Fiscal de Stat	20	1) La art. I: a) pct. 3, urmează de revizuit textul „litera b) și litera i), litera e) se substituie cu litera g)”. Or, potrivit tehnicii legislative, renumerotarea nu se admite. Mai mult, pentru exprimarea intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, se utilizează cuvintele „se abrogă”;	Se acceptă Prevederea ce vizează modificarea art. 8 lit. a) și lit. i) se va reda în următoarea redacție: „3. Articolul 8: la litera b) și litera i), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”; În același timp, a fost exclusă propunerea de modificare a lit. o), aceasta nefiind relevantă în contextul modificărilor introduse prin Legea nr. 259/2024 pentru modificarea unor acte normative (facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe).

cumpărăturii de control,” iar litera „e)” se substituie cu litera „g)”; la litera o): textul „, de asemenea” se exclude; litera q) se completează cu cuvintele „ și a fondurilor de pensii facultative”; la litera t), cuvintele „subiecților supravegheați” se substituie cu textul „participanților la piața financiară nebancară și a subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2¹)”.	Banca Națională a Moldovei	21	5. La pct. 3, ce vizează completarea art. 8 cu lit. c²), se va preciza dacă prin ”emitenți” se au în vedere doar subiecții prevăzuți la lit. c) al aceluiași articol.	Se comentează Termenul „emitenți” se interpretează sistemic în raport cu contextul legii-cadru. Totodată, normele speciale prevăd acordarea de către CNPF autorizațiilor de reorganizare pentru societățile pe acțiuni și a avizelor prealabile de reorganizare sau dizolvare a OPCA și a SAI, motiv din care nu se consideră necesară concretizarea, pe principii de coroborare a normelor. Litera c²) se va expune în următoarea redacție: „c²) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare sau dizolvare a organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor ;”.
4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „bancare” se exclude; la litera d), cuvântul „prescripții” se substituie cu cuvântul „decizii”; alineatul se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebancară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;”; la litera e), litera „e)” se substituie cu litera „g)”; alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”; după alineatul (1³) se introduc alineatele (1⁴) – (1⁸) cu următorul cuprins: „(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	22	La pct. 4. prin care se propune completarea art. 9 alin. (1²) menționăm că potrivit art. 60 alin. (1) din Codul Administrativ, „termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel”. Totodată, alineatul 5 al aceluiași articol prevede „în mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile”. Respectiv, propunerea de completare a articolului 9, depășește limita maximă stabilită. În context, se propune revizuirea acesteia prin prisma normelor citate.	Se acceptă parțial Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de

(1⁵) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (1⁶) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). (1⁸) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii”.		23 Cu referire la completarea art. 9 cu alin. (1⁴-1⁸), ținem să menționăm că mecanismul cumpărăturii de control este reglementat de Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior. Așadar, potrivit art. 3 a legii menționate, „cumpărătură de control – acțiune efectuată de către persoane împuternicite din cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Serviciului Fiscal de Stat, care constă în procurarea bunurilor materiale, în efectuarea comenzii de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor, din contul mijloacelor prevăzute pentru acest scop în bugetul autorității respective, fără scopul de a le achiziționa (consuma) sau de a le comercializa. După legitimarea persoanei împuternicite și informarea comerciantului despre cumpărătura de control, produsele procurate se restituie contra valorii acestora, cu excepția produselor care nu pot fi restituite în starea lor inițială și a serviciilor executate”. Subsecvent, recomandăm după alin. (1³) instituirea unei norme care să atribuie Comisiei Naționale dreptul de efectuare a cumpărăturii de control, după cum urmează: „Comisia Națională desfășoară proceduri administrative de control, inclusiv prin efectuarea cumpărăturii de control”. În plus atragem atenția că redacția propusă pentru alin. (1⁶) face derogări de la prevederi inexistente în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.	9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1²): „alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control care, vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”. În același timp, Art. I pct. 4 din proiect a fost completat cu următorul amendamen: „la alineatul (1¹) cuvântul „bancare” se exclude;”. Nu se acceptă Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, nu este aplicabilă serviciilor financiare. Referitor la completarea art. 9 cu o normă care să atribuie CNPF dreptul de a efectua cumpărătura de control, acest fapt nu este necesar, în condițiile amendamentului propus la art. 8 litera f¹) din Legea nr. 192/1998, care stabilește atribuțiile CNPF. (A se vedea pct. 3 din Art. I din proiect) Se comentează Derogarea este realizată de la conținutul Anexei, parte integrantă a Legii nr. 105/2003, care conține lista produselor nealimentare de calitate corespunzătoare ce nu pot fi returnate sau înlocuite cu un produs similar.
---	--	---	--

	Serviciul Fiscal de Stat	24	b) pct. 4, recomandăm revizuirea textului „la litera e), litera e) se substituie cu litera g)”. Totodată, menționăm că lit. g) a fost abrogată prin Legea nr. 58/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 30.03.2020. Recomandare valabilă și pentru pct.9.	Se acceptă Prevederea din proiect ce vizează modificarea art. 9 alin. (1) lit. e) va avea următoarea redacție: <i>„la litera e), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”;</i> ”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	25	2. La art. 9 este prevăzută completarea alin. (1 ²) cu al doilea enunț cu următorul cuprins: <i>„Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;</i> Conform experienței aferente procedurilor administrative de control, CNPF restricționează, deseori, răspunsul participanților la 3-5 zile. Astfel, pentru asigurarea unui echilibru eficient între drepturile participanților și capacitatea CNPF de a acționa eficace, ar fi prudent să fie reglementat și un termen rezonabil pentru participanți de a răspunde solicitărilor CNPF. Acest lucru ar contribui la evitarea întârzierilor nejustificate și la menținerea unui cadru de reglementare echitabil. De asemenea, termenul procedurii administrative ar trebui să fie unul general, fără a favoriza anumite autorități publice în raport cu altele. Or, prin Codul Administrativ s-a dorit codificarea normelor din domeniu administrativ și aplicarea uniformă a acestora. Menționăm, că termenul de general de 30 de zile în interiorul căruia urmează a fi efectuată procedura administrativă este motivat și suficient, legiuitorul stabilind la art. 60 alin. (4) și (5) posibilitatea extinderii la cel mult 90 zile a termenului procedurii administrative, cu stabilirea, că se admite prelungirea în cazuri excepționale, de o complexitate deosebită. Similar, mai multe autorități publice exercită controlul public de o înaltă complexitate, în temeiul normei generale – de 30 de zile, spre exemplu Serviciul Fiscal de Stat, etc. E nejustificat stabilirea unui termen de 6 ori mai mare decât termenul general prevăzut de Codul administrativ, care este actul normativ de bază obligatoriu pentru executarea autorităților publice în exercitarea controlului public. În această ordine de idei, considerăm rezonabil păstrarea termenului de 30 zile statuat în art. 60 Cod Administrativ.	Se acceptă parțial Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile, atât pentru autoritate, cât și pentru participanți, de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75 ¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1 ²): <i>„alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”.</i>

		26	3. La art. 9 este prevăzută introducerea unui nou alineat (1⁷) cu următorul cuprins: <i>„(1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit).”</i> Propunerea dată vine în contradicție vădită cu art. 46 din Constituție. Potrivit normei constituționale, <i>„dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire”</i>. În această ordine de idei, solicităm excluderea posibilității efectuării unei cumpărături de control în cazul contractelor cu executare succesivă, inclusiv contractelor de credit. Între altele, planează riscul contractării unor credite ipotecare (pe un termen de 30 ani) cu titlu de „cumpărătură de control” și utilizarea gratuită a resurselor creditorilor. Totuși, în cazul în care autorul insistă asupra păstrării propunerii, considerăm necesară reglementarea anumitor limite în cadrul cumpărăturilor de control, și anume clarificarea periodicității și termenului în care urmează a fi rambursată valoarea creditului. Respectiv, se propune limitarea rambursării fără costuri în termen de până la 14 zile, similar cu dreptul de revocare a contractului. În caz contrar, urmând a fi achitat creditul plus costurile conform prevederilor contractuale. De asemenea, urmează a fi menționate actele în baza cărora va fi informat profesionistul și va fi delimitată cumpărătura de control. Fiecare tranzacție are anumite costuri (procesarea informației, păstrarea datelor, accesul pentru birourile de credit, etc.), respectiv, este absolut necesară limitarea cumpărăturilor de control cât și limitarea termenului de rambursare a valorii totale a creditului.	Se acceptă parțial Alineatul (1⁷) se va expune în următoarea redacție: <i>„(1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.”</i> Se comentează Cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023, care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului), desfășurate (desfășurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului (1⁴): <i>„(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”</i>
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	27	La pct.4, substituirea la lit.d) art.9 din Legea nr. 192/1998 a cuvântului „prescripții” cu cuvântul „decizii”, o considerăm nefondată. În nota de fundamentare a proiectului, autorul nu	Nu se acceptă Propunerea respectivă vine să excludă interpretările contradictorii pe marginea

			specifică premisele și condițiile care au determinat această propunerea amendării acestei norme. Or, prin amendamentul precitat, se creează impresia că CNPF-ului i se atribuie un rol de instanță de judecată. La acest aspect, vom reveni și pe parcursul avizului la comentarea propunerii de amendare a Codului de executare.	statutului instituției „prescripției”. Or, în Legea 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, prescripția figurează în calitate de sancțiune. În practica CNPF, prescripția, regăsită la art. 9, se aplica în sensul de dispunere de a realiza o anumită acțiune, respectiv, în esență, o decizie a autorității în raport cu care se utiliza generic verbul „a prescrie”. În condițiile în care CNPF în temeiul art. 20 alin. (1) din Legea nr. 192/1998 emite decizii, substituirea termenului <i>prescripții</i> prin norma vizată nu vine decât să aducă consecvență în terminologia utilizată. Pentru a aduce claritate, Nota de fundamentare se va completa cu respectivele remarci.
		28	Pe de altă parte, completarea alin.(1²) cu un enunț nou, care stabilește un nou termen pentru examinarea procedurilor administrative, în opinia noastră, este un termen nerezonabil, iar propunerea de amendare, nejustificată. Așadar, procedurile administrative sunt reglementate per general de Codul administrativ și, care, de regulă, potrivit art. 60 trebuie să fie finalizate în termen de 30 de zile. Tot același articol, prevede că acest termen general ar mai putea fi prelungit cu cel mult 15 zile, din motive legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, sau în mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile. Așadar, autorul proiectului propune o excepție de la regula generală și stabilește, indiferent de complexitatea cazului, un termen limită care nu poate fi depășit de 180 zile, adică 6 luni. Opinăm, prin urmare că, în speță se va crea un precedent foarte periculos pentru alte autorități publice, care după acest exemplu, vor înainta propuneri de <i>lege ferenda</i> în scopul amendării actelor normative (legi speciale) care guvernează activitatea lor cu prevederi care extind termenul de examinare a procedurilor administrative, iar în final, norma din Codul administrativ va deveni inaplicabilă, deoarece legile speciale vor reglementa alt termen decât cel stabilit în cod.	Se acceptă parțial Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile, atât pentru autoritate, cât și pentru participanți, de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art.

			La caz, prin adoptarea Codului administrativ, în vigoare din 1 aprilie 2019, s-a dorit consolidarea întregului proces decizional și de administrare publică, din motiv că anterior adoptării acestuia, raporturile administrative erau reglementate de o serie de proceduri speciale și neuniforme, conținând deseori și contradicții între prevederi, fapt ce ducea la o aplicare greoaie și neunitară a lor de către autoritățile publice, instanțele de judecată cât și cetățeni. Astfel, se va reveni la un cadru legal neuniform, iar instanțele de judecată, care vor examina spre exemplu, acțiunile în contencios administrativ, vor aplica prevederi diferite procedurilor similare care emană de la diferite autorități publice, care în fond, reprezintă administrația publică centrală. Autorul proiectului, argumentează operarea acestei modificări prin <i>volumele materialelor care necesită a fi verificate, care de cele mai multe ori, depășesc resursele de timp alocate la acest capitol</i>, însă considerăm că orice autoritate publică, care inițiază o procedură administrativă, are mai mult sau mai puțin materiale de studiat, care necesită a fi verificate, pentru a prezenta o poziție. Cu atât mai mult, că Codul administrativ oferă autorității publice termenul de 90 de zile, în care petentul ar putea avea o soluție la petiția sau cererea sa. Reiterăm, că termenul de 180 de zile nu-l considerăm a fi unul rezonabil, implicit prin prisma protecției consumatorului.	75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1²): <i>„alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:</i> <i>„În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;</i>
	OCN „EASY CREDIT” SRL	29	Articolul 9: alineatul (1²), (1⁴) – (1⁸). Se sugerează modificarea cu următorul conținut: (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 90 de zile din data inițierii controlului. (1⁴) Cumpărătura de control se efectuează prin achitarea fie în numerar, iar la necesitate prin transfer, de către angajatul Comisiei Naționale, ce acționează în calitate de cumpărător, delegat în modul corespunzător, căruia urmează să i se restituie mijloacele financiare achitate din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1⁵) Profesionistul, urmează să restituie angajatului Comisiei Naționale (cumpărătorului) mijloacele financiare primite de la acesta urmare a cumpărăturii de control, iar acesta la rândul său urmează să restituie către Comisia Națională, în mărime deplină mijloacele bănești utilizate. Modul de desemnare și de restituire a mijloacelor financiare către angajatul Comisiei Naționale urmează a fi stabilite prin acte normative interne. (1⁶) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile achiziționate în cadrul cumpărăturii de	Se acceptă parțial În partea propunerii, ce vizează alin. (1²), practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile.

		control, vor fi restituite de către angajatul Comisiei Naționale, în decursul a 5 zile calendaristice, profesionistului care le-a înstrăinat, inclusiv, în cazul bunurilor, care, conform actelor normative, nu pot fi supuse restituirii. Bunurile cu urme de desigilare și/sau uzură nu pot fi restituite. În cazul serviciilor care au fost achitate și prestate, angajatul Comisiei Naționale nu poate cere rezoluțiunea contractului și restituirea mijloacelor financiare de la profesionist, iar în cazul în care serviciul nu a fost achitat, dar a fost prestat, angajatul Comisiei Naționale urmează să achite serviciul efectiv prestat, iar Comisia Națională urmează să restituie, în decursul a 5 zile calendaristice, contravaloarea serviciului către angajatul său. 1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, angajatul Comisiei Naționale va restitui profesionistului, în termen de 5 zile calendaristice, doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Termenul este în decădere, în cazul în care acesta este depășit, profesionistul are dreptul de a pretinde costurile aferente creditului, conform condițiilor contractuale. (1⁸) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații delegați ai Comisiei Naționale, de către angajatul profesionistului, sau cele efectuate prin camerele de supraveghere, precum și explicația reprezentantului entității supuse controlului. Argumentare: Urmează a fi stabilită data de când începe să curgă termenul procedurii administrative, iar termenul de 180 zile ni se pare un termen exagerat. Cumpărătura de control urmează a fi efectuată de către angajatul Comisiei Naționale și nu de Comisia Națională, întrucât, aceasta poate duce la recalificarea raportului juridic, prin excluderea calității de consumator. Or, acordul este încheiat între profesionist și un consumator, chiar dacă acesta acționează în numele angajatorului său. Astfel, în mod firesc, mijloacele financiare urmează a fi achitate de către consumator, parte a raportului juridic și nu de către un terț. La fel, urmează a fi reglementat mai detaliat și termenul în cadrul căruia părțile vor rezoluționa contractul în temeiul legii, fiind puse în condiții inițiale, iar în cazul în care o parte deja a beneficiat de careva servicii, acestea urmează a fi achitate nemijlocit părții care le-a executat.	Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1²): <i>„alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:</i> <i>„În cazul procedurilor administrative de control care, vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;</i> În partea propunerilor, ce vizează alin. (1⁴) – (1⁸), a se vedea comentariul de la pct. 26, anume, în partea în care se specifică că cumpărătura de control va fi reglementată prin același act normativ al autorității de supraveghere, care reglementează procedura de control. În acest sens, CNPF, prin Hotărârea nr. 60/10/2023, a aprobat Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului), desfășurate (desfășurat) de către CNPF, și care va fi modificat prin completare cu dispoziții speciale referitoare la cumpărătura de control. În context, CNPF va lua în considerație recomandările înaintate la formularea amendamentelor pentru actul subsidiar prenotat. În context, alineatul (1⁴) se va expune în următoarea redacție:
--	--	---	---

				„(1 ⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin. (1 ²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	30	Formarea unei proceduri noi „cumpărătura de control”, fără a determina cadrul legal al acestei proceduri, măcar prin trimitere, nu corespunde principiilor statului de drept, ori acordă autorității o marjă de discreție nelimitată.	Se comentează Cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control (Hotărârea nr. 60/10/2023), care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului), desfășurate (desfășurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului (1 ⁴): „(1 ⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin. (1 ²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”.
	Asociația Băncilor din Moldova	31	1. Art. I Punctul 4 (modificarea art. 9 al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) se propune excluderea alin. (1) ² . Termenul procedurii administrative ar trebui să fie unul general, fără a favoriza anumite autorități publice în raport cu altele. Or, prin Codul Administrativ s-a dorit codificarea normelor din domeniu administrativ și aplicarea uniformă a acestora. Menționăm, că termenul general de 30 de zile în interiorul căruia urmează a fi efectuată procedura administrativă este motivat și suficient, legiuitorul stabilind la art. 60 alin. (4) și (5) posibilitatea extinderii cu cel mult 90 zile a termenului procedurii administrative, cu stabilirea, că se admite prelungirea în <u>cazuri excepționale, de o complexitate deosebită</u> . Similar, mai multe autorități publice exercită controlul public de o înaltă	Se acceptă parțial Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative.

			complexitate, în temeiul normei generale – de 30 de zile, spre exemplu Serviciul Fiscal de Stat, etc. E nejustificat stabilirea unui termen de 6 ori mai mare decât termenul general prevăzut de Codul administrativ, care este actul normativ de bază obligatoriu pentru executarea autorităților publice în exercitarea controlului public. În această ordine de idei, considerăm rezonabil păstrarea termenului de 30 zile statuat în art. 60 Cod Administrativ.	Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice . De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Având în vedere considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a amendamentului ce vizează alin. (1²): <i>„alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins:</i> <i>„În cazul procedurilor administrative de control care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”.</i>
		32	2. Art. I Punctul 4 (modificarea art. 9 al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) se propune excluderea alin. (1)⁴ - (1)⁸. Or, prin prisma Directivei nr. 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 privind contractele de credit de consum, nu este reglementată cumpărătura de control în domeniu contractării creditelor. În legislația Republicii Moldova, cumpărătura de control este reglementată de către Codul Fiscal (art. 224) și se referă la contractele cu executare imediată. Atragem atenția că potrivit art. 9 alin. (1)⁷. propus spre adoptare, în cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Considerăm o asemenea abordare periculoasă. Mai mult ca atât, CNPF are suficiente pârghii de a efectua controlul în condițiile reglementărilor existente, inclusiv în baza unor petiții sau din oficiu. La fel, nici Legea 105/203 privind protecția consumatorilor și nici Legea nr. 131 privind controlul de stat nu reglementează cumpărătura de control. Astfel	Nu se acceptă Necesită a menționa faptul că așa fel de control este acceptat la nivel internațional. Pentru mai multe detalii, a se consulta lucrarea „An Introduction to Developing a Risk-Based Approach to Financial Consumer Protection Supervision, WORLD BANK”. Totodată, cumpărătura de control reprezintă o formă în care poate fi realizată activitatea de control. La rândul său, procedura administrativă de control este reglementată prin Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control, aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023, care stabilește cadrul material și procedural al activității de control (controlului),

			nu este clar când va fi rambursat integral creditul contractat cu titlu de cumpărătură de control, asta în condițiile în care profesionistului i se va restitui suma inițială debursată. În această ordine de idei, alin. (1)⁷ al art. 9 din Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare vine în contradicție vădită cu art. 46 din Constituție. Potrivit normei constituționale, <i>„dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire”</i>. În această ordine de idei, solicităm excluderea posibilității efectuării unei cumpărături de control în cazul contractelor cu executare succesivă, inclusiv contractelor de credit. Între altele, planează riscul contractării unor credite ipotecare (pe un termen de 30 ani) cu titlu de „cumpărătură de control” și utilizarea gratuită a resurselor creditorilor. Înțelegem, în ultimă instanță că, menirea unei astfel de norme este de a verifica dacă instituțiile bancare respectă drepturile consumatorilor, oferă informații clare și complete despre costurile și condițiile creditului, și dacă aplică corect dobânzile și comisioanele, or, în asemenea caz, am opta pentru „cumpărătura de control” doar pentru etapa precontractuală, întru evitarea eventualelor riscuri care ar putea apărea. Totodată, lipsa unei analize complete a tuturor acestor riscuri, vor condiționa, cel mai probabil, un grad mai înalt de retenție din partea comunității bancare, în acordarea creditelor pentru consumatori.	desfășurate (desfășurat) de către CNPF. Respectiv, acest regulament urmează a fi completat cu dispoziții legale, care vor reglementa particularitățile desfășurării cumpărăturii de control. Se propune următoarea redacție a alineatului (1⁴): <i>„(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale.”</i> Complementar, alineatul (1⁷) se va expune în următoarea redacție: <i>„(1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.”</i>
6. Articolul 18 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: <i>„(3) Transparența în procesul decizional al Comisiei Naționale se asigură prin publicarea deciziilor pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.”</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	33	4. Se propune completarea alineatului (3), art. 18 și expunerea în următoarea redacție: <i>„(3) Transparența în procesul decizional al Comisiei Naționale se asigură prin publicarea deciziilor pe marginea examinării petițiilor care au obținut puterea lucrului decis conform art. 140 din Codul administrativ, pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.”</i>	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată.

				Adițional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare
--	--	--	--	---

				a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
		34	Tot aici, se propune completarea art. 18 cu un alineat nou (4) în următoarea redacție: <i>„În scopul asigurării principiului transparenței decizionale, Comisia Națională a Pieței Financiare va asigura publicarea răspunsurilor pe marginea examinării petițiilor în care procedura administrativă a fost finalizată în lipsa constatării încălcărilor”.</i> Raționamentul acestei completări rezidă în faptul că publicarea deciziilor până ca acestea să obțină statut definitiv este prematură și contravine art. 140 din Codul administrativ; poate nejustificat prejudicia reputația participanților profesioniști. Or în caz de contestare a deciziei, CNPF nu publică dezmințire că decizia sa anterioară a fost anulată. La fel, CNPF nu publică deciziile sale prin care petițiile consumatorilor au fost respinse ca neîntemeiate, astfel se creează percepția publică eronată despre situația reală și se încalcă principiul transparenței procesului decizional. De asemenea, ar fi utilă detalierea acestei prevederi conform practicii utilizate în cadrul BNM, în special în partea ce ține de publicarea sancțiunilor conform art. 75³ din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În practică, autoritatea de supraveghere publică inițial pe pagina-web oficială decizia, și doar ulterior o expediază profesionistului (peste 5-7 zile), iar publicarea informației pe pagina-web creează un impact puternic asupra imaginii profesionistului, fără ca profesionistul să dispună de anumite detalii pentru a putea reacționa la opinia publică. (Comentariu valabil și pentru propunerile de modificare a art. 20).	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adicional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adicional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul

				la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	35	La pct.6, se propune o normă aferentă transparenței în procesul decizional, însă cu trimitere la Legea nr. 192/1998 și regulamentul propriu, or amintim că, transparența în procesul decizional este reglementată prin Legea nr.239 din 13.11.2008 care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional. Consecvent, menționăm că, dacă se insistă pe includerea normei, se consideră judicios coroborarea textului cu actul legislativ în vigoare.	Se acceptă Pct. 6 din proiect se va expune în următoarea redacție: <i>„6. Articolul 18 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:</i> <i>„(3) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.”.</i>
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	36	Cu privire la modificarea <u>art. 18</u>, prin introducerea alin. (3) privind <u>transparența în procesul decizional</u>: Considerăm că transparența în procesul decizional urmează să fie asigurată și prin publicarea deciziilor de inițiere a controalelor, precum și a deciziilor de prelungire a termenelor de efectuare a controlului.	Nu se acceptă Propunerea nu este relevantă, întrucât comunicarea inițierii procedurii administrative de control este realizată nemijlocit participantului procedurii administrative.

			Totodată ar fi oportun, de implementat practica Serviciul Fiscal de Stat, care publică planurile de efectuare a controalelor, astfel entitățile supravegheată să aibă posibilitatea de a pregăti actele pentru control. Prin analogie pe portalul instanțelor de judecată se publică nu numai hotărârile și deciziile, dar și faptul inițierii procesului, precum și încheierile judecătorești. Se propune înlocuirea sintagmei „<i>prin publicarea deciziilor</i>”, cu „<i>prin notificarea entității supravegheate despre activitatea administrativă referitoare la entitatea respectivă, prin publicarea pe pagina web a faptului inițierii controlului, publicarea actelor de inițiere, de suspendare sau de prelungire a termenului procedurii administrative, a actelor administrative emise în baza controalelor, precum și în formele prevăzute de Legea Nr. 239 din 13-11-2008 privind transparența în procesul decizional.</i>” Nu considerăm că este sens de înlocuit o întreagă Lege, cu un singur alineat.	Referitor la controalele planificate, CNPF publică, pe pagina web oficială, Planul activităților de control, ce conține denumirea entităților care urmează a fi supuse controlului, tipul, termenele de efectuare (trimestrial) și temeiul legal de desfășurare a controlului.
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „(6) <i>Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia.</i> (7) <i>Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării.</i> (8) <i>Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia.</i> (9) <i>Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale:</i> 1) <i>deciziile prevăzute la alin.(1¹) și alin.(1²);</i> 2) <i>hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern;</i>	Banca Națională a Moldovei	37	6. La pct. 8, ce vizează completarea art. 20, <i>inter alia</i>, cu alin. (6), propunem argumentarea opțiunii autorului de a institui dreptul Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF) de a iniția o procedură administrativă din oficiu la depunerea unei sesizări sau propuneri, doar „<i>în cazul în care constată oportunitatea acesteia</i>”. În particular, nu este clar în ce manieră și care vor fi criteriile utilizate de CNPF la „<i>constatarea oportunității</i>” inițierii unei proceduri administrative din oficiu.	Nu se acceptă În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acesteia de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	38	În partea ce ține de completările la art. 20, argumentele aduse de autor sunt absolut irelevante și lipsite de substrat juridic pentru a deroga de la art. 69 din Codul administrativ la depunerea unei sesizări sau propuneri. Dreptul discreționar al CNPF aferent oportunității inițierii unei proceduri administrative în cazul depunerii unei sesizări sau propuneri creează situații de abuz din partea autorității. Conform art. 9 din Codul administrativ prin petiție se	Nu se acceptă În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act

3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.			administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acestora de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	39 5. La art. 20, se propune modificarea alin. (7) în următoarea redacție: „Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În cazul în care Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.”. Considerăm faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din proiect în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care CNPF le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adicional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

			– atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative ale Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, „Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebancare și activitatea participanților acesteia.”. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	40	La pct.8, după cum am menționat <i>supra</i>, urmare a consolidării normelor cadrului juridic prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia într-un act legislativ unic - Codul administrativ, prin proiectul respectiv, se creează precedente și norme neuniforme cu acest cod, care în consecință va genera conflicte de aplicare a legislației. Or, spre exemplu, dacă scrisoarea prin care va fi sesizat CNPF despre încălcarea anumitor drepturile ale unui consumator, dacă va avea titlu de „sesizare”, nu va face obiectul unei proceduri administrative.	Nu se acceptă În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină

				imposibilitatea soluționării acestora de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	41	Cu privire la modificările propuse la <u>art. 20</u> se formează impresia că Comisia dorește să-și asigure sie un regim al procedurii administrative comode. Se neagă astfel orice sens a Codului administrativ ca lege organică general obligatorie. Se formează mini-regimuri comode și convenabile fiecărei autorități administrative prin ce se neagă caracterul unitar al legislației. Proiectul de lege nu respectă regulile de organizare a reglementărilor, în partea în care prevederile de drept material le preced pe cele de drept procesual. Art. 46 a Legii 100/2017 privind actele normative: (3) Expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedându-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea. Astfel modificările Codului administrativ ar urma să se regăsească în partea finală a actului normativ.	Nu se acceptă În condițiile Codului administrativ, depunerea oricărui tip de petiție determină inițierea unei proceduri administrative, care se va solda cu efectuarea unei operațiuni administrative sau emiterea unui act administrativ, în termenul stabilit de Codul administrativ. Natura juridică a sesizărilor și propunerilor determină imposibilitatea soluționării acestora de către autoritate în termenul stabilit, dar și în condițiile unei proceduri separate. Cu titlu de exemplu, propunerea de amendare a unui act normativ, nu poate fi soluționată în cadrul unei proceduri administrative, or, aceasta excede cadrul de reglementare a Codului administrativ și necesită inițiere unor proceduri ample de creație normativă. Complementar, proiectul va fi remis Ministerului Justiției spre expertiză juridică.
	Asociația Băncilor din Moldova	42	3. La art. I Punctul 8 (modificarea art. 20 alin. (7) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea alin. (7) în următoarea redacție: <i>“Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.”</i>. Considerăm că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din proiect în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public iar furnizorii de informații sunt obligați să

			ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prelabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, <u>“Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebancale și activitatea participanților acesteia.”</u> În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adicional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adicional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că într-o eficientizare a procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemișlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea.
--	--	--	--	---

				În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu.
10. La articolul 23: la alineatul (3), după cuvintele „ <i>poate fi dispusă de</i> ” se introduce textul „ <i>Comisia Națională la cererea petiționarului, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de</i> ”; la alineatul (12), textul „, precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale” se exclude.	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	43	Cu referire la propunerile de modificare a art. 23 alin. (12), și anume de a exclude de sub incidența termenului de 3 luni de judecare a cererilor de contestare a ordonanțelor CNPF, nu se susține, deoarece prin ordonanțele CNPF se pot impune restricții care pot impacta semnificativ activitatea entităților supravegheate, iar un termen extins poate prejudicia entitatea.	Nu se acceptă Amendamentul propus este de ordin tehnic și de ajustare la reglementările actuale, or, în prezent, deciziile CNPF se adoptă doar sub forma de „ <i>hotărâri</i> ”, iar, în cazurile expres prevăzute la art. 20 alin. (1 ¹), sub formă de „ <i>dispoziții</i> ”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	44	6. La art. 23, propunem modificarea și expunerea alin. (3) în următoarea redacție: „ <i>Suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, altele decât cele prevăzute la alin. (1¹), poate fi dispusă de Comisia Națională la cererea participanților la procedura administrativă, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de instanța de judecată și doar în cazul în care sânt întrunite cumulativ următoarele condiții:</i> <i>a) motivele invocate de participant în susținere poziției sale sânt pertinente și bine întemeiate și este un caz prima facie împotriva legalității actului contestat;</i> <i>b) participantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele cauzei reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;</i> <i>c) prejudiciul care ar putea fi cauzat participantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.”.</i> Prin prisma art. 23 din Codul administrativ, „ <i>autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială”.</i> Prevederi similare se atestă și în art. 16 din Constituție. În această ordine de idei, petiționarul urmează să posede aceleași drepturi procesuale ca toți participanții la procedura administrativă,	Se acceptă parțial Pct. 10 din proiect se va expune în următoarea redacție: „10. La articolul 23: <i>la alineatul (3), după cuvintele „poate fi dispusă de” se introduce textul „Comisia Națională la cererea destinatarului actului administrativ individual sau terțului, ale cărui drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de”;</i> <i>la alineatul (12), textul „, precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale” se exclude.”.</i>

			pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană. Așa cum a fost dezvoltată în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, principiul egalității armelor constituie unul dintre pilonii dreptului la un proces echitabil, în lipsa unei asemenea garanții nu ar putea fi atins scopul procesului, iar calitatea actului de justiție ar putea scădea datorită inegalității sau aparenței de inegalitate.	
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	45	La pct.10 din proiect se propune amendarea alin.(3) din art.23 a Legii nr.192/1998, prin atribuirea CNPF a dreptului de a-și suspenda executarea propriilor acte, în cazul în care petiționarul a depus cererea prealabilă, fără a fi dezvoltat acest aspect în Nota de fundamentare, pentru a înțelege care au fost premisele și condițiile care a condiționat înaintarea amendamentului respectiv. Această normă, cel mai probabil nu a fost confruntată cu prevederile inserate în proiect, or, pe de o parte, se propune derogarea de la prevederile Codului administrativ și examinarea procedurii administrative, în termen de 180 de zile. Ipotetic, CNPF în a 180 zi emite o decizie defavorabilă petiționarului. Potrivit art.23 alin.(2) se stabilește că, <i>suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, (...) poate fi certă în instanța de judecată numai după contestarea acestora la Comisia Națională în termen de 30 de zile de la data comunicării răspunsului Comisiei Naționale pe marginea cererii prealabile privind aceste acte sau de la data expirării termenului pentru soluționarea cererii prealabile.</i> Așadar, pentru a solicita suspendarea executării unei „decizii” a CNPF în instanța de judecată, se impune respectarea unei proceduri prealabile. În continuarea acestui subiect, după expirarea termenului de 180 de zile alocat procedurii administrative, intervine termenul de 30 de zile pentru procedura soluționării cererii prealabile (210 zile în total). Considerăm că, modificările respective nu sunt favorabile consumatorilor așa cum se intenționează. Mai mult, pentru a solicita suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, potrivit alin.(3), care se propune a fi amendat, se impune întrunirea unor condiții cumulative (a se vedea lit.a) - lit.c). Consecvent, în procedura prealabilă, persoana care solicită suspendarea actului CNPF, nu are statut de reclamant, și nu este înaintată o acțiune, motiv pentru care constatăm o lipsă de coerență și consecvență în expunerea amendamentelor.	Nu se acceptă Amendamentul propus la alin. (3) al art. 23 are ca scop ajustarea normelor speciale, prevăzute în Legea nr. 192/1998 (legea-cadru) la normele genrale, stabilite la art. 171 alin. (4) și art. 172 alin. (1) din Codul administrativ. De altfel, suspendarea executării actului administrativ individual poate fi dispusă, la cerere sau din oficiu, atât de autoritatea publică care l-a emis, cât și de instanța de judecată. Nu este clară obiecția înaintată în partea invocării termenului de 180 de zile, or, termenul de 180 zile este un termen special, propus pentru desfășurarea doar a procedurilor administrative de control și numai în condițiile stabilite de norma propusă de completare a art. 9 alin. (2¹) din Legea nr. 192/1998 (a se vedea comentariul de la pct. 22).
	Asociația Băncilor din Moldova	46	4. La art. I Punctul 10 (modificarea art. 23 alin. (3) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea și expunerea alineatului (3) în următoarea redacție “<i>Suspendarea executării actelor Comisiei Naționale,</i>	Se acceptă parțial Pct. 10 din proiect se va expune în următoarea redacție:

			alte decât cele prevăzute la alin.(1¹), poate fi dispusă de Comisia Națională la cererea participanților la procedura administrativă, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de instanța de judecată și doar în cazul în care sânt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) motivele invocate de participant în susținere poziției sale sânt pertinente și bine întemeiate și este un caz prima facie împotriva legalității actului contestat; b) participantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele cauzei reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului; c) prejudiciul care ar putea fi cauzat participantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.”. Prin prisma art. 23 din Codul administrativ, “autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială”. Prevederi similare se atestă și în art. 16 din Constituție. În această ordine de idei, petiționarul urmează să posede aceleași drepturi procesuale ca toți participanții la procedura administrativă, pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană. Așa cum a fost dezvoltată în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, principiul egalității armelor constituie unul dintre pilonii dreptului la un proces echitabil, în lipsa unei asemenea garanții nu ar putea fi atins scopul procesului, iar calitatea actului de justiție ar putea scădea datorită inegalității sau aparenței de inegalitate.	„10. La articolul 23: la alineatul (3), după cuvintele „poate fi dispusă de” se introduce textul „Comisia Națională la cererea destinatarului actului administrativ individual sau terțului, ale cărui drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de”; la alineatul (12), textul „ , precum și cererile de contestare a ordonanțelor Comisiei Naționale” se exclude.”.
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 126 – 131, art. 507), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	Serviciul Fiscal de Stat	47	2) La art. II, în denumire, textul „Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 126 – 131, art. 507” de substituit cu textul „republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195”.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195),

				cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...]”
1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: <i>„Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.</i>	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	48	I. Proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 105/2003 și Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. (Art. II și Art. VIII al Proiectului): Considerăm că această propunere este contraproductivă. Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), noțiune de consumator se definește în felul următor: <i>”consumator – persoană fizică care intenționează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;”</i> Aceași definiție se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003. Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, contractul de credit pentru consumatori se definește ca ”contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;” După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de consumator, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse si servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului. Fidejursorul, însă nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejusiunea reprezintă o garanție colaterală, iar fidejursorul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat. Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejursori ar putea crea o confuzie conceptuală, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejursorul	Se acceptă parțial Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejursorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.</i>

		doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia. Imposibilitatea practică pentru fidejutor de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale: Conform art. 1072 Cod Civil, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejutorul, însă, nu participă la negocierea contractului de credit, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja conveniți între acesta și creditor. În acest context, fidejutorul nu are cunoștință directă despre procesul de negociere, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejursorii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor. Garanțiile existente pentru fidejursorii consumatori sunt deja suficiente În conformitate cu art. 1662-1666 din Codul Civil, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejursorilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile asociate asumării fidejusiunii. Acest proces este reglementat suplimentar prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2019, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejursorilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejursorilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor. Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejutorului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând complexitate inutilă și sporind riscul de litigii. Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejursorilor ar putea crea un dezechilibru contractual între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejursori și creditorii. Întrucât fidejutorul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la restrângerea accesului la finanțare pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune. Având în vedere cele de mai sus, considerăm că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejursorilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt: • Rolurile distincte ale consumatorului și fidejutorului, care nu permit aplicarea acelorași reglementări în mod corespunzător.	
--	--	--	--

			• Existenta unui cadru legal deja suficient, care asigură protecția fidejutorilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii. • Riscul de litigii și incertitudine juridică, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare. Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual; care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejutorilor.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	49	1. La art. 2 este prevăzută completarea alin. (1) cu al doilea enunț cu următorul conținut: <i>„Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor.”.</i> În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta Reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Această propunere este considerată a fi contraproductivă. Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), notiune de consumator se definește în felul următor: <i>„consumator – persoană fizică care intenționează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;”</i> Aceeași definiție se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003. Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, contractul de credit pentru consumatori se definește ca și „contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;”. După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de consumator, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse și servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului. Fidejursorul, însă, nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejusiunea	Se acceptă parțial Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejursorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut:</i> <i>„În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejutorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor.”.</i>

		reprezintă o garanție colaterală, iar fidejusalul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat. Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejutori ar putea crea o confuzie conceptuală, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejusalul doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia. Imposibilitatea practică pentru fidejusal de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale: Conform art. 1072 Cod Civil, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejusalul, însă, nu participă la negocierea contractului de credit, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja conveniți între acesta și creditor. În acest context, fidejusalul nu are cunoștință directă despre procesul de negociere, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejursorii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor. Garanțiile existente pentru fidejursorii consumatori sunt deja suficiente În conformitate cu art. 1662-1666 din Codul Civil, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejursorilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile asociate asumării fidejusiunii. Acest proces este reglementat suplimentar prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2019, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejursorilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejursorilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor. Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejusalului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând complexitate inutilă și sporind riscul de litigii. Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejursorilor ar putea crea un dezechilibru contractual între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejutori și creditori. Întrucât fidejusalul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la restrângerea accesului la finanțare pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune.	
--	--	--	--

			Având în vedere cele de mai sus, considerăm faptul că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejuserilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt: • Rolurile distincte ale consumatorului și fidejuserului, care nu permit aplicarea acelorași reglementări în mod corespunzător. • Existența unui cadru legal deja suficient, care asigură protecția fidejuserilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii. • Riscul de litigii și incertitudine juridică, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare. Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual, care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejuserilor.	
	OCN „EASY CREDIT” SRL	50	Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejuserului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejuser.”. Considerăm necesar de a introduce noțiune de garant (fidejuser) consumator, pentru a da o claritate subiectului față de care urmează a fi aplicată prevederea. Noțiunea urmează a aduce o explicație drept cine este considerat garant consumator și cine nu.	Nu se acceptă Codul civil conține reglementările necesare în acest sens. Potrivit art. 1628 alin. (2) Cod civil: „(2) Fidejusiunea este obligația garantului (fidejuserul) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligația pe care debitorul o datorează creditorului (obligația garantată) și care apare și devine scadentă doar dacă apare și devine scadentă obligația garantată.”.
2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul conținut: <i>„f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată), cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	51	2. La art. 13, alin. (17), litera f) se propune excluderea sintagmei „cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută anterior contractului sau în contract.”. Atragem atenția că prin această normă se reglementează practica comercială incorectă care constă în comercializarea unui produs nesolicitat. Astfel, este evident că acesta nu putea fi prevăzut în contract sau anterior contractului, dacă nu a fost solicitat.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul cuprins:</i> <i>„f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată);”.</i>

anterior încheierii contractului sau în contract;”.	Asociația Băncilor din Moldova	52	5. Art. II. Punctul 2 modificarea art. 13 alin. (17) lit. f) a legii 105/2003 privind protecția consumatorilor) se propune excluderea sintagmei „cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută anterior contractului sau în contract.”. Atragem atenția că prin această normă se reglementează practica comercială incorectă care constă în comercializarea unui <u>produs nesolicitat</u> . Astfel este evident că acesta nu putea fi prevăzut în contract sau anterior contractului, dacă nu a fost solicitat.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „2. La articolul 13 alineatul (17), litera f) va avea următorul cuprins: „f) solicitarea unei plăți imediate sau ulterioare pentru produsul care a fost furnizat de comerciant, dar pe care consumatorul nu l-a solicitat, ori solicitarea returnării sau a păstrării în condiții sigure a produsului (vânzare nesolicitată);”.
3. Legea se completează cu capitolul IV¹ cu următorul conținut: „Capitolul IV¹ PREVEDERI SPECIFICE PRIVIND SERVICIILE FINANCIARE, PRESTATE DE SUBIECȚII PREVĂZUȚI LA ART.4 ALIN.(2¹) DIN LEGEA NR.192/1998 PRIVIND COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE Secțiunea 1 Modul de depunere și soluționare a reclamațiilor Articolul 31¹. Exercițarea dreptului de a depune reclamații (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă consideră că acesta nu a respectat prezenta lege, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat sau în cazul în care consumatorul este beneficiarul respectivului serviciu financiar. (2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF). (3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	53	Completarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu un capitol distinct referitor la „prevederile specifice privind serviciile financiare” nu este oportună în contextul în care Legea „stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori”, iar acestea sunt anumite norme specifice care ar putea fi incluse în alte acte normative care reglementează cadrul juridic aferent serviciilor financiare. Mai mult, în contextul în care în Republica Moldova există mai multe autorități abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor, considerăm că nu ar fi potrivit ca reglementările specifice fiecărei autorități să fie introduse printr-un capitol distinct în Legea nr. 105/2003.	Se acceptă Art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, se va completa cu amendamentele propuse la art. 31¹. Respectiv, proiectul se va completa cu amendamentul la articolului 25, care va avea următoarea redacție: „3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: (8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel. (9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. (10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,

<i>Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.</i> <i>(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.</i> <i>(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa CNPF sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa CNPF, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).</i> <i>(6) CNPF, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ.</i> <i>(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), CNPF expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.</i> <i>(8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).</i> <i>(9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la CNPF sau să se</i>				<i>dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.</i> <i>(11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.</i> <i>(12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).</i> <i>(13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.</i> <i>(14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.</i> <i>(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.</i>
---	--	--	--	---

adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare. Secțiunea a 2-a Prevederi specifice contractelor de depozit bancar				În același timp, pct. 4 din proiect se va exclude, iar pct. 5, după renumerotare, va deveni pct. 4.
Articolul 31². Informații precontractuale (1) Banca furnizează consumatorului, în baza clauzelor și a condițiilor de depozit bancar oferite de către aceasta, precum și, după caz, a preferințelor exprimate și a informațiilor furnizate de către consumator, informații precontractuale, care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de depozit, prin intermediul unui formular al cărui model este aprobat de CNPF. (2) Informațiile precontractuale sunt furnizate cu suficient timp înainte, dar cel puțin cu 10 zile calendaristice înainte ca un consumator să încheie un contract de depozit. Perioada de 10 zile poate fi redusă cu acordul scris al consumatorului. (3) În cazul în care banca a furnizat formularul menționat la alin.(1), se consideră că aceasta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și la art.4 din Legea nr.157/2014 despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.	Banca Națională a Moldovei	54	7. La alin. (3) din art. 31¹ propus pentru completare, atragem atenția că nu este clar sensul vizat prin textul „dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens”. Or, norma respectivă înțelegem că deja este una specială în raport cu alte dispoziții ale aceleiași Legi.	Nu se acceptă Normele din Legea nr. 105/2003, care stabilesc careva termene, vor avea caracter general, în sensul art. 5 alin. (2) din Legea nr. 100/2017. Legea nr. 114/2012, la art. 104 alin. (2) și alin. (3), conține norme cu caracter special, în sensul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		55	8. Observăm că, art. 31¹ alin. (5) dublează prevederile alin. (7) din art. 25 din aceeași Lege. Astfel, întru evitarea dublării nejustificate a prevederilor legale, propunem a se face referință la aplicarea prevederilor respectivului alineat din articolul menționat.	Se acceptă În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

Articolul 31³. Cerințele față de contractele de depozit bancar <i>(1) Contractele de depozit bancar sunt redactate într-un limbaj clar și lizibil, cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, pe hârtie sau pe un alt suport durabil.</i> <i>(2) În cazul în care contractul este redactat pe hârtie, culoarea de fond a hârtiei pe care este redactat contractul trebuie să fie în contrast cu cea a fontului utilizat.</i> <i>(3) În contractul de depozit bancar, se specifică, în mod clar și concis, cel puțin:</i> <i>a) numele/denumirile și adresele domiciliului/sediului părților contractante;</i> <i>b) termenul depozitului și data scadenței depozitului, după caz;</i> <i>c) suma depusă;</i> <i>d) moneda în care consumatorul depune și banca restituie și, în cazul unui depozit cu o clauză valutară convenită, tipul monedei aplicabil la momentul depunerii și/sau al plății depozitului și cursul valutar aplicabil;</i> <i>e) rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului și, unde este cazul, orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile;</i> <i>f) modalitatea de plată a dobânzii;</i> <i>g) tipul și mărimea tuturor comisioanelor, a taxelor și a altor costuri percepute consumatorului, precum și costurile pentru serviciile accesorii, aferente contractului de depozit;</i> <i>h) quantumul impozitelor percepute în cazul executării contractului, în vigoare la data încheierii contractului;</i> <i>i) dacă este cazul, condițiile de retragere parțială sau totală a sumei depuse;</i>		56	9. De principiu, ținând cont de obiectul de reglementare a Legii nr. 105/2003 cât și din perspective de corelare, urmează a fi revizuită redacția alin. (10) din art. 31 ¹ și clarificată intenția autorului în partea ce ține de textul „Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice”...[..]”. Or, potrivit Legii nr. 105/2003, consumator este „orice persoană fizică [..]”.	Se comentează Potrivit art. 3 din Legea 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională;”. Păgubitul, în cazul răspunderii civile auto pentru pagube produse de vehicule, poate fi o persoană juridică, care nu se încadrează în noțiunea de consumator, în sensul Legii nr. 105/2003. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		57	10. În ceea ce privește art. 31 ³ , propunem reglementarea suplimentară a aspectelor ce vizează încheierea/semnarea/rezoluțiunea contractelor de depozit, inclusiv comunicarea între consumator și creditor cu utilizarea semnăturii electronice avansate, în sensul prevederilor Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.	Nu se acceptă Conceptul articolului vizat se referă la reglementarea fundamentală a contractului de depozit dar nu și modul în care banca și deponentul comunică, aceasta urmând a fi aplicate normele generale ale Codului civil. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	58	Completarea cu art. 31 ¹ la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului, implică etape adiționale pentru soluționarea petițiilor consumatorilor de servicii financiare, birocratizându-se și îngreunându-se întregul proces, iar în unele situații termenul de 15 zile nu este suficient pentru soluționarea reclamațiilor de către entități. Este de înțeles că CNPF are intenția de a diminua din presiunea, care efectiv nu este atât de mare, ce derivă din mandatul de protecție a consumatorilor.	Se acceptă parțial Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK -

j) condițiile și modalitatea de prelungire automată a perioadei depozitului; k) condițiile și modalitatea de rezoluțiune a contractului de depozit; l) suma depozitului garantat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar; m) denumirea și adresa autorității de supraveghere competente de protecția drepturilor consumatorilor; n) existența posibilității de a recurge la o procedură extrajudiciară de contestare și la o cale de atac pentru consumator și, în caz afirmativ, modalitățile de acces la acestea; o) modalitatea de comunicare (notificare) cu (a) consumatorul (lui). (4) În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.				Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate acestea, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
Articolul 31⁴. Domeniul de aplicare Prezenta secțiune se aplică, în modul corespunzător, contractelor de depunere de economii, încheiate de către asociațiile de economii și împrumut cu membrii săi – persoane fizice.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	59	3. Se propune completarea art. 31¹, alin. (1) cu următorul text: „Reclamația consumatorului poate fi depusă: a) în formă scrisă, semnată olograf de consumator sau reprezentantul său împuternicit, depusă la sediul creditorului sau expediată prin poștă; b) transmisă în formă electronică, cu respectarea cerințelor legale stabilite pentru un document electronic. Reclamațiile anonime sau petițiile nesemnate precum și cele care nu au fost depuse în modul prevăzut nu se examinează.” Această completare rezidă din practica CNPF privind soluționarea petițiilor, precum și din prevederile art. 75-76 Cod administrativ.	Nu se acceptă În temeiul raportului juridic instituit între consumator și profesionist, aceștia își stabilesc modul de comunicare, care nu poate fi limitat la cerințele legale, stabilite pentru petițiile, care se depun în fața autorităților publice. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		60	4. La art. 31¹, alin. (3), propunem modificarea termenului de soluționare a reclamațiilor de la 15 la 35 zile lucrătoare. De asemenea, propunem completarea alinutului cu următoarea propoziție: <i>„care se prelungește în cazul în care negocierile dintre părți continuă, pe perioada negocierilor respective. După expirarea termenului de 35 zile lucrătoare, fiecare dintre părți este în drept să declare finalizarea negocierilor, prin notificare scrisă către cealaltă parte”</i>. Atragem atenția că la moment, Legea nr. 114 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, acordă dreptul de a răspunde petiționarilor în termen de 15 zile lucrătoare, iar în cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit. Totuși, termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației. Astfel în cazuri complexe, termenul de 35 zile lucrătoare se reduce la 15 zile calendaristice, ceea ce este nejustificat de puțin dacă sarcina este mult mai complexă decât oferirea unui răspuns unilateral, dar implică soluționarea unui litigiu, cu unele etape necesare a fi respectate (după caz, stabilirea de ședințe, înaintarea de oferte, purtarea de negocieri, încheierea unui acord). Considerăm că termenul de 35 zile lucrătoare acordat prin prisma legislației actuale este unul rezonabil pentru ca clientul să primească un răspuns argumentat la solicitările lui și să-i fie remediată situația. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că soluționarea reclamațiilor devine o procedură obligatorie până la adresarea către CNPF, atât profesioniștii, cât și consumatorii vor avea interesul de a soluționa amiabil problema creată, iar aceasta implică negocieri care pot avea intervale mai mari de timp. Atragem atenția că Directiva (EU) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 Octombrie 2023 privind Contractele de Credit de Consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE, inclusiv din acest motiv nici nu operează cu termeni exacți, fiindcă aceștia pot varia de la caz la caz. Directiva operează cu noțiunile de „termen rezonabil” sau „perioadă rezonabilă”. Ori, prin diminuarea termenului, este periclitată atingerea scopului acestei prevederi și un termen extrem de scurt nu poate fi catalogat drept unul rezonabil. La fel, o negociere poate implica o perioadă mai mare de timp. Astfel, considerăm oportună prelungirea termenului în cazul în care părțile discută și negociază anumite soluții proprii de soluționare, ori scopul este ca părțile să identifice o soluție de compromis proprie. Norma propusă este echilibrată, ori fiecare dintre părți poate notifica în mod unilateral încetarea procedurii de soluționare.	Se acceptă parțial Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organismele internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate acestea, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
--	--	----	--	---

		61	5. Propunem excluderea articolului 31² ce prevede furnizarea obligațiilor precontractuale în cazul contractului de depozit bancar. Ținând cont de faptul că băncile pun la dispoziția clienților, atât pe site-ul oficial cât și în cadrul sucursalelor, condițiile de acceptarea a depozitelor, precum și coșul produselor de depozit în care sunt stipulate detaliat ratele și condițiile produselor oferite, inclusiv a celor retrase din oferta curentă a băncii, considerăm inoportună furnizarea unei informații precontractuale în procesul de acordare a produselor de depozit. Mai mult ca atât, atragem atenția că potrivit art. 1741 din Codul Civil, „<i>Prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani, înscrisă la soldul contului de depozit deschis pe numele deponentului, pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere)</i>”. În această ordine de idei, prin prisma art. 1741 Cod Civil, contul curent și contul de card ar putea fi considerate depozite la vedere. Astfel, solicităm precizarea în textul normei art. 31², că prevederile se referă anume la depozitul la termen. Totuși, susținem în continuare că informația furnizată de bănci aferent depozitelor este suficient de clară și transparentă, pentru ca un consumator să ia o decizie informată, iar orice alte obligații suplimentare de furnizare de noi formulare, nu vor atinge scopul scontat, dar în schimb vor transforma experiența clientului în una extrem de neclară și birocratică, cu semnarea multiplelor formulare neînțelese și necitite de clienți. Reamintim, în context, că la fel deponentului i se aduce la cunoștință, contra semnătură și informația privind garantarea depozitelor în bănci potrivit Legii. Nr.160/2023 (formularul aprobat de FGDSB fiind pe 2 file), atât la încheierea contractului, cât și cel puțin anual.	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 311-314, a fost ajustat exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
--	--	----	--	---

		62	6. Se propune următoarea redacție a art. 31³, alin (2), litera e): <i>„rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului și, unde este cazul (când acest indice este reglementat prin Lege sau de către Banca Națională), orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile”.</i> Atragem atenția că nici un indice aferent ratei dobânzii depozitului nu este reglementat de către legiuitor sau de către regulator. În această ordine de idei, pentru a nu pune în sarcina băncilor aplicarea unui indice nereglementat, analogic normei de la art. 13 al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem concretizarea acestei norme.	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹⁻³¹⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		63	8. Se propune excluderea literei h) a alin. (3) din art. 31³ deoarece este obligația fiscală a contribuabilului și este reglementată de către legiuitor prin prisma Codului Fiscal. Prin această normă se pune în seama profesionistului obligația statului de a aduce la cunoștința contribuabililor cuantumul impozitelor la data încheierii contractului. Ținând cont de faptul că statul în orice moment poate modifica cuantumul acestor impozite, profesioniștii sunt reticenți să includă asemenea obligații fiscale în contract, deoarece scopul contractului este reglementarea raportului contractual între părți și nu obligațiile contribuabililor față de stat, care rezultă din raporturi de drept public (la caz, contractul fiind instrument de drept privat). Suplimentar, oricând ar putea apărea anumite poziții procesuale în contradictoriu, potrivit cărora să se indice că profesionistul avea obligația de a iniția încheierea unor acorduri adiționale în cazul în care prevederile legislației fiscale au fost modificate sau că profesionistul era obligat să revizuiască și această clauză în cazul acceptării unor alte modificări la contract (e.g. majorarea sumei depozitului). Considerăm faptul că mijlocul juridic potrivit de aducere la cunoștința contribuabililor ale obligațiilor fiscale este anume publicarea legilor și altor mijloace de informare, dar forma de contract nu este una potrivită. La fel, nu este potrivită includerea prevederilor legale obligatorii în contracte nici ca tehnică juridică, deoarece părțile contractului de depozit bancar probabil se vor afla în situația de a semna acorduri adiționale privind modificarea cuantumului impozitelor. La fel, în cazul care consumatorul nu dorește să semneze asemenea acord, contractul nu va fi modificat, dar în virtutea raporturilor de drept	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹⁻³¹⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			public, banca va reține cuantumul de impozit prevăzut de lege. Aceste exemple sunt în măsura să probeze că contractul nu ar trebui să includă asemenea clauză.	
--	--	--	---	--

		64	9. În partea ce ține de art. 31³ alin. (4) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege și anume: În proiectul de lege este scris: „În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”. În Notă (pag. 8) este scris: „Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”. De asemenea, solicităm excluderea de la alin. (4) a expresiei „și noua rată a dobânzii”. Or, rata dobânzii deja este indicată în contractul de depozit, iar prelungirea contractului constă în faptul că raporturile juridice dintre consumator și bancă continuă în modul prevăzut de contract. Contractul s-ar putea referi la rata dobânzii aplicată de bancă pentru tipul respectiv de depozite propuse de bancă anume la data prelungirii sau prin referință la un anumit indice aplicabil la data prelungirii. Data prelungirii, fiind un eveniment viitor, s-ar putea ca banca să fie în imposibilitate să cunoască acel indice la o dată anterioară. Aducerea la cunoștință a ratei dobânzii la data ajungerii la termen a depozitului, și după caz la data prelungirii acestuia, nu creează un dezechilibru semnificativ drepturilor consumatorului, or consumatorul nu va pierde dobânda calculată și va fi în drept să înceteze relațiile contractuale.	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	65	Considerăm că formele precontractuale de informare a consumatorului urmează să fie aprobate la pachet de o autoritate publică (Guvernul sau BNM, sau CNPF), pentru a fi coroborate și coordonate. În orice alt caz poate să apară obiecția că formularul de informare, elaborat de entitatea supravegheată nu este destul de informativ. Până la aprobarea acestor formulare intrarea în vigoare a anumitor prevederi ale Legii este prematură, ori se acordă o marjă de apreciere excesiv de largă autorității de supraveghere, care va fi în drept să constate încălcarea drepturilor consumatorilor, prin simplul fapt al neinformării depline prin informația precontractuală.	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	Asociația Băncilor din Moldova	66	6. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹.) se propune modificarea termenului statuat la articolului 31¹ alin. (3) de “15 zile” cu termenul de “35 zile lucrătoare”. De asemenea, propunem completarea aliniatului cu următoarea propoziție: „care se	Se acceptă parțial Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organisme internaționale și care se cuprind în:

			<i>prelungeste în cazul în care negocierile dintre părți continuă, pe perioada negocierilor respective. După expirarea termenului de 35 zile lucrătoare, fiecare dintre părți este în drept să declare finalizarea negocierilor, prin notificare scrisă către cealaltă parte”. Atragem atenția că la moment, Legea nr. 114 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, acordă dreptul de a răspunde petiționarilor în termen de <u>15 zile lucrătoare</u>, iar în cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit. Totuși, termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși <u>35 de zile lucrătoare</u> de la primirea reclamației. Astfel în cazuri complexe, termenul de 35 zile lucrătoare se reduce la 15 zile calendaristice, ceea ce este nejustificat de puțin dacă sarcina este mult mai complexă decât oferirea unui răspuns unilateral, dar implică soluționarea unui litigiu, cu unele etape necesare a fi respectate (după caz, stabilirea de ședințe, înaintarea de oferte, purtarea de negocieri, încheierea unui acord). Considerăm că termenul de 35 zile lucrătoare acordat prin prisma legislației actuale este unul rezonabil pentru ca clientul să primească un răspuns argumentat la solicitările lui și să-i fie remediată situația. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că soluționarea reclamațiilor devine o procedură obligatorie până la adresarea către CNPF, atât profesioniștii, cât și consumatorii vor avea interesul de a soluționa amiabil problema creată, iar aceasta implică negocieri care pot avea intervale mai mari de timp. Atragem atenția că Directiva (EU) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 Octombrie 2023 privind Contractele de Credit de Consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE, inclusiv din acest motiv nici nu operează cu termeni exacti, fiindcă aceștia pot varia de la caz la caz. Directiva operează cu noțiunile de „termen rezonabil” sau „perioadă rezonabilă”. Ori, prin diminuarea termenului, este periclitată atingerea scopului acestei prevederi și un termen extrem de scurt nu poate fi catalogat drept unul rezonabil. La fel, o negociere poate implica o perioadă mai mare de timp. Astfel, considerăm oportună prelungirea termenului în cazul în care părțile discută și negociază anumite soluții proprii de soluționare, ori scopul este ca părțile să identifice o soluție de compromis proprie. Norma propusă este echilibrată, ori fiecare dintre părți poate notifica în mod unilateral încetarea procedurii de soluționare.</i>	EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate acestea, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31¹, iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
	67	7. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV ¹ .) se propune excluderea articolului 31 ² – furnizarea obligațiilor precontractuale în cazul contractului de depozit bancar. Ținând cont de faptul că băncile pun la dispoziția clienților, atât pe site-ul oficial cât și în cadrul sucursalelor, condițiile de acceptarea a depozitelor, precum și	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).	

			coșul produselor de depozit în care sunt stipulate detaliat ratele și condițiile produselor oferite, inclusiv a celor retrase din oferta curentă a băncii, considerăm inoportună furnizarea unei informații precontractuale în procesul de acordare a produselor de depozit. Mai mult ca atât, atragem atenția că potrivit art. 1741 din Codul Civil, ” Prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani, înscrisă la soldul contului de depozit deschis pe numele deponentului, pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere). ”. În această ordine de idei, prin prisma art. 1741 Cod Civil, contul curent și contul de card ar putea fi considerate depozite la vedere. Astfel, solicităm precizarea în textul normei art. 31², că prevederile se referă anume la depozitul la termen. Totuși, susținem în continuare că informația furnizată de bănci aferent depozitelor este suficient de clară și transparentă, pentru ca un consumator să ia o decizie informată, iar orice alte obligații suplimentare de furnizare de noi formulare, nu vor atinge scopul scontat, dar în schimb vor transforma experiența clientului în una extrem de neclară și birocratică, cu semnarea multiplelor formulare neînțelese și necitite de clienți. Reamintim, în context, că la fel deponentului i se aduce la cunoștință, contra semnătură și informația privind garantarea depozitelor în bănci potrivit Legii. Nr.160/2023 (formularul aprobat de FGDSB fiind pe 2 file), atât la încheierea contractului, cât și cel puțin anual.	
		68	8. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹, art. 31³, alin (2), litera l), se propune excluderea acestei litere, deoarece în conformitate cu prevederile Legii Nr. 160 cu privire la garantarea depozitelor în bănci, art. 7 alin. (3), la încheierea unui contract de depozit, banca oferă spre informare și <u>semnarea clientului formularul de informare a deponentilor în care este prevăzut nivelul de acoperire și toate detaliile aferente garantării</u>. Prin urmare, considerăm inoportun de a introduce în cererea contract de deschidere a contului de depozit suma depozitului garantat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, deoarece deja clientul este anunțat cu privire la aceste date. Prevedea propusă acum e o dublă reglementare, ce stabilește sarcini exagerate, or legiferarea drepturilor consumatorilor nu urmează a fi admisă cu dublarea prevederilor care stabilesc sarcini distincte pentru profesioniști, cu referire la același obiect.	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

		69	9. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹, art. 31³, alin (2), litera e).- Contractul de depozit bancar va specifica orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului solicităm modificarea și expunerea aceste norme în următoarea redacție: „rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului și, unde este cazul (când acest indice este reglementat prin Lege sau de către Banca Națională), orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile”. Atragem atenția că nici un indice aferent ratei dobânzii depozitului nu este reglementat de către legiuitor sau de către regulator. În această ordine de idei, pentru a nu pune în sarcina băncilor să aplice un indice nereglementat, analogic normei de la art. 13 al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem concretizarea acestei norme.	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
		70	10. Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹, art. 31³, alin (3), litera h), - Contractul de depozit bancar va specifica cuantumul impozitelor percepute. Se propune excluderea acestei litere, deoarece este obligația fiscală a contribuabilului și este reglementată de către legiuitor prin prisma Codului Fiscal. Prin această normă se pune în seama profesionistului obligația statului de a aduce la cunoștința contribuabililor cuantumul impozitelor la data încheierii contractului. Ținând cont că, statul în orice moment poate modifica cuantumul acestor impozite, profesioniștii sunt reticenți să includă asemenea obligații fiscale în contract, deoarece scopul contractului este reglementarea raportului contractual între părți și nu obligațiile contribuabililor față de stat, care rezultă din raporturi de drept public (la caz, contractul fiind instrument de drept privat). Impozitele aplicabile veniturilor din contractele de depozit bancare pot varia în funcție de fluctuațiile legislației fiscale în vigoare, care, <i>inter alia</i>, poate suferi modificări frecvente. De asemenea, cuantumul impozitelor poate depinde de situația fiscală individuală a deponentului, cum ar fi rezidența fiscală sau alte venituri obținute. Astfel, în atare circumstanțe, este dificil pentru bancă, de a specifica în contractul de depozit bancar, cuantumul exact al impozitelor percepute, or acestea pot fi influențate de factori externi și variabili. Suplimentar, oricând ar putea apărea anumite poziții procesuale în contradictoriu, potrivit cărora să se indice că profesionistul	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			avea obligația de a iniția încheierea unor acorduri adiționale în cazul în care prevederile legislației fiscale au fost modificate sau că profesionistul era obligat să revizuiască și această clauză în cazul acceptării unor alte modificări la contract (e.g. majorarea sumei depozitului). Considerăm că mijlocul juridic potrivit de aducere la cunoștința contribuabililor ale obligațiilor fiscale este anume publicarea legilor și altor mijloace de informare, dar forma de contract nu este una potrivită. La fel, nu este potrivită includerea prevederilor legale obligatorii în contracte nici ca tehnică juridică, deoarece părțile contractului de depozit bancar probabil se vor afla în situația de a semna acorduri adiționale privind modificarea cuantumului impozitelor. La fel, în cazul care consumatorul nu dorește să semneze asemenea acord, contractul nu va fi modificat, dar în virtutea raporturilor de drept public, banca va reține cuantumul de impozit prevăzut de lege. Aceste exemple sunt în măsura să probeze că contractul nu ar trebui să includă asemenea clauză.	
		71	11. Referitor la Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹, art. 31³ alin. (4)) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege, articolul 31³ alineatul 4 și anume: <i>În proiectul de lege este scris: ”În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.”</i> <i>În Notă (pag. 8) este scris: ”Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.”</i> De asemenea solicităm excluderea de la alin. (4) a expresiei “<i>și noua rată a dobânzii</i>”. Or, rata dobânzii deja este indicată în contractul de depozit, iar prelungirea contractului constă că raporturile juridice dintre consumator și bancă continuă în modul prevăzut de contract. Contractul s-ar putea referi la rata dobânzii aplicată de bancă pentru tipul respectiv de depozite propuse de bancă anume la data prelungirii sau prin referință la un anumit indice aplicabil la data prelungirii. Data prelungirii, fiind un eveniment viitor, s-ar putea ca banca să fie în imposibilitate să cunoască acel indice la o dată anterioară. Aducerea la cunoștință a ratei dobânzii la data ajungerii la termen a depozitului, și după caz la data prelungirii acestuia, nu creează un dezechilibru semnificativ drepturilor consumatorului, or consumatorul nu va	Nu se acceptă Punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).

			pierde dobânda calculată și va fi în drept să înceteze relațiile contractuale.	
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	72	Compararea produselor pe piața depozitelor bancare / depunerilor de economii este posibilă prin elaborarea unui formular-tip, în care să fie plasate toate informațiile cu privire la depozitul acceptat. În acest formular poate fi informația precontractuală obligatorie a fi adusă la cunoștința membrului asociației / deponentului. Elaborarea acestui formular este posibilă doar prin efortul autorității de protecție a consumatorilor / autorității de supraveghere, și nu va implica un efort nejustificat, dar va aduce la o informare adecvată, subsecvent la o protecție reală și efectivă a drepturilor consumatorilor.	Se comentează Proiectul conține amendamentul necesar în sensul recomandării înaintate, anume art. 31 ¹ alin. (1) specifică că informațiile precontractuale se vor prezenta prin intermediul unui formular al cărui model este aprobat de CNPF. În același timp, art. 25 din Legea nr. 105/2003, care reglementează modul de depunere și soluționare a reclamațiilor, a fost completat cu amendamentele propuse la art. 31 ¹ , iar punctul din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV ¹ art. 31 ¹ -31 ⁴ , a fost exclus (a se vedea comentariul de la pct. 53).
4. Articolul 33 se completează cu alineatul (13 ¹) cu următorul cuprins: <i>„(13¹) Subiecții prevăzuți la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare au aceeași obligație statuată la alin.(13) de a afișa la vedere informațiile destinate consumatorului. Forma și conținutul informațiilor este stabilit de CNPF și plasat pe pagina web oficială a acesteia.”.</i>	Banca Națională din Moldova	73	11. La pct. 4, ce vizează completarea art.33 cu alin.(13 ¹), urmează a fi revizuită propunerea, fie precizată intenția autorului. Înțelegem că, cerințele Legii nr.105/2003 sunt, <i>a priori</i> , aplicabile subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2 ¹) din Legea nr.192/1998, iar specificarea aplicabilități exprese doar a anumitor articole ar putea crea aparența că alte prevederi, <i>per a contrario</i> , nu se aplică subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2 ¹) din Legea nr. 192/1998.	Se acceptă Amendamentul propus la Art. II pct. 4, pentru completarea art. 33, se va exclude din proiect.
5. Articolul 37 : la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”; la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.	Banca Națională din Moldova	74	12. În legătură cu modificarea art. 37, suplimentar, în vederea evitării oricăror interpretări echivoce, propunem revizuirea textului „la sesizarea consumatorului” de la alin. (2), or, redacția actuală creează mai multe ambiguități, limitând atribuțiile CNPF doar la petiții în formă de sesizare, nefiind acoperite, de exemplu, petițiile în formă de cerere, în sensul art. 9 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„5. Articolul 37 : la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul „sesizarea” se substituie cu cuvântul „cererea”; la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.</i>
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 –	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	75	La art. 11 propunem completarea cu lit. v) cu următorul cuprins, „v) <i>deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în</i>	Se acceptă Proiectul a fost modificat conform propunerii MDED, precum și obiecțiilor parvenite de la alte părți interesate.

220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”.			conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor de către”. Propunerea de completare are ca scop fortificarea regimului de impunere a unor astfel de decizii, eventual oferindu-le statut de document executoriu în sensul Codului de executare. Acest statut va micșora semnificativ timpul de revendicare de către consumator a drepturilor sale legitime.	Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	76	Cu referire la modificarea înaintată la Codul de executare de a pune în aceeași ordine și cu același statut de documente executorii deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare, categoric este inacceptabil. Nici de cum nu poate fi aplicat regimul documentului executoriu față de deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare similar titlurilor executorii eliberate de instanța de judecată, deciziilor Curții Constituționale cu privire la aplicare de amenzi sau ale Serviciului Vamal/Serviciului Fiscal de Stat privind dispunerea încasării sumelor, etc. Prin modificarea respectivă se denaturează esența documentului executoriu, iar în cazul deciziilor CNPF urmează a se respecta întocmai procedurile contenciosului administrativ stabilite de Codul administrativ. Nu poate fi acceptată autoritatea CNPF ca „stat în stat”.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.

	Asociația Obștească "Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova"	77	2. Se prezintă dezacord asupra modificării Codului de executare RM nr.443/2004 prin completarea art.11 cu lit.u) și art.37 cu lit.f) și se propune a exclude amendamentele din proiectul de lege. <i>Argumentare:</i> Includerea deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare în lista documentelor executorii restricționează accesul societăților de asigurare la justiție, încălcând principiul constituțional al accesului liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, procedura de contencios administrativ conform Codului Administrativ al RM², Codul de Procedură Civilă și Codul de executare. În plus, această măsură afectează dreptul companiilor de asigurări de a beneficia de două căi ordinare de atac, care constituie o garanție procedurală esențială pentru respectarea principiilor statului de drept. Mai mult, dreptul la un proces echitabil, inclusiv accesul la căi de atac efective, este consacrat în art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiind confirmat prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO). Calificarea deciziilor administrative drept titluri executorii fără o procedură de control judiciar prealabil creează un dezechilibru între autoritățile administrative și subiecții reglementați, contrar standardelor europene privind echitatea procedurilor. De asemenea, impunerea automată a taxelor de executare judecătorească și a spezelor de procedură, înainte de soluționarea eventualelor contestații în instanță, limitează posibilitatea societăților de asigurare de a-și exercita dreptul la apărare într-un mod complet și corect. O astfel de măsură poate crea un precedent care să conducă la aplicarea aceluiași principiu altor entități reglementate, punând în pericol echilibrul necesar între autoritățile de reglementare și sectorul privat. Amendamentele propuse riscă să descurajeze companiile de asigurări de la contestarea deciziilor administrative, afectând dreptul lor la apărare și subminând mecanismele de protecție juridică esențiale într-un stat de drept. Mai mult, conform Directivelor și Recomandărilor Europene (D. 2013/11/EU, R. 98/257/CE, Solvency II), statele membre ale Uniunii Europene trebuie să faciliteze accesul consumatorilor la soluționarea alternativă a disputelor și să promoveze aceste metode, oferind astfel o soluție simplă, rapidă și mai puțin costisitoare atât pentru consumator cât și pentru furnizorul de servicii financiare. În context, societățile de asigurare reprezintă entități licențiate, supravegheate de către Banca Națională a RM³, fapt care garantează că acestea îndeplinesc cerințele prudențiale de solvabilitate și capacitate de onorare a obligațiilor de plată pe termen lung. Conform actelor normative în vigoare⁴, societățile	Nu se acceptă Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.
--	--	-----------	--	---

		de asigurări sunt obligate să formeze rezerve de asigurare pentru fiecare avizare de daună/pretenție, astfel obligarea asiguratorilor să suporte, în baza deciziilor CNPF, cheltuieli suplimentare în contul executorilor judecătorești este una abuzivă, care dublează și majorează ineficient cheltuielile acestora. Se impune a menționa că actele agenților constatați de aplicare a amenzilor deși sunt recunoscute ca document executoriu, totuși, contestarea lor suspendă executarea pedepsei. Dacă deciziile CNPF devin executorii, societățile vizate ar putea fi supuse unor măsuri imediate, fără posibilitatea de a contesta rapid acele măsuri într-un cadru juridic imparțial. Acest lucru ar contraveni principiilor fundamentale ale unui proces corect, în care părțile implicate trebuie să aibă posibilitatea de a contesta deciziile într-un termen rezonabil, într-o instanță judecătorească. La fel, considerăm că modificările la Codul de executare urmează a fi dezbătute și în rândul executorilor judecătorești care aparent nu s-au expus. CNPF este o autoritate de reglementare, nu o instanță judecătorească, iar deciziile sale nu ar trebui să aibă puterea de a impune executarea directă a unei sancțiuni sau măsuri fără o verificare suplimentară a legalității acestora. Dacă deciziile CNPF ar deveni executorii, ar exista riscul ca autoritatea să abuzeze de puterea sa, aplicând sancțiuni sau măsuri disproporționate sau incorecte. În acest sens, un control judiciar extern ar fi esențial pentru protejarea drepturilor tuturor persoanelor. Instanțele judecătorești au rolul de a evalua legalitatea deciziilor administrative, inclusiv ale CNPF, din perspectiva respectării drepturilor fundamentale, constituționalității și a legislației. Dacă deciziile CNPF ar fi considerate executorii, ar exista riscul ca procesul de control judiciar să fie limitat, iar persoanele afectate să nu beneficieze de o evaluare corectă și obiectivă a măsurilor adoptate. ² Articolul 189: Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. ³ Deciziile BNM nu sunt documente executorii ⁴ Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.30/10 din 13.06.2023.	
	Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule	78 La pct.1, se propune completarea listei documentelor executorii de la art.11 cu o nouă literă u) și anume, investirea deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu statut de document executoriu. În contextul aceste propuneri, considerăm că se îngrădește	Nu se acceptă Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție:

			accesul liber la justiție prin procedurile care se propun a fi introduse. În mod special, spre exemplu, urmare a unei proceduri administrative de control a CNPF se emite o prescripție (se propune a fi decizie). Corespunzător intențiilor autorului, să admitem că decizia emisă de către CNPF, ar fi în defavoarea unei instituții supravegheate. Ultima, în ce ordine va trebui să conteste actul emis de către CNPF și după care procedură? Se va contesta decizia în ordinea contenciosului administrativ, conform Codului administrativ, sau se va contesta încheierea de intentare a procedurii de executare a deciziei CNPF, sau se va contesta decizia în ordinea stabilită de Codul contravențional? Prin operarea acestor modificări, autorul proiectului investește deciziile CNPF cu autoritatea lucrului judecat, fapt care considerăm că încalcă dreptul persoanei la un recurs efectiv, deoarece după cum am enunțat <i>supra</i> CNPF își atribuie o prerogativă a instanței de judecată. Amendamentele care se propun, vor induce în eroare justițiabilii, prin inserarea unor proceduri speciale și neuniforme, sub paravanul de consolidare a cadrului normativ aferent protecției consumatorilor.	„Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu litera u) cu următorul cuprins: <i>„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare;</i> <i>v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.</i>
	Asociația Băncilor din Moldova	79	12. Art. III. Punctul 1 (completarea art. 11 a Codului de Executare) se propune introducerea sintagmei „, în partea ce ține de încasarea amenzii”. Considerăm concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează <u>exclusiv</u> să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngrădi dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, or <u>nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.</u>	Se acceptă Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: <i>„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare;</i> <i>v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.</i>

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham) (aviz suplimentar)	80	Ce ține de inițiativa legală ca Deciziile CNPF să devină documente executorii, se propune excluderea din proiect a modificării la Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, și anume a exclude: „Articolul 11. Documentele executorii <i>Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]</i> <i>u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.</i> Alternativ, este necesară, cel puțin, specificarea expresă a deciziilor pasibile de a deveni documente executorii, cum ar fi cele de aplicare a amenzilor.”	Se acceptă parțial Având în vedere obiecția expusă, precum și propunerea de la pct. 75, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: <i>1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins:</i> <i>„u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare;</i> <i>v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor”.</i>
2. Articolul 37: alineatul (7) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor).” articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Spre derogare de la alin.(6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).”.	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	81	La pct.2 , considerăm oportun, consultarea amendamentului propus la art.37, prin completarea cu un nou alineat (9), cu Uniunea Executorilor Judecătorești, a căror membri vor aplica efectiv normele Codului de executare.	Se acceptă Proiectul a fost expediat spe avizare de către UNEJ. Nu a fost recepționat un aviz din partea UNEJ..
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	82	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, „ <i>asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care</i>	Nu se acceptă Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoane fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să

„(6) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au beneficiat de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”. 2. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.		acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	aleagă și să fie ales în consiliul asociației sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociației, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărârilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociației, asumarea responsabilității privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ. În același timp, în partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexasă creditelor pentru consumatori, unde
--	--	--	---

				reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.VII
	Banca Națională a Moldovei	83	13. Privitor la completarea art. 4 cu alin. (6), considerăm necesară revizuirea redacției propuse, prin completarea prevederii cu obligația asociației de a primi și înregistra reclamațiile inclusiv a membrilor care au depuneri de economii, nu doar a membrilor care au beneficiat de împrumut de la asociația de economii și împrumut.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau au beneficiat de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	84	Art. IV a Legii, în partea modificării Legii 139/2207, textul „ <i>în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor</i> ” ar urma de înlocuit cu „ <i>în termen de 30 zile</i> ”.	Nu se acceptă Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins la 15 zile lucrătoare. A se vedea comentariul de la pct. 53
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul	Asociația Băncilor din Moldova	85	17. Mai mult ca atât, ne manifestăm dezacordul cu tot articolul V din Proiect, solicităm excluderea acestuia și indicarea	Nu se acceptă

Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			distinctă a faptelor sancționabile ale CNPF în legi speciale, în loc de includerea lor în Codul contravențional. Această abordare ar fi mai potrivită, având în vedere că domeniul reglementat implică aspecte tehnice și complexe care necesită reglementări clare și detaliate. Includerea contravențiilor în legi speciale ar permite o abordare specifică și individualizată pentru fiecare tip de încălcare, cu sancțiuni adaptate naturii faptelor, în timp ce Codul contravențional oferă o structură prea generalizată, care lasă loc de interpretări. În același timp, reglementarea specifică ar oferi o sursă clară pentru subiecți aferent procedurilor, obligațiilor și sancțiunilor în acest domeniu, dar și s-ar evita confuzii generate de dispersarea reglementărilor în diverse capitole din Codul contravențional sau ar determina aplicabilitatea unor prevederi ale Codului contravențional care ar fi putea fi mai puțin adaptate la contextul specific al relațiilor reglementate.	Proiectul nu își propune dislocarea normelor dar fortificarea cadrului instituțional, respectiv propunerea nu poate fi integrată în obiectul proiectului.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	86	1. În partea ce ține de propunerile de modificare a Codului contravențional, considerăm neargumentată stabilirea amenzilor în cuantum atât de mare, nu este clar scopul acestora și motivarea pentru a fi implementate.	Se acceptă parțial Cuantumul sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse este dictat de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile frauduloase aplicate de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în

				societate. Complementar, se notează că singura formă de răspuns legal din partea autorității la moment se regăsește în Codul contravențional, iar proiectul nu își propune relocalizarea sancțiunilor prin stabilirea unui sistem complex de gradualizare a unor sancțiuni administrative, întrucât la etapa actuală se consideră a fi timpuriu acest exercițiu, în condițiile inflexibilității unui astfel de cadru. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	87	Articolul V din Proiect prin care se amendează Codul contravențional al Republicii Moldova. În ansamblu, opinăm că întregul proiect de amendare a Codului contravențional stabilește sancțiuni sub formă de amenzi între limite exagerat de mari, care nu sunt proporționale și echitabile în raport cu fapta socială imputată - care nu are consecințe grave și de impact asupra societății, consumatorilor în detrimentul intereselor asiguraților și gradul de pericol social al faptei săvârșite. Propunem reexaminarea și revizuirea limitelor stipulate ale sancțiunilor sub forma de amenzi, prin diminuarea acestora, reieșind din caracterul prejudiciabil al consecințelor, scopul urmărit și impactul social al contravențiilor incriminate.	Se acceptă parțial Cuantumul sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse este dictat de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile frauduloase aplicate de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând

			ordinele economice și sociale în societate. Complementar, se notează că singura formă de răspuns legal din partea autorității la moment se regăsește în Codul contravențional, iar proiectul nu își propune relocalizarea sancțiunilor prin stabilirea unui sistem complex de gradualizare a unor sancțiuni administrative, întrucât la etapa actuală se consideră a fi timpuriu acest exercițiu, în condițiile inflexibilității unui astfel de cadru. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate.
--	--	--	--

1. Articolul 30: se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) <i>Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.84, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4)–(15), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5) este de 3 ani.</i>”; alineatul (5) se completează cu textul „, iar în cazul contravențiilor menționate la alin.(3¹), termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	88	2. La art. 30 se propune completarea cu alin. (3¹) și (5) cu următorul cuprins: „(3¹) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.84, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4)–(15), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5) este de 3 ani. (...) (5) Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției, iar în cazul contravențiilor menționate la alin.(3¹), termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției.” Considerăm faptul că introducerea unui termen special de prescripție pentru contravențiile din domeniul serviciilor financiare și a unui moment diferit de la care începe să curgă acest termen este nejustificată și discriminatorie față de normele generale de prescripție aplicabile altor tipuri de contravenții din Codul Contravențional. Or, contravențiile din domeniul serviciilor financiare nu au un grad de prejudiciabilitate mai mare decât alte tipuri de contravenții, astfel încât să justifice o derogare de la normele generale privind termenul de prescripție. Stabilirea unui termen special de prescripție de 3 ani pentru aceste contravenții, diferit de termenul general de 18 luni, creează o situație de inegalitate juridică deoarece contravine principiilor de echitate și proporționalitate. Atragem atenția că în cazul tuturor contravențiilor și infracțiunilor, termenul de prescripție curge din data comiterii faptei. Or, într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Constituțională a statuat că „pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.” (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărei termen de prescripție începe să curgă doar la dorința statului (agentului constatatator), nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, introducerea unui termen de prescripție diferit care să curgă de la data constatării contravenției pentru aceste fapte creează o incoerență cu principiul general de calcul al prescripției de la data săvârșirii faptei și afectează negativ securitatea juridică. Această prevedere ar permite sancționarea unor contravenții la o perioadă de mai mulți ani după ce acestea au fost săvârșite, ceea ce este incompatibil cu	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.
--	---	-----------	--	---

			realitățile practice. După o perioadă îndelungată, documentele justificative și probele necesare apărării pot să nu mai existe, fie din cauza uzurii materiale, fie din cauza politicilor legale și interne de arhivare care, conform legislației în vigoare, nu impun păstrarea acestora pe durate nejustificat de lungi. Astfel, s-ar ajunge la încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, deoarece persoana sancționată ar fi lipsită de mijloacele necesare pentru a-și construi apărarea. Uniformizarea legislației prin aplicarea unui termen de prescripție unic, calculat de la data săvârșirii faptei, asigură coerența și predictibilitatea normelor legale. Această abordare este esențială pentru a preveni abuzurile și pentru a garanta tratamentul egal al tuturor contravențiilor. În plus, termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea contravențiilor. Extinderea nejustificată a acestor termene prin raportarea lor la data constatării ar putea favoriza pasivitatea autorităților. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării contravențiilor și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să curgă de la data săvârșirii faptei, în conformitate cu regimul aplicabil tuturor contravențiilor. La caz, în cazul curgerii termenului de prescripție de la data constatării încălcării sugrumă în general esența termenului de prescripție, or acest termen nu mai contează din moment ce de la data săvârșirii încălcării pot să treacă zeci de ani și totuși fapta să poată fi sancționată imprescriptibil. În concluzie, pentru asigurarea coerenței și echității în tratamentul contravențiilor din toate domeniile, inclusiv al serviciilor financiare, propunem excluderea ambelor amendamente.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	89	În același context se obiectează și propunerea înaintată la Codul contravențional, cu referire la termenii speciali de prescripție pentru contravențiile prevăzute în aria de competențe a CNPF – 3 ani. În conformitate cu Codul contravențional nici o contravenție nu are un termen de prescripție a răspunderii contravenționale atât de extins, termenul general de prescripție a răspunderii contravenționale fiind de 18 luni, iar special de prescripție pentru unele contravenții – 24 luni.	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307,

				art.310 ¹ , art.310 ³ , art.344 alin.(4)–(5).”.
Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	90	3. Prezintă dezacord asupra modificării art.30 din Cod Contravențional nr.218/2008 prin completarea cu alin.(3¹) și completarea alin.(5) din proiectul de lege și propunem a fi exclus pentru societățile de asigurare. <i>Argumentare:</i> Introducerea unui termen special de prescripție de 3 ani pentru contravențiile aplicabile societăților de asigurare este nejustificată, având în vedere că termenul de prescripție pentru infracțiunile ușoare, conform art. 60 din Codul Penal al Republicii Moldova, este tot de 3 ani. Aplicarea aceluiași termen în cazul contravențiilor minore sau a unor abateri administrative din partea societăților de asigurare creează un tratament disproporționat și abuziv. Nu este clar justificat de ce societățile de asigurare sunt supuse unor condiții mai restrictive de sancționare, având în vedere că nu au fost raportate încălcări cu impact social semnificativ în ultimii ani. Mai mult, companiile de asigurare au implementat mecanisme eficiente de comunicare cu clienții, care contribuie la soluționarea promptă a reclamațiilor și la stabilirea unor relații de încredere pe termen lung. Astfel, propunem excluderea acestor modificări, pentru a evita crearea unui precedent de aplicare discriminatorie a termenelor de prescripție în raport cu societățile de asigurare. De asemenea, completarea alin.(5) cu prevederea că ”termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției” contravine principiilor Codului Contravențional, care indică la art.3 alin.(6) că ”<i>Timpul săvârșirii contravenției este considerat timpul săvârșirii acțiunii ilicite, iar în cazul inacțiunii, timpul în care trebuia să se desfășoare acțiunea pe care contravenientul a omis să o efectueze.....</i> ”. Corespunzător, amendamentul aferent stabilirii momentului de inițiere a curgerii termenului de prescripție la constatarea faptei de către CNPF este neîntemeiat și ilegal. Mai trebuie să menționăm că contravenția se constată prin actul agentului constatatator. Astfel, modificarea propusă, va genera situația în care termenul de prescripție, pe lângă faptul că este nejustificat mai mare decât pentru alte contravenții, dar și nu începe să curgă niciodată. Or, conform modificării, el începe să curgă din momentul în care s-a constatat contravenția, iar în cazul de față ea se constată de CNPF, și sancțiunea se aplică tot de CNPF. În aceste condiții, defacto, este inoperant termenul de prescripție în redacția modificată. Aceasta contravine integral oricăror principii de aplicare a termenelor de prescripție.	Se acceptă parțial Completarea art. 30 din Codul contravențional cu alin. (3¹) a fost exclus din proiect. Totodată proiectul se completează cu o prevedere ce vizează modificarea art. 30 alin. (3) după cum urmează: „1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.	

	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	91	La pct.I, se propune extinderea termenului de prescripție pentru anumite contravenții, care de fapt conform art.404 se constată și se examinează de către Comisia Națională a Pieței Financiare. Așadar, insistăm examinarea aspectului prin studierea noțiunii de contravenție reglementată de către Codul administrativ. Deci, potrivit art.10, <i>contravenția reprezintă fapta - acțiunea sau inacțiunea, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege (...).</i> Prin prescripție, în general, se înțelege stingerea unui drept prin trecerea timpului, potrivit condițiilor prevăzute de lege. În sens mai specific, prescripția răspunderii contravenționale constă în stingerea raportului juridic contravențional de conflict, prin aceasta, în stingerea dreptului statului de a trage la răspundere contravențională persoana care săvârșește o contravenție, după trecerea unui anumit interval de timp de la data comiterii acesteia. În corespundere cu art.60 alin.(1) lit.a) din Codul penal, Persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 3 ani de la data săvârșirii unei infracțiuni ușoare. Prin urmare, autorul proiectului echivalează prescripția de tragere la răspundere contravențională pentru anumite contravenții cu prescripția de tragere la răspundere penală pentru infracțiunile ușoare, fapt care îl considerăm absurd și nejustificat. De principiul, în cauza <i>Mazukna împotriva Lituaniei</i>, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a accentuat că în cazurile când este stabilit un termen pentru investigație, autoritățile, în speță - CNPF, trebuie să se încadreze în acest termen, să acționeze cu diligență și într-un termen rezonabil pentru a adopta o hotărâre. Or, faptul că o autoritate nu se descurcă în procesele de supraveghere și control inițiate, în termenul oferit de legiuitor, urmare a unei ample analize, nu ar trebuie să fie imputat celui în privința căruia a fost pornită procedura, sau impedimentelor legislative. Mai mult, opinăm că extinderea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională la 3 ani încalcă principiul celerității. Or, dreptul la un proces rapid și previzibil este o componentă fundamentală a statului de drept. Un termen prea lung poate genera incertitudine juridică pentru cetățeni. Consecvent, o extindere a termenului poate genera riscuri de abuzuri din partea autorităților. Punctual, poate oferi pretexte pentru a întârzia investigațiile, afectând proporționalitatea măsurilor luate împotriva atât a consumatorilor cât și a entităților supravegheate și per ansamblu asupra entităților de business. Tot la acest capitol, pe măsură ce timpul trece, martorii pot uita detalii importante iar faptele pot deveni mai greu de dovedit.	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.</i>
--	--	----	---	--

			În consecință, considerăm absolut inoportună extinderea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională până la 3 ani, analogic cu termenul de prescripție pentru infracțiuni ușoare.	
	Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut	92	<u>3.Modificarea termenului de prescripție pentru răspunderea contravențională</u> Cu referire la extinderea termenului de prescripție, acest fapt încalcă principiul stabilității juridice și ar putea fi neconstituțională. Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova subliniază importanța respectării termenelor de prescripție pentru garantarea stabilității raporturilor juridice. Modificările propuse trebuie să respecte principiile statului de drept și să nu creeze incertitudini juridice.	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	93	Nu suntem de acord cu dreptul și posibilitatea CNPF de a aplica sancțiuni contravenționale, în modul în care este prezentat de proiect. În opinia noastră nu este necesară extinderea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale. Expirarea termenului de prescripție nu este un temei de desesizare pentru agentul constatat, iar încetarea procedurii contravenționale pe motivul expirării termenului de prescripție este un <u>temei care nu exclude vinovăția</u> și păstrează dreptul părții vătămate de a-și recupera prejudiciul. Astfel modificările propuse la art. 30 Cod Contravențional ar urma să fie excluse din proiect. De asemenea, dacă încălcările admise de autoritatea supravegheată vor avea un caracter sistematic, nu este posibil să expire la toate contravențiile termenul de prescripție. Prin publicarea deciziei asupra cazului de contravenție (chiar dacă depersonalizat) se vor fixa pozițiile autorității și se va asigura un câmp de reglementare unitar. Termenele de prescripție au rolul de a asigura <u>stabilitatea raporturilor juridice</u>, principiu care va fi încălcat în mod clar prin reglementarea propusă. Nici o regulă nu cere ca în urma <u>tuturor încălcărilor</u> să fie aplicată câte o sancțiune contravențională. Dimpotrivă extinderea dreptului autorității de aplicare a sancțiunilor contravenționale poate genera multiple amenzi și pierderi care vor pune în pericol stabilitatea financiară a entităților supravegheate. Nu este prevăzut în proiect ca temei de încetare a procedurii contravenționale soluționarea amiabilă a pretenției	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”. Cu referire la soluționarea amiabilă a pretenției consumatorului, aceasta nu poate fi integrată în prezentul proiect, ținând cont de caracterul repetitiv al activității profesionistului și poziția dezavantajată a consumatorului.

			consumatorului, ceea ce contravine scopurilor declarate ale Legii.	
		94	Stabilirea regulii privind declanșarea termenului de prescripție pentru răspundere contravențională, de la data constatării faptei este o derogare majoră, și neagă sensul instituției prescripției răspunderii contravenționale. Nu suntem de acord cu necesitatea unei asemenea derogări, ori o parte din încălcările enumerate / propuse a fi incriminate ca contravenții ar avea un caracter continuu sau prelungit și ar fi susceptibile de sancționare indiferent de data comiterii primei acțiuni ilegale. Avem dubii asupra constituționalității unei asemenea derogări, având în vedere poziția Curții Constituționale, în special cea conținută în 4 aprilie 2024, Hotărârea nr. 10 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 226⁴, 226⁶ alin. (6²) și 264 din Codul fiscal (sesizarea nr. 169g/2022), prin care Curtea a declarat neconstituțională absența termenelor de prescripție în cazul stabilirii obligațiilor fiscale, precum și Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014 pentru controlul constituționalității Art. II al Legii nr. 56 din 4 aprilie 2014 pentru completarea articolului 60 din Codul penal al Republicii Moldova (prescripția tragerii la răspundere penală) (Sesizarea nr. 27a/2014).	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „I. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.
	Asociația Băncilor din Moldova	95	13. Art. V. Punctul 1 (completarea art. 30 din Codului Contravențional cu alin. (3)¹): considerăm inoportună introducerea termenului special de prescripție pentru anumite contravenții, deoarece faptele care constituie contravenții au un pericol social mai redus decât faptele care constituie infracțiuni. Astfel, potrivit art. 10 din Codul Contravențional, „constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea”. Totuși, conform legislației penale, o anumită categorie de infracțiuni (a căror pedeapsă este până la doi ani privațiune de libertate) se prescriu în termen de 3 ani. Respectiv, dat fiind faptul că faptele ce constituie contravenții, prezintă un pericol social mai redus decât infracțiunile, aceste fapte urmează a fi prescrise în termeni mai reduși. Ori nu pot fi comparabile faptele pentru care făptuitorii sunt pasibili de privațiune de libertate până la doi ani cu o faptă sancționată prin prisma Codului Contravențional. Atragem atenția că în România acest gen de sancțiuni contravenționale se prescriu în 6 luni. După cum ne-am expus supra, contravențiile în general și termenele de prescripție, inclusiv cele speciale, sunt ținute de natura valorii sociale ocrotite de legea contravențională și gradul necesității apărării lor. În acest sens, considerăm oportun a indica asupra scopului Codului contravențional de prevenție și corectare a faptelor de natură să atenteze la valorile	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „I. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.

			sociale pe care le protejează. Astfel, susținem că, termenul general de prescripție instituit de Codul contravențional raportat la dezideratele evocate supra este potrivit, care reflectă rezonabilitatea sancționării faptelor înainte ca efectul urmărit de Codul contravențional de prevenție și educare să se piardă. În același timp, termenul de prescripție de 18 luni este rezonabil și din perspectiva faptului că se asigură celeritatea examinării și/sau a evitării tergiversării examinării faptelor pasibile a fi obiectul unei investigații. Totodată, o abordare distinctă în sensul instituirii unui termen mai mare de prescripție este pasibil a crea potențiale abuzuri, neasigurându-se, pe cale de consecință, un echilibru just și rezonabil între interesul public și drepturile persoanei în privința căreia a fost pornită o cauză contravențională.	
		96	14. Art. V. Punctul 1 (modificarea Codului Contravențional): considerăm inoportună modificarea alin. (5) a articolului 30 din Codul Contravențional din argumentele care se succed: - Atragem atenția că în cazul tuturor contravențiilor și infracțiunilor, termenul de prescripție curge din data comiterii faptei. Or, într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Constituțională a statuat că <i>“pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.”</i> (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție începe să curgă doar la dorința statului (agentului constatatator), nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Or, statul va avea pârghia de a trage la răspundere chiar și după o perioadă excesiv de mare (zeci de ani!) invocând argumentul că abia acum a fost depistată presupusa contravenție. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 226⁴, 226⁶ alin.(62) și 264 din Codul fiscal (termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale) (sesizarea nr.169g/2022), Curtea Constituțională a statuat <i>„Referitor la absența unui termen de prescripție în cazul neprezentării sau prezentării dării de seamă din care rezultă fapte care constituie infracțiuni, Curtea observă că această măsură se aplică în cazurile în care obligația</i>	Se acceptă parțial Punctul din proiect ce vizează modificarea art. 30 din Codul contravențional se ajustează. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„I. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5).”.</i>

		fiscală a contribuabilului depășește 2500 de unități convenționale (a se vedea articolul 244¹ din Codul penal). Curtea admite că în cazul eschivării de la plata obligațiilor fiscale cu un quantum ridicat, legislatorul ar putea stabili termene de prescripție extinse, în scopul de a garanta eficacitatea controalelor fiscale și de a combate fraudă și evaziunea fiscală, cu condiția ca durata acestui termen să nu depășească ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective. <u>În această cauză, Curtea reține că obiectivul legislatorului de a colecta taxele și impozitele în discuție poate fi asigurat prin măsuri mai puțin intruzive în dreptul de proprietate al contribuabilului, de exemplu, prin stabilirea unor termene de prescripție extinse.”</u> ; - dreptul statului de a trage la răspundere contravențională a persoanelor care săvârșesc acțiuni ilicite se stinge, dacă acesta nu este exercitat într-un anumit interval de timp. Prescripția răspunderii are la bază ideea că, pentru a-și atinge scopul, acela al realizării ordinii de drept, răspunderea făptuitorului trebuie să intervină prompt, cât mai aproape de momentul comiterii faptei, întrucât doar în acest fel poate fi realizată prevenția generală și cea specială și poate fi creat, pe de o parte, sentimentul de securitate a valorilor sociale ocrotite, iar, pe de altă parte, încrederea în autoritatea legii. Angajarea răspunderii după scurgerea unei perioade mari de timp ar cauza riscul atragerii la răspundere a unor persoane nevinovate. Or, după scurgerea unei perioade mai mari de timp (din momentul comiterii faptei până în momentul depistării acesteia), ar deveni mai dificil, uneori chiar imposibil ca presupusul făptuitor să-și poată demonstra nevinovăția, fiindcă din cauza intervalului mare de timp au putut dispărea anumite probe, iar anumite circumstanțe ar putea fi șterse din memoriile martorilor. Astfel, Într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că “<u>termenele de prescripție reprezintă o trăsătură comună a sistemelor juridice interne ale statelor contractante și servesc mai multor scopuri, care includ asigurarea securității juridice și a caracterului definitiv al deciziilor și prevenirea încălcării drepturilor persoanelor, care ar putea fi afectate dacă instanțele ar trebui să decidă pe baza unor dovezi care ar putea fi incomplete din cauza trecerii timpului</u>” (a se vedea OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos vs. Rusia, 20 septembrie 2011, § 570). - Inițial, cu titlu de principiu, intervenim cu referire la jurisprudența Curții Europene care determină că contravențiilor li se aplică standardele în materie penală reieșind din scopul și natura pe care reglementările în acest sens le urmăresc.	
--	--	---	--

		- Astfel, faptul că un termen de prescripție este indicat ca să înceapă să curgă de la data constatării de către autoritate a faptelor pasibile a fi supuse examinării, și nu de la data comiterii faptei, poate fi considerat un abuz, inclusiv prin prisma jurisprudenței CEDO, acest lucru generând o incertitudine juridică pentru persoana vizată, deoarece ea nu poate cunoaște cât timp poate fi trasă la răspundere. În acest sens, este relevantă cauza <i>Del Río Prada v. Spain</i> (2013) în care CEDO a sancționat schimbările legislative sau interpretările care afectează previzibilitatea aplicării sancțiunilor. Astfel, o astfel de reglementare derogă de la principiul previzibilității legii în sensul în care rigorile Curții Europene determină că reglementările normative trebuie să fie clare, precise și previzibile. Astfel, reiterăm că, un termen de prescripție care începe la constatare, mai ales dacă constatarea poate fi întârziată pe perioade lungi, subminează funcția principală a termenelor de prescripție: de a oferi stabilitate socială și protecție contra urmăririi pe termen nedefinit și este incompatibilă cu principiul bunei administrări a justiției. - Caz relevant: <i>Stubbings and Others v. United Kingdom</i> (1996) – CEDO a analizat modul în care termenele de prescripție trebuie să respecte echilibrul între drepturile reclamantului și necesitatea de a preveni incertitudinea perpetuă. - Complementar, o asemenea reglementare este derogatorie și de la principiul securității raporturilor juridice. Acest principiu impune ca persoanele să fie protejate împotriva urmăririlor nelimitate în timp. Dacă termenul de prescripție începe de la data constatării, ipotetic s-ar putea amâna intenționat sau din neglijență constatarea unei faptei, prelungind artificial perioada în care o persoană este expusă răspunderii. Acest lucru contravine scopului termenului de prescripție, care este de a limita în timp incertitudinea asupra răspunderii juridice. - O consecință consecventă este și faptul că, cu cât se întârzie mai mult constatarea unei fapte, cu atât mai greu este să ne apărăm drepturile. Probele relevante pot fi pierdute, persoanele implicate pot să nu mai fie disponibile sau să nu-și amintească detaliile relevante și obiective ale circumstanțelor faptei. Prezintă relevanță și jurisprudența CEDO în acest sens, care a subliniat în mai multe cauze că dreptul la un proces echitabil (art. 6 CEDO) este afectat de întârzierile excesive în procesul de urmărire a faptelor sancționale de o asemenea natură.	
--	--	---	--

4. Articolul 243: la alineatul (1), textul „ <i>Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule</i> ” se substituie cu textul „ <i>Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule</i> ”; la alineatul (2), textul „ <i>cu excepția accidentului rutier documentat prin procedura de constatare amiabilă a accidentului, prevăzută de Legea nr.414/2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule,</i> ” se exclude.	Banca Națională a Moldovei	97	14. Propunem reevaluarea mai amplă a prevederilor art. 243 din Codul Contravențional, în corelare cu prevederile art.31 ¹ al aceluiași Cod, cât și ale art. 21 din Legea nr. 106/2022. În particular, atenționăm că, potrivit dispozițiilor celor din urmă articole citate, una din condițiile cumulative pentru constatarea amiabilă și, corespunzător, pentru înlăturarea răspunderii contravențională în acest temei o constituie lipsa vătămarilor corporale. În contrast, art. 243 din Codul Contravențional admite aplicarea procedurii de constatare amiabilă și în cazul cauzării de vătămări corporale neînsemnate victimei.	Nu se acceptă Pct. 4 a fost exclus din proiect, întrucât respectivele modificări se regăsesc în proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ aferent domeniului financiar) cu nr. unic 744/MF/2024.
5. Articolul 293 ² : la alineatul (4), textul „ <i>de la 60 la 120</i> ” se substituie cu textul „ <i>de la 100 la 200</i> ”; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) <i>Aplicarea comisioanelor de către prestatorii de servicii de plată, cu încălcarea cerințelor stabilite la art.50 alin.(2) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> ”; se completează cu alineatele (6) – (15) cu următorul cuprins: „(6) <i>Nerespectarea de către prestatorul de servicii de plată, care emite instrumente de plată, a elementelor de securitate personalizate ale instrumentului de plată, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> (7) <i>Furnizarea instrumentului de plată nesolicitat către utilizatorul de plată, în afara obligației de înlocuire a acestuia, se sancționează cu amendă de la 30 la 100 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</i> (8) <i>Încălcarea termenului de punere la dispoziția utilizatorului serviciilor de plată a mijloacelor care servesc drept probă pentru utilizatorul serviciilor de plată, în conformitate</i>	Banca Națională a Moldovei	98	15. Adicional modificării operate la art. 293 ² alin. (4), propunem substituirea textului „ <i>prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată</i> ” cu textul „ <i>în relațiile cu consumatorii, prevăzute în Capitolul IV din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică</i> ”.	Se acceptă parțial La art. 293 ² : la alineatul (4), textul „ <i>prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată</i> ” se substituie cu textul „ <i>în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, art. 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică</i> ”, iar textul „ <i>de la 60 la 120</i> ” se substituie cu textul „ <i>de la 100 la 200</i> ”.
		99	16. Analizând propunerile privind modificarea conținutului art. 293 ² alin. (5) și completarea art. 293 ² cu alin. (6)-(15), considerăm necesară revizuirea contravenției prin prisma prevederilor Legii nr. 114/2012, or, redacția utilizată de autorul proiectului de lege este deficitară și exprimă în mod vag intenția legiuitorului manifestată la adoptarea Legii nr. 114/2012. Spre exemplu, componentele de contravenții incluse la art. 293 ² la alin. (6), (8), (11), (12), propunem a fi redactate similar modelului de la alin. (9). În concret, subliniem unele inadvertențe cu referire la alin. (8), alin. (11) și alin. (12), după cum urmează: a) propunem revizuirea dispoziției alin. (8), formularea fiind deficitar exprimată în raport cu prevederile Legii nr. 114/2012, care, indică că, printr obligațiile prestatorului de servicii de plată care emite un instrument de plată se regăsesc obligațiile: - de a pune la dispoziția utilizatorului serviciilor de plată, la cerere, în termen de 18 luni de la notificare, mijloacele care să probeze că utilizatorul serviciilor de plată a făcut o astfel de	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „5. Articolul 293 ² <i>la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”;</i> <i>alineatul (5) va avea următorul cuprins:</i> „(5) <i>Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art. 5 alin.</i>

cu art.54 alin.(1) lit.b) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (9) Încălcarea obligațiilor stabilite de Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, la operațiunile de plată neautorizate, se sancționează cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (10) Încălcarea de către prestatorul de servicii a obligațiilor de rambursare a sumei unei operațiuni de plată autorizate, inițiate de/sau prin intermediul unui beneficiar al plății, dacă aceasta întrunește cumulativ condițiile de rambursare, conform art.59 alin.(1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, și nu există o convenție în sensul art.59 alin.(6), se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice. (11) Încălcarea termenului de rambursare, conform art.59 alin.(8) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, se sancționează cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (12) Încălcarea de către prestatorul de servicii de plată în cazul refuzului de executare a ordinului de plată și a obligațiilor, conform art.61 din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (13) Creditarea sumei operațiunii de plată în contul prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății, cu depășirea termenului stabilit la art.64 din Legea nr.114/2012 cu		notificare în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. b) - art. 55 alin. (1) lit. d); - de a oferi utilizatorului serviciilor de plată opțiunea de a efectua notificări în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. b), în mod gratuit, sau să perceapă, în cazul în care opțiunea nu este gratuită, doar costurile de înlocuire atribuite direct instrumentului de plată - art. 55 alin. (1) lit. d¹); b) la alin. (11), propunem substituirea sintagmei „conform” cu cuvintele „prevăzut de”; c) considerăm ambiguă formularea alin. (12) . În cazul în care aceasta se referă la „Încălcarea cerințelor prevederilor stipulate în art. 61 din Legea nr.114/2012 aferente refuzului executării ordinului de plată din partea prestatorului de servicii de plată”, norma respectivă urmează a fi reformulată corespunzător.	(1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art.51, art. 52 alin. (4) - (5), art. 52¹ – 52⁴, art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 60¹, art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 63¹ alin. (3), art. 64, art.65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2)-(2¹), art. 70 alin. (2)-(6), (7¹), (8)-(11), art. 70¹ alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice .”.
	100	17. Totodată, nu este clar raționamentul reglementării selective drept contravenții doar a unor fapte care constituie încălcări ale normelor imperative prevăzute de Legea nr. 114/2012, întrucât Legea respectivă conține în cuprinsul Capitolului IV, V, art. 77 alin. (4) și Capitolului IX prevederi, nerespectarea cărora prejudiciază drepturile și interesele consumatorilor.	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „5. Articolul 293² la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art. 2 alin. (2) pct. 15, art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art. 42, 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7) și art. 45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art.51, art. 52 alin. (4) - (5), art. 52¹ –

privire la serviciile de plată și moneda electronică, se sancționează cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată, persoanei juridice. (14) Încălcarea de către prestatorul de servicii de plată a cerințelor stabilite la art.70 din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (15) Perceperea comisionului de către emitentul de monedă electronică pentru răscumpărarea valorii monetare a monedei electronice în alte situații decât cele indicate la art.77 alin.(4) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.				52⁴, art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 60¹, art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 63¹ alin. (3), art. 64, art.65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2)-(2¹), art. 70 alin. (2)-(6), (7¹), (8)-(11), art. 70¹ alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice .”. Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată. Nu se acceptă Referitor la agentul de asigurare (persoană fizică sau juridică), potrivit art. 107 alin. (11) din Legea nr. 92/2022 „(11) Dacă un asiguratul are încheiat un contract de asigurare prin intermediul unui agent de asigurare sau al unui agent bancassurance, asigurătorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului.” Referitor la asistentul în brokeraj (persoană fizică sau juridică) în redacția nouă, conform proiectului, a art. 109 alin. (7) din legea prenotată este menționat: „(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă
		101	18. Totodată, semnalăm necesitatea argumentării cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor) propuse, eventual, în textul Notei de fundamentare, care însoțește proiectul supus examinării. Adițional, se va argumenta și opțiunea autorului de a prevedea, ca subiecți ai sancționării contravenționale, în mare parte, doar persoanele juridice, în condițiile în care, spre exemplu, potrivit Legii nr. 92/2022, pot activa în calitate de agenți de asigurare, cât și asistenți în brokeraj, <i>orice persoană fizică sau juridică</i>.	

				<i>răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.</i>
		102	19. Totodată, atenționăm că, la data de 16 septembrie 2024, a fost înregistrat la Ședința Secretarilor Generali <i>proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional (număr unic 813/MJ/2024)</i> , elaborat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, care intervine, <i>inter alia</i> , și asupra art. 293 ² , 304 ³ , 310 ³ . Astfel, se va ține cont de respectivul proiect în partea ce ține de oportunitatea menținerii unor modificări, în vederea asigurării clarității, consecvenței și coerenței procesului de amendare.	Se comentează În situația în care proiectul de lege pentru modificarea Codului Contravențional (număr unic 813/MJ/2024), elaborat de Ministerul Justiției va fi aprobat înainte de aprobarea proiectului de lege vizat, amendamentele identice se vor exclude.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	103	3. În partea ce ține de propunerile de modificare a art. 293 ² , nu există anumită fundamentare pentru majorarea amenzilor ce urmează a fi aplicate. Codul Contravențional, la art. 34 alin. (2) ¹ , prevede expres că amenda la persoanele juridice se aplică de la 10 la 1500 de unități convenționale, iar majorarea amenzilor nu este argumentată. Totodată, dorim să menționăm că în legislația din România (art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 2 OG 2 12/07/2001 - Portal Legislativ just.ro) oricărui contravenient, persoana fizică sau juridică îi poate fi aplicat avertismentul. Este firesc ca avertismentul să poată fi aplicat persoanelor juridice, în măsura în care acestea se fac culpabile de comiterea unor fapte mărunte, pentru care nu este nevoie aplicarea unor sancțiuni juridice mai severe. În context, considerăm faptul că Codul contravențional trebuie completat la art. 32 alin. (5) cu mențiunea „a ¹)-avertismentul:”. Propunem ca la toate contravențiile ce pot fi aplicate de CNPF să fie asigurată aplicarea corespunzătoare a legii contravenționale, făcând uz de principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, în urma cărui fapt CNPF în calitate de agent constatatator căruia i s-a atribuit prin lege aplicarea rigorilor normative, va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante, aplicând astfel o sancțiune contravențională proporțională urmărilor prejudiciabile survenite în urma faptei contravenționale săvârșite. Se consideră faptul că avertismentul este o sancțiune contravențională mai blândă și trebuie să constituie prima treaptă de sancționare pe scara sancțiunilor contravenționale în cazul admiterii încălcărilor, fiind considerată o sancțiune morală și reputațională. Efectul juridic al acestei sancțiuni duce la apariția riscului reputațional, fapt ce uneori este mai grav decât sancțiunea sub formă de amendă. Ținem cont că orice sancțiune, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un	Nu se acceptă Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată nu se relevă referința la art. 34 alin. (2) ¹ având în vedere că cuantumul amenzilor propuse în proiect nu depășește limitele stabilite la articolul respectiv. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

			mijloc de corectare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, dar și de ghidare în materie de conformare a pieței, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii față de încălcările admise în activitatea de prestare a serviciilor financiare.	
	Asociația Băncilor din Moldova	104	15. La art. V punctul 5 din Proiectul (modificarea Codului Contravențional) la art. 293² nu avem careva fundamentare pentru majorarea amenzilor ce urmează a fi aplicate, Codul Contravențional în art. 34 alin. (2¹) prevede expres că amenda la persoanele juridice se aplică de la 10 la 1500 de unități convenționale, iar majorarea amenzilor nu este fundamentată. Totodată am dori să menționăm ca în legislația din România (art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 2 <u>OG 2 12/07/2001 - Portal Legislativ just.ro</u>) oricărui contravenient, persoana fizică sau juridică îi poate fi aplicat avertismentul. Este și firesc ca avertismentul să poată fi aplicat persoanelor juridice, în măsura în care acestea se fac culpabile de comiterea unor fapte mărunte, pentru care nu este nevoie aplicarea unor sancțiuni juridice mai severe. În context, considerăm că Codul contravențional trebuie completat la art. 32 alin. (5) cu mențiunea „a¹ – avertismentul:”. Propunem ca la toate contravențiile ce pot fi aplicate de CNPF să fie asigurată aplicarea corespunzătoare a legii contravenționale, făcând uz de principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, în urma cărui fapt CNPF în calitate de agent constatatator căruia i s-a atribuit prin lege aplicarea rigorilor normative, va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante, aplicând astfel o sancțiune contravențională proporțională urmărilor prejudiciabile survenite în urma faptei contravenționale săvârșite. Considerăm că avertismentul este o sancțiune contravențională mai blândă și trebuie să constituie prima treaptă de sancționare pe scara sancțiunilor contravenționale în cazul admiterii încălcărilor, fiind considerată ca sancțiune morală și reputațională. Efectul juridic al acestei sancțiuni duce la apariția riscului reputațiunii, fapt ce uneori este mai grav decât sancțiunea sub formă de amendă. Ținem cont că orice sancțiune, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de corectare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, dar și de ghidare în materie de conformare a pieței, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii față de încălcările admise în activitatea de prestare a serviciilor financiare.	Nu se acceptă Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată nu se relevă referința la art. 34 alin. (2¹) având în vedere că cuantumul amenzilor propuse în proiect nu depășește limitele stabilite la articolul respectiv. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

6. Articolul 304³: în denumirea articolului cuvântul „nebanclară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebanclară” se introduce textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor.”; textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”. articolul se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) <i>Prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</i> (1²) <i>Neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.</i>	Asociația Obștească “Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	105	4. Prezentăm dezacord la modificarea art.304³ din Cod Contravențional pe partea ce ține de majorarea mărimii amenzilor de mai mult de 6 ori pentru persoanele juridice și includerea sancțiunilor pentru persoanele cu funcții de răspundere și propunem păstrarea acestora în redacția actuală. <i>Argumentare:</i> Este nemotivată majorarea sancțiunilor în proiectul de lege. Totodată nu este justificat modul în care variază amenzile de la persoană juridică și persoană fizică. Sancțiunea ar trebui să reprezinte ultimul instrument în procesul de control și supraveghere, prioritare fiind măsurile de remediere și prevenție. Aplicarea unor astfel de prevederi descurajează activitatea societăților de asigurare și crește lipsa de încredere a consumatorilor în produsele de asigurare. Dacă aceste modificări vor fi aprobate, indiferent de eforturile asigurătorului pentru clientul său, orice omisiune va fi sancționată drastic. Mai mult, astfel de mecanisme pot genera abuzuri în relația cu societățile de asigurare și pot afecta dezvoltarea acestui sector. În acest sens, orice client care interpretează eronat prevederile unui contract de asigurare ar putea solicita aplicarea unor sancțiuni maxime împotriva asigurătorului, ceea ce ar pune și CNPF într-o poziție dificilă, forțată să intervină cu explicații suplimentare. În acest context, ar fi mult mai eficient să se investească timp și resurse în educarea consumatorilor de servicii de asigurare, reducând din start apariția neînțelegerilor și litigiilor. Practica altor state arată că atât protecția directă a consumatorilor, cât și educația financiară, au devenit sau sunt pe cale să devină instrumente complementare la reglementarea și supravegherea societăților de asigurare, iar îmbunătățirea tiparului de comportament pe termen lung al consumatorului a devenit o prioritate în majoritatea statelor dezvoltate. Totodată, susținem că majorarea cuantumului amenzilor și sancționarea persoanelor cu funcție de răspundere nu va garanta în nici un caz că consumatorul va rămâne satisfăcut.	Se acceptă parțial La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproportionat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să
--	--	------------	---	---

				asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate. În același timp, pct. 6 se va reda în următoarea redacție: „6. <i>Articolul 304³</i>: <i>în denumirea articolului cuvântul „nebanară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebanară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, prevăzuți la art. 4 alin. (2¹)-(2²) și alin. (2⁴) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare ”;</i> <i>textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.</i> <i>articolul se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:</i> <i>„(1¹) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</i> <i>(1²) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control,</i>
--	--	--	--	---

				<i>se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.</i>
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	106	Cu privire la modificările art. 304³ Codul Contravențional - în opinia noastră se formează o situație în care entitatea supravegheată va fi posibil să fie sancționată doar pentru simplul motiv că CNPF nu s-a făcut înțeleasă explicit. Astfel, în viziunea noastră, pentru a se asigura un just echilibru, sancționarea ar fi admisibilă doar dacă nu se execută o dispoziție repetată, clară și explicită.	Nu se acceptă În condițiile procedurale stabilite de Codul contravențional, pentru aplicarea sancțiunii contravenționale este esențială existența faptei contravenționale, aspect examinat în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei spețe.
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	107	La pct.6, dar și în general, întregul proiect de amendare a Codului contravențional, stabilește sancțiuni care nu sunt proporționale cu fapta socială comisă, motiv pentru care sugerăm examinarea suplimentară a acestui aspect, în special, sancțiunile inserate în alin.1¹) și alin.1²) din art.304³ din Codul contravențional, dar și alte norme înaintate cu titlu de amendament.	Se acceptă parțial La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului

				mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate.
Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	108	1. La pct. 6 prin care se modifică Art.304 ³ din Codul Contravențional: Art.304 ³ alin.(1) - prin amendamentul propus, sancțiunea prevăzută între limitele de la 48 la 150 de unități convenționale se va substitui cu sancțiune de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, respectiv, cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Or, această modificare presupune o majorare a amenzii în proporții deosebit de mari: de la 100% până la 660% în raport cu sancțiunea existentă. Articolul dat se completează cu alineatele noi (1 ¹) și (1 ²) cu contravenții care prevăd sancțiuni sub formă de amendă între limitele de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere și, respectiv, amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere: „(1 ¹) <i>Prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</i> (1 ²) <i>Neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere</i> ”. Respectiv, considerând unitatea convențională în mărime de 50 lei, amenda ar constitui de la 5000 lei până la 15.000 lei aplicată persoanei cu funcție de răspundere în cazul alin.1 ¹ și, respectiv, amendă de la 15.000 lei la 50.000 lei aplicată persoanei cu funcție de răspundere în cazul alin.(1 ²) – ceea ce opinăm că este mult prea mare amenda și disproporționat în raport cu prezentarea	Se acceptă parțial La stabilirea cuantumului amenzilor conform proiectului s-a ținut cont de evoluțiile pieței financiare în ultimii 5 ani (ca număr de servicii financiare și volum) și vine să descurajeze inclusiv practicile comerciale incorecte aplicare de furnizorii de servicii financiare în raport cu consumatorii și/sau să elimine clauzele abuzive în contractele încheiate cu ultimii. Diminuarea esențială a sancțiunilor propuse nu poate fi admisă în condițiile în care ar veni în disonanță cu scopul proiectului, implicit de consolidare a capacității de coerciție a autorității. Or, urmare a analizei cuantumului amenzilor pasibile de a fi aplicate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor, se atestă că sancțiunile stabilite conform proiectului sunt mai mici. Cu referire la caracterul pretins disproporționat al sancțiunilor, autorul opinează că amenzile de dimensiuni mari pot avea un efect preventiv mai puternic, păstrându-se totodată niște limite care să acopere o varietate mare de fapte contravenționale în funcție de gravitate, protejând totodată consumatorii și menținând ordinele economice și sociale în societate. Complementar este esențial a	

		tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control și, respectiv, neprezentarea sau prezentarea cu date eronate către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control Comparând limitele de sancțiune, în Codul Contravențional se identifică contravenții cu aproximativ aceleași limite sau chiar mai mici, dar prevăzute în raport cu contravenții cu impact asupra vieții/sănătății persoanei sau cu repercusiuni sociale mult mai mari. Cu titlu de exemplificare: <i>Art:55³ Încălcarea de către angajator a legislației privind securitatea și sănătatea în muncă</i> <i>(1) Încălcarea de către angajator a legislației privind securitatea și sănătatea în muncă dacă acestea nu constituie infracțiuni, manifestată prin ...acțiunile indicate în articol.... se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</i> <i>(2) Aceleași încălcări săvârșite asupra minorului se sancționează cu amendă de la 240 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</i> <i>Sau, limite între 300 și 1000 unități se prevăd pentru contravenții din domeniul nuclear și radiologic, care pot genera consecințe grave.</i> <i>Art.155¹ Încălcarea regulilor de desfășurare a activităților nucleare și radiologice</i> <i>(10) Neprezentarea datelor, prezentarea datelor false sau neactualizate organului de control în domeniul activităților nucleare și radiologice privind informația solicitată prin acte normative pentru includerea în rapoartele naționale privind implementarea cerințelor tratatelor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte se sancționează cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 1000 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</i> De asemenea, sugerăm a se consulta limitele de sancțiune prevăzute pentru încălcările din domeniul media – audiovizual prevăzute în Codul audiovizualului al Republicii Moldova, care impactează întreaga societate în calitate de consumator media și care sunt mai mici cu cele care se reglementează prin	ține cont de faptul că în condițiile transferului de competențe și a noului mandat, CNPF nu mai deține competențe de intervenție cu grad sporit de coerciție cum ar fi suspendarea sau retragerea licenței în cazurile de îngrădire a autorității în exercitarea atribuțiilor sale. Astfel, cazuri cum ar fi neprezentarea informațiilor solicitate, împiedicarea realizării controlului, neexecutarea deciziilor CNPF, necesită măsuri de intervenție ferme, care să asigure exercitarea normală a atribuțiilor de către autoritate.
--	--	--	--

			amendamentele propuse la Codul contravențional în sectorul financiar nebancaar.	
7. Legea se completează cu articolul 304 ⁵ cu următorul cuprins: „ Articolul 304⁵. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	109	2. La pct.7, se completează Codul Contravențional cu articol nou Art.304 ⁵ – „ Articolul 304⁵. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.” Din argumentele expuse supra, propunem diminuarea limitelor sancțiunii prevăzute în formă de amendă pe care le considerăm exagerate în raport cu fapta incriminată, care nu generează un impact social negativ.	Se acceptă parțial Limita minimă a amenzii a fost micșorată de la „100” la „50”. În același timp, reieșind din mandatul deținut de CNPF, autorul relevă necesitatea instituirii unor repercursiuni notabile în cazul admiterii abaterii de la normele legislației, în condițiile principiilor protecției drepturilor consumatorului.
8. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „ Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor (1) Încălcarea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a prevederilor legale referitoare la modul de încheiere, forma, conținutul și termenul contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, se sancționează cu amendă de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (2) Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (3) Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule a prevederilor legale referitoare la documentele obligatorii ce trebuie să se conțină în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	110	Dacă admitem faptul că este necesară modificarea și completarea art. 305 din Codul Contravențional, în opinia noastră această modificare trebuie să conțină ca sancțiune, în primul rând, avertismentul, pentru că acesta contribuie la prevenirea încălcărilor. O altă perspectivă din care trebuie analizate și argumentate modificările prevederilor art. 305 este faptul dacă toate situațiile prevăzute de articolul 305 întrunesc principiul de pericol social și, sunt întâlnite, în situația digitalizării asigurării de răspundere civilă. Adicional proiectul nu expune cum se elimină suprapunerea de competențe între autoritate și instanțele de judecată în cazul verificării refuzului asigurătorului de a achita despăgubirea de asigurare din punct de vedere al condițiilor de verificare de către autoritatea de supraveghere a tergiversării ”motivate” a achitării despăgubirii sau indemnizației de asigurare. Pe de altă parte, în cadrul unei reglementări asumate, ne așteptăm ca autoritățile să prevadă ca sancțiunea sub forma de amendă să poată fi aplicată cu condiția că nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor. Constatat cu îngrijorare că Nota informativă asupra proiectului în partea ce ține de modificarea Codului Contravențional și, în mod special, articolul 305 este tendențioasă și nu descrie faptul că autorii proiectului au propus declararea mai multor situații ca	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Cu referire la avertisment, ca formă de sancțiune contravențională, acesta, în condițiile reglementărilor actuale din Codul contravențional (art. 32), poate fi aplicat doar persoanelor fizice. Propunerea de a introduce posibilitatea aplicării avertismentului persoanelor juridice, este una conceptuală, care poate fi examinată doar de Ministerul Justiției, având în vedere rolul său esențial în reglementarea și implementarea politicilor din domeniul justiției.

<i>nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(4) Refuzul asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule de a deschide dosarul de daune,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(5) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a obligațiilor legale referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.</i> <i>(6) Refuzul neîntemeiat al asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule în achitarea despăgubirii de asigurare,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(7) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art.891 din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 200 la 400 de unități</i>		contravenții decât cele expuse în prezent și nici nu specifică faptul aproape triplării cuantumului amenzilor. Astfel, autorii au considerat că omiterea mențiunii despre majorare atrage și eliberarea de obligația de a prezenta o argumentare fundamentată pe date referitoare la condițiile care au atras inițierea triplării amenzilor. În altă ordine de idei, situațiile expuse în textul articolului 305 sunt reglementate ca încălcări ale legii cu privire la asigurări și sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare 60/5 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasiguratorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare și, până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continuă să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora. Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproporționat și nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.	Totodată se menționează că modificările propuse nu duc la suprapunerea de competențe între autoritate și instanța de judecată. La caz autoritatea se va expune asupra răspunderii contravenționale, care este cu drept de contestare în instanța de judecată, or instanța de judecată se expune asupra răspunderii civile. Obiectul petiției se va examina în limita atribuțiilor autorității. Cu referire la Hotărârea CNPF nr. 60/5/2013 cu privire la aprobarea „Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasiguratorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare este în competența BNM de a se expune asupra validității acestuia. Totodată acest act normativ nu poate fi aplicat de CNPF în lipsă de competență corespunzătoare. Având în vedere obiecțiile înaintate, amendamentul de la Art. V pct. 8 se va expune în următoarea redacție: „8. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „ Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor <i>(1) Nerespectarea de către asigurător, a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule,</i> <i>se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i>
--	--	--	---

convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (8) Încălcarea termenului de prezentare Comisiei Naționale a Pieței Financiare a condițiilor de asigurare, a modelelor de contracte, a polițelor de asigurare, după efectuarea ultimelor modificări în acestea, conform art.87 alin.(3) din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (9) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.				(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere sau cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art.89¹ din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.
Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	111	4.	În partea ce ține de propunerile de modificarea a art. 305 și extinderea acestuia cu noi prevederi care stabilesc sancțiuni pentru încălcări specifice ale asigurătorilor și intermediarilor în asigurări, considerăm faptul că acest demers nu este justificat, având în vedere că Legea nr. 92/2022, la art. 122, deja prevede sancțiuni pentru nerespectarea legislației relevante, fapt ce presupune o suprapunerea de sancțiuni. De asemenea, ținem să remarcăm că prin Legea nr. 214 din 20.07.2023, în vigoare din 03.08.2023, au fost abrogate unele articole/aliniate din Codul contravențional, inclusiv articolul 305, în scopul dezincriminării faptelor sub aspect contravențional și atribuirii unei caracteristici administrative activității din domeniul	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor

			asigurărilor. Astfel, nu se consideră necesar să se revină la vechea abordare. De asemenea, nejustificată este și majorarea semnificativă a sancțiunilor existente din Codul contravențional în domeniul asigurărilor. Un exemplu relevant este majorarea sancțiunilor pentru „prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și documentelor necesare”, unde, anterior, se aplicau sancțiuni de până la 150 de unități convenționale, iar acum se propune sancțiunea de până la 1000 de unități convenționale (art. 304³ alin. (1) Cod contravențional). În altă ordine de idei, situațiile expuse în textul art. 305 sunt reglementate drept încălcări ale legislației cu privire la asigurări și sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 60/5 cu privire la aprobarea „Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasigurătorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare” și până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continua să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora. Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproporționat și nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.	prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Potrivit art. 122 alin.2 din Legea 92/2022 „În caz de constatare a încălcărilor menționate la alin.(1), autoritatea de supraveghere (BNM) poate aplica următoarele sancțiuni”. La caz, prevederile articolului dat sunt aplicabile doar BNM. Totodată, referitor la excluderea unor alineate din art. 305 din Codul contravențional, această modificare a fost determinată într-o măsură oarecare de transferul de competențe de la CNPF către BNM. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	112	5. Suntem complet împotriva modificării art.305 din Cod Contravențional și propunem excluderea acestora. Argumentare: Este absolut nejustificată stabilirea față de societățile de asigurare a unui număr mare de contravenții în comparație cu alți subiecți ai raporturilor contravenționale. De asemenea, amendamentele prevăd sancțiuni pentru fiecare proces de lucru în cadrul desfășurării activității de asigurare, care includ și omisiuni tehnice care nu au impact asupra despăgubirii asiguraților sau persoanelor terțe păgubite. Sancțiunile trebuie să fie efective și proporționale cu natura, gravitatea, amploarea și durata încălcării. În nota de fundamentare lipsește informația despre numărul de cazuri similare care au fost identificate în perioadele precedente și despre gravitatea față de consumatorii serviciilor. Or stabilirea unor amenzi în mărimea de 200-400 unități convenționale pentru nerespectarea formei și conținutul cererii de despăgubire, procesului verbal de constatare a pagubelor, sau pentru lipsa unui document în dosarul de daune, este deloc motivată și neproporțională cu impactul asupra calității serviciului și nivelului de satisfacția a clientului. Aceste norme vor sfida asigurarea mecanismelor necesare pentru buna	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

			funcționare a pieței, vor descuraja susținerea concurenței echitabile pe piața serviciilor de asigurare și vor perturba și inhiba activitatea asigurătorilor.	
--	--	--	---	--

	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	113 La pct. 8, Proiectul de lege urmărește completarea art.305 din Codul contravențional al RM cu noi prevederi și sancțiuni încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, punând pe picior de egalitate responsabilitățile BNAA cu cele ale asigurătorilor, fără a ține cont de diferențele fundamentale dintre funcțiile și specificul de activitate al acestora. Potrivit art.33 alin.(l) lit. d) al Legii nr. 106, <i>BNAA îndeplinește funcțiile care îi sunt atribuite ca membru al Consiliului Birourilor de la Bruxelles, angajamentele care decurg din acordurile cu birourile naționale din statele terțe și alte funcții, conform cerințelor actelor normative care reglementează Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde”.</i> - Referitor la calitatea BNAA de subiect special al contravențiilor prevăzute de noua redacție a art.305 Cod contravențional: Din punct de vedere conceptual, considerăm că, completarea Codului contravențional cu contravenții în vederea tragerii la răspundere a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule, compromite caracterul independent și autonom al BNAA, precum și sancționarea unei asociații obștești profesionale. Autorul proiectului propune într-o nouă redacție art.305 din Cod, implicit, prin redarea unor alineate care au fost abrogate prin alte legi de modificare și completare a Codului contravențional Actualmente, art.305 din Codul contravențional, are în vigoare doar trei alineate - (3); (8) și (11). Consecvent, autorul intervine cu amendamente prin completarea cu alte contravenții în locul celor abrogate, ceea ce nu corespunde normelor procesului tehnico-legislativ. În alt context, în corespundere cu prevederile Legii nr. 106/2022, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, reprezintă asociația profesională, independentă și autonomă, a tuturor societăților de asigurare licențiate conform legislației să practice în Republica Moldova activitate de asigurare obligatorie RCA, care îndeplinește atribuțiile de birou național în Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde”, de organism de plată a despăgubirilor de asigurare, precum și alte atribuții. Adițional, art.32 alin.(3) din Legea nr. 106/2022, stabilește că BNAA își desfășoară activitatea în baza propriului statut, a prezentei legi (Legea nr. 106/2022), <u>a reglementărilor Consiliului Birourilor</u>, a actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei și altor acte normative. Art.32 alin.(5) stabilește expres că, Activitatea, patrimoniul și atribuțiile BNAA-ului, Fondul de protecție a victimelor străzii și Fondul de compensare sunt supuse supravegherii de către Banca Națională a Moldovei în conformitate cu legislația. Pe cale de consecință, dacă BNAA este definită prin lege ca fiind	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
--	--	--	---

		independentă și autonomă, ingerința unei autorități poate fi interpretată ca o încălcare a acestui principiu, fapt care ar putea genera conflicte juridice. Intervențiile CNPF ar putea afecta poziția BNAA în cadrul COB, generând tensiuni. Impunerea unor sancțiuni naționale în paralel cu obligațiile internaționale poate crea un precedent periculos, în care BNAA ar trebui să răspundă în fața a două autorități cu reglementări diferite. Totodată, autorul proiectului urmează să țină cont de specificul procesului de instrumentare a dosarelor de daună aferente fondurilor gestionate de BNAA: a) Fondului de Compensare (FC) - pentru accidente în care persoana vinovată de producerea pagubei deține certificat de asigurare „Carte Verde” valabil pe teritoriul Republicii Moldova, emis de un asigurător din străinătate), și b) Fondului de Protecție a Victimelor Străzii (FPVS) - pentru accidente în care proprietarii și/sau utilizatori nu au încheiat contracte de asigurare obligatorie RCA, de vehicule și/sau conducători de vehicule neidentificați, de vehicule neînregistrate sau care nu au fost supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova și/sau de vehicule obținute pe cale ilicită și neasigurate RCA. În cazul solicitării despăgubirilor de asigurare din FC, dosarul de daune se instrumentează și soluționează în conformitate cu procedura și termenele stabilite de <u>Regulamentele Interne ale Sistemului Internațional de Asigurare „Carte Verde”</u>, care pot deroga de la prevederile Legii nr.106, iar termenele de examinare sunt în strictă dependență de ziua recepționării de către BNAA a confirmării valabilității certificatului de asigurare „Carte Verde” din străinătate (BNAA Birou Regularizator) sau de la data acordării garanției în baza art.9 din Regulamentele Interne ale COB / data confirmării valabilității de asigurare „Carte Verde” eliberată de membrul/ex-membrul BNAA și/sau preluării de către BNAA a obligațiilor aferente portofoliului de asigurare „Carte Verde” (BNAA Birou Garant). Cu titlu de exemplu, în cadrul examinării dosarului de daună în baza unei cereri de despăgubire înaintate BNAA, potrivit prevederilor art.8 din Regulamentele Interne, Biroul Național „Carte Verde”/compania de asigurări emitentă a certificatului „Carte Verde” are la dispoziție 42 zile de la data recepționării interpelării BNAA pentru a confirma sau nega acoperirea de asigurare pentru vehiculul solicitat la data producerii accidentului rutier. Astfel, proiectul de lege nu distinge clar între responsabilitățile BNAA ca garant și regularizator de cele ale asigurătorilor. Această ambiguitate poate duce la interpretări abuzive în aplicarea sancțiunilor, sancționarea BNAA pentru acțiuni care sunt în afara controlului său.	
--	--	--	--

			Proiectul de lege extinde nejustificat rolul BNAA către operațiuni care depășesc sfera sa stabilită de lege. Implicarea sa în procese operaționale (de ex. deschiderea dosarelor de daune pentru cazuri obișnuite gestionate de asigurători activi) contravine principiilor conform cărora BNAA are un rol subsidiar. Această extensie riscă să suprasolicite BNAA, afectând capacitatea sa de a gestiona cazurile speciale care intră exclusiv în responsabilitatea sa. Un alt exemplu, în care ar putea interveni disensiuni, este situația când persoana păgubită depune electronic sau prin poșta terestră o scrisoare intitulată „cerere de despăgubire”, nu pe formularul aprobat de CNPF, cu anexarea tuturor actelor relevante (pașaport tehnic, dosar contravențional al accidentului rutier, rechizite bancare, ș.a.), iar BNAA, nu este clar cum ar trebui să procedeze în atare situație. Or, pe de o parte, autorul proiectului, incriminează drept contravenție fapta de nerespectare de către BNAA a formei și conținutului cererii de despăgubire, iar pe de altă parte, incriminează, refuzul BNAA de a deschide dosar de daune. Proiectul de lege prevede sancțiuni uniforme pentru BNAA și asigurători, ignorând faptul că BNAA acționează doar în cazuri speciale. Impunerea aceluiași sancțiuni poate penaliza excesiv BNAA pentru 1) greșeli/întârzieri administrative care nu-i pot fi imputate (ex. cazurile FC) 2) Sancțiuni pentru tergiversarea nerezonabilă a procesării unui dosar preluat în calitate de garant (ex. în caz de insolvență a asigurătorului). 3) Penalizări pentru necomunicarea în termenul legal a deciziilor către victime datorate acțiunilor altor birouri naționale / asigurători din străinătate. BNAA nu este o companie de asigurări care generează profit prin comercializarea unor polițe de asigurare pe diverse categorii, motiv pentru care imputarea anumitor contravenții este nejustificată. În această ordine de idei, se propune autorului proiectului studierea suplimentară a aspectelor propuse și a amendamentelor înaintate, urmând raționamentele enunțate <i>supra</i>.	
--	--	--	---	--

	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (aviz suplimentar)	114	3. La pct. 8 din proiect, se completează Codul contravențional cu Art. 305 Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor. Articolul menționat prevede o serie de contravenții referitoare la încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, în care subiecți ai faptelor invocate sunt: asigurătorii/intermediarii în asigurări/Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule. 3.1. În mod prioritar, considerăm absolut nefondată includerea unei asociații profesionale, societăți necomerciale în lista subiecților supuși sancțiunilor contravenționale. Pe lângă argumentele invocate în Avizul expedit anterior, considerăm iminent necesar excluderea Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule ca potențial subiect al contravențiilor incriminate la Art.305, urmând a fi luate în considerare funcțiile și specificul de activitate al Biroului Național reglementate în Legea nr.106/2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de vehicule (Legea nr.106/2022). Astfel, BNAA reprezintă asociația profesională necomercială, independentă și autonomă, a tuturor societăților de asigurare licențiate conform legislației să practice în Republica Moldova activitate de asigurare obligatorie RCA și care îndeplinește funcțiile atribuite ca membru al Consiliului Birourilor „Carte Verde” de la Bruxelles (COB), angajamentele care decurg din acordurile cu birourile naționale din statele terțe și alte atribuții, conform cerințelor actelor normative care reglementează Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde”. Activitatea, patrimoniul și atribuțiile BNAA-ului, Fondul de protecție a victimelor străzii și Fondul de compensare sunt supuse supravegherii de către Banca Națională a Moldovei în conformitate cu legislația. BNAA acționează în calitate de organism de plată a despăgubirilor în temeiul a două Fonduri gestionate potrivit cadrului legal și normativ în vigoare: Fondul de Compensare și Fondul de Protecție a Victimelor Străzii. Astfel, autorul proiectului de lege urmează a ține cont de specificul instrumentării dosarelor de daune aferente fondurilor menționate: a) Fondului de Compensare (FC) - pentru accidente în care persoana vinovată de producerea pagubei deține certificat de asigurare „Carte Verde” valabil pe teritoriul Republicii Moldova, emis de un asigurător din străinătate, și b) Fondului de Protecție a Victimelor Străzii (FPVS) - pentru accidente în care proprietarii și/sau utilizatorii nu au încheiat contracte de asigurare obligatorie RCA, de vehicule și/sau conducători de vehicule neidentificați, de vehicule neînregistrate sau care nu au fost supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova și/sau de vehicule obținute pe cale ilicită și neasigurate RCA.	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
--	---	-----	---	---

		În cazul solicitării despăgubirilor de asigurare din FC, dosarul de daune se instrumentează și soluționează în conformitate cu procedura și termenele stabilite de Regulamentele Interne ale COB și ale Sistemului Internațional de Asigurare „Carte Verde”. În mod complementar, la soluționarea dosarelor de daune se aplică și prevederile Legii nr. 106/2022. A se reține că, termenele de examinare a dosarelor de daune aferente Fondului FC sunt în strictă dependență de ziua recepționării de către BNAA a confirmării valabilității certificatului de asigurare „Carte Verde” din străinătate (BNAA Birou Regularizator) sau de la data acordării garanției în baza art.9 din Regulamentele Interne ale COB / data confirmării valabilității de asigurare „Carte Verde” eliberată de membrul/ex-membrul BNAA și/sau preluării de către BNAA a obligațiilor aferente portofoliului de asigurare „Carte Verde” ale membrului aflat în dificultate financiară sau ex-membrul BNAA (BNAA Birou Garant). În concret, potrivit prevederilor Art.8 din Regulamentele Interne, Biroul Național „Carte Verde”/compania de asigurări emitentă a certificatului „Carte Verde” are la dispoziție 42 zile de la data recepționării interpelării BNAA pentru a confirma sau nega acoperirea de asigurare pentru vehiculul implicat la data producerii accidentului rutier. Respectiv, de la data recepționării răspunsului din străinătate, BNAA va începe instrumentarea dosarului de daune potrivit Legii nr.106/2022. Subliniem că, procedurile și termenele de soluționare a dosarelor de daune sunt diferite în funcție de calitatea biroului în procesul de instrumentare a dosarelor de daune: Birou Regularizator sau Birou Garant. Aceste diferențe ar putea duce la interpretări incorecte în determinarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor în raport cu BNAA, astfel încât Biroul ar fi eventual sancționat pentru acțiuni care sunt în afara controlului său. Impunerea unor sancțiuni naționale pentru anumite fapte care sunt inter-dependente cu obligațiile internaționale comportă un caracter injust și inechitabil, or, o asemenea abordare din partea autorității statului ar putea fi interpretată ca o ingerință nejustificată în activitatea Biroului, ceea ce ar afecta poziția și imaginea BNAA pe plan extern în cadrul SIA „Carte Verde”. Astfel, autorul proiectului urmează a ține cont de specificul procesului de instrumentare a dosarelor de daune aferente fondurilor gestionate de BNAA și a face distincție între responsabilitățile BNAA în raport cu cele ale asigurătorilor/intermediarii în asigurări acestea fiind entități juridice comerciale. Or, BNAA nu este societate comercială cu scop de profit prin comercializarea unor polițe de asigurare pe diverse categorii. Este o entitate non-profit care gestionează două fonduri publice constituite	
--	--	--	--

			indirect din resursele consumatorilor produselor de asigurare, motiv pentru care imputarea anumitor contravenții este nejustificată.	
		115	3.2. În mod secundar! Ne expunem în raport cu unele contravenții care, fie urmează a fi excluse din proiect, fi revizuite, în mod punctual după cum urmează: ➤ Art.305 alin.(1): Încălcarea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a prevederilor legale referitoare la modul de încheiere, forma, conținutul și termenul contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, se sancționează cu amendă de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Contravenția reglementată urmează a fi exclusă din proiect, întrucât este inaplicabilă din punct de vedere practic. Cererile de încheiere a asigurărilor RCA, contractele și polițele aferente asigurărilor RCA sunt procesate și eliberate contractantului asigurării în mod automat prin intermediul Sistemului informațional de Stat RCA Data. Respectiv, nu se identifică situații în care încheierea, forma, conținutul și termenul contractelor de asigurare RCA ar putea fi perfectate cu nerespectarea prevederilor legale, întrucât aceste operațiuni de contractare sunt procesate de către asigurător/intermediarul în asigurări, în mod electronic, prin intermediul unui Sistem informațional unic pentru toată piața de asigurări, fiind implementate din punct de vedere tehnic în Sistem toate aspectele: modelul, forma și conținutul cererilor de asigurare/contractelor/polițelor de asigurare RCA conform cadrului normativ în vigoare (Hotărârea CNPF nr.24/1 din 14.05.2024). În legătură cu acest aspect a se reține că pe segmentul asigurărilor RCAE Carte Verde, începând cu 01.11.2024, s-a renunțat la blanchetele de culoare verde, iar de la 01.01.2025, asigurările Carte Verde sunt valabile și în format digital. Falsificarea contractelor sau polițelor de asigurare RCA cu utilizarea mijloacelor electronice este posibilă din punct de vedere tehnic, dar asemenea fapte nu sunt cu siguranță în interesul unui asigurător/intermediar în asigurări. Faptul falsificării documentelor de asigurare obligatorie RCA ar putea fi imputate unor terțe persoane rău-voitoare, care eventual ar urmări scopuri financiare la vânzarea acestor documente și care ar depăși sfera domeniului contravențional, cu posibilitatea calificării faptei respective drept infracțiune în baza Codului penal (fals în acte publice/confecționarea, deținerea, utilizarea documentelor oficiale false).	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărării amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.

		116	➤ Art.305 alin.(2): Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Propunem excluderea acestei contravenții din proiect, întrucât forma și a conținutul cererii de despăgubire, a procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto au fost reglementate prin actul normativ al CNPF nr.24/1 din 14.05.2024 în scopul uniformizării practicii aplicabile la depunerea unei cereri de despăgubire și la întocmirea procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării RCA, întru facilitarea procedurilor aferente în baza unui act uniformizat aplicabil în piață. Or, în practică, sunt situații în care persoana păgubită depune cerere de despăgubire în formă liberă, electronic prin e-mail, ceea ce este acceptabil potrivit Legii nr.106/2022 și nu o completează exact în formatul anexat la hotărârea CNPF. Cererea în cauză furnizează date suficiente și/sau sunt anexate documente din care rezultă dreptul păgubitului de a solicita despăgubiri. Respectiv, apare întrebarea cererea în forma liberă depusă se respinge? Sau refuzul cetățeanului de a depune o cerere în formatul aprobat de CNPF pentru utilizare de către asigurători?... sau se acceptă în instrumentare constituind temei de deschidere a unui dosar de daune în baza Legii nr.106/2022. Dacă nerespectarea formei cererii de către păgubiți va constitui contravenție cu eventuala sancționare între limite enorme de la 200 la 400 unități convenționale, rezultă că cererea depusă în formă liberă urmează a fi refuzată cu solicitarea către păgubit de a completa altă cerere, ceea ce, în fond, este o tergiversare de proces și limitare a drepturilor consumatorului și a persoanelor păgubite de a-și înainta pretențiile de despăgubire. În continuitatea ideii, dacă păgubitul nu revine cu cerere de despăgubire în formatul reglementat, ce va întreprinde în continuare asigurătorul? Va suspenda/refuza examinarea cererii depusă în format liber și va lăsa pretențiile de despăgubire înaintate nesoluționate? De data depunerii cererii de despăgubire depinde și constatarea ulterioară a pagubelor produse, respectiv, în baza unei cereri depusă în format liber, asigurătorul/BNAA urmează să constate sau nu pagubele suportate de păgubit în termenul de 5 zile lucrătoare stipulat în baza Legii nr.106/2022? Astfel, calificarea nerespectării de către asigurător, a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
--	--	-----	---	---

			auto drept contravenție o considerăm nefondată inclusiv prin prisma definiției „contravenției” din Codul Contravențional - Constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege. În ce constă caracterul ilicit și gradul de pericol social în faptul nerespectării de către asigurător, a formei și a conținutului cererii de despăgubire, procesului-verbal de constatare a pagubelor aferente asigurării de răspundere civilă auto?	
	117	➤ Art.305 alin.(3): Nerespectarea de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a prevederilor legale referitoare la documentele obligatorii ce trebuie să se conțină în dosarul de daune, potrivit art.22 alin.(4) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Referitor la momentul deschiderii dosarului de daune, Art.20 alin.(1) lit.a), prevede că, după ce a luat cunoștință de producerea accidentului, asigurătorul RCA este obligat să deschidă un dosar de daune. De menționat că notificarea despre accident poate parveni nu neaparat din partea persoanei păgubite, dar și din partea vinovatului sau a unei terțe persoane interesate/a unui martor la un accident rutier. Prin urmare, dacă aplicăm norma menționată în stricto sensu indiferent de persoana care notifică cazul de accident, se deschide dosar de daune. Pe de altă parte, Art.22 alin.(3) din Legea nr.106/2022 prevede că, odată cu deschiderea dosarului de daune, asigurătorul RCA sau, după caz, BNAA eliberează persoanei păgubite, în scris, lista documentelor necesare, dar nu mai multe decât cele menționate la alin.(4), pentru închiderea dosarului de daune și pentru plata despăgubirii. Respectiv, pentru instrumentarea și soluționarea unui dosar de daune, persoana păgubită completează dosarul cu setul de documente necesare în scopul menționat. În practică se pot atesta situații, când păgubiții, din varii motive, nu mai depun cerere de despăgubire, ci își soluționează pretențiile materiale pe cale judiciară în cadrul unui proces penal/civil, sau nu se prezintă pentru completarea dosarului sau nu completează în totalitate dosarul cu documentele indicate în Legea nr.106/2024. Un exemplu elocvent sunt situațiile care cad sub incidența Fondului de Protecție a Victimelor Străzii. Astfel, obiectăm că fapta descrisă ar purta caracter ilicit, săvârșită cu vinovăție și calificarea în consecință drept contravenție, pentru motivele explicate mai sus și care nu depind întotdeauna de voința entității regularizatoare a daunelor (asigurător/BNAA). În	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.	

			consecință propunem excluderea faptei date din contravențiile care reglementează încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor.	
	118	➤	Art.305 alin.(4): Refuzul asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Fapta descrisă drept contravenție este redată într-un mod generalist, fără anumite norme de referință – în ce cazuri refuzul asigurătorului sau a BNAA de a deschide dosar de daune poate constitui contravenție? Aplicarea normei în orice situație de refuz este abuzivă și nejustificată! Spre exemplu, cererile adresate Biroului Național pentru despăgubirea daunelor materiale provocate vehiculelor avariate de autori neidentificați și care nu subscriu situațiilor în care un astfel de accident de vehicul a provocat deces sau vătămare corporală care a condus la stabilirea dizabilității (Art.39 alin.(3) lit.b) din Legea nr.106/2022) sunt refuzate în soluționare pentru lipsa temeiului legal de soluționare. Or, în baza faptei incriminate drept contravenție, pentru un asemenea refuz, BNAA ar fi pasibil de sancțiune contravențională? Totodată, propunem a fi examinate și coroborate normele din Legea nr.106/2022 referitoare la deschiderea unui dosar de daune. Astfel cum s-a specificat anterior, orice persoană care aduce la cunoștință despre producerea accidentului rutier, obligă în consecință asigurătorul RCA să deschidă un dosar de daune, iar până se prezintă persoana pagubită pentru depunerea cererii – dosarul se suspendă? Respectiv, orice persoana care a auzit sau a fost martor la un accident și notifică despre aceasta asigurătorul/BNAA - urmează a fi deschis dosar de daune, iar în caz de refuz.... se constată contravenție în baza normei reglementate? BNAA opinează că, cadrul legal urmează a fi amendat și în Legea nr.106/2022 de indicat expres că dosarul de daune se deschide la depunerea cererii de despăgubire din partea persoanei pagubite căreia i se comunică lista documentelor necesare instrumentării și soluționării dosarului de daune și justifică asigurătorul/BNAA să întreprindă în continuare acțiunile aferente, începând cu constatarea și evaluarea pagubelor, etc.	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
	119	➤	Art.305 alin.(5): Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule a obligațiilor legale referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor.

		tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. Reiterăm amendamentul de a elimina BNAA ca subiect al contravenției indicată din considerentul specificului activității rezultate din apartenența la Sistemul Carte Verde, în care BNAA se conformează prioritar procedurilor și termenilor indicate în reglementările internaționale corespunzătoare (a se vedea argumentele expuse supra). Cu titlu de exemplu, vom indica speța unui dosar de daune din practica BNAA, când un cetățean a suferit vătămări corporale urmare a unui accident rutier, vinovat fiind un conducător al unui vehicul înmatriculat în Germania. Păgubitul a solicitat suma maximă a despăgubirii de 1 mil. de lei, conform legislației aplicabile țării accidentului, în speță Legea nr.414/2006, păgubitul nu deținea documente justificative pentru a confirma despăgubirea solicitată. Urmare a discuțiilor cu asigurătorului vinovatului și în corespundere cu prevederile Regulamentului intern al COB, asigurătorul din Germania a instruit BNAA să-i fie achitată suma maximă prevăzută de lege, inclusiv și prin prisma că legislația națională nu prevedea o daună morală. Respectiv, în practica BNAA există cazuri când dosarele de daună aferente FC nu se instrumentează conform legislației naționale și nu în detrimentul păgubitului. Totodată, această normă vine în contradicție cu prevederile art.24 alin.(1) din Legea nr.106/20022 care prevede că: „Cuantumul despăgubirii de asigurare se stabilește în baza unui acord încheiat între persoana păgubită și asigurătorul RCA, întocmit pe suport de hârtie, în formă scrisă, sau prin mijloace electronice. În cazul în care părțile nu au ajuns la nicio înțelegere, asigurătorul RCA plătește despăgubirea de asigurare în cuantumul stabilit, iar persoana păgubită are dreptul să conteste decizia asigurătorului în instanța de judecată.” Astfel, potrivit normei citate, instanța de judecată este unica să decidă asupra corectitudinii cuantumului calculat de către asigurător. În practică există situații când evaluatorii aplică aceleași reguli prevăzute de Legea nr106/2022 pentru stabilirea despăgubirii de asigurare, totuși cuantumul pot varia semnificativ de la o evaluare la alta, deoarece piața pieselor de schimb și a unităților reparatoare nu este reglementată, fiind constatate diferențe substanțiale atât la costurile pieselor necesare a fi înlocuit în procesul de reparație cât și la manoperă.	Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
--	--	--	--

		120	➤ Art.305 alin.(6): Refuzul neîntemeiat al asigurătorului, Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule în achitarea despăgubirii de asigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. Similar obiecțiilor expuse în raport cu contravenția reglementată la alin.(4), urmează a fi reglementate cazurile care se consideră refuz neîntemeiat în acordarea despăgubirii, întru evitarea aplicării arbitrare a normei, în orice situație de refuz sau în baza unor opinii samavolnice.	Se acceptă parțial Nota de fundamentare a fost completată cu raționamentele care au stat la baza majorării mărimii amenzilor. Totodată, autorul, ținând cont și de alte obiecții și propuneri, a revizuit cuantumul sancțiunilor aplicate, acestea fiind fie excluse, fie diminuate. În același timp, BNAA a fost exclus din lista subiecților ai contravențiilor prevăzute la art. 305 din Codul contravențional. Complementar, a se vedea comentariul expus la pct. 110.
11. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), cuvântul „utilizarea” se substituie cu cuvântul „aplicarea”, iar textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”; alineatul (4): la litera a), textul „sau a informației precontractuale” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; după litera b) se introduce litera b¹) cu următorul cuprins:	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	121	1. Modificarea propusă la pct. 11 ce ține de substituirea cuvântului „utilizarea” cu cuvântul „aplicarea” la alineatul (3) litera d) Cod contravențional urmează a fi exclusă. În argumentarea poziției, menționăm că Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, care prevede cerințele generale de apărare și asigurare a drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, și care se indică la încadrarea juridică a faptei prevăzute la art. 344 alin. (3) lit. d) Cod contravențional, operează cu cuvântul „utilizarea” și nu „aplicarea”, în special la art. 15 intitulat „Răspunderi și sancțiuni pentru utilizarea practicilor comerciale incorecte”.	Se acceptă Amendamentul propus la alineatul (3) litera d), ce ține de substituirea cuvântului „utilizarea” cu cuvântul „aplicarea”, a fost exclus. Astfel, pct. 11 din proiect a fost ajustat și se va expune în următoarea redacție: „11. Articolul 344: la alineatul (3), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. [...]”.
		122	2. Cu referire la completarea art. 344 cu alin. (11), menționăm că lit. b) face referire la art. 31³ din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor. Subsecvent, propunerea se va ajusta în vederea corespunderii cu legea menționată.	Nu se acceptă Prevederea vizată din proiect a fost exclusă ținând cont de excluderea punctului 4 din Art. II din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴ (a se vedea comentariul de la pct. 53).

„b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; alineatul se completează cu literele i) și j) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art.20 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 450 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice; j) utilizarea în continuare de către comerciant a clauzelor abuzive constatate nule prin hotărâre judecătorească irevocabilă în contractele încheiate cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, și cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”; articolul se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) Încălcarea cerințelor legislației privind contractele de depozit bancar pentru consumatori prin: a) neprezentarea sau prezentarea necompletă a informației precontractuale, referitoare la contractul de depozit bancar pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 450 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice; b) nerespectarea cerințelor stabilite la art.31³ din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor se sancționează cu amendă de la 300 la 350 de unități contravenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	123	5. La art. 344 se propune următorul cuprins pentru alin. (4) litera b): „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; după litera b) se introduce litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; Cu referire la aceste contravenții este esențial să se țină cont de specificul activității profesioniștilor în domeniul furnizării informațiilor precontractuale și ale clauzelor contractuale. În majoritatea cazurilor, aceste procese sunt standardizate și aplicate uniform tuturor consumatorilor. Prin urmare, calificarea fiecărei încălcări ca un caz separat ar putea duce la o abordare punitivă disproporționată, care contravine atât principiilor proporționalității, cât și celor de echitate. Mai mult, aplicarea repetată a sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz separat poate avea un efect negativ asupra mediului de afaceri, creând incertitudine și descurajând respectarea legislației prin impunerea unor poveri financiare excesive. În acest sens, reglementarea ar trebui să fie clară în stipularea faptului că sancțiunea contravențională vizează încălcările sistemice, și nu fiecare încălcare individuală rezultată din aceste încălcări sistemice. Principiul ne bis in idem, garantat de art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prevede că nicio persoană sau entitate juridică nu poate fi sancționată sau judecată de două ori pentru aceeași faptă. Aplicarea unei sancțiuni pentru fiecare caz în parte, în contextul unui sistem standardizat, ar putea echivala cu o dublă pedeapsă. În concluzie, pentru asigurarea aplicării echitabile și proporționale a legii, este necesar ca textul legislativ să excludă explicit posibilitatea aplicării sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz individual, limitând-o la încălcările sistemice. Prin urmare, se propune următoarea formulare a normei: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; după litera b) se introduce litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit	Nu se acceptă Potrivit art. 21 din Constituție, consacră principiul ne bis in idem (dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă). Principiul statuat de articolul 21 din Constituție — îi garantează persoanei și dreptul de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă. Principiul în cauză presupune că persoana care, prin conduita sa, a ignorat ordinea de drept va răspunde o singură dată pentru fapta ilicită, iar pentru o încălcare a legii se va aplica o singură sancțiune juridică. În conformitate cu art. 10 din Codul contravențional (CC), Constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. În același timp, potrivit art. 32 din CC, sancțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție. În acord cu arlin. (5) al aceluiași articol, sancțiunile contravenționale aplicabile persoanei juridice sunt: a) amenda; b) privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate. Totodată, art. 41 din CC statuează criteriile generale de individualizare a sancțiunii. „(1) Sancțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante. (2) Față de persoana a cărei vinovăție este dovedită se aplică o sancțiune echitabilă, în limitele și în conformitate cu dispozițiile prezentului cod.”
--	---	------------	---	---

450 de unități contravenționale, aplicată persoanei juridice.”			pentru consumatori, se sancționează cu amendă unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.	De asemenea, este necesar de a sublinia că, prevederile CC nu reglementează „repetarea” contravenției, ci „concursul” de contravenții. Astfel, art. 44 alin. (1) prevede faptul că în cazul în care una și aceeași persoană săvârșește două sau mai multe contravenții, sancțiunea se aplică pentru fiecare dintre acestea în parte, iar alin. (2) prevede expres modul de stabilire a sancțiunii în acest caz – „... se aplică sancțiunea pentru fiecare contravenție în parte, stabilindu-se definitiv sancțiunea pentru concurs de contravenții...”, indiferent dacă este vorba despre fapte identice ori omogene, prevăzute de aceeași normă contravențională, sau de fapte prevăzute de diferite norme contravenționale. În același timp art. 12 prevede că „Contravenția prelungită, se consideră fapta săvârșită cu o unică intenție, caracterizată prin două sau mai multe acțiuni și/sau inacțiuni contravenționale identice comise cu un singur scop, alcătuind în ansamblu o contravenție”. Din această normă rezultă că încălcarea prelungită a legii durează o perioadă mai lungă de timp și se manifestă constant sau repetitiv. Prin urmare, se notează că în această cauză nu poate fi invocată încălcarea principiului ne bis in idem. Pentru a constata încălcarea principiului menționat (avându-se în vedere aspectul material al acestuia) este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: 1) identitatea faptelor, 2) unitatea subiectului și 3) unitatea relațiilor sociale protejate (DCC nr. 6 din 19 ianuarie 2017, § 33). În speță, nu se atestă condiția referitoare la unitatea subiectului.
---	--	--	--	---

		124	6. Cu referire la propunerea de completare a art. 344, la alin. (4) cu litera j), considerăm inoportună această modificare, deoarece deja există o normă generală aplicabilă - Neexecutarea hotărârii instanței de judecată, art. 318 Cod Contravențional. Dat fiind faptul că prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus nulitatea acestor clauze, iar comerciantul în continuare le utilizează, este evident că este o încălcare a art. 318 Cod Contravențional. Or, pentru una și aceeași faptă nimeni nu poate fi pedepsit de două ori: și prin prisma art. 318 și prin prisma art. 344 alin. (4) lit. j). în această ordine de idei, pentru a nu suprapune normele existente, solicităm excluderea modificării propuse.	Se acceptă Amendamentul ce vizează completarea art. 344 alin. (4) cu litera j), se exclude.
	Asociația Băncilor din Moldova	125	16. Art. V. Punctul 11 (completarea alin. (4) al art. 344 din Codului Contravențional cu lit. j)): considerăm inoportună această modificare, deoarece <u>deja există</u> o normă generală aplicabilă - Neexecutarea hotărârii instanței de judecată, art. 318 Cod Contravențional. Dat fiind faptul că prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus nulitatea acestor clauze, iar comerciantul în continuare le utilizează, este evident că este o încălcare a art. 318 Cod Contravențional. Or, pentru una și aceeași faptă nimeni nu poate fi pedepsit de două ori: și prin prisma art. 318 și prin prisma art. 344 alin. (4) lit. j). în această ordine de idei, pentru a nu suprapune normele existente, solicităm excluderea modificării propuse.	Se acceptă Amendamentul ce vizează completarea art. 344 alin. (4) cu litera j), se exclude.
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 1 alineatul (1), după textul „supravegherea prudențială a societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică și a furnizorilor de servicii poștale” se introduce textul „, , <i>supravegherea în domeniul protecției drepturilor utilizatorilor serviciilor de plată, care au calitatea de consumatori</i>”. 2. Denumirea capitolului VII va avea următorul cuprins: „Capitolul VII SUPRAVEGHEREA PRUDENȚIALĂ. SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII DE PRESTARE A SERVICIILOR DE PLATĂ ȘI A ACTIVITĂȚII DE EMITERE A MONEDEI ELECTRONICE.	Banca Națională a Moldovei	126	20. Considerăm necesară excluderea propunerilor de modificare de la pct. 1-6 din proiectul de lege, și inserarea acestora în cadrul normativ al cărui obiect de reglementare este corelat nemijlocit cu domeniul protecției consumatorilor, având în vedere inclusiv cerințele art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	Se acceptă parțial Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor au obiecte de reglementare diferite în domeniul protecției consumatorului. Astfel, Legea nr. 105/2003 stabilește <u>cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii</u>, în timp ce <u>reglementări specifice</u> aferente drepturilor și obligațiilor utilizatorilor serviciilor de plată și a prestatorilor de servicii de plată, ale emitenților de monedă electronică, inclusiv supravegherea activității de prestare a serviciilor de plată și/sau de emisie a monedei electronice sunt stabilite în legea specială, anume Legea nr. 114/2012. Mai mult, o abordare similară este menținută în Legea nr. 92/2022 privind

SUPRAVEGHEREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR” 3. Articolul 93: la alineatul (1), după cuvintele „<i>Banca Națională</i>” se introduce textul „, <i>Comisia Națională a Pieței Financiare</i>”; articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) <i>Comisia Națională a Pieței Financiare, în calitate de autoritate de supraveghere, efectuează reglementarea, supravegherea și controlul respectării prevederilor capitolului IV, art.50 alin.(1), (2) și (5), art.52 alin.(3) și (4), art.56 alin.(1) și (1¹), art.57–59, art.62, art.66 alin.(1), art.70 și 70¹, art.77 alin.(4) și prevederile capitolului IX, în domeniul protecției drepturilor consumatorilor în raport cu prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – c).</i>”. 4. Articolul 94 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) <i>Comisia Națională a Pieței Financiare își exercită împuternicirile în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și în limita atribuțiilor prevăzute la art.93 alin.(3¹).</i>”. 5. Articolul 98 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) <i>Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.</i>”. 6. Articolul 99 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) <i>În exercitarea atribuțiilor stabilite la art.93 alin.(3¹), Comisia Națională a Pieței Financiare poate aplica sancțiunile prevăzute de Codul</i>			activitatea de asigurare sau de reasigurare, în care se conțin atât reglementări în materie de supraveghere prudențială de către autoritatea de supraveghere (Capitolul V), cât și reglementări în materie de protecție a consumatorului (art.88-90), precum și este în consonanță cu practicile de reglementare din România (Legea nr. 209 din 8 noiembrie 2019 privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative). În același timp, Art. VI din proiect se va reda în următoarea redacție: „Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 1 alineatul (1), după textul „supravegherea prudențială a societăților de plată, a societăților emitente de monedă electronică și a furnizorilor de servicii poștale” se completează cu textul „, supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor”. 2. Denumirea capitolului VII va avea următorul cuprins: „Capitolul VII SUPRAVEGHEREA PRUDENȚIALĂ. SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII DE PRESTARE A SERVICIILOR DE PLATĂ ȘI A ACTIVITĂȚII DE EMITERE A MONEDEI ELECTRONICE. SUPRAVEGHEREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI DREPTURILOR CONSUMATORILOR” 3. Articolul 93:
---	--	--	--

contravențional și Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”.				articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52¹-52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60¹, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2¹), art.70 alin.(2)-(6), (7¹)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.”. 4. Articolul 98 va avea următorul cuprins: „Articolul 98. Constatarea încălcărilor (1) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi se efectuează conform dispozițiilor și termenelor prevăzute de Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și de actele normative ale Băncii Naționale. (2) În cazul în care este considerată necesară emiterea de urgență a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în infrastructurile pieței financiare, Banca Națională constată faptele ce constituie încălcări și aplică prevederile art.11 alin.(36) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. (3) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale
--	--	--	--	--

				a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”. 5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”. 6. La articolul 106, alineatele (2) și (3) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic.”.
		127	21. De altfel, la pct. 3, prin care se propune completarea art. 93 cu alin. (3¹), sugerăm revizuirea redacției propuse în vederea includerii controlului asupra respectării prevederilor pertinente domeniului protecției drepturilor consumatorilor din capitolele IV, V și IX, și art. 77 alin. (4) din Legea nr. 114/2012, în raport cu prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d) din aceeași Lege. Suplimentar, pe final de normă, textul „art. 5 alin. (1) lit. a) – c)” se va substitui cu textul „art. 5 alin. (1) lit. a) – d)”.	Se acceptă parțial A se vedea comentariul de la pct. 126 Totodată, având în vedere amendamentele efectuate la Legea nr. 114/2012 prin Legea nr. 209/2022 (în vigoare din 01.02.2025) în ce privește extinderea tipurilor de servicii și a tipurilor de prestatori de servicii, alineatul (3¹) se va expune în următoarea redacție: „(3¹) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52¹–52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60¹, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2¹), art.70 alin.(2)-(6), (7¹)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.”.
7. Articolul 104 se completează cu alineatul (5) cu următorul conținut:	Banca Națională a Moldovei	132	22. Adicional, având în vedere competențele CNPF în materie de protecție a drepturilor consumatorilor și, subsecvent, necesitatea	Se acceptă parțial

„(5) Prestatorii de servicii de plată/emitenții de monedă electronică au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile utilizatorilor de servicii de plată/deținătorilor monedei electronice, care se încadrează în noțiunea de consumator, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			transpunerii ulterioare în legislația Republicii Moldova a Ghidului EBA privind tratarea reclamațiilor pentru sectorul titlurilor de valoare și cel bancar, considerăm necesară abrogarea art. 104 alin. (4) din Legea nr. 114/2012 și includerea unei prevederi analogice în cuprinsul Legii nr. 192/1998.	Pct. 7 (după renumerotare pct. 5) se va reda în următoarea redacție: <i>„5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.</i>
Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins: <i>„(8) Societatea de investiții are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.</i> 2. La articolul 133 alineatul (2), cuvântul „ordonanță”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „decizie”, la forma gramaticală corespunzătoare.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	și	133 23. La pct. 7, prin care se propune completarea art. 104 cu alin. (5), pentru mai multă precizie, textul „Prestatorii de servicii de plată/emitenții de monedă electronică” se va substitui cu textul „Prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a)-d)”. 134 Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	Nu se acceptă Pct. 7 (după renumerotare pct. 5) se va reda în următoarea redacție: <i>„5. La articolul 104, alineatul (4), textul „Băncii Naționale” se substituie cu textul „Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.</i> Nu se acceptă În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.

Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 1: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: <i>„(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător în cazul înaintării de către garantul (fidejutorul) consumator a pretențiilor privind încălcarea acesteia.”.</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	135	1. Art. 1 se completează cu alin. (2) cu următorul cuprins: „(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător în cazul înaintării de către garantul (fidejutorul) consumator a pretențiilor privind încălcarea acesteia.”. Această completare se consideră inoportună deoarece fidejutorul consumator este protejat prin Codul Civil prin modificările din 01.03.2019, art. 1662-1666. Prin intermediul articolelor indicate s-a instituit un regim de protecție a consumatorului și conform art. 1662, alin. (4) se dispune că orice clauză care contravine dispozițiilor secțiunii 1, 2, 4 și prezentei secțiuni în detrimentul garantului (fidejutorului) consumator este lovită de nulitate absolută. Considerăm suficient aceste prevederi, iar prin propunerile înaintate aceasta iar da drepturi suplimentare de a tergiversa încasarea datoriei, uneori chiar abuzuri din rea intenție din partea consumatorului și fidejutorului.	Nu se acceptă Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejutorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejutorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale. Totodată, ținând cont și de propunerile altor autorități expuse în prezenta Sinteză, amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„I. Articolul 1:</i> <i>alineatul unic devine alineatul (1);</i> <i>articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:</i> <i>„(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”.</i>
	Asociația Băncilor din Moldova	136	18. Art. VIII Punctul 1 din Proiect (Modificarea art. 1 alin. (2) din Legea 202 privind contractele de credit pentru consumatori) considerăm inoportun completarea cu alin. (2) deoarece fidejutorul consumator este protejat prin Codul Civil prin modificările din 01.03.2019, art. 1662-1666. Iar prin articolele indicate s-a instituit un regim de protecție a consumatorului și conform art. 1662 alin. (4) se dispune că orice clauză care contravine dispozițiilor secțiunii 1, 2, 4 și prezentei secțiuni în detrimentul garantului (fidejutorului) consumator este lovită de nulitate absolută. Considerăm suficient aceste prevederi, iar prin propunerile înaintate aceasta iar da drepturi suplimentare de a tergiversa încasarea datoriei, uneori chiar abuzuri din cu rea intenție din partea consumatorului și fidejutorului. Drept alternativă poate fi analizată propunerea ca prevederile legii să se	Se acceptă parțial Amendamentul are drept scop asigurarea aplicării dispozițiilor specifice consumatorilor și în raport cu fidejutorii. Astfel, proiectul prevede că dispozițiile Legii nr. 202/2013 se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor. În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejutorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a

			aplice față de fidejutor doar în cazul în care creditorul înaintează obligațiile față de acesta, în cazul neexecutării obligației debitorului.	depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inațiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale; Totodată, ținând cont și de propunerile altor autorități expuse în prezenta Sinteză, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „I. Articolul 1: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”.
2. La articolul 2: alineatul (2): la litera a), cuvântul „operațional” se exclude; litera j) se abrogă;	Banca Națională a Moldovei	137	24. La pct. 2, ce vizează modificarea art. 2, propunem completarea suplimentară cu alin. (8) cu următorul cuprins: „Prezenta lege se aplică, în modul corespunzător, contractelor de împrumut încheiate de către asociațiile de economii și împrumut cu membrii săi – persoane fizice, care au calitatea de consumatori.”. Deși potrivit noțiunii de „contract de credit pentru consumatori”, regăsită la art. 3 din Legea nr. 202/2013, contractul de împrumut încheiat cu o persoană fizică care intenționează să comande ori să procure sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională, este reglementat de respectiva lege, totuși, precizarea respectivă este necesară reieșind din specificul calității de persoane fizice – membri ai asociației de economii și împrumut, precum și în vederea evitării oricărui echivoc în conținutul actului normativ.	Nu se acceptă Infrastructura proiectului de lege este de a lista în art. 2 excluderile din domeniul de reglementare. Respectiv, având în vedere excluderea contractelor respective din norma regăsită la art. 2, prevederile legale se vor extinde corespunzător asupra contractelor de împrumut încheiate de asociațiile de economii și împrumut, în condițiile definiției contractului de credit, prevăzută de lege.
		138	25. Suplimentar propunerii de la pct. 2 din proiectul de lege, ce vizează modificarea art. 2 alin. (2) lit. a), ținând cont, inter alia, de prevederile art. 1251 din Codul Civil al Republicii Moldova, cuvântul „închiriere” se va substitui cu cuvântul „locațiune”.	Nu se acceptă Codul civil operează deopotrivă cu termenul închiriere în sens larg. În acest sens, exercițiul de ajustare a terminologiei conform propunerii, implică un exercițiu care depășește limitele de amendamente curente.

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	139	2. La art. 2, alin. (2) la litera a), cuvântul „operațional” se exclude. Prin Legea nr. 93/2022 a fost introdusă plafonarea costurilor aferente contractelor de credit, leasing financiar și împrumut, reglementările limitative fiind prevăzute în Legea nr. 139/2007, Legea nr. 202/2023 și Legea nr. 1/2018. Reglementările introduse în Legea nr. 1/2018 se refereau în măsură exactă atât la contractul de credit, cât și la cel de leasing financiar, argumentarea privind existența acestor plafonări, atât pentru contractele de credit, cât și leasing financiar, fiind similară. Din omisiune la acel moment, în Legea nr. 202/2013 reglementarea ce ține de plafonare a fost introdusă cu greșeală față de Legea nr. 1/2018; a se vedea mai jos textul: Legea nr. 1/2018: (1) Se interzic organizației de creditare nebanară: <i>e) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în <u>contractul de credit/leasing financiar</u> dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit nebanar/leasing financiar depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului nebanar/leasingului financiar, în cazul acordării creditului nebanar/leasingului financiar consumatorilor;</i> <i>e¹) stabilirea costului total al creditului nebanar/leasingului financiar (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv sau decât valoarea de intrare a bunului în <u>contractul de leasing financiar</u> pentru consumatori care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv;</i> Legea nr. 202/2013: (7) Se interzice: <i>a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în <u>contractul de credit</u> dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului;</i> <i>b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în <u>contractul de leasing financiar</u>), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate</i>	Nu se acceptă Propunerea din proiectul de lege este una de ordin redacțional, rezultată din necesitatea racordării prevederilor Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, în speță cele realizate prin Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, care a prevăzut, inter alia, Legea nr. 59/2005 cu privire la leasing.
--	---	------------	---	---

			cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv. Deci, în Legea nr. 202/2013, la art. 15, alin. 7), lit. a) s-a omis reglementarea și a contractelor de leasing financiar, fapt care s-a agravat și mai tare prin excluderea în general din Legea nr. 1/2018 a reglementărilor ce țin de plafonarea costurilor prin Legea nr. 175/2023. Astfel, segmentul contractelor de leasing financiar rămânând a fi nereglementat în partea ce ține de plafonare. Prin urmare, considerăm oportună corectarea omisiunii date. Din aceleași considerente, și în spiritul consecutivității prevederilor legale și scopului legal urmărit de acestea, considerăm că acest amendament presupune faptul că contractele de leasing, inclusiv cel financiar, din greșeală vor fi excluse de sub imperiul Legii nr. 202/2013 ceea ce este inechitabil în raport cu ceilalți jucători de pe piață, precum și nu se asigură corespunzător protecția consumatorilor în cadrul acestor contracte civile, care de fapt până în prezent beneficiază de garanțiile aplicabile consumatorilor. Așadar, solicităm excluderea acestui amendament cu menținerea în continuare a redacției actuale a prevederilor art. 2 alin. (2) lit. a) din legea nr. 202/2013.	
		140	3. Potrivit art. 2, alin. 2), lit. c) este indicat că Legea nr. 202/2013 nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri. Urmare analizei efectuate a prevederilor Legii nr. 202/2013, a interpretării în ansamblu a normelor acesteia cât și a experienței și modului de lucru a companiilor, se relevă faptul că penalitățile și dobânzile de întârziere nu fac parte din „costul creditului”; respectiv, dacă creditul este acordat fără nici un cost (dobânzi, comisioane, taxe, etc.), iar contractul de credit prevede penalități și/sau dobânzi de întârziere, acest contract urmează a fi încadrat în lit. c) alin. (2) al art. 2 din Legea nr. 202/2013. Respectiv, cu titlu de propunere în vederea concretizării prevederilor Legii nr. 202/2013 și a oferi mai multă claritate art. 2, alin. 2), lit. c) se propune: Completarea art. 2, alin. 2), lit. c) la sfârșit cu sintagma „cu excepția costurilor suportate de către consumator pentru nerespectarea oricăruia dintre angajamentele stabilite prin contractul de credit”.	Nu se acceptă În accepțiunea autorului și reieșind din practica formată, norma nu necesită concretizare, inclusiv ținând cont de implicațiile tehnicii legislative în acest sens. Totodată, ținând cont de adoptarea unei noi Directive (2023/2225), care urmează a fi transpusă în legislația națională, riscul de interpretare eronată va fi mitigat prin prisma expunerii Formularului de Informații standard privind creditele de consum, într-o nouă redacție. Potrivit art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 202/2013, legea prenotată nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri. Art. 45 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative (Legea nr. 100/2017) prevede că: „Dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul

				și domeniul de aplicare.”. A se înțelege că domeniul de aplicare al dispozițiilor delimitează domeniul de acțiune a legii, la speță tipurile de contracte de credit pentru consumatori care cad și care sunt excluse din domeniul de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 202/2013. Potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017: (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: [...] b) într-o frază este exprimată o singură idee; c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația UE și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; d) noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitându-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceeași termeni;”. În acest sens, noțiunilor în speță „dobândă”, „costuri” li se atribuie acel înțeles pe care ele îl au în mod obișnuit. Potrivit, Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugită) Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, „dobândă” semnifică „Sumă de bani care trebuie plătită sau primită pentru utilizarea banilor, în cadrul unei datorii, în legătură cu un depozit”. Iar cuvântul „cost” reprezintă „sumă de bani cheltuită pentru producerea sau cumpărarea unui bun, efectuarea unei lucrări, prestarea unui serviciu etc.”. Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil: „Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate)”. În sensul celor relatate mai sus, prin aplicarea regulii „ubi lex non distinguit, nec
--	--	--	--	--

				nos distinguere debemus”, se opinează că dobânda și costurile aferente unui credit nu includ impuneri cu caracter pecuniar a căror aplicabilitate este declanșată de neexecutarea obligațiilor asumate prin contract de credit. Respectiv, dispozițiile Legii nr. 202/2013 nu urmează a fi aplicate contractelor de credit pentru consumatori cu titlu gratuit.
	Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut	141	<u>1. Statutul membrilor unei asociații de economii și împrumut (în continuare AEÎ) față de calitatea de „consumator”</u> Membrii AEÎ nu ar trebui să fie considerați consumatori, deoarece aceștia sunt membri asociați cu roluri, drepturi și responsabilități specifice în conformitate cu Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007. În favoarea acestui argument este faptul că membrii unei AEÎ sunt, conform legislației și statutului lor, participanți activi la guvernarea organizației și contribuie la capitalul social, ceea ce îi diferențiază de consumatorii obișnuiți de servicii financiare oferite de bănci și organizațiile de creditare nebanară.	Nu se acceptă Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să aleagă și să fie ales în consiliul asociației sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociației, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărârilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociației, asumarea responsabilității privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanele fizice în

				exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
		142	<u>2.Conflictul supravegherii de către două autorități - Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare</u> În condițiile create de proiectul legii, există riscul ca supravegherea de către două autorități să genereze incertitudine și conflicte. Considerăm că problema nu este una strict juridică, ci de organizare administrativă. Dacă legea nu clarifică atribuțiile fiecărei autorități, pot apărea neconcordanțe și dubii privind competențele acestora la subiectul protecției consumatorului.	Nu se acceptă Comentariul nu este pertinent întrucât autorul acesteia nu reclamă anumite conflicte de competență în exercitarea atribuției de supraveghere, ținând cont inclusiv de practica pe alte sectoare.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	143	Conform impresiei noastre se formează o situație în care vor funcționa concomitent 2 autorități de reglementare și supraveghere. Asociația nu se poate opune reglementării și supravegherii din partea Statului, dar există riscul ca o supraveghere din partea 2 autorități să genereze situații de conflict sau de incertitudine.	Nu se acceptă Comentariul nu este pertinent întrucât autorul acesteia nu reclamă anumite conflicte de competență în exercitarea atribuției de supraveghere, ținând cont inclusiv de practica pe alte sectoare.
		144	De asemenea considerăm eronată alinierea membrilor unei asociații de economii și împrumut la categoria de consumatori, din următoarele considerente: Membrii unei asociații de economii și împrumut nu pot fi considerați „consumatori” în raport cu asociația, ci membri asociați, având un rol specific și drepturi diferite față de consumatorii obișnuiți. Aceștia contribuie la capitalul social al asociației, participă la decizii prin vot și beneficiază de serviciile sau produsele oferite de asociație, în condiții stabilite de statutul acesteia. Diferențe principale între membrii unei asociații și consumatori: Calitatea de asociat: Membrii asociației sunt și proprietari parțiali ai acesteia, având drepturi și responsabilități legate de administrarea și funcționarea asociației. Drepturi de vot: Membrii participă la luarea deciziilor în cadrul adunării generale, având drept de vot, ceea ce consumatorii obișnuiți nu au și nu pot avea în coraport cu OCN-urile și băncile comerciale. Participarea la Conducerea Asociației: Participarea personală sau prin reprezentant a membrilor ei în organele de conducere și de control. Alege Consiliu și Comisia din Cenzori din membrii	Nu se acceptă Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să aleagă și să fie ales în consiliul asociației sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociației, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărârilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii,

		Asociației. Condiții egale pentru toți membrii: Egalitatea în drepturi personale nepatrimoniale a membrilor asociației, indiferent de mărimea cotei de membru, inclusiv deținerea de către fiecare membru al asociației a unui singur vot în organele de conducere Beneficii financiare: În funcție de rezultatele financiare ale Asociației, membrii pot primi beneficii, la lichidarea asociației tot patrimoniul asociației se distribuie între membri, inclusiv sub forma de proiecte sociale: burse sociale pentru copii, ajutoare sociale, etc.. Raport contractual diferit: Relația membrilor cu Asociația este reglementată de statutul Asociației, nu de legislația consumatorilor; Dependență reciprocă: Asociația este dependentă de membrii săi, ori doar prin întrunirea cvorumului sunt valabile hotărârile adunării generale a membrilor, dependență care nu se regăsește la celelalte forme de prestare a serviciilor financiare. Astfel, membrii unei asociații de economii și împrumut nu sunt „consumatori” în sensul juridic, ci parteneri activi în funcționarea și dezvoltarea acesteia.	investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociației, asumarea responsabilității privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ, urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEÎ.
145		Obiectăm împotriva excluderii din art. 2 alin. 2 din Legea 202/2013 a lit. j)), care exclude Asociațiile de la aplicarea Legii 202/2013, contractele de împrumut / credit încheiate de o asociație de economii și împrumut cu membrii săi, ori această excludere este permisă și de Directiva 2008/48/CE Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului. Considerăm că în virtutea caracterului special al raporturilor dintre Asociație și membrii săi, contractele respective trebuie menținute ca excluse de la aplicarea Legii 202/2013. Directiva 87/102/CEE prevede că statele membre pot aproba reguli conform cărora membrii asociațiilor sînt tratați ca membrii asociați în activitatea economică a asociațiilor fără a li se recunoaște calitatea de consumator. Directiva 87/102/CEE nu obligă statele să-i trateze pe membri ca consumatori. De asemenea obiectăm împotriva trecerii subite a membrilor asociațiilor în categoria de consumatori, ori aceasta implică formarea în portofoliul asociațiilor a două categorii de contracte de împrumut. Dacă obiecțiile noastre cu privire la inadmisibilitatea acordării statutului de consumator către membrii asociațiilor, nu vor fi admise, atunci vom avea nevoie de o perioadă de pregătire,	Nu se acceptă Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să aleagă și să fie ales în consiliul asociației sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociației, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărârilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociației,

			pentru ajustarea programelor de evidență și instruirea personalului.	asumarea responsabilității privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEI, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoanei fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEI, urmează a se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEI.
	Asociația Băncilor din Moldova	146	19. În vederea eliminării riscului de interpretare eronată a excepției de aplicare a Legii nr. 202/2017, dat fiind faptul că penalitățile și dobânzile de întârziere sunt prezentate drept <i>costuri aferente creditului</i> conform formularului prezentat la Anexa nr. 1 la lege, propunem completarea art. 2 alin. (2) litera c) cu textul „(în sensul prezentului articol costuri nu includ penalități și alte costuri de întârziere la plată)”.	Nu se acceptă În accepțiunea autorului și reieșind din practica formată, norma nu necesită concretizare, inclusiv ținând cont de implicațiile tehnicii legislative în acest sens. Totodată, ținând cont de adoptarea unei noi Directive (2023/2225), care urmează a fi transpusă în legislația națională, riscul de interpretare eronată va fi mitigat prin prisma expunerii Formularului de Informații standard privind creditele de consum într-o nouă redacție. Potrivit art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 202/2013, legea prenotată nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri. Art. 45 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative prevede că: „Dispozițiile generale ale actului normativ sînt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare.”. A se înțelege că domeniul de aplicare al dispozițiilor delimitează domeniul de acțiune a legii, la speță

				tipurile de contracte de credit pentru consumatori care cad și care sunt excluse din domeniul de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 202/2013. Potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017: (1) Textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: [...] b) într-o frază este exprimată o singură idee; c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația UE și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; d) noțiunea se redă prin termenul respectiv, evitându-se definiția acesteia sau utilizarea frazeologică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni;”. În acest sens, noțiunilor în speță „dobândă”, „costuri” li se atribuie acel înțeles pe care ele îl au în mod obișnuit. Potrivit, Dicționarul explicativ al limbii române (ediția a II-a revăzută și adăugită) Academia Română, Institutul de Lingvistică, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2009, „dobândă” semnifică „Sumă de bani care trebuie plătită sau primită pentru utilizarea banilor, în cadrul unei datorii, în legătură cu un depozit”. Iar cuvântul „cost” reprezintă „sumă de bani cheltuită pentru producerea sau cumpărarea unui bun, efectuarea unei lucrări, prestarea unui serviciu etc..”. Într-o altă ordine de idei, potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil: „Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În sensul celor relatate mai sus, prin aplicarea regulii „ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus”, se
--	--	--	--	--

				opinează că dobânda și costurile aferente unui credit nu includ impuneri cu caracter pecuniar a căror aplicabilitate este declanșată de neexecutarea obligațiilor asumate prin contract de credit. Respectiv, dispozițiile Legii nr. 202/2013 nu urmează a fi aplicate contractelor de credit pentru consumatori cu titlu gratuit.
3. La articolul 3: noțiunea de „consumator”, cuvântul „antreprenor” se substituie cu textul „întreprinzător, industrială, artizanală; noțiunea „contract de credit legat/unit”, textul „economică” se exclude; noțiunea de „rata dobânzii aferente creditului”, cuvintele „sume trase din credit” se substituie cu cuvintele „la suma nerambursată din credit”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	147	4. La art. 3 se propune modificarea noțiunii de facilitare de tip „descoperit de cont” (overdraft) în următoarea redacție: Facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft) – contract de credit explicit în baza căruia un creditor pune la dispoziția unui consumator mijloace bănești pe un cont de plăți al consumatorului. Noțiunea de cont de plată este reglementată prin Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Noțiunea actuală nu este corectă întrucât orice mijloace bănești puse la dispoziția consumatorului prin contractul de credit depășesc automat soldul contului curent.	Se acceptă parțial Art. XVIII pct. 3 din proiect ce vizează modificarea art.3 din Legea nr.202/2003 a fost completată cu o prevedere ce vizează modificarea noțiunii „facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft)” cu următoarea redacție: „noțiunea „facilitate de tip "descoperit de cont" (overdraft)", cuvintele „contului curent” se substituie cu cuvintele „contului de plăți”;”. În același timp, noțiunea de „consumator” se va reda în următoarea redacție: „consumator – orice persoană fizică astfel după cum este definită în art. 1 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor;”;
		148	De asemenea, este necesară modificarea și delimitarea costurilor cunoscute de creditor (în momentul semnării contractului de credit) și cele necunoscute (precum dobânda de întârziere/penalitatea, etc.), prin prisma restricțiilor impuse în art.15, , alin. 7), lit. b) din Legea nr. 202/2013. Momentan, există o confuzie în privința a ceea ce înseamnă stabilirea, care poate avea loc doar inițial la momentul semnării contractului de credit, iar ulterior poate fi încasarea/aplicarea, care poate fi diferită de mărimea costului inițial, dacă consumatorul achită anticipat sau admite restanțe. Or, în prevederea menționată în paranteze este indicat (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), deci costuri pe care creditorul inclusiv prin prisma art. 23 nu poate să le prevadă în mărime expresă și să le stabilească în contract la data încheierii contractului. Prin păstrarea variantei actuale, confuzia constă în sintagma „stabilirea costului total al creditului”.	Nu se acceptă Practica CNPF nu a relevat carențele reflectate în comentariu, motiv din care nu se consideră oportună operarea unor modificări în acest sens. Totodată, a se vedea propunerile autorului ce vizează art. 15 alin. (7) lit. b).
4. Articolul 4:	Camera de Comerț Americană din	149	5. Cu referire la art. 4 „Informații standard care trebuie incluse în publicitate”, considerăm faptul că normele acestui articol	Se acceptă parțial

la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu cuvântul „informații”; articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) În cazul comandării, procurării ori folosirii produsului sau a serviciilor prin acordarea creditului sub forma de amânare la plată, informațiile standard, prevăzute la alin.(2) lit.b) – d) și f), urmează a fi specificate pe eticheta de preț.”.	Moldova (AmCham)		urmează a fi ajustate în conformitate cu tendințele actuale utilizate de platforme sociale, Google Ads, etc., conform cărora, respectarea prevederilor actuale ale legii, din punct de vedere tehnic nu este posibilă.	Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. Articolul 4: la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;”; la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins: (2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]”. Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225).
		150	De asemenea, alin. (1) al art. 4 prevede că: „(1) Orice formă de publicitate referitoare la contractele de credit care indică o rată a dobânzii sau alte informații referitoare la costul creditului pentru consumator va cuprinde informații standard în conformitate cu prevederile din prezentul articol.”. Termenul „alte informații” este unul general și vag, fiind dificil în aplicare pentru că creează confuzie și lasă mult loc de interpretare. Se consideră că prevederea anterioară „cifre” este una mai potrivită.	Se acceptă parțial la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;
		151	6. La art. 4, alin. (2), se propune substituirea textului „informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași dimensiune, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele” cu textul „informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele”.	Se acceptă parțial Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. Articolul 4: la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;”; la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:

				(2) <i>Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]</i>”. Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225)
		152	Totodată, se propune excluderea textului de la art. 4 alin (2) lit c) „, care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine)” și excluderea literei g) din art. 4 alin. (2). Modificările propuse sunt în corespundere cu Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133/66 din 22 mai 2008. Condițiile de fapt a contractului, depind de mai mulți factori (suma necesară, venituri, termenul, etc.). Debitorul poate solicita oricând oferta creditorului cu aceste detalii și o poate compara cu alte oferte existente, fără ca aceste detalii să fie incluse în publicitate.	Nu se acceptă Deși Directiva 2008/48/CE (transpusă în redacția actuală a legii) se limitează la stabilirea imperativului caracterului clar, concis și vizibil, acest fapt nu limitează stabilirea unor prevederi adiționale care vin să explice caracterul vizibil. Astfel, reieșind din conjunctura socială națională, au fost operate amendamentele la Legea nr. 202/2013 care completează necesitatea expunerii DAE cu caractere aldine în exemplul reprezentativ, stabilit imperativ de lege. Opinăm că excluderea acestei detalieri este prematură reieșind din specificul consumatorului-mediului în Republica Moldova, motiv din care prevederea legală se menține în redacția actuală. Cu referire la excluderea lit. g), se notează că art. 8 alin. (1) din Directiva 2023/2225 prevede „<i>Statele membre impun ca publicitatea privind contractele de credit să includă un avertisment clar și vizibil pentru a sensibiliza consumatorii cu privire la costurile îndatorării, utilizând formularea „Atenție! Bani împrumutați costă bani” sau o formulare echivalentă.</i>”. Astfel, în condițiile caracterului iminent al transpunerii noii directive, excluderea prevederii nu este oportună.

	OCN „EASY CREDIT” SRL	153	Articolul 4 alin. (5): De eliminat Argumentare: În primul rând prezentul articol reglementează obligațiile creditorului de informare corectă și transparentă a consumatorului la etapa publicității produselor. Etichetele de preț nu sunt asimilate publicității și nu constituie o publicitate în temeiul legii cu privire la publicitate, ci o ofertă de a încheia un raport juridic, cu indicarea condițiilor și calităților bunului/serviciului. Astfel, creditorul nu poate interveni sub nici o formă asupra textului indicat pe eticheta unui produs sau serviciu. Nici comerciantul nu are vreo obligație care derogă din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. În cel de-al doilea rând, considerăm extrem de dificilă aplicarea prezentei modificări, întrucât comerciantul, de regulă, dispune de acorduri de parteneriat, sau intermediere cu o multitudine de bănci și ocn-uri, care oferă condiții diferite. Or, nu este clar, dacă comerciantul, la propria și intima sa convingere, va aplica prezenta prevedere doar în beneficiul unei singure bănci sau ocn. În acest caz, prezenta modificare poate duce la diminuarea competitivității pe piață, punând comerciantul într-o poziție net superioară, la alegerea furnizorului de servicii financiare, indicând doar o singură bancă sau OCN, pe etichetă.	Se acceptă Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. Articolul 4: <i>la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;</i>”; <i>la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:</i> <i>(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]”;</i> Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative (Directiva 2023/2225).
	Asociația Băncilor din Moldova	154	20. Art. VIII Punctul 4 din Proiect (Modificarea art. 4 alin. (1) al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori) se propune ca cuvântul ”cifre” să rămână în aceeași redacție, propunerea înaintată este neclară și foarte largă.	Se acceptă parțial la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu cuvântul „numere scrise cu cifre sau litere”.
		155	21. Art. VIII Punctul 4 din Proiect (Modificarea art. 4 alin. (2) al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori) se propune substituirea textului „informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași dimensiune, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele” cu textul “Informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele”.	Nu se acceptă Având în vedere propunerea expusă, cât și obiecțiile înaintate de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. Articolul 4: <i>la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”;</i>”; <i>la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:</i> <i>(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru</i>

				<i>publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele: [...]”;</i> Propunerea conexă tendințelor actuale nu se consideră justificată, inclusiv prin prisma celor prevăzute în aquis-ul comunitar ce urmează a fi transpus în următoarele iterații legislative Noua redacție corespunde (Directivaei 2023/2225).
		156	Totodată, se propune excluderea textului de la art. 4 alin (2) lit c) „, care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine)” și excluderea literei g) al art. 4 alin. (2). Modificările propuse sunt în corespundere cu Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133/66 din 22 mai 2008. Prin exemplul reprezentativ considerăm ca nu răspundem la întrebarea directă a consumatorului. Condițiile de fapt a contractului, sunt în dependență de mai mulți factori suma necesara, venituri, termenul, etc.). Debitorul oricând poate solicita oferta creditorului cu aceste detalii si o poate compara cu alte oferte existente, fără ca aceste detalii sa fie incluse în publicitate.	Nu se acceptă Deși, Directiva 2008/48/CE (transpusă în redacția actuală a legii) se limitează la stabilirea imperativului caracterului clar, concis și vizibil, acest fapt nu limitează stabilirea unor prevederi adiționale care vin să explice caracterul vizibil. Astfel, reieșind din conjunctura socială națională, au fost operate amendamentele la Legea nr. 202/2013 care completează necesitatea expunerii DAE cu caractere aldine în exemplul reprezentativ, stabilit imperativ de lege. Opinăm că excluderea acestei detalieri este prematură reieșind din specificul consumatorului-mediul în Republica Moldova, motiv din care prevederea legală se menține în redacția actuală. Cu referire la excluderea lit. g), se notează că art. 8 alin. (1) din Directiva 2023/2225 prevede „<i>Statele membre impun ca publicitatea privind contractele de credit să includă un avertisment clar și vizibil pentru a sensibiliza consumatorii cu privire la costurile îndatorării, utilizând formularea „Atenție! Bani împrumutați costă bani” sau o formulare echivalentă.</i>”. Astfel, în condițiile caracterului iminent al transpunerii noii directive, excluderea prevederii nu este oportună.
5. La articolul 5: alineatul (3): la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „ <i>graficul de plăți,</i> ”;	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	157	7. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. f), considerăm necesară detalierea sintagmei „[...] în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite [...]”. Propunerea se fundamentează pe faptul că în cadrul ședințelor de	Nu se acceptă Urmare a discuțiilor repetate pe marginea proiectului, în cadrul consultărilor publice, se atestă

la litera l), cuvintele „<i>ratelor restante</i>” se substituie cu cuvintele „<i>admiterii restantei</i>”; articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins: „(6¹) <i>În cazul în care creditorul sau intermediarul de credit a furnizat formularul prezentat în anexa nr.1, se consideră că acesta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și de art.4 din Legea nr.157/2014 despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.</i>”.			lucru organizate de Comisia Națională a Pieței Financiare, ultima a expus o opinie separată, contrară opiniei OCN-urilor. Legea nu prevede expres, în redacția actuală, care sunt circumstanțele de aplicarea a diferitor rate ale dobânzii. Respectiv, autorul urmează să expună opinia privind aplicabilitatea acestor noțiuni.	posibilitatea aplicării ratelor diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, care nu ar constitui o dobândă flotantă. A se reține că respectiva interpretare nu aduce atingere situațiilor în care rezultă cert aplicarea unei dobânzi flotante.
		158	8. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. h), considerăm necesară detalierea sintagmei „[...] <i>diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului</i> ,” pentru a fi clară modalitatea de aplicare a acestei prevederi iar după textul „ <i>graficul de plăți</i> ” se propune introducerea sintagmei „ <i>care va conține</i> ”.	Nu se acceptă Propunerea nu evidențiază o carență redacțională specifică, care ar urma a fi soluționată prin intervenție de ordin normativ.
		159	10. Se propune următoarea redacție a lit. f) de la art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori: „ <i>în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale și contractului de credit</i> ”. În cazul în care în informația precontractuală și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului, debitorul să fie maxim protejat pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici.	Nu se acceptă Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

	OCN „EASY CREDIT” SRL	159	La articolul 5: alineatul (3): la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți” De eliminat Argumentare: Considerăm introducerea graficului de plăți în informațiile precontractuale, drept excesivă, întrucât va majora considerabil volumul informațiilor utilizate în acest compartiment. Chiar și în cazul în care se va introduce obligativitatea prezentării unui grafic, acesta urmează a fi prezentat drept o anexă la informații precontractuale și în acest caz urmează a fi modificată Anexa nr. 1 la Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori.	Se acceptă Amendamentul „la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți,” a fost exclus din proiect.
	Asociația Băncilor din Moldova	160	22. Art. VIII Punctul 5 din Proiect (modificarea art. 5 alin. (3) lit. h) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori), după textul propus ”graficul de plăți” a se introduce sintagma “care va conține”. Suplimentar propunem ca sa fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plăți”.	Nu se acceptă Având în vedere, inclusiv și obiecția reflectată la pct. 159, amendamentul vizat a fost exclus din proiect.

7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „<i>cu caractere de aceeași dimensiune</i>” se substituie cu textul „<i>cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte</i>”; alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „, , <i>cel puțin</i>”; la litera h), înainte de cuvântul „<i>suma</i>” se introduce textul „<i>graficul de plăți</i>”; la litera i), primul enunț, după cuvintele „<i>dreptul consumatorului</i>” se introduce textul „, , <i>în limita opțiunilor indicate în contractul de credit</i>”; la litera l), textul „, , <i>în cazul plăților expirate</i>” se substituie cu textul „<i>afere creditului, în cazul admiterii restanței</i>”; litera m) se completează cu textul „, , <i>care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită</i>”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	161 .10. Se propune următoarea redacție a lit. f) de la art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori: <i>„în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale și contractului de credit”.</i> În cazul în care în informația precontractuală și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului, debitorul să fie maxim protejat pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. 162 11. La articolul 10, alineatul (3), la litera i), primul enunț, după cuvintele „<i>dreptul consumatorului</i>” se introduce textul „, , <i>în limita opțiunilor indicate în contractul de credit</i>”; Această sintagmă ridică mai multe probleme de claritate și aplicabilitate, ceea ce generează ambiguități și lasă lor de interpretări. Considerăm faptul că la moment norma este clară și previzibilă, oferă protecția corespunzătoare consumatorului, și din acest motiv se solicită excluderea acestui amendament din proiectul de lege 163 12. La articolul 10, alineatul (3), litera m) se completează cu textul „, , <i>care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită</i>”; Aferent acestui amendament, ținem să specificăm că acest termen este reglementat în Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, la art. 15, alin. 10¹ și constituie 90 de	Nu se acceptă Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative). Se acceptă Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul ce vizează modificarea art. 10 alin. (3) lit. i) din Legea nr. 202/2003 a fost exclus din proiect. Nu se acceptă Propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
--	---	--	--

			zile de la data scadenței plăților restante, motiv pentru care solicităm excluderea acestui amendament. Totodată, prevedere este considerată a fi abuzivă în raport cu drepturile creditorului de alege una din metodele de apărarea a drepturilor prevăzute de art. 16 din Codul civil care poate să nu aibă o procedură de colectare a datoriilor prin intermediul instanțelor de judecată/executor, ci decise să cesioneze creanța. Este un drept al creditorului de a iniția acțiunea civilă în termenul legal de prescripție, precum și a remite datoria debitorului.	
	OCN „EASY CREDIT” SRL	164	Articolul 10, alineatul (1) Se sugerează expunerea art. 10 alin. (1) în următoarea redacție: (1) Contractele de credit sunt redactate într-un limbaj clar și lizibil, cu caractere de aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului, pe hîrtie sau pe un alt suport durabil. Argumentare: Pe lângă dimensiunea caracterului, urmează a fi stabilită obligația de a utiliza același stil de font, pe tot conținutul contractului. Totodată atragem atenția că dimensiunea caracterelor pot fi diferite în funcție de stilul ales.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, Art. XVII pct.7 din proiect se va expune în următoarea redacție: „7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune” se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,”; alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin”; la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),”; la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”; litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.
	Asociația Băncilor din Moldova	165	23. Art. VIII Punctul 7 din Proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. h) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), a se introduce sintagma “care va conține”, suplimentar propunem ca sa fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plăți”.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, Art. XVII pct.7 din proiect se va expune în următoarea redacție: „7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune” se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,”;

				<i>alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „ , cel puțin ”; la litera h), înainte de cuvântul „suma” se introduce textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit), ”; la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferele creditului, în cazul admiterii restanței ”; litera m) se completează cu textul „ , care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.</i>
	166	24. Art. VIII Punctul 7 din Proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem excluderea deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10 ¹ este indicat ”inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”		Nu se acceptă Propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
	167	25. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție „ <i>în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale si contractului de credit</i> ”. În cazul în care informației precontractuale si contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului		Nu se acceptă Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

			raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului sa fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plata, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu ar fi acordarea creditelor la o anumită categorie consumatori fiind salariații pentru care s-au acordat facilități la Rata dobânzii.	
	Asociația Băncilor din Moldova	168	26. Propunem completarea proiectului la art. 11 alin. (1) la lit. a) și b) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), la sfârșitul enunțului sa fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving, aici nu putem oferi grafic de plăți”.	Nu se acceptă Art. 11 alin. (1) stabilește o cerință generală de transparență a raportului de creditare prin asigurarea informării consumatorului despre modificările survenite în raport cu rata dobânzii. Nu se atestă oportunitatea limitării dreptului respectiv în cazul consumatorilor care beneficiază de un credit de tip revolving, or norma nu indică furnizarea expresă a unui grafic de plăți. În același timp, având în vedere obiecțiile expuse la pct. 173 și pct. 176, se propune completarea proiectului cu un nou amendament, după cum urmează: „8. La articolul 11 alineatul (1), după cuvintele „aferente creditului” se introduce textul „cu cel puțin 7 zile”.
	Asociația Băncilor din Moldova	169	27. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea art. 12 alin. (1) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, după textul „nu se admite” cu următoarea sintagmă „, <i>dacă părțile nu au convenit altfel</i> ”. Conform art. 993, alin. (2) Cod Civil „ <i>Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.</i> ”. Prin urmare, părțile sunt în drept să stabilească conținutul contractului și clauzelor acestora, precum și să le renegocieze pe parcurs dacă astfel se realizează interesul comun al acestora.	Nu se acceptă O normă legală care interzice modificarea unilaterală a clauzelor contractului de credit de către creditor este esențială pentru a proteja consumatorii și a asigura echitatea în relațiile contractuale.
		170	28. Luând drept exemplu <i>Ordonanța de urgență nr. 50 din 09.06.2010 privind contractele de credit pentru consumatori</i> , emisă de Guvernul României, propunem completarea art. 12 alin. (1) lit. a) cu enunțul: „ Sunt exceptate costurile impuse prin legislație. ” și lit. b) cu textul: „, cu excepția majorărilor impuse de legislație. ”	Nu se acceptă Art. 15 alin. (3) prevede: „(3) În cazul modificărilor impuse prin legislație, nesemnarea de către consumator a actului adițional prevăzut la alin. (1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adițional a altor prevederi decât cele

				impuse prin legislație, iar introducerea în actul adițional a oricăror alte prevederi decât cele impuse prin legislație este considerată nulă de drept.”
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	171	13. Se propune completarea art. 12 alin. (1), după textul „ <i>nu se admite</i> ” cu următoarea sintagmă „, <i>dacă părțile nu au convenit altfel</i> ”. Conform art. 993, alin. (2) Cod Civil „ <i>Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.</i> ”. Prin urmare, părțile sunt în drept să stabilească conținutul contractului și clauzelor acestora, precum și să le renegocieze pe parcurs dacă astfel se realizează interesul comun al acestora.	Nu se acceptă O normă legală care interzice modificarea unilaterală a clauzelor contractului de credit de către creditor este esențială pentru a proteja consumatorii și a asigura echitatea în relațiile contractuale.
8. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) – (4) cu următorul cuprins: „(2) <i>Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.</i> (3) <i>Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu anexarea</i>	Banca Națională a Moldovei	172	26. Totodată, la pct. 8, ce vizează completarea art. 13, <i>inter alia</i> , cu alin. (2), se va preciza sensul vizat de autorul proiectului prin sintagma „ <i>nivelul real al indicelui de referință</i> ”, or, nu este clar dacă, autorul proiectului are în vedere alt indice de referință decât cel stabilit conform metodologiei Băncii Naționale, potrivit art. 13 alin. (1) al aceleiași Legi. În aceeași ordine de idei, având în vedere că, indicele de referință pentru contractile de credit reprezintă o valoare prestabilită, care nu poate fi interpretată la discreția creditorilor, la alin. (2) de la art. 13, propunem următoarea redacție: „ <i>Creditorul poate reduce rata dobânzii aplicate, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea menționată în contract.</i> ”.	Nu se acceptă Mecanismul dispoziției prevăzute la alin. (2) presupune că creditorul poate reveni la nivelul indicelui de referință stabilit de Banca Națională a Moldovei, în condițiile în care ar fi putut anterior să aplice un nivel mai redus. Astfel, norma are drept scop diferențierea între indicele de referință aplicat și indicele de referință al BNM.

graficului de plăți actualizat, cu cel puțin 15 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare. (4) Prin derogare de la alineatul (3), dar fără a aduce atingere obligației de prezentare a graficului de plăți, informațiile menționate la alineatul respectiv pot fi notificate, periodic, consumatorului, în cazul în care sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: a) părțile au convenit în contractul de credit asupra notificării periodice a unor astfel de informații; b) modificarea ratei dobânzii aferente creditului este cauzată de o modificare a ratei de referință; c) noua rată de referință este pusă la dispoziția publicului în timp util și prin mijloace adecvate; d) informațiile privind noua rată de referință sunt disponibile, de asemenea: - la oficiile creditorului; - pe pagină web oficială, în cazul în care creditorul o deține; și - prin intermediul aplicației mobile, în cazul în care creditorul o deține.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	173	14. Se propune modificarea alin. (3) al art. 13 după cum urmează: <i>„Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare, a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu cel puțin 15 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare.”.</i> Considerăm oportun de a concretiza că termenul de 15 zile nu poate fi respectat în mod obiectiv în cazul modificării ratei dobânzii. Din experiență, indicele BNM se publică după data de 20 a fiecărei luni, iar creditorul stabilește rata dobânzii la data de 1 a lunii. Suplimentar, menționăm că la modificare este imposibil de anexat graficul de plăți, or acesta se modifică în sistem odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și tehnic nu este posibil de transmis consumatorului, iar în cazul în care notificarea se face prin SMS, graficul nu poate fi atașat la mesaj. Prin notificarea despre modificările la rata dobânzii potrivit art. 11 alin. (1) lit. a), consumatorul este informat despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii, fapt ce constituie o informare suficientă a clientului înainte de intrarea în vigoare a noului grafic. La data intrării în vigoare a graficului modificat, acesta este disponibil pentru consumator în sucursale și SADD.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul de la pct. 8 (după renumerotare va deveni pct. 9) se va expune în următoarea redacție: „9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: <i>„(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.”.</i>
		174	15. Se propune completarea art. 13 cu un alineat nou cu următorul conținut: <i>„(5) Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.”.</i> Este important de menționat că în conformitate cu prevederile prezentei Legi „se lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE”. În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile”. De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Lege, s-a pus în sarcina BNM, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi,	Nu se acceptă Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare, cu referire la obiecția formulată, în particular cu referire la lipsa metodologiei prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013, se rețin următoarele. Intervenția în norme tranzitorii de acest gen ar ridica o serie de probleme de ordin a tehnicii legislative dar și a acțiunii în timp a actului normativ. Or, principiul stabilității și previzibilității legislației este unul din fundamentele unui sistem legislativ care asigură securitatea raporturilor juridice. Ținând cont de criteriul temporal, reglarea modului de tranziție la reglementările conexe dobânzii flotante (lit. a)), se consideră a

			până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Lege rămâne o normă juridică în alb și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: „Curtea reiterează că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).” (Decizia nr.16 din 10.02.2020); „25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege.	fi inoportune. Adicional, se remarcă că modificări aferente modului de exercitare a atribuțiilor sale de către BNM, nu pot veni de la o altă autoritate.
	Asociația Băncilor din Moldova	175	29. Art. VIII Punctul 8 din Proiect (modificarea art. 13 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem ca sa fie completat la sfârșitul anunțului textul ”fără încheierea unui Acord Adicional și/sau notificarea consumatorului referitor la aceasta”.	Nu se acceptă Art. 11 din Legea nr. 202/2013 conține norme specifice, aplicabile în cazul ratelor flotante care reglementează acțiunile creditorului în caz de modificare a dobânzii.
		176	30. La art. VIII Punctul 8 din Proiect (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem modificarea alin. (3) al art. 13 după cum urmează: “<i>Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare, a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu cel puțin 5 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare.</i>”. Considerăm oportun de a concretiza că termenul de 15 zile nu poate fi respectat în mod obiectiv în cazul modificării ratei dobânzii. Din experiență, indicele BNM se publică după data de	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al

			20 a fiecărei luni, iar creditorul stabilește rata dobânzii la data de 1 a lunii. Suplimentar, menționăm că la modificare este imposibil de anexat graficul de plăți, or acesta se modifică în sistem odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și tehnic nu este posibil de transmis consumatorului, iar in cazul în care notificarea se face prin SMS, graficul nu poate fi atașat la mesaj. Prin notificarea despre modificările la rata dobânzii potrivit art. 11 alin. (1) lit. a), consumatorul este informat despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii, fapt ce constituie o informare suficientă a clientului înainte de intrarea în vigoare a noului grafic. La data intrării în vigoare a graficului modificat, acesta este disponibil pentru consumator în sucursale și SADD.	indiceului de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indiceului de referință.”.
	177	41. La art. VIII Punctul 8 din Proiect (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: “(5) <i>Prevederile prezentului articol se aplică indiceului de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.</i> ”. Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „ <i>prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE</i> ” (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „ <i>contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile</i> ”. De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne o	Nu se acceptă Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare, cu referire la obiecția formulată, în particular cu referire la lipsa metodologiei prevăzute la art. 13 lit. a) din Legea nr. 202/2013, se rețin următoarele. Intervenția în norme tranzitorii de acest gen ar ridica o serie de probleme de ordin a tehnicii legislative dar și a acțiunii în timp a actului normativ. Or, principiul stabilității și previzibilității legislației este unul din fundamentele unui sistem legislativ care asigură securitatea raporturilor juridice. Ținând cont de criteriul temporal, reglarea modului de tranziție la reglementările conexe dobânzii flotante (lit. a)), se consideră a fi inoportune. Adicional, se remarcă că modificări aferente modului de exercitare a atribuțiilor sale de către BNM, nu pot veni de la o altă autoritate.	

			<u>normă juridică în alb</u>¹ și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că <u>nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică.</u> Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - ”Curtea reiterează că o norma de drept trebuie să fie formulată cu <u>suficientă precizie</u>, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).” (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - ”25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească <u>cu suficientă claritate</u> întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că <u>autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză.</u> O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege.	
9. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; alineatul (4) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; alineatul (6) va avea următorul cuprins:	Serviciul Fiscal de Stat	178	3) La art. VIII, pct. 9, considerăm oportun revizuirea textului „aliniatul (10¹) devine aliniatul (11)”, precum și a textului „articolul se completează cu aliniatele (12) - (15)”. Or, potrivit tehnicii legislative, în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, acestea preiau numărul articolului, alineatului, punctului, etc. după care urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători, iar renumerotarea nu se admite.	Se comentează Proiectul va fi remis Ministerului Justiției spre expertiză juridică .

¹ Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea **într-o altă normă ce la moment** nu posedă forță juridică, **poate chiar încă nu este formulată**. Andrei Negru, *TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ȘI STATULUI ÎN DEFINIȚII, INTERPRETĂRI, SCHEME*, Note de curs, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // <https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf>

„(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.”; articolul se completează cu alineatele (6¹) – (6²) cu următorul cuprins: „(6¹) Consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse. (6²) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6¹), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.”; la alineatul (7) litera a) și litera b), textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; articolul se completează cu alineatul (7¹) cu următorul cuprins: „(7¹) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; alineatul (10¹) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (15) cu următorul cuprins: „(12) Creditorul are dreptul să declare creditul scadent, în cazul admiterii de către consumator a unei restanțe mai mari de 90 zile consecutive. (13) Creditorul aplică una din măsurile de restructurare a creditului prevăzute la alin.(14), la solicitarea consumatorului, în condițiile în care se atestă: a) încetarea căsătoriei consumatorului; b) decesul soțului/soției consumatorului;	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	179	Alin. (3), art. 15 stipulează că nesemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată acceptare tacită, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație. Alineatul (6²), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează confuzie juridică cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți. În altă ordine de idei, conform alin. (6²) în redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. Totuși, această prevedere ignoră drepturile creditorului de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare. În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică creșterea costurilor (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice. Propunerile introduc o incertitudine operațională și juridică pentru creditor, deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu: - Modificările legislative sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului. - Consumatorii ar putea ignora deliberat notificările privind modificările contractuale, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic. Recomandare: Revizuirea propunerii legislative Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări:	Se acceptă parțial Alineatul (6¹) se va expune în următoarea redacție: „(6¹) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.”. Se comentează Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6¹) – (6²) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15. Cu referire la obiecția legată de alin. (6²), aceasta nu se acceptă, întrucât norma dată se referă la alte costuri, iar majorarea dobânzii are o reglementare distinctă prevăzută de lege. Reieșind din construcția actului normativ și primordialitatea protecției consumatorului, se opinează asupra inoportunității intervenției în norma propusă.
---	---	------------	---	--

c) că consumatorul sau soțul acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum. (14) Măsurile de restructurare a creditului sunt urătoarele: 1) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; 2) modificarea termenelor și a condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: a) prelungirea duratei contractului de credit; b) amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; c) oferirea unei perioade fără plăți; d) plăți parțiale; e) conversii monetare; f) casarea parțială de datorie și consolidarea datoriilor; (15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare.”.			1. Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită: o Este esențial ca alin. (3) și alin. (6–6²) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile. 2. Respectarea drepturilor creditorului: o Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor. 3. Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului: o Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei obligații pentru consumator de a motiva refuzul ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.	
---	--	--	---	--

		180	III. Proiectul propune reglementarea circumstanțelor în care creditorul este obligat să implementeze măsuri de restructurare a creditului. Astfel, la solicitarea debitorului, în cazul în care se atestă încetarea căsătoriei consumatorului, decesul soțului/soției consumatorului, consumatorul sau soțul/soția acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum, creditorul poate dispune refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit sau modificarea termenelor și a condițiilor existente ale unui contract de credit. În aceste circumstanțe, creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare. <i>(Pct. 9 al Art. VIII – In Legea nr. 202/2013, se propune completarea art. 15, cu alineatele (12) – (15))</i> Relațiile contractuale dintre părți sunt reglementate pe baza principiului egalității și libertății contractuale, conform legislației civile. Prin această propunere legislativă, creditorului i se impune unilateral o obligație de restructurare a creditului, chiar și în situațiile în care restructurarea ar putea fi contrară intereselor sale economice și raționamentelor de rentabilitate. O astfel de obligație introduce un dezechilibru contractual, limitând dreptul creditorului de a gestiona riscurile asociate creditării, în special în condițiile în care consumatorul poate solicita măsuri care afectează semnificativ poziția financiară a creditorului, fără a oferi o compensație corespunzătoare. Ambiguitatea alegerii măsurilor de restructurare - Propunerea legislativă nu precizează clar dacă creditorul are libertatea de a alege una dintre măsurile de restructurare enumerate la alin. (14) sau dacă este obligat să implementeze exact măsura solicitată de consumator. Această ambiguitate poate crea confuzii în aplicarea legii și poate duce la litigii între părți. Este esențial ca legislația să fie clară în ceea ce privește libertatea creditorului de a decide care măsură de restructurare este fezabilă din punct de vedere financiar și care se potrivește cel mai bine situației specifice. Posibilitatea abuzului din partea consumatorului - Propunerea permite aplicarea măsurilor de restructurare în situații care pot fi intenționat provocate sau simulate de consumator, cum ar fi: - Simularea desfacerii căsătoriei, cu scopul de a beneficia de restructurare. - Veniturile diminuate artificial, prin înțelegeri prealabile cu angajatorul sau alți generatori de venit, pentru a induce pierderea aparentă a unei treimi din veniturile declarate.	Se acceptă parțial: Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „[...] <i>articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:</i> „(12) <i>Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i> (13) <i>Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:</i> a) <i>refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;</i> b) <i>modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:</i> - <i>prelungirea duratei contractului de credit;</i> - <i>modificarea tipului de contract de credit;</i> - <i>amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;</i> - <i>schimbarea ratei dobânzii;</i> - <i>oferirea unei perioade fără plăți;</i> - <i>plăți parțiale;</i> - <i>conversii monetare;</i> - <i>casarea parțială a datoriilor.”.</i>
--	--	-----	--	---

			Aceste scenarii pot duce la abuzuri semnificative din partea consumatorilor, punând creditorii într-o poziție vulnerabilă și crescând riscul ca obligațiile să nu fie îndeplinite. Pe de altă parte, prin interdicția impusă creditorului de a majora rata dobânzii sau de a introduce taxe/plăți suplimentare în cazul aplicării măsurilor de restructurare, creditorii sunt forțați să suporte integral pierderile financiare generate de restructurare. Această prevedere poate duce la creșterea costurilor generale ale creditelor pentru toți consumatorii, pentru a compensa riscurile adiționale asumate de creditorii. De asemenea, această restricție descurajează creditorii să ofere soluții flexibile de restructurare, fiind nevoiți să recupereze pierderile în alte moduri. Recomandare: Pentru a proteja echilibrul contractual dintre părțile implicate și pentru a evita abuzurile și confuziile, recomandăm următoarele: 1. Excluderea propunerii privind obligativitatea restructurării creditelor: În forma actuală, propunerea introduce obligații disproporționate pentru creditorii, care nu sunt justificate de necesitatea echilibrului contractual. Măsurile de restructurare ar trebui să fie negociate liber între părți, în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz. 2. Clarificarea dreptului creditorului de a alege măsurile de restructurare: În cazul în care se decide menținerea propunerii legislative, este esențial ca legea să specifice că creditorul are libertatea de a selecta măsura de restructurare pe care o consideră adecvată, luând în considerare propriile interese economice și situația debitorului. 3. Introducerea de mecanisme pentru prevenirea abuzurilor: Propunerea ar trebui să includă garanții care să prevină abuzurile din partea consumatorilor, precum: - o Solicitarea de documente justificative autentice pentru demonstrarea situațiilor care impun restructurarea (deces, șomaj, pierdere de venituri etc.). - o Verificarea obiectivă a modificărilor veniturilor declarate, pentru a preveni declarațiile false sau diminuările artificiale ale veniturilor.	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham), (avizul + avizul suplimentar)	181	16. Se propune completarea art. 15 alin. (1) cu următorul text: <i>„Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.”.</i>	Nu se acceptă Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de

			Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa, fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității. Aceasta este o practică bancară utilizată la clienți persoane juridice și acest serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
		182	În condițiile în care creditorul sau autoritatea de supraveghere va identifica anumite clauze contractuale considerate în defavoarea consumatorului considerăm imperios necesară completarea alin. 3) art. 15 cu dreptul creditorului de a interveni cu modificări/excluderi a acestor clauze contractuale fără necesitatea semnării unui acord adițional la contractul de credit, ci prin simpla notificare scrisă sau prin altă modalitate convenită cu debitorul, asigurându-se totodată dreptul consumatorului de a contesta modificările într-un termen rezonabil de la primirea notificării. Considerăm faptul că această completare este necesară pentru a asigura flexibilitatea și eficiența în procesul de ajustare a clauzelor contractuale, exclusiv situațiile în care aceste modificări sunt în interesul consumatorului sau impuse de legislație. Procedura simplificată, prin notificare scrisă sau altă modalitate convenită cu debitorul, elimină birocrația excesivă și permite creditorului să acționeze rapid pentru corectarea clauzelor considerate dezavantajoase, fără a afecta drepturile consumatorului. Credem că aceste modificări vor contribui la menținerea unui echilibru între interesele creditorului, obligat să respecte cerințele legale și să corecteze eventualele clauze neconforme, și drepturile consumatorului, care beneficiază de o informare adecvată și de posibilitatea de a reacționa la modificări.	Se acceptă Articolul 15 se completează cu alineatul (6³) cu următorul cuprins: <i>„(6³) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”.</i>
		183	17. La art. 15, se propune completarea cu alineatele (6¹)-(6²). Alin. (3), art. 15 stipulează că nesemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată acceptare tacită, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație. Alin. (6²), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează confuzie juridică cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o	Se acceptă parțial Alineatul (6¹) se va expune în următoarea redacție: <i>„(6¹) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.”.</i> Se comentează

		parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți. În altă ordine de idei, conform alin. (6²) în redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. Totuși, această prevedere ignoră drepturile creditorului de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare. În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică creșterea costurilor (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare, etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice. Propunerile introduc o incertitudine operațională și juridică pentru creditor deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu: ▪ Modificările legislative sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului. ▪ Consumatorii ar putea ignora deliberat notificările privind modificările contractuale, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic. Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări: Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită: Este esențial ca alin. (3) și alin. (6–6²) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile. Respectarea drepturilor creditorului: Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar	Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6¹) – (6²) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15.
--	--	---	--

			pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor. Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului: Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei obligații pentru consumator de a motiva refuzul ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.	
		184	18. La art. 15, alin. 7), lit. a) actualmente în proiectul de Lege este prevăzută interzicerea de aplicare a ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator, din care se exclude sintagma „dobânzi de întârziere”.	Nu se acceptă Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o

				prevvedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzii de întîrziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobîndă de întîrziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobînzii de întîrziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întîrziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobîndă de întîrziere, și avînd în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobîndă de întîrziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa
--	--	--	--	--

			consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
		185	Adițional, este necesar de exclus din actuala redacție a normei litera „o” din sintagma <i>”pe o zi de credit”</i> . Așadar, redacția art. 15 alin. (7) lit. a) ar fi următoarea: <i>„(7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere, comision de închidere anticipată și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; (...).”</i> Adițional, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.
		186	19. La art. 15 este prevăzută completarea alin. (4) cu litera e) cu următorul cuprins: <i>„e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”</i> Prin urmare, în contextul păstrării în plafonul costurilor a dobânzii de întârziere considerăm necesară excluderea acestei modificări, mai ales că aceasta nu are nici un sens în direcția protecției consumatorului.
			Nu se acceptă Argumentarea nu este pertinentă necesității intervenției normative.
			Nu se acceptă Art. VIII pct. 9 din proiect prevede modificările necesare în sensul excluderii dobânzii de întârziere din plafonul plăților prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) și b) din Legea nr. 202/2013.

				Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție. <i>„9. Articolul 15:</i> <i>alineatul (2) se abrogă;</i> <i>articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:</i> <i>„(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”;</i> Nu se acceptă Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o
--	--	--	--	--

				prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa
--	--	--	--	---

				consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
187	20. Se propune reformularea art. 15, alin. 9, 9 ¹ , 9 ² legea 202/2013 în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și jumătate de an după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9 ¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și jumătate de an după aceasta Autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu	Se acceptă parțial Alineatele (9) – (9 ²) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor		

		excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreeată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional.” Propunerile de la alin. (9) și alin. (9¹) vin în legătură cu următoarele statuări ale Curții Constituționale, astfel Curtea Constituțională a statuat că „pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.” (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărei termen de prescripție nu există sau începe să curgă doar la dorința statului, nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, lipsa unui termen de prescripție care să curgă creează o incoerență cu principiul general de existență prescripției, ceea ce este incompatibil cu realitățile practice. Termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea unor eventuale încălcări într-un termen în care există posibilitate și interes de a corecta aceste încălcări, precum și efectele lor. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării unor eventuale încălcări și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să existe în orice relații și să acționeze atât timp cât este rezonabilă protejarea unui interes. La caz, în cazul lipsei unui termen de prescripție și persistării riscului unui eventuale sancțiuni chiar și după expirarea unui termen rezonabil după încetarea unui contract de credit face norma legală imprevizibilă și nejustificată din moment ce atât pe parcursul termenului contractului, cât și după o perioadă după încetarea acestuia părțile nu au avut careva pretenții și au rămas mulțumite de colaborarea reciprocă. În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale propunem includerea acceptării ajustărilor enunțate supra. Această	aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreeată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”.
--	--	--	--

			propunere urmează să asigure, inclusiv, un echilibru al drepturilor și riscurilor în raporturile de drept privat, precum și o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist. Cât privește ajustarea alin. (9)2, excluderea termenului de 60 de zile de la data încheierii contractului vine în contextul faptului că încălcarea alin. (7) și (8) ale art. 15 nu neapărat se datorează intenției creditorului, aceasta poate avea loc din cauza unei erori umane de calcul sau a unor erori în sistemul operațional al creditorului, care pot fi depistate mult mai târziu. Aceste erori sunt depistate, de regulă, în perioada desfășurării unui audit care în mod curent se desfășoară anual. În această ordine de idei, dat fiind faptul că creditorul își corectează eroarea admisă iar prejudiciul debitorului a fost reparat sau plățile excedentare nu au fost de fapt efectuate, ar fi admisibilă corectarea respectivelor erori oricând. Atragem atenția legiuitorului că într-o jurisprudență uniformă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că „<i>scopul pedepselor este atât de a pedepsi, cât și de a preveni</i>” (a se vedea hotărârea Ziliberg împotriva Moldovei din 1 februarie 2005, § 33). Astfel, pentru a îndeplini rolul de prevenție, ar fi oportun ca creditorului să-i fie acordat suficient timp pentru a remedia erorile comise, abia după expirarea acestui interval de timp, ar putea fi aplicabilă sancțiunea. În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale, propunem acceptarea ajustărilor enunțate <i>supra</i>, cu accent pe protecția consumatorului și asigurarea unui echilibru al drepturilor și obligațiilor părților în raporturile de drept privat. Propunerea urmărește să contribuie la claritatea și accesibilitatea normei, oferind debitorului protecția necesară împotriva unor posibile abuzuri, dar și flexibilitatea necesară creditorului pentru remedierea erorilor în mod prompt și eficient. Ajustările propuse sunt menite să promoveze soluționarea amiabilă a divergențelor, asigurând o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist.	
		188	Ce ține de inițiativa legală ca Deciziile CNPF să devină documente executorii, se propune excluderea din proiect a modificării la Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, și anume a exclude: <i>„Articolul 11. Documentele executorii</i> <i>Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]</i> <i>u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.</i>	Nu se acceptă Având în vedere obiecțiile relevante înaintate și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările

				ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; [...]”.
189	21. Art. 15 se completează cu aliniatul (7 ¹) cu următorul cuprins: „(7 ¹) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; Apreciem propunerea de a reglementa noțiunea de „termenul de utilizare efectivă” și stabilirea la nivel legislativ a semnificației acesteia în vederea evitării anumitor interpretări diferențiate și aplicări neuniforme. Totuși, în vederea reglementării cât mai clare a normei și excluderea unor interpretări ulterioare, precum și excluderea unei abordări diferite pentru penalitate care la fel este o plată aflată în cuprinsul plafonului impus de lege și având în vedere că actualmente termenul de utilizare efectivă prevăzute de lege nu face diferență între costuri/plăți în partea ce se referă la plafonare, inclusiv penalitatea și orice alte tipuri de plăți fiind prevăzute în paranteze urmare a sintagmei „toate celelalte plăți aferente” ca la un tot unitar, se propune următoarea reformulare a aliniatului propus spre introducere: „În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia pentru determinarea cuantumului maxim al tuturor celorlalte plăți aferente creditului cu excepția dobânzii.. ”. La caz, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.	Se acceptă parțial Soluția autorului este consistentă cu dezideratul asigurării unui standard înalt de transparență a formulei de limitare a penalităților, precum și soluționează problematica supraîndatorării excesive a consumatorului, în cazul în care ultimul a admis restanțe. Totodată, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „[...]” articolul se completează cu alineatul (7¹) cu următorul cuprins: (7 ¹) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”. Cu referire la propunerea de completare a Legii nr. 139/2007, aceasta nu se justifică în condițiile în care Legea nr. 202/2013 se va aplica și împrumuturilor de consum acordate membrilor AEÎ.		
190	22. Se propune completarea art. 15 alin. (8) lit. a) cu următorul text: „cu excepția liniei de credit , în cazul în care consumatorul întrunește condițiile de creditare responsabila”. Această propunere vine în contextul în care Linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice sumă de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plată generate de activitatea	Se acceptă parțial Alineatul (8) lit. a) se exclude. Corespunzător, proiectul se va completa cu un nou amendament la articolul 15 cu următorul cuprins; „[...]”		

			acestora. Astfel, prin modificarea propusă, creditul va putea fi rambursat și tras în repetate rânduri (inclusiv pe parcursul unei zile), pe toată perioada de acordare a liniei. În cazul în care suma este mai mică de 50 000 și bonitatea consumatorului se ameliorează, acesta are posibilitate prin semnarea Acordului Adicional să își majoreze suma creditului, nefiind obligat să ramburseze creditul contractat până la suma de 50 000 și să contacteze alt credit mai mare.	la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]”.
	191	23. Se propune modificarea art. 15 alin. (8) lit. b) și excluderea sintagmei „și expirarea a cel puțin 10 zile lucrătoare de la această acțiune”. Or, atâta timp cât consumatorul a stins obligația scadentă de rambursare, este evident că au dispărut premisele ca consumatorul să fie vulnerabil în fața creditorului și să cedeze presiunii unei restructurări în dezavantajul consumatorului, iar aceste 10 zile sunt irelevante și nu protejează consumatorul în nici un fel.	Nu se acceptă Dispoziția legală are drept scop protejarea consumatorilor de acțiunile creditorilor îndreptate spre restructurarea abuzive a datoriei debitorului.	
	192	24. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (12) cu următorul cuprins: „(12) Creditorul are dreptul să declare creditul scadent, în cazul admiterii de către consumator a unei restanțe mai mari de 90 zile consecutive.” În art. 1769 din Codul Civil sunt deja reglementate situațiile în care creditorul poate rezolvi contractul. În mod special, alin. (1) lit. d) prevede că: „debitorul nu a executat obligația de restituire a cel puțin 2 tranșe ale creditului”. Aceasta demonstrează că includerea unui termen de 90 de zile în amendamentul propus nu este justificat. În redacția actuală a art. 15 alin. (11), este prevăzut clar termenul de 90 de zile ca perioadă în care creditorul poate transmite datoria către o persoană terță; solicita executarea silită de la consumator și înainta o adresare în instanță de judecată. Textul alin. (11) a art. 15 curent este următorul: „Creditorul este în drept să transmită unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricărui plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”. Păstrarea amendamentului alin. (12) la art. 15 în forma actuală ar genera o lipsă de coerență între prevederile amendamentului, art. 15 alin. (11) și art. 1769 Cod civil în care deja sunt reglementate expres motivele și termenele de rezoluțiune a contractului de credit. Subsecvent, în art. 1769 Cod civil sunt reglementate mult mai multe motive decât restanța la credit, iar includerea acestui	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatul (12)-(13) se vor expune în următoarea redacție: „(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;	

			amendament riscă să limiteze motivele de rezoluțiune doar la unul, și acela necorelat cu art. 1769 Cod civil. Având în vedere cele de mai sus, considerăm că alin. (12) urmează a fi exclus pentru a evita contradicțiile legislative și pentru a asigura claritatea normelor.	- schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”.
193	25. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (13) cu următorul cuprins: <i>(13) Creditorul aplică una din măsurile de restructurare a creditului prevăzute la alin.(14), la solicitarea consumatorului, în condițiile în care se atestă:</i> <i>a) încetarea căsătoriei consumatorului;</i> <i>b) decesul soțului/soției consumatorului;</i> <i>c) că consumatorul sau soțul acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum.</i> Intenția autorului de a impune restructurarea creditului nu este clară, odată ce acordarea creditului a fost bazată pe regulamentul privind bonitatea consumatorului iar elemente de a obliga restructurarea creditului nu sunt analizate și luate în calcul pentru consumatori. La fel, pe parcursul deservirii unui credit, consumator poate divorța și se poate căsători de câteva ori, situație similară și cu calitatea de șomer. Există riscul real ca acest instrument să poată fi folosit cu rea credință, or din practica actuală se atestă situații când persoanele divorțează sau se concediază, își limitează salariile având propria afacere sau afaceri afiliate, cu scopul de a se eschiva de la responsabilități sau răspundere. Odată ce la analiza bonității se solicită verificarea veniturilor confirmate pentru o perioadă de cel puțin 6 luni, iar acestea pot include și remitențele, etc., atunci consumatorul poate manipula cu informația prezentată la momentul examinării cererii de credit și ulterior la solicitarea unei restructurări. De exemplu: consumatorul prezintă pentru o perioadă de 6 luni extrase de pe cont că recepționează remitențe în mărime de 10 000 MDL lunar, ulterior poate prezenta extras precum că remitențele pe card sunt doar de 5 000 MDL lunar. Cu referire la <i>încetarea căsătoriei consumatorului și decesul soțului/soției consumatorului</i>, la examinarea cererii de credit, nu este analizată situația familială a debitorului or acest lucru nu este obligatoriu; acest lucru ar putea fi aplicat doar dacă, soțul sau soția au calitatea de fidejutor, iar desfacerea căsătoriei sau decesul ar putea cumva afecta deservirea în continuare a obligațiilor pecuniare.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatul (12)-(13) se vor expune în următoarea redacție: „(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: <i>a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;</i> <i>b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:</i> - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”.		

			Cu referire la prevederile lit. c), urmează a fi clarificat ce reprezintă noțiunea de <i>venit declarat</i> – or aceasta nu se regăsește în Regulamentul privind creditarea responsabilă. Urmează a fi exemplificat modul în care va fi aplicată această prevedere deoarece bonitatea poate fi apreciată inclusiv prin venitul minim pe economie sau istoria creditară precedentă. Odată ce la analiza cererii de credit participa doar debitorul, nu este echitabil de a include riscurile aferente soțului/soției, or această măsura presupune pentru creditor un risc dublu atât aferent debitorului cât și aferent soțului/soției, iar orice tranzacție care implică un risc adițional presupune și un cost suplimentar pentru gestionarea acestui risc. Totodată, considerăm necesar de a examina aplicarea acestor prevederi și prin prisma art. 15, alin. 8, întrucât orice amânare de termen presupune de fapt majorarea costului creditului. Orice intervenție de această natură are ca efect reclasificarea creditului conform regulamentului privind clasificarea activelor și crearea adițională de provizioane/cheltuieli. Respectiv, aceste modificări impun creditorului cheltuieli suplimentare fără dreptul de a fi compensate în vreun mod. Condițiile propuse pentru restructurarea creditului nu au întotdeauna impact asupra capacității debitorului de a-și onora obligațiile iar introducerea unor obligații de restructurare poate impune o povară disproporționată asupra creditorilor, restrângând opțiunile acestora și interferând cu funcționarea pieței de credit. Considerăm oportună excluderea acestor completări la lege sau cel puțin revizuirea acestora prin prisma celor enunțate , inclusiv după caz cu completarea art. 15 alin. (13) cu sintagma „are dreptul să” în scopul conferirii creditorilor posibilității, și nu obligației, de a aplica măsuri de restructurare. Aceasta va permite creditorilor să evalueze și să decidă individual asupra fiecărui caz. Impunerea strictă a acestor măsuri ar limita libertatea creditorilor de a lua decizii adaptate speței și poate fi folosită cu rea credință de către debitori. Potrivit art. 996 din Codul Civil, <i>„contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților”</i>. Terții, inclusiv statul, nu pot interveni în raportul contractual dintre creditor și debitor.	
	OCN „EASY CREDIT” SRL	194	Articolul 15, alineatul (4) De eliminat Argumentare: Considerăm necesar de a fi eliminat din proiect întrucât Legea nr. 202 este o lege specială ce reglementează drepturile	Nu se acceptă Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru

			consumatorilor într-un contract de credit. Drepturile creditorului de a cere dobânda de întârziere este statuat în Codul Civil al R.M. La fel, ținem a atrage atenția asupra faptului că eliminarea dobânzii de întârziere din limitele aduse prin lege asupra costurilor unui credit pentru consumatori, va duce la aplicarea neuniformă a despăgubirilor datorate de către debitor, creditorului pentru neexecutarea în termen a obligațiilor asumate în temeiul unui contract de credit pentru consumatori. Or, la etapa inițială, când au fost impuse aceste limite, legiuitorul în mod eronat a inclus în calcul penalitățile și dobânzile de întârziere, drept cost al unui contract de credit. Astfel, legea definește <i>costul total al creditului pentru consumatori</i>, drept toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte consumatorul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de creditor, cu excepția taxelor notariale; costurile pentru serviciile accesorii aferente contractului de credit, în special valoarea medie a primelor de asigurare, sunt incluse în cazul în care obținerea creditului sau obținerea acestuia potrivit clauzelor și condițiilor prezentate este condiționată de încheierea unui contract de servicii. Penalitatea și/sau dobânda de întârziere nu este inclusă de legiuitor în definiția costului total al creditului și în mod normal ar trebui eliminată din art. 15, ali. (7), lit. a)-b). Or, dacă nu se dorește eliminarea acestora, atunci este necesar și imperios aplicarea uniformă a limitelor în privința atât a dobânzii de întârziere, cât și în privința penalității.	obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se
--	--	--	--	--

				concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. 1) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea
--	--	--	--	--

				acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
	OCN „SEBO CREDIT” SRL	195	1. Excluderea „dobânzii de întârziere” din plafonul costurilor prevăzut la art. 15 alin. 7 lit. (a) din Legea 202/2013. Considerăm că costurile enumerate în art. 15 alin. 7 sunt costuri contractuale, deci costuri agreeate între creditor și debitor prin contractul de credit, reglementarea și plafonarea cărora se face prin art. 15 (7) din Legea 202. Odată ce dobânda de întârziere este o sancțiune pecuniară extracontractuală, stabilită de legiuitor, și nu de creditor, ar fi argumentat aceasta să nu se încadreze în plafonul costurilor enumerate la art. 15 alin. 7 lit. (a) din Legea 202/2013. Or, rata dobânzii de întârziere nu depinde de voința creditorului, este legată de rata BNM și formula reglementată de lege. Este incorect impunerea creditorului să monitorizeze calculele unei sume stabilite prin decizia legiuitorului, și care poate fi aplicată oricând de la momentul încetării contractului, deciziei instanței de judecată și chiar procedurii de executare.	Nu se acceptă Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă

				rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”. Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori.
--	--	--	--	---

				Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. 1) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobânda de întârziere.
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	196	Cu privire la modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, prin introducerea obligației de restructurare a creditelor pentru consumatori (completarea art. 15 cu alineatele 12-15): Considerăm că creditorul nu poate fi obligat să restructureze gratuit creditul acordat chiar și unui consumator. Ori temeiurile speciale prevăzute de proiect pot fi generate abuziv de consumator și pot pune creditorul în dificultate cu privire la raporturile juridice concrete. În cazul unui atac coordonat asupra entității supraveghetate vor fi înghețate un volum nedefinit de lichidități care pot să pună în pericol solvabilitatea entității. Dacă statul, din contul mijloacelor proprii, dorește să acorde o careva formă de susținere atunci poate să o facă prin forma unor subvenții la dobânzi sau ajutoare cu destinație specială.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] <i>articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:</i> <i>(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i>

			Exemplu de comparație: Nu înțelegem de ce statul percepe taxe pentru înregistrarea unui divorț, dar un creditor trebuie să acorde facilități în exact aceleași împrejurări. Plasarea acestei responsabilități pe seama creditorului privat, de susținere a unor categorii de persoane, imposibil de anticipat, ar afecta grav afacerile și va pune creditorii într-o poziție incertă. Nu vom obiecta dacă statul își va prelua sie aceste datorii sau creanțe și le va gestiona în cadrul mecanismelor sociale pe care le va considera potrivite.	(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”.
	Asociația Băncilor din Moldova	197	31. Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text ”Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.” Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare, clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa, fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și aceste servicii financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	Nu se acceptă Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual cert pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul băncii de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
		198	32. Pentru redacția nouă prezentată pentru art. 15 alin. (6) propunem modificarea sintagmei „În condițiile alin. (3),” în ”În condițiile alin (1)”, așa cum redacția propusă în proiect creează confuzie cu privire la necesitatea obținerii unui accept din partea consumatorului în cazul modificărilor impuse prin legislație,	Se acceptă parțial Alineatul (6¹) se va expune în următoarea redacție: „(6¹) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un

			situația pentru care alin. (3) al articolului respectiv prevede o normă contrară <u>"acceptarea tacită"</u>. Totodată propunem modificarea textului "cel puțin 15 zile" să fie modificat cu textul "cel puțin 5 zile", pentru a uniformiza termenul de notificare pentru contractele de credit.	<i>termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse."</i> Se comentează Amendamentele au drept scop eliminarea incertitudinilor juridice existente la art. 15 alin. (1) – (6), în ce privește regimul de notificare a debitorului în cazul necesității amendării contractului de credit drept rezultat al schimbărilor de ordin normativ. Totodată, s-a propus reglementarea procesului de propunere a modificărilor contractuale de către Creditor, în alte circumstanțe decât cele datorate modificărilor de ordin normativ. Alin. (6¹) – (6²) sunt în corelație cu alin. (1) al art. 15.
	199	33.	Propunem completarea Proiectului cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea 202/2013 cu următorul text "cu excepția achitării compensație pentru rambursarea anticipate și pentru creditele acordate în baza Legii nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat "Prima casă".	Nu se acceptă Art. 20 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 reglementează dreptul consumatorului de a-și stinge în totalitate sau în parte obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit înainte de data convenită în contractul de credit. În continuare, art. 20 alin. (2) din Legea nr. 202/2013, creditorul este îndreptățit la o compensare pentru costurile legate direct de rambursarea anticipată. În acest sens, dispozițiile art. 20 poartă un caracter special în raport cu dispozițiile prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea nr. 202/2013, fiind reglementată o situație specială, oferindu-se o soluție distinctă în ce privește drepturile și obligațiile creditorului, respectiv a consumatorului.
	200	34.	<u>Propunem excluderea lit a)</u> din alin. (8) art. 15, pentru că potrivit acestei norme consumatorul nu poate solicita majorarea limitei de credit la contractul existent, totodată acestuia nu-i este interzisă încheierea unui alt contract de credit, care ca efect va majora obligațiile pecuniare totale ale acestui consumator. Astfel, această normă doar îngreunează procesul de creditare și totodată îl face mai costisitor și mai incomod pentru consumator, care în loc de un contract de credit ar trebui să gestioneze mai multe.	Se acceptă Art. XVIII pct. 10. din proiect se va completa cu un nou amendament referitor la excluderea lit. a) din art. 15 alin. (8) din Legea nr. 202/2003 cu următorul cuprins: „[...]

			Totodată, în contextul în care se propune includerea obligației creditorului ca, la solicitarea debitorului, să aplice, în anumite condiții, măsuri de restructurare a creditului (art. 15 alin (13)), art. 15 alin. (8) lit. a) va face imposibilă aplicarea acestor măsuri pentru creditele de până la 50 000 lei. De asemenea, este de atras atenția că, în redacția actuală, sintagma „obligație pecuniară inițială” poate fi interpretată diferit, ceea ce creează aplicarea neuniformă a acestei prevederi.	la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]”.
	201	35. Propunem completarea Proiectului cu încă o normă. Astfel, propunem în art. 15 alin. (8) lit. a) din Legea 202/2013 de completat în continuare cu următorul text ” <i>cu excepția liniei de credit , în cazul în care consumatorul întrunește condițiile de creditare responsabila</i> ”. Aceasta propunere vine în contextul că Linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice suma de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plata generate de activitatea acestora. Astfel, prin modificarea propusă, creditul va putea fi rambursat și tras în repetate rânduri (inclusiv pe parcursul unei zile), pe toată perioada de acordare a liniei. În cazul în care suma este mai mică de 50 000 și bonitatea consumatorului se ameliorează, acesta are posibilitate prin semnarea Acordului Adițional să își majoreze suma creditului, nefiind obligat să ramburseze creditul contractat până la suma de 50 000 și să contacteze alt credit mai mare.	Se acceptă Art. XVIII pct. 10. din proiect se va completa cu un nou amendament referitor la excluderea lit. a) din art. 15 alin. (8) din Legea nr. 202/2003 cu următorul cuprins: „[...] la alineatul (8), litera a) se exclude; [...]”.	
	202	36. Propunem modificarea art. 15 alin. (8) lit. b) și expunerea acestuia în următoarea redacție: „b) pentru consumatorul care înregistrează întârzieri mai mari de 30 de zile în executarea obligațiilor conform contractului de credit, încheierea oricăror alte acte juridice cu același consumator, care, ca efect, măresc obligația pecuniară totală a acestuia, până la stingerea obligației scadente de rambursare conform contractului de credit curent.” <u>Raționamentul:</u> termenul de așteptare de 10 zile din momentul stingerii obligației scadente nu are nicio utilitate și duce la tergiversarea procesului de creditare, dezavantajând, de cele mai multe cazuri, consumatorul.	Nu se acceptă Dispoziția legală are drept scop protejarea consumatorilor de acțiunile creditorilor îndreptate spre restructurarea abuzivă a datoriei debitorului.	
	203	37. Propunem expunerea art. 15 alin. (8) în următoarea redacție: (9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți), cu excepția dobânzii prevăzute în contract în partea în care nu depășește limita prevăzută la alineatul (7). Prezenta	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (9) – (9 ²) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit	

			prevedere se aplică inclusiv în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat. Este de menționat că norma actuală nu asigură un echilibru între părți. Cazuri practice demonstrează că există riscul ca din cauza unor interpretări duale a legislației sau erori umane creditorul să aplice un comision care nu este conform alin.(7). În cazul dat, creditorul riscă să piardă toată remunerarea pentru creditul acordat, inclusiv mărimea dobânzii percepută în mod legal la condițiile de piață. Astfel, se propune ca în situația în care a fost aplicat un comision peste limitele stabilite de legislație, creditorul să fie obligat la rambursarea lui integrală, cu excepția dobânzii prevăzute în contract în partea în care nu depășește limita prevăzută la alineatul (7).	<i>acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”</i> <i>„(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”</i> <i>„(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreeată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”.</i>
204	38. La art. 15 alin. (9) ² al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem substituirea textului “60 zile” cu textul de „un an”. Reiterăm că sancțiunea prevăzută la art. 15 alin. (9) este vădit disproporțională în raport cu încălcarea admisă. Astfel din cauza unui comision infim de mic greșit aplicat, creditorul poate fi sancționat prin gratuitatea creditului care ar putea avea un termen foarte îndelungat. Mai mult ca atât, încălcarea alin. alin. (7) și (8) ale art. 15 nu neapărat se datorează intenției creditorului, aceasta poate avea loc din cauza unei erori umane de calcul sau a unor erori în sistemul operațional al	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (9) – (9²) se vor expune în următoarea redacție: <i>„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda,</i>		

			creditorului, care pot fi depistate mai târziu de 60 zile. Aceste erori, de regulă sunt depistate în perioada desfășurării unui audit, care în mod curent se desfășoară anual. În această ordine de idei, dat fiind faptul că creditorul își corectează eroarea admisă, iar prejudiciul debitorului a fost reparat sau plățile excedentare nu au fost, de fapt, efectuate, ar fi admisibilă corectarea respectivelor erori în termenul de la un an. Atragem atenția legiuitorului că într-o jurisprudență uniformă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că “<i>scopul pedepselor este atât de a pedepsi, cât și de a preveni</i>” (a se vedea hotărârea Ziliberberg împotriva Moldovei din 1 februarie 2005, § 33). Astfel, pentru a îndeplini rolul de prevenție, ar fi oportun ca creditorului să-i fie acordat suficient timp pentru a remedia erorile comise, abia după expirarea acestui interval de timp, ar putea fi aplicabilă sancțiunea statuată la art. 15 alin. (9).	<i>comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.”</i> <i>„(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”</i> <i>„(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreeată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”</i>
	205	39. Referitor la alin. (13) și (14) al art. 15 - obligarea creditorului de a întreprinde măsurile de restructurare descrise poate intra în contradicție cu prevederile referitoare la evaluarea bonității consumatorului și cu norma din pct. 45 a Hotărârii BNM nr.231 din 27.10.2011 cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale ”<i>Banca nu acordă mijloace bănești suplimentare în scopul achitării de către contraparte a datoriilor la suma inițială și la dobânda aferentă activului existent, cu excepția cazurilor de răscumpărare a datoriei (suma de bază a activului și/sau angajamentului condițional) clientului de la altă bancă.</i>” Din respectiva prevedere, se înțelege faptul că banca nu are dreptul de a refinanța propriile contracte de credit, astfel suntem în situația	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins: (12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților	

		în care băncilor li se impun două obligații care se exclud reciproc. Considerăm necesară eliminarea acestei neconcordanțe. Totodată, este de menționat că normele respective, obligând creditorul ca, la solicitarea debitorului, să aplice una din metodele de restructurare a creditului, nu prevăd și ce urmează să întreprindă creditorul în cazul în care nicio metodă nu poate fi aplicată din considerente obiective sau dacă debitorul nu acceptă metoda propusă de creditor, iar părțile nu pot ajunge la un numitor comun. Cu titlu de exemplu, ținem să menționăm că legislația României nu prevede asemenea obligații pentru creditor, limitând doar cuantumul dobânzilor de întârziere la care poate pretinde creditorul pentru o anumită perioadă de timp. În redacția inițial propusă, creditorului îi este impusă obligația de a restructura un credit fără acordul creditorului. Această este o ingerință a statului în domeniul libertății contractuale. Or, potrivit art. 996 din Codul Civil, „contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților”. Terții, inclusiv statul, nu pot interveni în raportul contractual dintre creditor și debitor. Astfel, ținând cont de faptul că intenția creditorilor este întotdeauna de a micșora portofoliul de credite neperformante, aceștia sunt interesați să găsească soluții potrivite necesităților debitorilor aflați în dificultate, iar măsurile de restructurare se aplică și fără a fi necesară impunerea pentru creditori a unei obligații exprese în acest sens. Considerăm că aceste prevederi vor crea mai multe neclarități, care vor genera o presiune artificială asupra relațiilor dintre creditori și debitori în procesul de identificare a unei soluții optime pentru fiecare caz individual în parte. La fel este de menționat că cazurile indicate ca și situații dificile, care obligă creditorii la întreprinderea măsurilor de restructurare la solicitare, de fapt, în cele mai multe situații nu schimbă situația financiară a debitorului comparativ cu cea din momentul încheierii contractului de credit. Însă există alte situații, neprevăzute de această normă, în care consumatorul ar avea necesitatea modificării unor condiții contractuale, cazuri pe care, cum am menționat supra, creditorii le examinează în mod particular. Ce ține de alin.(15), acesta la fel propunem să fie eliminat, pentru că, în cazul unui credit cu dobânda flotantă, dobânda va fi modificată la modificarea indicelui de referință, fapt care nu depinde de creditor.	<i>financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i> <i>(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:</i> <i>a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;</i> <i>b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:</i> - <i>prelungirea duratei contractului de credit;</i> - <i>modificarea tipului de contract de credit;</i> - <i>amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;</i> - <i>schimbarea ratei dobânzii;</i> - <i>oferirea unei perioade fără plăți;</i> - <i>plăți parțiale;</i> - <i>conversii monetare;</i> - <i>casarea parțială a datoriilor.”.</i>
206	40. Considerăm că este contrar principiilor dreptului civil redacția propusă a alin. (12) art. 15, care poate fi interpretat ca o limitare a dreptului creditorului la declararea creditului scadent doar în cazul admiterii restanțelor, nu și în alte cazuri de neexecutare de către debitor a obligațiilor sale contractuale, sau alte cazuri în care creditul urmează a fi declarat scadent din cauza	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile înaintate și de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...]	

			necesității alinierii creditorului la urmărirea obiectelor gajate inițiată de alți creditori, sau în caz de pieire a acestora etc., astfel propunem următoarea redacție: "Dacă declararea de către creditor a creditului scadent anticipat este cauzată exclusiv de admiterea de către debitor a restanțelor la achitarea creditului, restanța trebuie să fie mai mare de 90 de zile consecutive".	<i>articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:</i> <i>(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i> <i>(13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:</i> <i>a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;</i> <i>b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:</i> <i>- prelungirea duratei contractului de credit;</i> <i>- modificarea tipului de contract de credit;</i> <i>- amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;</i> <i>- schimbarea ratei dobânzii;</i> <i>- oferirea unei perioade fără plăți;</i> <i>- plăți parțiale;</i> <i>- conversii monetare;</i> <i>- casarea parțială a datoriilor.”.</i>
--	--	--	---	---

	BC „VICTORIABANK” SA	207 I. Conform art. VIII pct. 9 al proiectului de Lege, autorii proiectului au propus următoarele modificări la Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori: ➤ Completarea alin. (4) al art. 15 cu lit. e) cu următorul cuprins: „e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere”. ➤ La alineatul (7) litera a) și litera b), textul „,dobânzi de întârziere” se exclude. Pe lângă faptul că adverbul „nu” pare a fi în plus, înțelegem că scopul acestor modificări este de a interzice introducerea în contractele de credit a dobânzii de întârziere și aplicarea acesteia. BC „Victoriabank” S.A. nu susține modificările propuse și Vă rugăm să luați în considerație următoarele argumente în acest sens: 1) Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil¹ (¹A se vedea adnotarea art. 942 - https://animus.md/adnotari/942/) Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată” pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât DLI conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat”, adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate” nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). 2) Modificările propuse nu sunt argumentate conform notei de fundamentare și, în opinia noastră, contravin cadrului legislativ atât național cât și european transpus, precum și uzanțelor bancare și practicii judiciare.	Nu se acceptă Întru corectarea erorii redacționale, amendamentul se va expune în următoarea redacție. „9. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; Scopul Legii nr. 202/2013 este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin crearea de condiții echitabile pentru obținerea creditelor de consum, precum și prin stabilirea unor norme de comportament responsabil al creditorilor în acordarea creditelor pentru consumatori. Necesitatea eliminării sintagmei „dobânzii de întârziere” derivă din necesitatea ajustării Legii nr. 202/2013 la dispozițiile Codului Civil, or, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, „(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere.”. În context, conform art. 942 alin. (1) din Codul Civil, „(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.”.
--	------------------------------------	---	--

		3) Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja. Modificările propuse lezează dreptul unui creditor de a alege mijloacele juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate, dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional. 4) Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare. Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; 5) Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea. Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. 6) Legea 202/12.07.2013 conține în prezent prevederi privind aplicarea ratei dobânzii (majorate) în cazul ratelor restante.	Potrivit art. 947 alin. (1) din Codul Civil, „(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”. În acord cu alin. (3) din același articol, penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Astfel, din analiza sistemică a dispozițiilor citate supra, se concluzionează că creditorul poate pretinde la o dobândă de întârziere în cazul în care contractul de credit nu conține o clauză penală. Totodată, în cazul existenței acesteia, se reține că penalitatea poate îmbrăca forma unei dobânzi de întârziere. În corespundere cu prevederile Legii nr. 202/2013, contractele de credit și leasing conțin clauze penale, care stabilesc mărimea penalității în caz de întârziere la plata creditului/leasingului. În condițiile în care, Legea nr. 202/2013 stabilește aceleași limite atât pentru penalitate cât și pentru dobândă de întârziere, și având în vedere că toate contractele conțin clauze penale (adică, penalități), se atestă oportunitatea de a reglementa în Legea nr. 202/2013 aspectele ce țin de regimul penalităților distinct de normele generale din Codul civil. Astfel, proiectul vine să delimiteze conceptul de dobândă de întârziere și clauză penală din contractele de credit pentru consumatori. Complementar, opțiunea de includere în contract a clauzei penale se consideră a fi cu un grad crescut de transparentă (ca
--	--	---	--

		- Articolul 5. Informații precontractuale (3) Informațiile precontractuale cuprind: l) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, mărimea penalităților aplicate în caz de neachitare; - Articolul 6. Cerințe precontractuale de informare pentru contractele de credit sub forma facilității de tip "descoperit de cont" (overdraft) și pentru anumite contracte specifice de credit (3) Informațiile precontractuale cuprind: i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități aplicate în caz de neplată; - Articolul 10. Cerințe față de contractele de credit (3) Contractul de credit specifică în mod clar și concis: l) rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; - Anexa nr.1 Informații standard privind creditul pentru consumatori 3. Costurile creditului <table><tr><td>Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite</td><td>Vi se va percepe [...] (informații privind rata dobânzii aplicabilă și modalitățile de ajustare a acesteia și, după caz, penalitățile de întârziere)] pentru plățile efectuate cu întârziere</td></tr></table> 7) <i>Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, transpusă prin Legea nr. 202/2013 nu interzice aplicarea dobânzii de întârziere, ba mai mult admite și cere transparență și informare în acest sens.</i> Prevederile Directivei din care rezultă dreptul de a aplica dobânda de întârziere: - Articolul 6 Cerințe precontractuale de informare pentru anumite contracte de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont” și pentru anumite contracte specifice de credit Aceste informații menționează:	Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite	Vi se va percepe [...] (informații privind rata dobânzii aplicabilă și modalitățile de ajustare a acesteia și, după caz, penalitățile de întârziere)] pentru plățile efectuate cu întârziere	formulă de calcul și limită) pentru consumator, care poate anticipa consecințele, spre deosebire de situațiile în care contractul nu prevede clauza penală, dar ulterior creditorul pretinde dobânda de întârziere în temeiul art. 942 din Codul civil. Mai mult, această obligație a creditorului de a include în contract clauza penal rezultă și norma cuprinsă la art. 10 alin. (3) lit. l) din Legea nr. 202/2013, care stabilește că contractul de credit specifică, în mod clar și concis, rata dobânzii, în cazul plăților expirate, aplicabilă la data încheierii contractului de credit, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; Având în vedere considerentele enunțate, întru asigurarea înțelegerii mai bune și ușoare de către consumator a naturii și mărimii penalităților, ce i se pot aplica de creditor în caz de neexecutare a obligației de plată, se reclamă operarea modificării în sensul excluderii dreptului creditorului de a pretinde la dobândă de întârziere.
Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite	Vi se va percepe [...] (informații privind rata dobânzii aplicabilă și modalitățile de ajustare a acesteia și, după caz, penalitățile de întârziere)] pentru plățile efectuate cu întârziere				

		(i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia, și, unde este cazul, orice penalități plătibile în caz de neplată; - Articolul 10 Informații care trebuie menționate în contractele de credit (2) Contractul de credit specifică în mod clar și concis: (1) rata dobânzii, în cazul plăților restante, aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; - Articolul 18 Facilitatea de tip „descoperit de cont” cu aprobare tacită (2) În cazul unei depășiri semnificative a limitei de credit pentru o perioadă mai mare de o lună, creditorul îl informează pe consumator fără întârziere pe hârtie sau pe alt suport durabil: (d) despre orice penalități, costuri sau dobânzi aplicabile restanțelor. - Anexa II 3. Costurile creditului <table><tr><td>Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.</td><td>Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.</td></tr></table> - Anexa III 3. Costurile creditului <table><tr><td>Costuri în caz de întârziere la plată</td><td>Vi se va percepe [...] (informații privind ratele dobânzii și, după caz, privind penalitățile de întârziere)] pentru plățile restante</td></tr></table> 8) BC „Victoriabank” S.A. are o practică judiciară solidă pe marginea litigiilor cu privire la declararea nulității clauzei de aplicare a dobânzii majorate, pretinsă a fi abuzivă. Prezentăm mai jos link-uri către hotărârile judecătorești pronunțate: https://jsr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/62579577-9c98-4082-97c1-733036d4b556	Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.	Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.	Costuri în caz de întârziere la plată	Vi se va percepe [...] (informații privind ratele dobânzii și, după caz, privind penalitățile de întârziere)] pentru plățile restante	
Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.	Costuri în caz de întârziere la plată Plățile neefectuate ar putea să aibă consecințe grave pentru dumneavoastră (de exemplu, vânzare silită) și să îngreuneze obținerea de credite.						
Costuri în caz de întârziere la plată	Vi se va percepe [...] (informații privind ratele dobânzii și, după caz, privind penalitățile de întârziere)] pentru plățile restante						

		https://jcr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2b4f3858-9b0b-4146-993c-260be764e639 https://jsr.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/51e1eb1f-7186-4949-9e90-110e966173fd https://jst.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/9e80f0f8-f59b-4d62-b35a-f340388955dc https://jun.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/c6ad5d16-0fd7-4abd-b899-7d378ecfd4e6 https://jcs.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/b82bd183-3791-48e8-a082-e4d7549e43bf În baza celor expuse, BC „Victoriabank” S.A. propune următoarele: 1. De a expuse art. 15 alin. (7) lit. a) și b) din Legea nr. 202/2013 în următoarea redacție: Articolul 15. Cerințe privind clauzele contractuale (7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, <i>dobânzi de întârziere în valoarea părții majorate peste dobânda contractuală</i> și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, <i>dobânzi de întârziere în valoarea părții majorate peste dobânda contractuală</i> și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv. 2. De a nu opera modificarea prin completarea alin. (4) al art. 15 cu lit. e) la Legea nr. 202/2013.	
--	--	--	--

		208	II. Conform art. VIII pct. 9 al proiectului de Lege, autorii proiectului propun următoarea modificare la Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori: ➤ Completarea art. 15 cu alin. (15) cu următorul cuprins: „(15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare.” În opinia noastră, aplicarea măsurilor de restructurare a creditului nu trebuie să afecteze ajustarea dobânzii ca urmare a fluctuației unui indice de referință prevăzut în contractul de credit. Or, aplicarea și modificarea ratei dobânzii în baza unui indice de referință este conformă cu principiul de transparență a costurilor creditului, inclusiv în cazul modificării acestora. În cazul în care rata dobânzii este formată dintr-un indice de referință, iar modul de calcul al dobânzii este indicat în mod expres în contract, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei, atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia, ca urmare a fluctuației indicelui de referință, instituirea prohibiției propuse se consideră o intervenție exagerată în raportul contractual. BC „Victoriabank” S.A. propune următoarea redacție a art. 15 alin. (15) al Legii nr. 202/2013: „(15) În cazul aplicării alin. (13), creditorul nu are dreptul să majoreze rata dobânzii sau să introducă orice plăți sau taxe suplimentare. În sensul prezentului alineat, nu se consideră majorarea ratei dobânzii, modificarea acesteia ca urmare a fluctuației unui indice de referință prevăzut în contractul de credit.”.	Nu se acceptă Având în vedere obiecțiile înaintate de alte părți interesate, alineatele (12) – (13) se vor expune în următoarea redacție: „[...] articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins: (12) <i>Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i> (13) <i>Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele:</i> a) <i>refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit;</i> b) <i>modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:</i> - <i>prelungirea duratei contractului de credit;</i> - <i>modificarea tipului de contract de credit;</i> - <i>amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă;</i> - <i>schimbarea ratei dobânzii;</i> - <i>oferirea unei perioade fără plăți;</i> - <i>plăți parțiale;</i> - <i>conversii monetare;</i> - <i>casarea parțială a datoriilor.</i>”.	
	OCN LEASING SRL	„BT MD”	209	Solicităm modificarea lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, prin includerea textului “(sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar)”, similar lit. b) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013, fapt care, asigură consecutivitatea prevederilor legale cât și claritatea plafonării inclusiv a leasingului financiar, ultimul fiind aparent exclus din redacția	Nu se acceptă În condițiile mandatului CNPF și ținând cont de particularitățile contractului de leasing, se consideră proporțională calcularea costurilor aferente contractului din valoarea totală a creditului, implicit în cazul contractului de leasing – valoarea finanțată. Astfel,

		actuală în vigoare a lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013, fapt care lasă loc de interpretări și confuzii. În consecință, propunem următoarea redacție a lit. a) din alin. (7) art. 15 al Legii nr. 202/2013: “(7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului (sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar), pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator;” Argumentare: a) Reieșind din prevederile art. 1158 Cod civil și, în special, din prevederile art. 3 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, contractul de leasing financiar este după natura sa juridică, în exclusivitate un contract de credit legat/unit care, din punct de vedere obiectiv, constituie o unitate comercială/economică și servește exclusiv finanțării unui contract ce are ca obiect furnizarea unui bun. Natura și esența juridică a contractul de leasing financiar ca act juridic care are ca obiect un bun (un activ) identificat și ales în exclusivitate de către Locatar, rezultă expres atât din conținutul art. 1314, alin. (1) art. 1319 din Codul civil, cât și din art. 3 din Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, care stabilește că leasingul financiar reprezintă ”totalitatea raporturilor care iau naștere în scopul și în cadrul realizării unui contract de leasing, prin care se prevede expres transferul către locatar, la momentul expirării contractului, al dreptului de proprietate asupra bunului care face obiectul leasingului”. Mai mult, acest activ este identificat și ales de către Locatar până la încheierea contractului de leasing financiar, fiind anume acel bun pe care Locatarul si-l dorește, iar tranzacția de leasing financiar este doar mecanismul juridic care îi asigură de fapt majorarea patrimoniului lui cu acel bun sau activ (obiectul leasingului financiar), care, ulterior, va intra în proprietatea acestuia la întreaga valoare economică a acestuia (adică, la valoarea de intrare) și nicidecum la valoarea finanțată. Or, în cazul leasingului financiar, valoarea totală a creditului (valoarea finanțată) nu reflectă și nu include valoarea reală a activului transmis în leasing financiar, valoarea acestuia fiind de fapt anume valoarea de intrare (sau pretul de procurare din contractul de vânzare-cumpărare prin intermediul căruia Locatarul procură pentru Locatar de la Furnizor obiectul dorit al leasingului. Mai mult, în calitate sa de cumpărător, anume Locatarul este cel care	se atestă necesitatea uniformizării normelor, or la lit. a) legiutorul a stabilit baza de calcul – valoarea totală a creditului, iar la lit. b) operează cu termenul „valoare de intrare”, care înglobează și suma achitată de către consumator în calitate de primă rată. Valoarea de intrare a bunului reprezintă prețul de achiziție sau valoarea de vânzare a bunului respectiv. Dacă această valoare este utilizată pentru a calcula costurile contractului, consumatorul poate ajunge să plătească un preț mai mare decât valoarea reală a bunului sau decât valoarea efectivă a acestuia la momentul achiziției. Consumatorul are dreptul să cunoască costurile reale și exacte ale unui contract. Calcularea costurilor pe baza valorii de intrare poate duce la confuzie și lipsă de transparență, deoarece nu reflectă corect valoarea efectivă pe care consumatorul o plătește sau valoarea bunului care a fost de fapt finanțată. Astfel, la art. 15 alin. (7), proiectul se completează cu următorul amendament: „ [...] la alineatul (7): litera a): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; după cuvintele „totală a creditului” se introduce textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)”; litera b): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; cuvintele „de intrare a bunului” se substituie cu cuvântul „finanțată”; [...]”.
--	--	---	---

			efectuează plata către furnizor a prețului bunului stabilit în contractul de vânzare-cumpărare (adică a valorii de intrare a acestuia), fapt care, conform cerințelor legislației contabile trebuie să fie reflectat și în factura fiscală eliberată Locatorului, de către Furnizor, unde, obligatoriu se indică prețul activului (valoarea de intrare a acestuia) conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Locator și Vanzător (furnizor). Prin urmare, chintesența leasingului financiar este de fapt totalitatea raporturilor care asigură procurarea unui bun (activului) care ulterior, va intra în proprietatea Locatorului doar la valoarea sa reală (contabilă). În acest mod, este juridic incorectă și eronată asimilarea leasingului financiar cu alte instrumente juridice de finanțare cum ar fi: “creditul” sau “împrumutul” or, ultimele au în coraport cu leasingul financiar, categoric alte mecanisme juridice de realizare și, prin urmare, o cu totul altă esență juridică. Astfel, pentru înlăturarea acestei confuzii existente la moment în Legea nr. 202/2013, cât și în scopul evitării în viitor a unor eventuale interpretări eronate și incorecte, acest aspect juridic trebuie în viziunea noastră să fie luat în considerare și în reglementările speciale aferente protecției drepturilor consumatorilor de servicii financiare, inclusiv în Legea nr. 202/2013. b) De asemenea, corectitudinea și necesitatea plafonării costurilor în cazul leasingului financiar reieșind din valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar, rezultă clar și indubitabil și din prevederile legislației contabile. Astfel, prevederile art. 5 pct. 18, art 261 din Codul fiscal al R.M. stabilesc că, din punct de vedere fiscal, în cazul leasingului financiar, locatarul este tratat ca proprietar al bunurilor primite în leasing. Concomitent, Standardele Naționale de Contabilitate SNC “Contracte de leasing” stabilesc la pct. 12 că “Activul primit în leasing financiar se evaluează la cost de intrare (valoarea de intrare) care include: 1) principalul (valoarea rambursabilă a activului); 2) valoarea reziduală garantată;”, iar pct. 35 stabilește că, Locatorul înregistrează transmiterea activului în leasing financiar ca ieșire a activului corespunzător. Prin urmare, legislația contabilă, pe bună dreptate, operează în cazul leasingului financiar, exclusiv cu noțiunea de activ, valoarea căruia reprezintă de fapt prețul de cumpărare (valoarea de intrare) a bunului – obiect al leasingului financiar.	
11. La articolul 20 alineatul (2): la litera a), cuvintele „rezilierea convenită a” se substituie cu cuvântul „încetarea”;	OCN„SEBO CREDIT” SRL	210	2. Excluderea expresă a compensației pentru rambursare anticipată din plafonul legal de costuri prevăzut de art. 15 alin. (7) lit. a din Legea 202. Or, CNPF a menționat la ședințele sale de lucru, ca compensația pentru rambursare anticipata, NU se	Nu se acceptă Art. 20 alin. (1) din Legea nr. 202/2013 reglementează dreptul consumatorului de a-și stinge în totalitate sau în parte

la litera b), cuvântul „rezilierea” se substituie „încetarea”.			include în plafonul din art. 15 alin. (7) lit. a din Legea 202, deoarece nu are statut de cost/comision. Însăși art. 20 alin (2) din Legea 202 operează cu termenul „compensație” și nu „comision”. Or, prin rambursarea anticipată creditorul reduce din costurile contractuale (dobândă/comision), iar pentru „pierderea” acestor costuri contractuale, creditorul este îndreptățit la o compensație în cuantumul reglementat de art. 20. Pentru a nu lăsa loc pentru interpretare, considerăm oportun introducerea respectivei excepții expres în lege.	obligațiile sale care decurg dintr-un contract de credit înainte de data convenită în contractul de credit. În continuare, art. 20 alin. (2) din Legea nr. 202/2013, creditorul este îndreptățit la o compensare pentru costurile legate direct de rambursarea anticipată. În acest sens, dispozițiile art. 20 poartă un caracter special în raport cu dispozițiile prevăzute la art. 15 alin. (7) lit. a) din Legea nr. 202/2013, fiind reglementată o situație specială, oferindu-se o soluție distinctă în ce privește drepturile și obligațiile creditorului, respectiv a consumatorului.
12. La articolul 24: alineatul (3) va avea următorul cuprins: <i>„(3) Creditorii au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”;</i> la alineatul (5), primul enunț va avea următorul cuprins: <i>„(5) Creditorii asigură, pe paginile lor web oficiale, existența unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor de calcul al costului total al creditului.”.</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	211	26. La art. 24 se propune următorul cuprins al alineatului (3): <i>„(3) Creditorii au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Capitolul IV¹ al Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.</i> Este necesar de a indica expres care capitol urmează a fi respectat de către profesionist, or, sunt multiple prevederi din lege care nu sunt aplicabile unei anumite categorii (spre exemplu OCN-urilor).	Nu se acceptă Potrivit art. 55 alin. (1) – (2) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	212	27. Prin art. 26 din Legea nr. 202/2013 se indică că <i>„Anterior plasării/prezentării unui produs adresat consumatorilor sau în termen de până la 30 de zile de la data plasării/prezentării acestuia, creditorul va notifica Comisia Națională a Pieței Financiare despre aceasta, cu prezentarea modelului contractului de credit pentru consumatori (contractului-cadru). Obligația de notificare a Comisiei Naționale a Pieței Financiare îi revine creditorului inclusiv în cazul modificării caracteristicilor produsului adresat consumatorilor și/sau în cazul modificării clauzelor contractuale (contractului-cadru)”.</i> Deci, prin norma legală se impune creditorului elaborarea și dispunerea în raporturile cu consumatorii de modele de contracte de credit. Din practică însă, există cazuri în care urmare respectării normei legale și elaborării acestor modele de contracte, organele de supraveghere totuși invocă faptul că din cauza existenței unor	Nu se acceptă Art. 1069 – art. 1075 din Codul civil prevăd modalitatea de constatare a caracterului abuziv al clauzelor contractuale, factorul preformulării acestora nefiind solitar în determinarea caracterului abuziv al clauzei.

			clauze preformulate și elaborate ca tip, aceste clauze nu se consideră a fi negociate individual, sunt considerate standard și de adeziune, prin urmare se consideră a fi abuzive. Totodată, potrivit aceleiași norme, în caz de modificare a clauzelor contractuale, acestea urmează a fi notificate repetat. Considerăm faptul că existența unor modele tipizate de acte nu le transformă automat în clauze standard care nu pot fi negociate individual, or în acest caz am putea invoca absolut în orice situație de creditare că contractele creditorului sunt preformulate și elaborate pentru o multitudine de contracte, astfel fiind abuzive, iar creditorul din acest motiv fiind de rea credință.	
Art. X. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Legea se completează cu articolul 3 ¹ cu următorul cuprins: <i>„Articolul 3¹. Soluționarea reclamațiilor Banca are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.</i>	Banca Națională a Moldovei	213	27. Se propune excluderea completării Legii cu un articol nou (<i>Art. 3¹. Soluționarea reclamațiilor</i>), în condițiile în care Legea nr. 105/2003 deja se aplică și băncilor, în calitate de furnizori de servicii, cât și având în vedere că obiectul acestuia depășește aria de reglementare a Legii nr. 202/2017. În aceeași manieră, propunem a se reevalua și celelalte legi pertinente domeniului financiar (Legea nr. 1/2018, Legea nr. 139/2007, Legea nr. 92/2022, etc.).	Nu se acceptă Propunerea nu are un impact, însă acordă o certitudine juridică, asigurând aplicarea normei de către toate entitățile din sectorul financiar.
Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare, se completează cu articolul 4 ¹ cu următorul cuprins: <i>„Articolul 4¹. Soluționarea reclamațiilor Organizația de creditare nebanară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	214	1. Se propune următoarea redacție a art. 4 ¹ : <i>„Articolul 4¹. Soluționarea reclamațiilor Organizația de creditare nebanară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Capitolul IV¹ al Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.</i>	Nu se acceptă Potrivit art. 55 alin. (1) – (2) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. Trimiterea la normele altui act normativ se poate face la întregul său conținut sau doar la o reglementare distinctă.
Art. XII. – Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	215	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, <i>„asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic</i>	Nu se acceptă În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane

„(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor –persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			<i>special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”.</i> Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinate ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Administratorul are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la participanți sau beneficiari și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	216	Cu referire la completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației menționăm că referința la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este eronată, or reieșind din art. 3 din Lege, „<i>asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”.</i> Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinate ale noțiunii de consumator. Astfel, se recomandă revizuirea trimiterii la Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor în contextul normelor citate. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1, Art. XII și Art. XIII.	Nu se acceptă În partea ce ține de aplicarea corespunzătoare a normelor stabilite pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor, și în cazul clienților obișnuiți și investitorilor persoane juridice, se reține că spre deosebire de legislația conexă creditelor pentru consumatori, unde reglementările sunt asociate nemijlocit poziției dezavantajate a consumatorului (persoană fizică), natura raporturilor juridice pe piața de capital determină o diferențiere determinată de cunoștințele și frecvența investițiilor clientului/investitorului. De altfel, protecția juridică asociată autorității de supraveghere în domeniul protecției consumatorului trebuie adaptată în funcție de profilul investitorilor care nu este direct proportional statutului său

				juridic. Argumentul central este că protecția consumatorilor în acest sector nu se poate reduce exclusiv la distincția între persoane fizice și juridice, întrucât, în mod esențial, protecția trebuie să reflecte capacitatea investitorilor de a înțelege și de a gestiona riscurile financiare asociate cu tranzacțiile pe piața de capital.
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr.129-133, art. 229) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „<i>este obligată</i>” se substituie cu cuvintele „<i>și intermediarii în asigurări sunt obligați</i>”; la litera d), cuvântul „<i>solicitanților</i>” se substituie cu cuvântul „<i>consumatorilor</i>”, iar textul „<i>și 88</i>” se substituie cu textul „<i>, 88 și 106</i>”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator , îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2²) – (2⁶) cu următorul cuprins: „(2²) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2³) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiși contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să	Serviciul Fiscal de Stat	217	4) La art. XIV, pct. 2, propunem revizuirea textului „articolul se completează cu alin. (2 ²)- (2 ⁶)”, în condițiile în care art. 89 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, nu conține elementul structural – aliniatul (2 ¹).	Se acceptă Numerotarea a fost revizuită. A se vedea comentariul de la pct. 218.
	Banca Națională a Moldovei	218	28. La pct. 2, ce vizează modificarea art. 89, înțelegem că, intenția autorului este ca, conținutul propus pentru alin. (2) să se regăsească în alin. (2 ¹). Totodată, la alin.(2 ⁶) se va revedea necesitatea operării cu noțiunea de “consumatori potențiali”, în condițiile în care, potrivit noțiunilor din Legea nr. 105/2003, calitate de consumator o au și persoanele care “ <i>intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională</i> ”.	Se acceptă Numerotarea a fost revizuită. La alineatul (2 ⁶) cuvintele „ <i>sau consumatorilor potențiali</i> ” au fost excluse. Respectiv, pct. 2 din art. XIV se va expune în următoarea redacție: „2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „ <i>este obligată</i> ” se substituie cu cuvintele „ <i>și intermediarii în asigurări sunt obligați</i> ”; la litera d), cuvântul „ <i>solicitanților</i> ” se substituie cu cuvântul „ <i>consumatorilor</i> ”, iar textul „ <i>și 88</i> ” se substituie cu textul „ <i>, 88 și 106</i> ”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2 ¹) – (2 ⁵) cu următorul cuprins: „(2 ¹) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de

cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2⁴) În circumstanțele menționate la alin.(2³) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2⁵) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2⁶) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor sau consumatorilor potențiali trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă ca atare.”.				asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2³) În circumstanțele menționate la alin.(2²) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2⁴) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2⁵) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă ca atare.”.
---	--	--	--	--

	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	219	Referitor la modificările expuse la art. 89 pct. 2), considerăm că este o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea care sunt „informații obiective”. Propunem excluderea. Astfel de formulări pot da naștere la controverse juridice, întrucât autoritățile pot considera că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate. În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.	Se acceptă Propunerea din proiect de modificare a art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2020 se va expune în următoarea redacție: <i>„(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”.</i>
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	220	1. La art. 89 este prevăzută următoarea redacție a alin. (2): <i>„(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”.</i> Se propune excluderea acestei propuneri întrucât conține o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea „informațiilor obiective”. Astfel de formulări pot da naștere controverselor juridice deoarece autoritățile pot considera faptul că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate. În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.	Se acceptă Propunerea din proiect de modificare a art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2020 se va expune în următoarea redacție: <i>„(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”.</i>
	Asociația Obștească „Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	221	6. Art.89 alin.(2) din Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, în redacția propusă dublează și repetă obligațiile prevăzute la art.88 alin.(1) din această lege, din aceste considerente se propune menținerea redacției actuale a acestui alineat.	Nu se acceptă Art. 88 alin. (1) din Legea nr. 92/2022 reglementează o situație specifică care vizează exclusiv obligația societății de asigurare de a furniza unele informații la cererea scrisă a solicitantului asigurării, or art. 89, inclusiv alin. (2) vine cu concretizări în vederea protecției drepturilor consumatorului, căruia societatea de asigurare este obligată să-i prezinte informația despre produsul de asigurare, fără a fi necesară o cerere în acest sens, respectiv acesta nu dublează art.88 alin. (1).

		222	7. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.89 alin.(2²) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. <i>Argumentare:</i> Conform art.1830 din Cod Civil RM , pentru încheierea contractului de asigurare, contractantul asigurării prezintă asigurătorului o cerere sau un chestionar (cererea contractantului) în formă scrisă, în care indică interesul său în asigurare sau declară verbal că dorește să încheie contract de asigurare. Declarația verbală nu scutește de necesitatea depunerii cererii scrise de asigurare. Contractul de asigurare este format din <i>cererea contractantului, polița de asigurare emisă de asigurător și condițiile generale</i> de asigurare <i>aplicabile</i>, precum și din alte condiții contractuale incluse în contract conform legii. Reieșind din aceste prevederi, contractele nu pot devia de la cerințele consumatorului, cererea fiind parte componentă a contractului de asigurare. Mai mult, conform Hotărârii CNPF nr.55/6/2007, la negocierea contractului de asigurare, părțile pot conveni și asupra unor clauze diferite de cele stipulate în condițiile de asigurare, în măsura în care acestea nu contravin legislației în vigoare.	Nu se acceptă Modificarea propusă nu contravine art. 1830 din Codul civil sau Hotărârii CNPF nr. 55/6/2007, respectiv argumentele prezentate nu justifică excluderea amendamentului din proiect. Mai mult, consumatorii au dreptul de a fi informați astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor, or, furnizarea unor informații care induce sau poate induce în eroare consumatorul privind necesitatea unui serviciu, reprezintă elemente a unei practici comerciale incorecte, astfel cum prevede art. 13 alin. (6) lit. e) din Legea nr. 105/2003. La propunerea modificărilor date s-a ținut cont de practica internațională în partea ce privește cerințele impuse la încheierea contractului de asigurare, în special faptul că contractul de asigurare trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare. Dar și de prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 92/2022, potrivit căroră „<i>Prevederile contractului de asigurare nu pot depăși prevederile condițiilor de asigurare</i>”.
	Asociația Obștească „Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova” (aviz suplimentar)	223	În plus, în ceea ce privește Legea nr. 92/2022, propunerea de modificare a art. 89 alin. (2) omite un aspect esențial, și anume obligația expresă a CNPF de a emite acte normative necesare pentru detalierea și clarificarea informațiilor pe care societățile de asigurare și de reasigurare trebuie să le pună la dispoziția contractantului, asiguratului, reasiguratului, beneficiarului asigurării și terțului păgubit. Alineatul (2) actual reprezintă un mecanism normativ indispensabil, oferind CNPF cadrul necesar pentru reglementarea eficientă a obligațiilor de informare și pentru furnizarea unui suport clar și aplicabil societăților de asigurare. Alineatul (2) propus în art. 89 nu reflectă integral obligațiile prevăzute de alineatul (2) actual, limitându-se doar la reglementarea formei și modului de furnizare a documentului de informare privind produsul de asigurare. Prin urmare, acesta nu compensează	Nu se acceptă Atribuțiile CNPF în vederea elaborării și aprobării metodologiilor, instrucțiunilor, ghidurilor, recomandărilor metodice privind aplicarea cadrului normativ cu privire la protecția consumatorilor pe piața asigurărilor sunt reglementate la art. 89 alin. (3) lit. a) și b) din Legea nr. 92/2022.

			eliminarea alineatului (2) actual, care oferă o bază mai amplă pentru reglementările CNPF. Eliminarea acestui alineat ar priva CNPF de o bază legală clară pentru adaptarea cerințelor informaționale la evoluțiile pieței și nevoile consumatorilor, ceea ce ar putea genera incertitudini și dificultăți în aplicarea normelor. Totodată, proiectul de lege nu introduce un mecanism alternativ care să suplinească această omisiune, riscând astfel să afecteze coerența și eficiența procesului de reglementare. De asemenea, introducerea alineatelor (2²)–(2⁶) ridică incertitudini privind domeniul de aplicare și entitățile vizate, întrucât nu este clar la ce obligații se raportează. Se impune o delimitare explicită între prevederile stabilite direct prin lege și cele care trebuie detaliate de CNPF prin acte normative, astfel încât să se asigure un cadru coerent și aplicabil. Având în vedere aceste aspecte, considerăm absolut necesară menținerea alineatului (2) actual din art. 89, deoarece acesta oferă un cadru normativ extins, flexibil și clar pentru societățile de asigurare, permițând CNPF să emită reglementările necesare pentru aplicarea eficientă a legislației.	
3. Legea se completează cu articolul 89¹ cu următorul cuprins: <i>„Articolul 89¹. Documentul de informare privind produsul de asigurare</i> <i>(1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări furnizează consumatorului informațiile relevante despre produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, care să permită acestuia să ia o decizie în cunoștință de cauză, ținând seama de complexitatea produsului de asigurare și de tipul de consumator.</i> <i>(2) Informațiile menționate la alin.(1) se transmit utilizând un document de informare privind produsul de asigurare, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, emis de Comisia Națională a Pieței Financiare.</i>	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	224	Referitor la art. 89¹, alin. 5: - lit. a) propunem reformularea sintagmei „<i>din tipul de asigurare</i>” în „<i>clasa de asigurare</i>”. - lit. b) propunem excluderea sintagmei „<i>riscuri excluse</i>”, deoarece produsele de asigurare conțin riscuri acoperite, iar formularea „<i>riscuri excluse</i>” nu este proprie produselor de asigurare. Dacă s-a avut în vedere excluderile, acestea sunt reglementate de lit. d). - lit. c) propunem excluderea sau reformularea sintagmei „<i>durata plăților</i>”, care nu este proprie produselor de asigurare. - lit. d) propunem înlocuirea sintagmei „<i>pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri</i>”, care reprezintă o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servicii de asigurare, cu sintagma „<i>pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare</i>”. - lit. h) propunem excluderea sintagmei „<i>inclusiv data de începere și de încheiere a contractului</i>”, deoarece aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare. - lit. i) propunem modificarea termenului „<i>metodă de</i>”, care nu este propriu rezoluției contractului.	Se acceptă parțial Documentul de informare este orientat spre asigurarea unui nivel optim de cunoaștere și înțelegere a produsului de asigurare. Astfel, la stabilirea conținutului documentului de informare privind produsul de asigurare s-a ținut cont de practicile implementate la nivel european, conform cărora forma documentului de informare trebuie să fie unică. Suplimentar, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF. Respectiv, propunerile înaintate pentru litera a) și litera b) nu se acceptă, redacția dată fiind conformă practicii internaționale în domeniu. Cu referire la alte propuneri se rețin următoarele:

(3) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului de asigurare generală. (4) Documentul de informare privind produsul de asigurare: a) este un document de sine stătător și este scurt; b) este prezentat și aranjat în pagină astfel încât să fie clar și ușor de citit, cu caractere de dimensiuni lizibile; c) nu este mai puțin inteligibil în eventualitatea în care, atunci când originalul este color, este imprimat sau fotocopiat în alb și negru; d) este scris în limba română sau, în temeiul unui acord dintre consumator și societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, într-o altă limbă; e) este exact și neînșelător; f) conține titlul „Document de informare privind produsul de asigurare” în partea de sus pe prima pagină; g) include o declarație că informațiile precontractuale și contractuale complete sunt furnizate în alte documente. (5) Documentul de informare privind produsul de asigurare conține informații cu privire la: a) tipul de asigurare; b) acoperirea prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și riscurile excluse, sub forma unui rezumat; c) metodele de plată a primelor și durata plăților; d) principalele excluderi pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri; e) obligațiile la începutul contractului; f) obligațiile pe durata contractului; g) obligațiile în cazul solicitării de despăgubiri; h) durata contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului; i) metodele de rezoluțiune a contractului.”.				litera c) va fi expusă în următoarea redacție: „c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților”; litera d) va fi expusă în următoarea redacție: „d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare”; litera h) va fi expusă în următoarea redacție: „h) perioada de asigurare, , inclusiv când începe și când încetează aceasta”; litera i) va fi expusă în următoarea redacție: „i) modalitatea de rezoluțiune a contractului”.
Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)		225	2. În partea ce ține de completarea Legii cu art. 89¹, care impune prezentarea către client a „Documentului de informare privind produsul de asigurare” înainte de încheierea contractului de asigurare, ridică anumite preocupări. Considerăm faptul că impunerea acestei reglementări ar putea introduce o povară administrativă suplimentară pentru asigurători, care ar trebui să adapteze rapid documentele la schimbările pieței și la nevoile consumatorilor. Mai mult, în conținutul documentului se impune în mod obligatoriu indicarea „sumei asigurate” și „duratei contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului”, ceea ce prezumă individualizarea fiecărui document de informare. În cazul în care, la final, consumatorul refuză încheierea contractului, rămâne întrebarea: cine își va asuma cheltuielile administrative pentru elaborarea acestor documente de informare? În plus, cerințele stricte privind modul în care documentele de informare trebuie prezentate, de exemplu stabilirea unui document „scurt” și „clar”, riscă să ducă la o suprasimplificare a informațiilor esențiale, ceea ce ar putea afecta înțelegerea corectă a produsului de asigurare de către consumator, mai ales în cazul produselor complexe și în funcție de nevoile acestuia.	Se acceptă parțial A se reține că, potrivit amendamentului propus, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF.
		226	La lit. a) propunem reformularea sintagmei din „tipul de asigurare” în „clasa de asigurare”. La lit. b) propunem excluderea sintagmei „riscuri excluse”, ori produsele de asigurare conțin riscuri acoperite și formularea de „riscuri excluse” nu este proprie produselor de asigurare; în cazul în care s-au avut în vedere excluderile, aceste sunt reglementate de lit. d). La lit. c) propunem excluderea sau reformularea sintagmei „durata plăților” care nu este proprie produselor de asigurare.	Se acceptă parțial Documentul de informare este orientat spre asigurarea unui nivel optim de cunoaștere și înțelegere a produsului de asigurare. Astfel, la stabilirea conținutului documentului de informare privind produsul de asigurare s-a ținut cont de practicile implementate la nivel european, conform cărora forma

			La lit. d) propunem înlocuirea sintagmei „<i>pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri</i>” care este o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servicii de asigurare cu sintagma „<i>pentru care nu se achită despăgubire sau indemnizației de asigurare</i>”. La lit. h) propunem excluderea sintagmei „<i>inclusiv data de începere și de încheiere a contractului</i>” pentru că aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare. La lit. i) propunem modificarea termenului „<i>metodă de</i>” care nu este proprie rezoluțiunii contractului.	documentului de informare trebuie să fie unică. Suplimentar, forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului urmează a fi reglementate prin actul normativ, emis de CNPF. Respectiv, propunerile înaintate pentru litera a) și litera b) nu se acceptă, redacția dată fiind conformă practicii internaționale în domeniu. 97. Cu referire la alte propuneri se rețin următoarele: litera c) va fi expusă în următoarea redacție: „<i>c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților</i>”; litera d) va fi expusă în următoarea redacție: „<i>d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare</i>”; litera h) va fi expusă în următoarea redacție: „<i>h) perioada de asigurare, inclusiv când începe și când încetează aceasta</i>”; litera i) va fi expusă în următoarea redacție: „<i>i) modalitatea de rezoluțiune a contractului</i>”.
5. Articolul 106 alineatul (3): litera c) se completează cu textul „<i>și/sau la registrul în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris</i>”; după litera c) se introduce litera c¹) cu următorul conținut: „<i>c¹) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare</i>”; alineatul se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „<i>f) alte informații prevăzute la art.88 alin.(1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului</i>.”.	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	227	8. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.106 alin.(3) lit.c¹) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. <i>Argumentare:</i> Obligatorietatea de informare a consumatorului privind ”faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare”, poate genera confuzie și percepții greșite. Conform cadrului legal, intermediarii în asigurări au deja obligația de a acționa cu profesionalism, integritate și în interesul clientului, indiferent de statutul formal (reprezentant al consumatorului sau al societății de asigurare). Introducerea unei astfel de cerințe suplimentare riscă să inducă impresia că intermediarii nu respectă standardele de imparțialitate, deși activitatea lor este strict reglementată pentru a asigura conformitatea cu legislația și satisfacerea nevoilor consumatorilor.	Nu se acceptă Dezvăluirea informației privind faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează în numele asiguratorului va asigura o comunicare mai clară între părți și va ajuta consumatorul să înțeleagă rolul intermediarului. Amendamentul propus asigură că consumatorii sunt pe deplin informați și pot lua decizii care corespund intereselor lor, precum și să înțeleagă natura relațiilor dintre asigurator și intermediar. Mai mult, dezvăluirea acestor informații reprezintă o bună practică recunoscută la nivel european.

6. La articolul 107 alineatul (11), cuvintele „este responsabil față de asigurat” se substituie cu textul „poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională”.	Banca Națională a Moldovei	228	29. La pct. 6, ce vizează modificarea art. 107 alin. (11), propunem păstrarea textului „este responsabil față de asigurat” și operarea completării în continuarea acestuia, or, din redacția propusă de autorul proiectului, nu este suficient de clar cine este responsabil față de asigurat. Totodată, a se revedea în ce măsură toate categoriile de răspundere („civilă, administrativă, contravențională”) pot fi asumate de către asigurator în caz de acțiuni / omisiuni ale unui terț (intermediar) în raport cu asiguratul. Aceeași propunere este incidentă și completărilor operate la art. 109.	Se acceptă Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	229	Redacția actuală a art. 107, alin. 11 prevede că asiguratorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului. Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare. În aceste condiții, este total nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asiguratorului. În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	Se acceptă Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	230	3. La art. 107, este prevăzută modificarea alin. (11) prin care cuvintele „este responsabil față de asigurat” se substituie cu textul „poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională”. Redacția actuală a art. 107, alin (11), prevede faptul că asiguratorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului. Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare. În aceste condiții considerăm nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asiguratorului. În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului,	Se acceptă Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.

			deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	
	Asociația Obștească "Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova"	231	9. Nu suntem de acord cu amendamentul propus la art.107 alin.(11) din Legea nr.92/2022 și propunem să fie exclus. <i>Argumentare:</i>Conform art.107 alin.(3) și alin.(4) din Legea nr.92/2022, agentul de asigurare dispune de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională în vigoare în valoare de cel puțin 5 milioane de lei pentru fiecare solicitare de daune și în valoare globală de 10 milioane de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, nefiind admisă franșiza. Astfel, este abuziv a pune pe seama asiguratorilor <i>răspunderea civilă, administrativă și contravențională</i> pentru actele sau omisiunile agenților de asigurare și agenților bancassurance, avînd în vedere că ultimii sunt participanți profesioniști la piața asigurărilor, iar asiguratorii ori persoanele cu funcții de răspundere ale acestora sunt în imposibilitate să controleze și să urmărească orice acțiune a agentului de asigurare/ bancassurance. Mai mult decât atât, prin amendamentul propus se deviază de la conceptul normei, fiind modificată responsabilitatea față de asigurat cu răspunderea civilă, administrativă și penală a societăților de asigurare. Atragem atenția că este un principiu unanim recunoscut că răspunderea contravențională și penală este întotdeauna personală. Nu poate fi o persoană obligată să răspundă pentru fapta altuia.	Se acceptă Amendamentul propus pentru articolul 107 se exclude din proiectul de lege.
7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: „(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.	Banca Națională a Moldovei	232	30. Opinăm că, modificările similare art. 109, prin completarea acestuia cu alin. (7), urmează a fi regăsite și la art. 108, or, răspunderea pentru acțiunile asistentului în brokeraj se atribuie brokerului de asigurare.	Nu se acceptă În condițiile art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc. Or, o dublare a prevederilor art. 109 alin. (7) nu este necesară.

	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	233 Menționăm că limitările actuale din articolul 109 nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele țări din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări, sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Legea nr. 92, art. 109, care au intrat în vigoare la 01.01.2023 în legislația din România, se impun asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asigurătorului, cât și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermediarii produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare CNPF) în calitatea de autoritate de supraveghere la acel moment. Această problemă a fost semnalată tuturor autorităților de către brokerii de asigurare, asociația brokerilor din Republica Moldova și de către CA „Grawe Carat Asigurări” S.A. În acest sens, în urma sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motivul că propunerea respectivă nu ține de transferul competențelor de la CNPF la BNM. A se vedea propunerea la pagina 14 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor. Link către document (https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx) Referitor la articolul 109, alin. 7 din Proiect, propunem reformularea acestuia, deoarece această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice – vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: <i>„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.</i> Totodată, potrivit art. 4 din Legea nr. 92/2022, asistent în brokeraj este persoană fizică sau juridică împuternicită, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare și/sau de reasigurare și sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză, să desfășoare anumite activități necesare pentru îndeplinirea contractului de mandat. Deasemenea, în condițiile Legii nr. 92/2022 asistenții în brokeraj nu sunt participanți profesioniști pe piața asigurărilor. În context, acordarea asistenților în brokeraj a statutului de intermediar de asigurări auxiliare necesită o revizuire amplă a prevederii Legii nr. 92/2022.
--	--	---	--

	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	234	4. La art. 109, se propun următoarele completări: - alin. (1): înainte de textul „persoană fizică” se introduce textul „întreprinzător individual”; - alin. (3): înainte de textul „persoană juridică” se introduce textul „întreprinzător individual și” - propunem completarea articolului cu un aliniat nou aliniatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative, prevederile alin. (3), lit.a) și lit.b) nu se aplică.”. Menționăm faptul că limitările actuale din art. 109 nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele state UE, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără anumite limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin art. 109 din Legea nr. 92/2022, care au intrat în vigoare la 01.01.2023, în legislația din România se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cât și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm faptul că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermedierei produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare în calitatea de autoritate de supraveghere la momentul elaborării Legii nr. 92/2022. În acest sens, urmare sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92/2022 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motiv că propunere respectivă nu ține de transferul competențelor de la CNPF la BNM². Referitor la alin. 7, propunem reformularea acestuia din motiv că această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise. Se propune următoarea redacție:	Nu se acceptă Propunerea respectivă nu ține de obiectivele proiectului de lege, respectiv, în vederea asigurării transparenței și predictibilității normelor juridice, se consideră oportun examinarea necesității promovării acestei propuneri în contextul altui proiect de lege.
--	--	-----	---	--

			„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere profesională pentru toate actele sau omisiunile asistentului în brokeraj.”. ²A se vede propunerea la pagina 14 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor. https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx	
	Asociația Brokerilor de Asigurare-Reasigurare (ABAR)	235	2. Nu suntem de acord cu completarea propusă la art.109 alin.(7) din Legea nr.92/2022 - „(7) în cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională pentru toate actele sau omisiunile acestuia.” - și propunem să fie exclus. Argumentare: Conform art.108 alin.(2) lit.c) din Legea nr.92/2022, brokerul de asigurare trebuie să dispună de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională în vigoare în valoare de cel puțin 10 milioane de lei pentru fiecare solicitare de daune și în valoare globală de 15 milioane de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, nefiind admisă franșiza - contract ale cărui cerințe sunt stabilite de autoritatea de supraveghere (Regulamentul privind licențierea brokerului de asigurare și/sau de reasigurare, aprobat prin Hotărârea nr. 34/15 din 27.06.2023). Mai mult decât atât, prin amendamentul propus se deviază de la conceptul normei, fiind modificată responsabilitatea față de asigurat cu răspunderea civilă, administrativă și penală a brokerilor de asigurare. Atragem atenția că este un principiu unanim recunoscut că răspunderea contravențională și penală este întotdeauna personală. Nu poate fi o persoană obligată să răspundă pentru fapta altuia. Conform art.10 alin.(4) și (5) din Directiva IDD 2016/97, intermediarii de asigurări și reasigurări trebuie să dețină o asigurare de răspundere civilă profesională care să acopere întregul teritoriu al Uniunii sau altă garanție comparabilă pentru răspunderea care decurge din neglijența profesională, în valoare de cel puțin 1 250 000 EUR pentru fiecare solicitare de despăgubiri și în valoare globală de 1 850 000 EUR pe an pentru totalitatea solicitărilor de despăgubiri. Statele membre impun ca intermediarii de asigurări auxiliare să dețină o asigurare de răspundere civilă profesională sau altă garanție comparabilă, la un nivel stabilit de statele membre ținând seama de natura produselor vândute și a activității desfășurate. în sensul Legii nr.	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: „(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”. Totodată, potrivit art. 4 din Legea nr. 92/2022, asistent în brokeraj este persoană fizică sau juridică împuternicită, în baza unui contract încheiat cu un broker de asigurare și/sau de reasigurare și sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului în cauză, să desfășoare anumite activități necesare pentru îndeplinirea contractului de mandat. Deasemenea, în condițiile Legii nr. 92/2022 asistenții în brokeraj nu sunt participanți profesioniști pe piața asigurărilor. În context, acordarea asistenților în brokeraj a statutului de intermediar de asigurări auxiliare necesită o revizuire amplă a prevederii Legii nr. 92/2022.

			236/2018 privind distribuția de asigurări (România - art.3 alin.(1), art.4, art.8), intermediarii secundari sau intermediari de asigurări auxiliare, persoane fizice sau juridice, înregistrate la Autoritatea de Supraveghere Financiară (România), desfășoară activitate de distribuție sub responsabilitatea unuia sau mai multor intermediari principali sau a uneia sau mai multor societăți, după caz, și instituțiile de credit sau firmele de investiții conform definiției de la art. 4 alin. (1) pct. 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013. Astfel, conform condițiilor din art.10 alin.(4) și (5) din Directiva IDD 2016/97 și art.11 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări (România), intermediarii auxiliari (în legislația națională - asistenții în brokeraj) sunt exceptați de la deținerea unei asigurări sau garanții, în cazul când aceasta este deja pusă la dispoziție de intermediarul în numele căruia acționează sau este împuternicit să acționeze. În condițiile legislației comunitare, art.108 alin.(2) lit.c) din Legea nr.92/2022 impune brokerului deținerea obligatorie a unui contract de asigurare de răspundere civilă profesională (10 mln. lei/15 mln. lei - condițiile contractuale fiind reglementate de BNM, Regulamentul nr.34/15/2023), iar prin definiția din art.4 din Legea nr.92/2022 se precizează că asistentul în brokeraj acționează sub acoperirea contractului de răspundere civilă profesională a brokerului. Totodată, art.109 alin.(3) din Legea nr.92/2022 prevede că asistentul în brokeraj trebuie să dețină un contract de mandat doar cu un singur broker de asigurare și/sau de reasigurare și pentru a desfășura exclusiv activități de intermediere în asigurări. Astfel, conform acquis-ului comunitar transpus, răspunderea asistentului, care acționează în numele unui singur broker, este acoperită de contractul de răspundere civilă profesională a brokerului. Conform compartimentului „5” din Nota de fundamentare, prevederile proiectului nu sunt compatibile cu legislația UE. În aceste condiții norma propusă în proiect este abuzivă nu transpune și nu este compatibilă legislației UE din domeniul asigurărilor și distribuției în asigurări.	
	Banca Națională a Moldovei	236	31. În contextul modificărilor legislației aferente domeniului protecției consumatorului, propunem examinarea oportunității reglementării situației în care, la achiziția unui produs de asigurare complementar unui bun sau serviciu, consumatorul ar avea dreptul să ia o decizie benevolă privind societatea de asigurare la care dorește să fie asigurat, în cazul în care există mai multe oferte disponibile.	Se comentează Propunerea se regăsește în amendamentul propus la art. 89 alin. (2⁵) din Legea nr. 92/2022. Totodată art. 15 alin.(4), lit. d) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, reglementează expres situația descrisă.

				„(4) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care: d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanție cu un asigurator agreat de creditor.”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova” (aviz suplimentar)	237	Referitor la reglementarea în cadrul Legii nr.92/2022 a cerințelor față de condițiile de asigurare menționăm următoarele. Conform art.28 asiguratorul este obligat să prezinte BNM toate modificările sau completările operate în datele și informațiile indicate în documentele anexate la cererea pentru eliberarea sau reperfectarea licenței, inclusiv modificările sau completările condițiilor de asigurare care se prezintă în formă scrisă, semnate olograf de organul executiv, în termen de 10 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a deciziilor organelor de conducere privind operarea acestor modificări sau completări, împreună cu documentele ce confirmă modificările sau completările în cauză. Art.87 alin.(3) stabilește că Societatea de asigurare prezintă CNPF, în termen de 30 de zile de la data aprobării sau modificării, în modul prevăzut de lege și de actele normative ale CNPF, condițiile de asigurare, nivelul primelor de asigurare, modelele de contracte și de polițe de asigurare, precum și alte documente pe care societatea urmează să le utilizeze în relațiile cu contractanții sau asigurații. Art. 89 alin. (3) lit.d) prevede că CNPF efectuează controlul respectării prevederilor legislației în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv controlul respectării condițiilor de asigurare, elaborate de societățile de asigurare sau de reasigurare și puse la dispoziție pe piață la distribuirea produselor de asigurare. Art. 92 alin.(2) stipulează că CNPF are dreptul să solicite asiguratorilor sau reasiguratorilor transmiterea condițiilor de asigurare, contractelor de asigurare și/sau de reasigurare sau a formularelor utilizate în relația cu contractanții, asigurații sau reasigurații, ca măsură de control al respectării dispozițiilor actelor normative ale acestora. Coroborând normele sus-menționate, se constată o suprapunere a competențelor de supraveghere și control privind condițiile de asigurare. Mai mult decât atât, mecanismul de prezentare, verificare și solicitare a acestor condiții necesită o delimitare clară pentru a evita ambiguități și suprapuneri instituționale.	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. La articolul 8, alineatul (6) se completează cu următorul enunț: <i>„În cazul autorităților contractante, care participă în condițiile Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, la procedura de achiziție publică, polița de asigurare obligatorie RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” pot fi eliberate anterior achitării de către aceasta a primei de asigurare.”.</i>	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	238	1. În partea ce ține de modificarea propusă la art. 8, alin. (6) care permite eliberarea poliței de asigurare RCA și/sau a certificatului „Carte Verde” în cazul autorităților contractante, care participă în condițiile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, la procedura de achiziție publică, pot fi eliberate anterior achitării de către aceasta a primei de asigurare, ar introduce o diferențiere discriminatorie față de alți consumatori ai acestor servicii. De asemenea, se pune întrebarea de ce transportatorii sau agricultorii nu ar beneficia de aceleași avantaje. Este important de menționat că în acest caz, recuperarea primelor de asigurare de la aceste segmente de piață, revine exclusiv pe seama asigurătorului, fără a exista mecanisme de recuperare.	Nu se acceptă Conform art. 12 alin. (2) din Legea nr. 106/2022 „Prima de asigurare se plătește integral.”, iar art. 8 alin. (6) din aceeași lege statuează expres că „Polița de asigurare obligatorie RCA și/sau certificatul de asigurare "Carte Verde" se eliberează cu condiția achitării integrale a primei de asigurare.” În atare condiții, conform Legii nr. 92/2022, asigurătorul nu este în drept să elibereze polița de asigurare RCA fără încasarea primei de asigurare. Totodată, art. 66 alin. (5) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 statuează expres: „Se interzice încheierea de către autoritățile/instituțiile bugetare a contractelor cu efectuarea plăților anticipate (avans) pentru achiziționarea mărfurilor, serviciilor și lucrărilor [...]”, cu anumite excepții stabilite în art. 66 alin. (5) și alin. (6) din aceeași lege și în Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2022). În circumstanțele enunțate, în cazul achizițiilor publice a contractelor de asigurare obligatorie RCA internă, acestea nu pot fi achitate în avans, dat fiind faptul că nu cad sub incidența excepțiilor legale. Respectiv, normele prenotate se contrazic între ele privind momentul achitării primelor de asigurare RCA în cazurile achizițiilor publice, generează interpretări contradictorii și creează concurență între reglementările aplicabile, ceea ce nu corespunde principiilor de coerență și corelație a normelor juridice.
3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: <i>„(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de</i>	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din	239	10. Nu suntem parțial de acord cu amendamentul propus la art.14 alin.(5) din Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule și	Se acceptă parțial La alin. (5) cuvântul „<i>observată</i>” se substituie cu cuvântul „<i>identificată</i>”.

asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tratată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor și a continuat să se deplaseze. (5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tratată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.	Republica Moldova”		propunem excluderea textului ”care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor.” Argumentare: Norma este ambiguă. A demonstra că conducătorul de vehiculul – tractor a observat sau nu defecțiunea tehnică a remorcii va crea interpretări și litigii. Menționăm că textul de lege ”care nu putea fi observată de către conducătorul de vehiculul – tractor” este unul care nu îndeplinește standardul de previzibilitate, or nu este clar care anume defecțiune trebuie sau pot fi văzute de conducătorul de vehiculul – tractor. Aceasta generează insecuritate juridică și litigii din cauza imposibilității interpretării univoce a acestei norme.	Respectiv, alineatul (5) se va expune în următoarea redacție: „(5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor.”.
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „(2¹) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relația cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către poliția rutieră, numai dacă este completat și semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreeate de asigurător de către ambii conducători de vehicule implicați în accident.”; la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul tractor-remorcă)”; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4.”;	Banca Națională a Moldovei	240	32. La pct. 4, ce vizează modificarea art. 21: a) la alin.(2¹) propunem reevaluarea cuvintelor „poliția rutieră”, în corelare cu terminologia de la alin. (4) al aceluiași articol – „organul de poliție”. De asemenea, recomandăm explicitarea, eventual, în documentele însoțitoare ale proiectului a „mijloacelor electronice” referite la alin. (2¹);	Se acceptă Alineatul (2¹) se va expune în următoarea redacție: „(2¹) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relația cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliție, numai dacă este completat și semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreeate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.”. Referitor la explicarea noțiunii „mijloacelor electronice”, aceasta este reglementată la art. 319 din Codul civil.
		241	b) la alin. (3) lit. a), propunem revizuirea redacției propuse în vederea evitării interpretării cuvântului „tractorului” ca tip de vehicul. Sugerăm, de altfel, aprecierea oportunității specificării următorului text în paranteze: „(inclusiv cuplul format din vehicul și remorca tratată de acesta”).	Se acceptă Amendamentul propus pentru alineatul (3) litera a) se va expune în următoarea redacție: „ [...]”

la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude; la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: <i>„Formularul „Constatare amiabilă de accident” se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.”;</i> la alineatul (9), textul <i>„responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asiguratorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată”</i> se substituie cu cuvintele <i>„persoanei responsabile de comiterea accidentului”</i> .				<i>la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta); [...]”.</i>
	Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule	242	La pct.4 , amendarea alin.(9) din art.21 o considerăm nefondată. Respectiv, prin modificarea în cauză, se elimină în mod nejustificat posibilitatea pentru asigurator de a solicita instanței, concomitent cu cererea de stabilire a persoanei responsabile, de a dispune prin hotărâre încasarea despăgubirii de la asiguratorul RCA al persoanei recunoscută ulterior ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată, rezultând consecința că asiguratorul RCA plătitor își va putea recupera suma achitată doar în baza unei acțiuni de regres înaintată separat către asiguratorul RCA responsabil în plată (debitorul final), or acest fapt presupune tergiversare de proces. Astfel, sugerăm menținerea normei în redacția actuală sau sintagma „persoanei responsabile de comiterea accidentului” să substituie doar cuvântul „responsabilității” din articolul de lege.	Nu se acceptă Redacția propusă în proiect are scopul de a aduce claritate normei date, în situația în care potrivit art. 22 alin. (4) lit. l) din Legea nr. 106/2022, persoana păgubită își asumă angajamentul să restituie despăgubirea de asigurare, în cazul anulării actelor întocmite de către angajații organelor de poliție, ai unității de pompieri, ai procuraturii, ai instituțiilor medicale sau în cazul anulării formularului "Constatare amiabilă de accident", după caz.
7. La articolul 25: la alineatul (10) litera a) și litera b), textul <i>„până la 3 ani de la anul producerii”</i> se substituie cu textul <i>„exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată.”;</i> la alineatul (11), după cuvântul „vechimi” se introduc cuvintele <i>„de exploatarea”;</i>	Banca Națională a Moldovei	243	33. La pct. 7, ce vizează modificarea art. 25 alin. (10), lit. b), atragem atenția că, potrivit articolului în vigoare, nu regăsim textul <i>„până la 3 ani de la anul producerii”</i> în conținutul acestuia, ci <i>„peste 3 ani de la anul producerii”</i> , astfel, considerăm că se impun rectificările de rigoare în proiectul de lege.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„7. Articolul 25: alineatul (10): la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;</i> <i>la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;</i> ”.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	244	2. Referitor la art. 25, alin. (10) care propune calcularea vechimii unui vehicul, prioritar, începând cu data primei înmatriculări în Republica Moldova este inechitabilă și nejustificată. Astfel, asiguratorii vor fi obligați să plătească, pentru vehiculele mai vechi de 3 ani care sunt importate și înmatriculate recent în Republica Moldova, costul de înlocuire a pieselor noi. Această abordare nu ține cont de uzura naturală a componentelor auto a vehiculelor vechi (de ex. anvelopele, piesele pentru suspensie	Nu se acceptă Potrivit amendamentului, vechimea vehiculului urmează a fi calculată din data primei înmatriculări (fără a se limita la înmatricularea în Republica Moldova), doar în situația în care aceasta poate fi probată, respectiv urmează a fi aplicată în cazul vehiculelor noi. În celelalte cazuri,

			pentru amortizare, bușe, husele saloanelor, garnituri de etanșare etc., care își pierd în timp calitățile tehnice/funcționale); .	vechimea vehiculului urmează a fi calculată de la anul fabricației. Având în vedere obiecțiile expuse de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 25: alineatul (10): la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”; la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”;;”.
	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	245	11. Referitor la modificările propuse pentru art.25 alin.(10) lit.a) și b) din Legea nr.106/2022, deși nu avem critici semnificative, considerăm totuși că aceste modificări sunt nepotrivite din perspectiva tehnicii legislative. Astfel amendamentul propune ca vârsta vehiculului implicat în accident să fie calculată nu din data producerii vehiculului, dar în primul rând din data primei înmatriculări și doar alternativ din data producerii. <i>Argumentare:</i> Menționăm că la moment respectivul aspect atât pentru lit.a) cât și pentru lit.b) din art.25 alin.(10) din Legea nr.106/2022 este reglementat în alin.(11) din același articol care prevede: <i>”(11)În scopul prevăzut la alin.(10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie din anul producerii vehiculului până la data survenirii cazului asigurat.”</i> Respectiv, în lumina modificărilor propuse va exista o coliziune normativă între alin.(10) și (11) a art.25. La fel, în textul modificărilor propuse se folosește cuvântul ”exploatare” care nu este definit. Prin exploatare se înțelege folosința de facto sau altceva? Dacă se are în vedere folosința de facto, cum aceasta se confirmă, dacă altceva – ce se are în vedere? Acest termen este neclar, nu întrunește standardul de previzibilitate și în mod inevitabil va duce la interpretări diferite și la apariția litigiilor.	Se acceptă parțial Având în vedere obiecțiile expuse și de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 25: alineatul (10): la litera a), textul „până la 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”; la litera b), textul „peste 3 ani de la anul producerii” se substituie cu textul „exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată”; alineatul (11) va avea următorul cuprins: „(11) În scopul prevăzut la alin. (10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie a anului

			Propunem să se renunțe la acest cuvânt sau să fie oferită o explicație clară. Astfel în final considerăm că în locul modificărilor art.25 alin.10 lit.a) și b) să fie modificat alin.11 din același articol în următorul mod: <i>”(11)În scopul prevăzut la alin. (10), la calculul vechimii vehiculului se vor lua în considerare un număr întreg de ani calculați de la 1 ianuarie a anului primei înmatriculări a autovehiculului sau, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată, din data producerii vehiculului, și până la data survenirii cazului asigurat.”</i> Această redacție acoperă pe deplin scopurile modificării propuse, este mai potrivit din punct de vedere a tehnicii legislativ, este mai cert și mai previzibil. Mai menționăm că anterior CNPF a mai venit cu inițiativă modificării art. art.25 alin.(10) lit.a) și b) din Legea nr.106/2022, la care a fost expusă aceeași critică. La acel moment, CNPF a renunțat la modificări, fapt care ne face să înțelegem că criticile au fost acceptate. Trezește nedumerire înaintarea repetată a unor propuneri anterior criticate și la care anterior s-a renunțat.	<i>primei înmatriculări a vehiculului dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată, sau din anul fabricației vehiculului, până la data survenirii cazului asigurat.”.</i>
	Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule (BNAA)	246	La pct.7, nu este clară modificarea lit.b) din alin.(10) a Legii nr. 106/2022, în special, completarea cu textul cu o vechime de exploatare de 3 ani <i>calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată</i>, cu excluderea sintagmei „<i>de la anul producerii</i>”. La caz, nu este clar, termenul „prima înmatriculare” se referă la înmatricularea în Republica Moldova, sau înmatricularea în general, în țara de origine a vehiculului. Or, ipotetic vorbind, autovehiculul fabricat în anul 2018, a fost importat în Republica Moldova în 2023, înmatriculat tot în anul 2023, fiind avariat în urma unui accident rutier (caz asigurat / neasigurat), în eventuala adoptare a proiectului de lege, la reparația vehiculului se vor utiliza părți componente și piese originale noi. Respectiv, constatăm că, redacția actuală a alin.(10) din art.25 al Legii nr. 102/2022 este destul de clară și nu creează premise de interpretări extensive.	Nu se acceptă Potrivit amendamentului, vechimea vehiculului urmează a fi calculată din data primei înmatriculări (fără a se limita la înmatricularea în Republica Moldova), doar în situația în care aceasta poate fi probată, respectiv urmează a fi aplicată în cazul vehiculelor noi. În celelalte cazuri, vechimea vehiculului urmează a fi calculată de la anul fabricației. Având în vedere obiecțiile expuse de alte părți interesate, amendamentul se va expune în următoarea redacție: „7. Articolul 25: alineatul (10): la litera a), textul „<i>până la 3 ani de la anul producerii</i>” se substituie cu textul „<i>exploatare până la 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată</i>”; la litera b), textul „<i>peste 3 ani de la anul producerii</i>” se substituie cu textul

				„exploatare peste 3 ani, calculată de la data primei înmatriculări sau de la anul fabricației vehiculului, dacă data primei înmatriculări nu poate fi probată ”;”.
8. La articolul 26: la alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii” se substituie cu cuvântul „beneficiarul”; la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”.	Asociația Obștească ”Uniunea Asiguratorilor din Republica Moldova”	247	12. La art.26 alin.(4) din Legea nr.106/2022 propunem să fie păstrată formularea actuală, utilizând termenul „succesorii”, în loc de „beneficiar”. <i>Argumentare:</i> În forma actuală, utilizarea termenului „succesorii” este clară și precisă, deoarece permite stabilirea persoanelor îndreptățite să beneficieze de indemnizația de asigurare pe baza certificatului de moștenitor emis conform legislației civile. Această practică este bine reglementată și nu ridică probleme de interpretare pentru companiile de asigurări. În schimb, substituirea termenului „succesorii” cu „beneficiar” creează ambiguități, întrucât noțiunea de „beneficiar” nu este definită în mod clar în contextul răspunderii civile. Deși noțiunea există în Legea nr.92/2022, aceasta se aplică în principal pentru alte tipuri de asigurări și nu este adaptată particularităților răspunderii civile auto. Astfel, nu există un cadru legal clar pentru determinarea persoanelor care ar putea fi considerate „beneficiari” în cazul unei despăgubiri de răspundere civilă. Pentru a evita astfel de confuzii și pentru a asigura aplicabilitatea corectă a normei, considerăm oportună menținerea termenului „succesorii” în textul legii. Este de specificat că întru executarea Legii nr.106/2022, pînă la implementarea sistemelor informaționale automatizate de evaluare în domeniul auto CNPF, urma să adopte, acte normative pentru stabilirea valorii tarifului orei de manoperă precum și pentru stabilirea cerințelor față desistemele informaționale automatizate de evaluare în domeniul auto, pentru cazurile în care părțile componente și piesele noi fabricate în bază de licență sau cele originale foste în folosință nu sunt disponibile pe piața autohtonă. Ținem să menționăm că un	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„8. La articolul 26: la alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii acestuia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”; la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”.</i> Substituirea cuvântului „succesorii” cu cuvintele „persoana îndreptățită” este în concordanță cu sintagmă, utilizată la art. 2031 alin. (3) din Codul civil. Amendamentul propus are drept scop ajustarea cercului persoanelor îndreptățite să primească indemnizația de asigurare conform prevederilor art. 2031 din Codul civil.

			asemenea act normativ ar face mult mai transparent mecanismul de stabilire a despăgubirii de asigurare și ar contribui la evitarea mai multor litigii și dezacorduri privind cunțul despăgubirii de asigurare pentru avarierea sau distrugerea vehiculelor.	
11. La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	248	3. Cu privire la modificarea propusă a art. 44, alin. (6) referitoare la evaluarea despăgubirii de asigurare în baza acordului dintre părți, pe baza prețurilor de la 3 stații de reparație, nu este viabilă din punct de vedere practic. Stabilirea unui acord între părți pentru alegerea acestor stații este practic imposibil, fapt ce ar putea întârzia procesul de despăgubire, iar transportarea vehiculului pentru evaluare și dezasamblarea acestuia pentru a identifica defectele ascunse ar implica costuri suplimentare semnificative. Alternativa propusă de legiuitor prin art. 44 al Legii nr. 106/2022, care prevede o perioadă de tranziție de 3 ani până la implementarea unui sistem automatizat de evaluare, ar putea fi o soluție adecvată pentru completarea acestui cadru normativ.	Nu se acceptă Modificarea propusă asigură uniformizarea cadrului legal, fiind în concordanță cu prevederile art. 22 alin. (4) lit. f) și art. 44 alin. (6) din Legea nr. 106/2022.
Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea termenului de 1 lună die la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și alin. (3). (2) Art. I pct. 1, în partea ce ține de completarea alin. (2 ¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct. 2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art. 6 alin. (1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct. 2, în partea în care se abrogă lit. j) din art. 2 alin. (2) vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2025. (3) Art. II pct. 3, în partea ce ține de introducerea Capitolului IV ¹ Secțiunea a 2-a, precum și art. XIV pct. 3 vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (4) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (3), va adopta și va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege. (5) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	249	1. Se propune următoarea redacție a alin. (1): „Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția modificărilor efectuate la Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, a pct. 3, 8, 18, 20, 21, 28 aferent modificărilor Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, modificărilor Legii nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, care vor intra în vigoare la data publicării.”. Dat fiind faptul că prin proiect se propune modificarea inclusiv a contractelor de credit, de depozit, se propun modificări în informațiile precontractuale, inclusiv în aplicările creditorilor, pentru a deveni conformi cu prezenta lege, creditorii urmează să aibă un termen rezonabil pentru a aduce în concordanță contractele și reglementările normative interne cu prezenta lege. Mai mult ca atât, proiectul propune aplicarea unor sancțiuni mai dure față pentru încălcările admise, fără a fi acordat un termen de conformare prevederilor legale.	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „ Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2 ¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV ¹ , precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

				<i>se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.</i>
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham) (aviz suplimentar)	250	II. La capit. VIII. În partea ce ține de propunerile la Art. XVII – Dispoziții finale și tranzitorii, venim cu următoarea completare. „2.Se propune completarea proiectul de Lege cu următoarea dispoziție tranzitorie pentru a permite tuturor părților implicate să soluționeze amiabil eventualele divergențe întâmpinate în legătură cu plafonările prevăzute de lege, interpretările apărute, completările noi ce se propun, inclusiv în cazul contractelor încetate sau aflate în curs de executare. „În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8) ale art. 15 din Legea nr. 202/2013 în raport cu contractele de credit/leasing financiar pentru consumatori încetate, declarate scadente, în curs de realizare, cu excepția celor aflate în examinare la autoritatea de supraveghere, creditorul este în drept oricând în termen de jumătate de an de la data intrării în vigoare a prezentei Legi să soluționeze amiabil încălcarea și să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin. (7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional. În raport cu contractele de credit/leasing financiar pentru consumatori încetate sau declarate scadente până la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cazul în care creditorul nu va remedia în mod amiabil încălcarea comisă în termenul indicat, autoritatea de supraveghere va fi în drept într-un termen suplimentar de jumătate de an peste cel stabilit în primul enunț de a solicita restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată) ce depășesc limitele admise de prevederile alin. (7) sau (8), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit/leasing financiar.” Propunerea de introducere a dispoziției tranzitorii nu urmărește să favorizeze creditorii, ci să creeze un cadru legal echilibrat și funcțional care să asigure protecția consumatorilor în contextul aplicării noilor prevederi. Scopul principal al acestei propuneri este de a preveni eventualele situații de incertitudine juridică sau conflicte, oferind posibilitatea soluționării rapide și amiabile a divergențelor apărute. Prin instituirea termenului de jumătate de an pentru remedierea pe cale amiabilă a neconformităților, creditorii sunt obligați să își alinieze practicile noilor cerințe legale, garantând consumatorilor	Nu se acceptă Urmare a acceptării parțiale a unor obiecții, înaintate de alte părți interesate, la articolul 15 din Legea nr. 202/2013, nu se învederează necesitatea introducerii respectivelor completări. Anume, articolul 15 alineatele (9) – (9²) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și

			corectarea eventualelor încălcări fără întârziere. De asemenea, consumatorii beneficiază de protecție imediată, fiind notificați în mod corespunzător despre modificările favorabile acestora. Intervenția ulterioară a autorității de supraveghere, prevăzută în cazurile în care creditorii nu respectă termenul stabilit pentru soluționare amiabilă, întărește aplicabilitatea normelor și protejează drepturile consumatorilor. Această etapă suplimentară nu amână obligațiile creditorilor, ci oferă autorității timpul necesar pentru a interveni eficient în remedierea neconformităților rămase inclusiv în cadrul contractelor de credit/leasing financiar deja încetate sau declarate scadente. Propunerea este fundamentată pe nevoia de claritate și predictibilitate în aplicarea legii, asigurând că atât consumatorii, cât și creditorii au suficient timp pentru a-și înțelege drepturile și obligațiile. Această măsură sprijină aplicarea corectă a reglementărilor, evitând sancțiunile arbitrare sau situațiile în care consumatorii ar fi dezavantajați de necorectarea rapidă a unor eventuale neconformități.	<i>agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”.</i> Complementar, articolul 15 se completează cu alineatul (6³) cu următorul cuprins: <i>„(6³) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”.</i>
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	251	Considerăm nerezonabilă intrarea în vigoare a modificărilor legislative de la 01 ianuarie 2025, ori aceste modificări trebuie analizate pe larg și implementate. Considerăm necesară amânarea intrării în vigoare și stabilirea unei perioade de tranziție de cel puțin 2 ani, având în vedere și necesitatea modificării politicilor interne. Ori Asociațiile de economii și împrumut, în aprobă politicile (de contabilitate, de împrumut, privind depunerile) la începutul perioadei de gestiune, care coincide cu anul calendaristic. Iar modificarea politicilor în timpul perioadei de gestiune crează dificultăți.	Se acceptă parțial Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii <i>(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV¹, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale</i>

				<i>Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.</i>
	Asociația Băncilor din Moldova	252	43. La art. XVIII din Proiect (Dispoziții finale și Tranzitorii), propunem excluderea alineatelor 2 și 3 din articol, iar alin. (1) să fie modificat și expus în următoarea redacție: <i>„Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția modificărilor efectuate la art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori modificărilor efectuate în legea 93 din 07.04.2022, care vor intra în vigoare la data publicării.”</i> Dat fiind faptul că prin proiect se propune modificarea inclusiv a contractelor de credit, depozit, se propun modificări în informațiile precontractuale, inclusiv în aplicațiile creditorilor, pentru a deveni conformi cu prezenta lege, creditorii urmează să aibă un termen rezonabil pentru a aduce în concordanță contractele și reglementările normative interne cu prezenta lege. Mai mult ca atât, prin proiect se încearcă aplicarea unor sancțiuni mai drastice față pentru încălcările admise, fără să le fie acordat un termen de conformare cu legea.	Nu acceptă Proiectul prevede un termen special pentru intrarea în vigoare a prevederilor aferente contractelor de depozit. Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii <i>(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV¹, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.</i>
	Consiliul Concurenței	253	Lipsă de obiecții și propuneri	
	Centrul de Armonizare a Legislației	254	Lipsă de obiecții și propuneri	
III. Propuneri de completare a proiectului				
	Camera de Comerț Americană din	255	28. Se propune modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, și expunerea acestuia în următoarea redacție:	Nu se acceptă

	Moldova (AmCham)		„Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % se va aplica prin calcularea produsului dintre 0,177% aplicat soldului utilizat, cu începere din 29.07.2022 și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.”. Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege.
	Asociația Băncilor din Moldova	256	42. Propunem modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: "Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăți aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.”. Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni	Nu se acceptă Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege.

			de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	
III. Obiecții și propuneri la Nota de fundamentare				
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	257	La pct. 3.1. se va revizui denumirea Legii asociațiilor de economii și împrumut, fiind indicat eronat numărul acesteia.	Se acceptă
	Asociația de Economii și Împrumut „Microîmprumut”	258	Nu suntem de acord cu prevederile notei de fundamentare în partea: Existența unor reglementări distincte privind contractele de credit, în dependență de tipul creditorului din sectorul financiar, periclitează modul de exercitare a drepturilor debitorilor consumatori, debitorii AEÎ fiind, în esență, lipsiți de orice garanții legale privind transparența și calitatea contractelor de împrumut sau în ceea ce privește acțiunile sau inacțiunile creditorului. Membrii asociației de economii și împrumut au garanția drepturilor, prin participarea la procesul decizional în Asociație, prin dreptul de adresare la organele de conducere și control ale Asociației, precum și prin dreptul de adresare în instanțele de judecată. De asemenea garanția drepturilor membrului asociației reiese și din dreptul și posibilitatea de a se adresa la alte entități supravegheate pentru aceleași servicii (bănci, OCN-uri), precum și din dreptul de a-și refinanța împrumuturile. Recunoașterea unor membri ai Asociației ca consumatori, va forma o situație de inegalitate, de favorizare a unor membri ai Asociației, în detrimentul altor membri. Se încalcă astfel principiul egalității membrilor, fixat în art. 4 a Legii 139/2007.	Nu se acceptă Potrivit Legii nr. 139/2007, membri ai asociației pot deveni persoanele fizice în privința cărora nu a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Inter alia, potrivit art. 19, membrul asociației este în drept să participe la activitățile asociației, să aleagă și să fie ales în consiliul asociației sau în comisia de cenzori. Membrul AEÎ, își exercită dreptul de participare la administrarea AEÎ, în mod special, prin intermediul competențelor Adunării Generale, raportat la speță – alegerea și revocarea, inclusiv înainte de termen, a membrilor consiliului asociației, comisiei de cenzori și membrilor supleanți. De competența exclusivă a Consiliului AEÎ sunt adoptarea hotărârilor privind primirea și excluderea membrilor din asociație, precum și aprobarea politicilor referitoare la împrumuturi, depunerile de economii, investiții, personal și a altor politici referitoare la activitatea asociației, asumarea responsabilității privind implementarea politicilor și controlul executării lor. Astfel, membrii asociației nu pot influența direct politica comercială a AEÎ, competența aceasta fiind atribuită consiliului. Contractele de împrumut și de depozit fiind în esență niște contracte de adeziune, fiind aprobate de către consiliu, membrii nu au capacitatea de a influența direct respectivele aspecte. Persoane fizice în exercițiul intenției de a beneficia de serviciile financiare prestate de AEÎ,

				urmează a i se asigura calitatea și plenitudinea informațiilor precontractuale, astfel încât acesta să poată lua o decizie informată cu privire la particularitățile serviciului financiar de care urmează a beneficia, condiționat de deținerea calității de membru AEI.
		259	De asemenea nu suntem de acord cu nota de fundamentare în partea afirmației că nu ar exista mecanisme de ajustare a prețului serviciului financiar sub forma împrumutului. Aceste mecanisme sunt dictate de împrejurările obiective și depind de condițiile în economia națională, prețurile se formează și se ajustează prin concurența ofertelor prestatorilor de servicii. Orice împrumutat este în drept să refinanțeze împrumutul său la o altă entitate și să renunțe astfel la serviciile unei entități, de serviciile căreia este nemulțumut. Singurul mecanism care trebuie prevăzut în așa situație este minimizarea comisionului de rambursare anticipată.	Nu se acceptă Afirmația la care se face referință este validă pentru amendamentele ce vizează stabilirea dobânzii flotante.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	260	9. În partea ce ține de art. 31³ alin. (4) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege și anume: În proiectul de lege este scris: „În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”. În Notă (pag. 8) este scris: „Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”.	Nu se acceptă Având în vedere excluderea punctului din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, nota de fundamentare a fost ajustată.
	Asociația Băncilor din Moldova	261	11. Referitor la Art. II. Punctul 3 (completarea legii 105/203 privind protecția consumatorilor cu capitolul IV¹, art. 31³ alin. (4)) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege, articolul 31³ alineatul 4 și anume: În proiectul de lege este scris: ”În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.” În Notă (pag. 8) este scris: ”Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea	Nu se acceptă Având în vedere excluderea punctului din proiect ce vizează completarea Legii nr. 105/2003 cu Capitolul IV¹ art. 31¹-31⁴, nota de fundamentare a fost ajustată.

			termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii.”	
Avizare și consultare publică repetată				
I. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „bancare” se exclude; la litera d), cuvântul „prescripții” se substituie cu cuvântul „decizii”; alineatul se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să aplice sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebankară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor.”; la litera e), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”; la alineatul (1¹) cuvântul „bancare” se exclude; alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”; după alineatul (1³) se introduc alineatele (1⁴) – (1⁸) cu următorul cuprins: „(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1²),	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	1	I. Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare. 1) Pct. 4 prevede modificarea art. 9 prin completarea alineatului (1²) cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”; Autorul a acceptat parțial obiecția privind modificarea termenului de 180 de zile a procedurii administrative, și a introdus sintagma „care vizează mai mult de un participant”, care se presupune că va limita cazurile în care procedura administrativă poate depăși termenul ordinar prevăzut de Codul administrativ de 30 zile (în forma extinsă 90 de zile). Termenul „participant” poate induce în eroare, or Legea nr. 192/1998, definește doar termenul „participant profesionist”, iar în sensul Codului administrativ participant la procedura administrativă este inclusiv și petiționarul. În formula propusă, această sintagmă nu schimbă în esență formularea inițială a normei propuse deoarece orice procedură administrativă aflată pe rolul CNPF implică mai mult de 1 participant (petiționarului + compania pe care se plânge petiționarul). Pentru ca o limitare a termenului extins să nu fie mimată dar una reală, participanții trebuie să fie mai mulți decât doi. În acest sens, propunem următoarea redacție: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant profesionist, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”.	Se acceptă parțial Termenul „<i>participant</i>”, utilizat la art. 9 alin. (2¹) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, urmează a fi interpretat în sensul termenilor utilizate în Regulamentul cu privire la procedura administrativă de control (Hotărârea CNPF nr. 60/10/2023). De altfel, conform pct. 5 din Regulamentul prenotat, participanții profesioniști la piața financiară nebankară și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor, prevăzuți la art.4 alin.(2) și (2¹) din Legea nr.192/1998, sunt numiți generic „<i>participant</i>” sau „<i>entitate supusă controlului</i>”. Cu toate acestea, întru evitarea oricărui fel de interpretări, amendamentul propus pentru art. 9 alin. (1²) se va expune în următoarea redacție: „alineatul (1²) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de o entitate supusă controlului, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”

din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1⁵) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (1⁶) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.. (1⁸) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.				
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „(6) Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia. (7) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării. (8) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	2	2) La pct. 8 din proiect care vizează modificarea art. 20 alin. (7), se propune următoarea redacție: <i>„(7) Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.”.</i> Considerăm faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din Proiectul de lege în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public, iar furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adicional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și

consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia. (9) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale: 1) deciziile prevăzute la alin.(1¹) și alin.(1²); 2) hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern; 3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.		examinării cererii prelabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr. 57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, <i>„Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebankare și activitatea participanților acesteia”</i>. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adițional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu, iar publicarea acestora doar după ce rămân
---	--	---	--

				definitive, ar veni în contradicție cu respectivul scop.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	3	1. La art. I pct. 8 (modificarea art. 20 alin. (7) al Legii 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare) propunem modificarea alin. (7) în următoarea redacție: “Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În caz că Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.”. Considerăm că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din Proiectul de lege în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prealabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care Comisia Națională le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative al Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, “Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în	Nu se acceptă Raționamentele care stau la baza menținerii propunerilor formulate potrivit proiectului vin în corelare cu regimul juridic stabilit de legiuitor pentru activitatea autorităților publice. Or, potrivit art. 6 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la accesul la informațiile de interes public, iar furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la acestea, în formele și condițiile prevăzute de lege. Corelativ, legea stabilește cert la art. 8, care sunt informațiile cu accesibilitate limitată. Adicional, examinarea sistemică a legii relevă furnizarea atât parțială cât și totală a informației solicitate. Pe cale de consecință, în cazul informațiilor care doar parțial se încadrează în cele cu accesibilitate limitată în temeiul art. 8, informația se furnizează parțial. Același principiu se regăsește cu referire la informațiile ce constituie secret bancar la art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. Adicional se reține că dezideratul publicității informațiilor de interes public se regăsește și la art. 21 din Legea integrității nr. 82/2017, care indică la alin. (1) faptul că întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest sens, alin. (2) lit. c, lit. e) și lit. f) indică obligația conducătorului autorității de a asigura desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care

			<u>care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebankare și activitatea participanților acesteia</u>”. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.	reglementează activitatea autorității, entității publice, să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să dea publicității actele autorității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea autorității. În aceeași ordine de idei, nemijlocit Legea-cadru (192/1998) stabilește la art. 18 alin. (2) că ședințele Consiliului de administrație al CNPF pot fi publice sau închise. Ședințele închise având loc doar în cazul în care există pericolul prejudicierii pieței financiare sau a participanților la ea. În condițiile enunțate, se relevă că publicarea deciziilor CNPF vine în concordanță cu dezideratul de asigurare a transparenței autorității publice, în condițiile unui cadru amplu, iar publicarea acestora doar după ce rămân definitive, ar veni în contradicție cu respectivul scop.
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejutorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejutorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor.”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	4	La Art. II: 1. Cu referire la completarea art. 2 alin. (1) cu al doilea enunț, menționăm că acesta nu este utilă, atât timp cât garantul și/sau fidejutorul sunt deja desemnați consumatori în sensul prevederilor Secțiunii 5, Capitolul XX din Codul civil.	Nu se acceptă Autorul are drept scop reglementarea situației în care fidejusorii vin cu obiecții nemijlocit pe marginea Contractului de credit, la semnarea implicită a căruia acesta nu a participat. Or, practica autorității din momentul preluării mandatului de protecție a drepturilor consumatorului a relevat necesitatea concretizării ariei de competență pe această filieră.
3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: „(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	5	2. Completarea art. 25 din Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu alineatele (8) - (15) privind reglementări specifice în modul de administrare a reclamațiilor de către Comisia Națională a Pieței Financiare nu este oportună în contextul în care art. 2 alin. (1) din Legea 105/2003 privind protecția consumatorilor prevede, „prezenta lege stabilește cerințele generale de protecție a consumatorilor, de asigurare a cadrului necesar accesului neîngrădit la produse și servicii,	Se acceptă Amendamentul a fost exclus. În același timp, ținând cont de obiecția înaintată de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul <i>Expertizare</i>), dispozițiile propuse au fost incluse în Legea nr. 192/1998.

particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel. (9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare. (10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.		informării complete asupra caracteristicilor principale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor în cazul unor practici comerciale incorecte, participării acestora la fundamentarea și luarea de decizii ce îi interesează în calitate de consumatori”. Propunerile de completare contravin normei menționate supra, deoarece art. 25 prevede modul general de depunere și soluționare a reclamațiilor consumatorilor, nu și careva norme distincte pentru cele 11 autorități abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor existente în Republica Moldova. În context, normele propuse urmează a fi încadrate în Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care acestea țin nemijlocit de reglementarea cadrului juridic aferent serviciilor financiare.	Astfel, proiectul a fost completat după cum urmează: <i>„Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: ...</i> <i>5. Se completează cu articolul (9¹) cu următorul cuprins:</i> <i>„Art.9¹. – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.</i> <i>(2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.</i> <i>(3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.</i> <i>(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.</i> <i>(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform</i>
--	--	--	--

(15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				<i>procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).</i> <i>(6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ.</i> <i>(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt.</i> <i>(8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).</i> <i>(9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.</i> <i>(10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.</i> <i>(11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurător</i>
--	--	--	--	---

				pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.
Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	6	II. Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare. 1) Pct. 3 prevede completarea Art. 25 inclusiv cu alin. (12) cu următorul cuprins: <i>„(12) Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin. (3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).”</i> La art. 25 alin. (3) nu este stabilit termenul de soluționare a reclamației dar termenul de notificare a consumatorului în privința expertizei. Termenul dat este stabilit la noul alin. (10) din art. 25. Respectiv, se propune următoarea redacție: <i>„(12) Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin. (10) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar).”.</i>	Nu se acceptă Se comentează Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (a se vedea pct. 5 din compartimentul Avizare și consultare publică repetată) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul Expertizare), pct. 3 a fost exclus. Dispozițiile propuse au fost incluse în Legea nr. 192/1998 iar referința realizată la termenul de examinare.	
Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	7	I. La Art. II din proiectul de lege, care prevede modificarea Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor: 1. La redactia noului alin. (10) din art. 25, propunem substituirea sintagmei „15 zile lucrătoare” cu sintagma „14 zile calendaristice” pentru a asigura uniformitatea reglementărilor ce tin de drepturile consumatorilor. Totodată, prevederile actuale din art. 9 lit. j), art. 10 lit. j), art. 21 alin. (1), art. 35 alin. (3) lit. p), din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, prevăd ca termen general pentru soluționarea reclamațiilor din partea agentului economic (profesionistului) - 14 zile calendaristice din momentul înregistrării reclamației depuse de consumator. Considerăm că o derogare de la acest termen unitar ar fi de natură să afecteze negativ drepturile consumatorilor și să genereze confuzie, în special în contextul unui grad redus de informare a populației cu privire la normele aplicabile. În acest sens, apreciem ca absolut necesară menținerea termenului unic și clar pentru soluționarea reclamațiilor, de 14 zile calendaristice, aplicabil tuturor profesioniștilor, indiferent de domeniul de activitate, calculat de la momentul recepționării și înregistrării reclamației.	Nu se acceptă Se comentează Termenul stabilit pentru soluționarea reclamațiilor conexe serviciilor financiare se califică a fi un temen special, care nu se racordează termenului general prevăzut de Legea nr. 105/2003, întrucât este determinat de complexitatea raporturilor juridice pe piața financiară. Termenul propus este în consonanță cu recomandările formulate de organisme internaționale și care se cuprind în: EU – EIOPA Guidelines on Complaints-Handling by Insurance Undertakings; WORLD BANK - Complaints Handling within Financial Service Providers; EU – EBA Guidelines on complaints handling by credit servicers under CSD Directive. Cu toate acestea, urmare a argumentelor, prezentate de reprezentanții părților	

				interesate în cadrul ședințelor de dezbateri publice asupra proiectului vizat din data de 30.01.2025 și 31.01.2025, termenul de soluționare a reclamațiilor a fost extins până la 15 zile lucrătoare. Totodată, având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (a se vedea pct. 5 din compartimentul <i>Avizare și consultare publică repetată</i>) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul <i>Expertizare</i>), pct. 3 a fost exclus. Reglementările ce vizează aspectele date, au fost incluse în Art. I din proiect ce vizează modificarea Legii nr. 192/1998.
		8	2. Totodată, propunem completarea art. 25 din Legea nr.105/2003, cu un nou alineat, alineatul (16) cu următorul conținut: „(16) potrivit prevederilor art.14 alin. (1), reclamațiile consumatorilor în domeniul serviciilor financiare în care se invocă utilizarea practicilor comerciale incorecte de către prestatorii de servicii, se depun direct la Comisia Națională a Pieței Financiare, sub formă de sesizări, sau alternativ, prin procedura civilă, în instanța de judecată. Prestatorii de servicii, în cazul în care nu sunt de acord cu sesizarea, trebuie să prezinte dovezi privind incorectitudinea afirmațiilor expuse în sesizare în legătură cu practica comercială întreprinsă și sânt obligați, la solicitarea instanței judecătorești sau Comisiei Naționale a Pieței Financiare, să le pună acestora la dispoziție documente probatoare.	Nu se acceptă Nu se relevă oportunitatea stabilirii unei norme derogatorii pentru cazurile de invocare a practicilor comerciale incorecte. Totodată, în condițiile prevederilor normative, CNPF în temeiul concluziilor formulate în baza caracterului repetitiv al unor acțiuni/inacțiuni ale participantului, relevante din petițiile examinate, poate iniția o procedură administrativă de control, în speță, în vederea identificării practicilor comerciale incorecte. Se comentează Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (a se vedea pct. 5 din compartimentul <i>Avizare și consultare publică repetată</i>) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din compartimentul <i>Expertizare</i>), pct. 3 a fost exclus.
4. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul ”sesizarea” se substituie cu cuvântul ”cererea”;	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	9	2) Pct. 4 prevede modificarea art. 37; la alin. (4), cuvântul „<i>intentează</i>” se substituie cu cuvintele „<i>poate intenta o</i>”. Întrucât clauzele abuzive pot fi excluse prin acord bilateral sau unilateral în temeiul modificării propuse prin prezentul proiect de lege în art. 15, alin. (6³), după emiterea deciziei/actului de	Nu se acceptă Potrivit art. 328 alin. (2) din Codul civil, nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părțile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora,

la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.			constatare a clauzelor abuzive de către CNPF, considerăm necesară introducerea excepției de la intentarea acțiunii în instanță, atunci când clauzele abuzive au fost excluse până la intentarea acțiunii în judecată. Se propune următoarea redacție a art. 37, alin. (4): „(4) În cazul constatării clauzelor abuzive în contractul încheiat cu consumatorul, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor sau, după caz, Comisia Națională a Pieței Financiare întocmește act de constatare și poate intenta o acțiune în instanța de judecată în vederea solicitării constatării nulității acestor clauze, cu excepția cazului când autoritatea de supraveghere a fost notificată despre faptul că clauzele abuzive au fost excluse din contract ”.	spre deosebire de nulitatea relativă, care, în acord cu art. 330 alin. (2) din aceeași lege, poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a persoanei în al cărei interes este stabilită nulitatea. Prin urmare, chiar și în situația în care clauzele, constatate drept abuzive prin decizia CNPF, vor fi excluse prin acord bilateral sau unilateral de către profesionist, CNPF, în condițiile legii este ținută să înainteze o acțiune în instanța de judecată în vederea excluderii acestor clauze.
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	10	III. Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare. 1) La pct. 1 ce vizează completarea art. 11, se propune introducerea sintagmei „, în partea ce ține de încasarea amenzii”. Urmează a fi considerată concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează exclusiv să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngrădi dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, or nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.	Nu se acceptă Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9 ¹) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu amenzile aplicate.
	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	11	II. La art. III din proiectul de lege: În formula actuală, completarea art. 11 din Codul de executare prin introducerea literelor u) și v) limitează efectul de titlu executoriu doar la deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare și ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Totuși, această soluție legislativă nu acoperă toate autoritățile publice care, potrivit art. 36 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, au atribuții legale în domeniul protecției consumatorilor și competența de a emite decizii în baza art. 35 alin. (4) din aceeași lege. În contextul prevederilor art. 36 alin. (2) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, care stipulează că „autoritățile indicate la alin. (2) realizează, în limita domeniilor de competență, atribuțiile generale prevăzute la art. 35 alin. (4) lit. a), d)-k), o)-bb) și aplică corespunzător prevederile prezentei legi”, devine evident că efectul de titlu executoriu nu trebuie limitat doar la deciziile ISSPNPC și CNPF. Aceste atribuții sunt exercitate și de alte autorități sectoriale, precum ANSA, ANRE, ANRCETI etc., care aplică dispozițiile	Nu se acceptă Oportunitatea amendamentului propus urmează a fi discutată și apreciată, nemijlocit de autoritățile respective.

			legii și emit decizii în domeniul protecției consumatorilor în baza competențelor lor specifice. Limitarea efectului executoriu doar la deciziile unor autorități selectate creează un dezechilibru în aplicarea legii, afectând uniformitatea reglementărilor și eficiența protecției consumatorului. Prin urmare, se impune completarea art. 11 din Codul de executare cu o literă nouă, care să prevadă în mod expres caracterul executoriu al deciziilor emise de toate autoritățile prevăzute la art. 36 din Legea nr. 105/2003, în temeiul art. 35 alin. (4), după cum urmează: <i>„w) Deciziile altor organe ale administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor prevăzute la art. 36 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor emise în temeiul art. 35 alin. (4) din aceeași lege.”.</i> Această completare va contribui la asigurarea unui cadru normativ uniform, va evita tratamentul diferențiat între autoritățile cu competențe similare și va spori forța executorie a măsurilor dispuse în interesul protejării consumatorilor.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	12	2. Art. III. Punctul 1 (completarea art. 11 a Codului de Executare) se propune introducerea sintagmei „, în partea ce ține de încasarea amenzii”. Considerăm concretizarea că documentul executoriu poate fi decizia CNPF doar în partea ce ține de încasarea amenzii. Acțiunile reparatorii urmează <u>exclusiv</u> să facă obiectul unei acțiuni în instanța de judecată pentru a nu îngreuna dreptul de apărare consfințit de art. 20 din Constituție, <u>or nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.</u>	Nu se acceptă Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9¹) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu amenzile aplicate.
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea	Ministerul Dezvoltării Economice Digitalizării și	13	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor	Se acceptă parțial Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adicional, a se vedea comentariul de la pct. 82. Totodată, având în vedere obiecțiile Ministerului Justiției (pct. 24), Art. IV din proiect se va expune în următoarea redacție: <i>„Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</i>

nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinate ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	<i>1. Articolul 9 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:</i> <i>„(3) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.</i> <i>2. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.”.</i> Potrivit amendamentului de la pct. 1 Art. IV din proiect, reclamațiile membrilor AEÎ se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, Art. I din proiect a fost completat cu pct. 5 (a se vedea comentariile de la pct. 5 din prezentul compartiment, cât și de la pct. 18 din compartimentul <i>Expertizare</i>).
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 8. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor (1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	14	IV. Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare. 1) Cu privire la propunerile de modificare a art. 305 Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor, comunicăm următoarele. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii prin Legea nr. 214 din 20.07.2023, în vigoare din 03.08.2023, urmare transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Națională a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de CNPF și care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect promovează, de fapt, măsuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere și nu pot fi declarate după natura lor drept contravenții.	Nu se acceptă Autorul proiectului a venit în Nota de fundamantare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2¹), alin. (2²) și alin. (2³) din Legea nr. 192/1998.

(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89¹ din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.			Adițional, Nota de fundamentare asupra proiectului în partea ce ține de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul că autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care autoritatea va verifica situațiile când refuzul asigurătorului este motivat sau constituie o tergiversare. De principiu, cu referire la modificarea propusă, se consideră că proiectul promovează o suprapunere de competente între Comisia Națională a Pieței Financiare și instanța de judecată.	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	15	7. Nu susținem modificarea art.305 Codul contravențional. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023 ca urmare a transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Națională a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 din Codul contravențional reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de Comisia Națională si care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect de fapt promovează mai mult masuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere si nu pot fi declarate după natura lor ca contravenții. Adițional Nota de fundamentare asupra proiectului în partea ce tine de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul ca autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care autoritatea va verifica situațiile când refuzul asigurătorului este motivat sau constituie o tergiversare. Si de principiu in această parte proiectul promovează o suprapunere de competente intre Comisia Națională a Pieței Financiare si instanța de judecata.	Nu se acceptă Autorul proiectului a venit în Nota de fundamentare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor. Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2¹), alin. (2²) și alin. (2³) din Legea nr. 192/1998.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	16	Nu susținem modificarea art.305 Codul contravențional. Articolul 305 din Codul contravențional a fost supus revizuirii prin Legea nr.214 din 20.07.2023, în vigoare 03.08.2023 ca urmare a transferului atribuției de supraveghere a activității de asigurare de la Comisia Națională a Pieței Financiare la Banca Națională a Moldovei. Versiunea actuală a articolului 305 din Codul contravențional reprezintă o expunere a contravențiilor care pot fi constatate de Comisia Națională si care sunt specifice activității de protecție a consumatorilor. Noul proiect de fapt promovează mai mult masuri de supraveghere a activității de asigurare care sunt de competența autorității de supraveghere si nu pot fi declarate după natura lor ca contravenții. Adițional Nota de fundamentare asupra proiectului în partea ce tine de modificarea Codului Contravențional nu descrie faptul ca autorii proiectului au propus majorarea cuantumului amenzilor. In opinia noastră proiectul nu definește principiile după care	Nu se acceptă Autorul proiectului a venit în Nota de fundamentare cu argumentări referitor la amendarea cuantumului sancțiunilor pecuniare (amenzilor), în raport cu toți prestatorii de servicii financiare în raport cu consumatorii. Contravențiile, menționate în art. 305 din Proiect, sunt în consonanță cu încălcările pasibile de a fi sancționate anterior de către CNPF în condițiile legii și actului normativ privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor.

			autoritatea va verifica situațiile când refuzul asiguratorului este motivat sau constituie o tergiversare. Si de principiu in această parte proiectul promovează o suprapunere de competente intre Comisia Națională a Pieței Financiare si instanța de judecata.	Amendamentele operate la art. 305 au fost propuse reieșind din atribuțiile CNPF prevăzute la art. 4 alin.(2 ¹), alin. (2 ²) și alin. (2 ³) din Legea nr. 192/1998.
Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins: „(8) Societatea de investiții are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	17	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	Se acceptă parțial Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adicional, a se vedea comentariul de la pct. 134. Totodată, Art. VII pct. 1 din proiect se va expune în următoarea redacție: „Art. VII. – Legea nr. 171/2012 privind piața de capital (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 665), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: <i>1. La articolul 41, alineatul (8) va avea următorul cuprins:</i> <i>„(8) Societatea de investiții are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților obișnuiți și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare”.</i> Potrivit amendamentului de la pct. 1, reclamațiile se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, proiectul a fost completat la Art. I cu pct. 5 (a se vedea comentariile de la pct. 5 din prezentul compartiment, cât și de la pct. 18 din compartimentul Expertizare).
Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4:	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	18	III. La art. VIII din proiectul de lege: 1. La redacția art. 4 alin. (2) a Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem introducerea după textul „<i>concis si vizibil</i>” a textului „<i>cu aceeasi dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte de același stil al fontului</i>”. Astfel, pentru a păstra coerența modificărilor propuse prin prezentul proiect de lege la art. 10 din Legea nr. 202/2013, considerăm rațională introducerea unei reglementări similare și în art. 4 alin. (2) așa cum am menționat mai sus.	Nu se acceptă Având în vedere diversitatea formelor și modalităților de a reda materialul publicitar, precum și proprietățile mijloacelor tehnice, în contextul abordat la art. 4, nu se justifică impunerea unor restricții de acest gen/fel.

la alineatul (1), cuvântul „cifre” se substituie cu textul „numere scrise cu cifre sau litere”; la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins: ”(2) Informațiile standard trebuie să poată fi citite cu ușurință sau auzite, în mod clar, dacă este cazul, și să fie adaptate la constrângerile de natură tehnică ale suportului utilizat pentru publicitate și să specifice în mod clar, concis și vizibil, următoarele:”.				
5. La articolul 5: la alineatul (3) litera l), cuvintele „ratelor restante” se substituie cu cuvintele „admiterii restantei”; articolul se completează cu alineatul (6 ¹) cu următorul cuprins: „(6 ¹) În cazul în care creditorul sau intermediarul de credit a furnizat formularul prezentat în anexa nr.1, se consideră că acesta a respectat cerințele de informare prevăzute de prezentul articol și de art.4 din Legea nr. 157/2014 despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	19	V. Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare. 1) Pct. 5 din proiect prevede modificarea art. 5 alin. (3) lit. h). Respectiv, după textul „graficul de plăți” se propune introducerea sintagmei „care va conține”. Suplimentar, propunem completarea cu textul „cu excepția creditului de tip revolving”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	Se comentează Proiectul înaintat spre expertizare nu conține prevederile date, acestea fiind excluse ca urmare a obiecțiilor recepționate în procesul avizării și consultării publice. A se vedea comentariul de la pct. 159.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	20	3. Art. VIII Punctul 5 din Proiectul de lege (modificarea art. 5 alin. (3) lit. h) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori), după textul propus ”graficul de plăți” a se introduce sintagma “care va conține”. Suplimentar propunem să fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	Se comentează Proiectul înaintat spre expertizare nu conține prevederile date, acestea fiind excluse ca urmare a obiecțiilor recepționate în procesul avizării și consultării publice. A se vedea comentariul de la pct. 159.
7. La articolul 10: la alineatul (1), cuvintele „cu caractere de aceeași dimensiune” se substituie cu textul „cu aceeași dimensiune a caracterelor de minimum 12 puncte, de același stil al fontului,”; alineatul (3): partea introductivă se completează cu textul „, cel puțin”; la litera h), înainte de cuvântul „suma” se completează cu textul „graficul de plăți (cu excepția liniei de credit),”; la litera l), textul „, în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferele creditului, în cazul admiterii restanței”; litera m) se completează cu textul „, care conține cel puțin termenul minim la care	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	21	2) În același context, la pct. 7 din Proiect (ce prevede modificarea art. 10 alin. (3) lit. h)), se propune introducerea sintagmei „care va conține”. Suplimentar propunem să fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	Se acceptă parțial Cu referire la propunerea de completare a lit. h) cu textul „cu excepția creditului de tip revolving”, aceasta a fost acceptată. În acest sens, a se vedea comentariul de la pct. 165 compartimentul Avizare și consultare publică . Totodată, nu se acceptă introducerea sintagmei „care va conține”, deoarece intenția autorului este de a completa contractul de credit cu o clauză ce va cuprinde graficul de plăți. De altfel, contractul de credit va conține clauze distincte de graficul de plăți cu privire la suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către

creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.				consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului.
		22	3) Pct. 7 din proiect, la litera l) alin. (3) art. 10, propune substituirea textului „ , în cazul plăților expirate” cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței”. <i>Cu referire la această modificare, menționăm următoarele:</i> 1. În înțelegerea noastră, prin operarea acestei modificări, dreptul la aplicarea contractuală a unei alte rate a dobânzii (majorate) în cazul admiterii restanței va putea fi exercitat în continuare. Spre exemplu, soldul creditului constituie 10,000 MDL, rata dobânzii 10%, dobânda majorată 5%. În cazul admiterii restanței în sumă de 1,000 MDL, la întregul sold al creditului se va calcula în continuare dobânda de 10% (ordinară), iar la suma restanței de 1,000 MDL se va calcula suplimentar dobânda de 5% (majorată), reprezentând cost în caz de întârziere la plată. 2. <i>Legea 202/12.07.2013 conține în prezent prevederi privind aplicarea ratei dobânzii în cazul ratelor restante.</i> - Articolul 5. Informații precontractuale (3) Informațiile precontractuale cuprind: l) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, mărimea penalităților aplicate în caz de neachitare; - Articolul 6. Cerințe precontractuale de informare pentru contractele de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont” (overdraft) și pentru anumite contracte specifice de credit (3) Informațiile precontractuale cuprind: i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități aplicate în caz de neplată; 3. <i>Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, conține prevederi care au fost transpuse prin Legea nr. 202/2013:</i> - Articolul 6 Cerințe precontractuale de informare pentru anumite contracte de credit sub forma facilității de tip „descoperit de cont” și pentru anumite contracte specifice de credit Acele informații menționează:	Nu se acceptă Nu se consideră oportună amendarea în sensul propus, întrucât legislația civilă nu operează cu termenii respectivi.

			(i) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia, și, unde este cazul, orice penalități plătibile în caz de neplată; - Articolul 10 Informații care trebuie menționate în contractele de credit (2) Contractul de credit specifică în mod clar și concis: (1) rata dobânzii, în cazul plăților restante, aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată; - Articolul 18 Facilitatea de tip „descoperit de cont” cu aprobare tacită (2) În cazul unei depășiri semnificative a limitei de credit pentru o perioadă mai mare de o lună, creditorul îl informează pe consumator fără întârziere pe hârtie sau pe alt suport durabil: (d) despre orice penalități, costuri sau dobânzi aplicabile restanțelor. În baza celor expuse, propunem următoarea redacție: <i>„7. La articolul 10:</i> <i>la litera l), textul „ , în cazul plăților expirate” se substituie cu textul „aferente creditului, în cazul admiterii restanței (dobândă majorată)” .</i>	
	23	4) La pct. 7 din proiect (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m)), se propune excluderea acestuia deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10¹ este indicat „inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”.	Nu se acceptă Legea nr. 202/2013, la art. 15 alin. 10¹, stabilește termen legal minim (anume, 90 zile de la scadența plăților restante), ce necesită a fi respectat de către creditorul, care intenționează să transmită dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată. În context, creditorul poate stabili, în contractul de credit, un alt termen, nu mai mic de termenul legal minim, la care acesta poate iniția procedura de executare silită. Astfel, propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și	

				consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	24	4. Art. VIII Punctul 7 din Proiectul de lege (modificarea art. 10 alin. (3) lit. h) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), a se introduce sintagma “care va conține”. Suplimentar propunem să fie completat cu textul ”cu excepția creditului de tip revolving”. Reieșind din specificul acestui tip de credit, nu poate fi oferit grafic de plăți.	Se acceptă parțial Cu referire la propunerea de completare a lit. h) cu textul „<i>cu excepția creditului de tip revolving</i>”, aceasta a fost acceptată. În acest sens, a se vedea comentariul de la pct. 165 compartimentul Avizare și consultare publică. Totodată, nu se acceptă introducerea sintagmei „<i>care va conține</i>”, deoarece intenția autorului este de a completa contractul de credit cu o clauză ce va cuprinde graficul de plăți. De altfel, contractul de credit va conține clauze distincte de graficul de plăți cu privire la suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului.
		25	5. Art. VIII Punctul 7 din Proiectul de lege (modificarea art. 10 alin. (3) lit. m) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori), propunem excluderea deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10 ¹ este indicat ”inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”	Nu se acceptă Legea nr. 202/2013, la art. 15 alin. 10¹, stabilește termen legal minim (anume, 90 zile de la scadența plăților restante), ce necesită a fi respectat de către creditorul, care intenționează să transmită dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată. În context, creditorul poate stabili, în contractul de credit, un alt termen, nu mai mic de termenul legal minim, la care acesta poate iniția procedura de executare silită.

				Astfel, propunerea nu generează noi drepturi sau obligații în raporturile contractuale dintre debitori și consumatori, dar vizează eliminarea asimetriilor informaționale.
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	26	5) Se propune completarea proiectului cu un punct suplimentar. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție: <i>„f) în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale și contractului de credit”. În cazul în care informației precontractuale și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de BNM, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului să fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu, ar fi acordarea creditelor la o anumită categorie de consumatori fiind salariații pentru căroră le-au fost acordate facilități la Rata dobânzii.</i>	Nu se acceptă Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	27	6. Propunem completarea Proiectului de lege cu încă un punct. Astfel, la art. 5 alin. (3) și 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem modificarea lit. f) și expunerea acesteia în următoarea redacție <i>„ în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în</i>	Nu se acceptă Propunerea este în disonanță cu Directiva 2008/48 (transpusă în redacția actuală a legii) și Directiva 2023/2225 (care urmează a fi transpusă în următoarele iterații legislative).

			<i>exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale și contractului de credit”. În cazul în care informației precontractuale și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. Iar în cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului să fie maxim protejat debitorul pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici. Drept exemplu ar fi acordarea creditelor la o anumită categorie consumatori fiind salariații pentru care s-au acordat facilități la Rata dobânzii.</i>	
9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins: „(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	28	7) Se propune completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: <i>„Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.”.</i> Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE” (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii	Nu se acceptă Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare.

		<i>aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile</i>”. De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne o normă juridică în alb¹ și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - „Curtea reiterează că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).” (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - „25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege. ¹ <i>Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea într-o altă normă ce la moment nu posedă forță juridică, poate chiar încă nu este formulată.</i> Andrei Negru, <i>TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ȘI STATULUI ÎN DEFINIȚII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs</i>, Chișinău, 2018, pag. 112-113 //	
--	--	---	--

			https://bibliotecapublicad rept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	29	8. La art. VIII din Proiectul de lege (Modificarea legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori) propunem completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori cu încă un alineat cu următorul conținut: <i>“Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.”</i>. Este important de menționat că în conformitate cu prevederile Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare Lege), „prezenta lege creează cadrul legal necesar pentru <u>aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE</u>” (în continuare Directivă). În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, <u>atunci când este disponibil</u>, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile”. De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, s-a pus în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Legea nr.202/2013 rămâne <u>o normă juridică în alb¹</u> și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că <u>nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică</u>. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele: - <i>“Curtea reiterează că o norma de drept trebuie să fie formulată <u>cu suficientă precizie</u>, astfel încât să-i permită persoanei <u>să decidă asupra conduitei sale</u> și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).”</i> (Decizia nr.16 din 10.02.2020); - <i>“25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească <u>cu suficientă claritate</u> întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate</i>	Nu se acceptă Pornind de la premisa că, norma art. 13 din Legea nr. 202/2013 se aplică independent per fiecare componentă și, deși legiuitorul stabilește regulile într-o ordine consecutivă, ce derivă din practică, totuși ele nu depind una de alta, având existență de sine stătătoare.

			autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că <u>autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză</u>. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege. ¹ Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea într-o altă normă ce la moment nu posedă forță juridică, poate chiar încă nu este formulată. Andrei Negru, TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ȘI STATULUI ÎN DEFINIȚII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // https://bibliotecapublicaderept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf	
10. La articolul 14 alineatul (2) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic;	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	30	8) La pct. 10-11 din proiect, autorul propune următoarele modificări: - Abrogarea alin. (2) al art. 14 (2) <i>Dobânda de întârziere se calculează în bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobânzii.</i> - Completarea art. 15 cu alineatul (4¹): (4¹) <i>Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.</i> - Excluderea textului „,dobânzi de întârziere” din alin. (7) al art. 15. Argumentele asociației împotriva operării acestor modificări în redacția propusă sunt următoarele: 1. <i>Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil</i>² Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența	Nu se acceptă Codul civil al Republicii Moldova nu operează cu termenul de „dobândă majorată”. Prin urmare, utilizarea unor termeni nespecifici legislației naționale, poate crea confuzii și interpretări echivoce. Complementar, autorul proiectului a expus raționamentele excluderii „dobânzii de întârziere” atât în Nota de fundamentare, cât și la pct. 184.

			unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată” pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât dobânda legală de întârziere conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat”, adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate” nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). <i>2. Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja.</i> <i>3. Modificările propuse lezează dreptul creditorului de a alege mijloace juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate, dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional.</i> <i>4. Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare.</i> Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; <i>5. Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea.</i> Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri.	
--	--	--	--	--

			Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. În baza celor expuse, se propune următoarea redacție: <i>„11. Articolul 15:</i> <i>se completează cu alin. (4¹) cu următorul cuprins:</i> <i>„(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere, cu excepția dobânzii majorate conform contractului de credit.”;</i> <i>la alineatul (7):</i> <i>litera a):</i> <i>textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”;</i> <i>litera b):</i> <i>textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”. ”.</i>	
11. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.”; articolul se completează cu alineatele (6¹) – (6³) cu următorul cuprins: „(6¹) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse. (6²) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6¹), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	31	8) La pct. 10-11 din proiect, autorul propune următoarele modificări: - Abrogarea alin. (2) al art. 14 <i>(2) Dobânda de întârziere se calculează în bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobânzii.</i> - Completarea art. 15 cu alineatul (4¹): <i>(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.</i> - Excluderea textului „,dobânzi de întârziere” din alin. (7) al art. 15. Argumentele asociației împotriva operării acestor modificări în redacția propusă sunt următoarele: <i>1. Dobânda de întârziere în executarea obligațiilor pecuniare este reglementată de art. 942 Cod civil</i> Scopul primar al art. 942 este, similar celui al unei clauze penale, de a simplifica probatoriul creditorului căruia suma de bani nu i-a fost plătită la scadență. Așadar, se instituie o formulă de calcul a profitului ratat de creditor, care constă atât din componenta costului minim al banilor (art. 874 sau dobânda remuneratorie contractuală) [Componenta A], cât și elementul penalizator (5% în raporturile B2C sau 9% în celelalte cazuri) [Componenta B]. Suma astfel calculată se numește dobândă legală de întârziere (DLI). Reglementarea are o aplicare practică răspândită și face obiectul unui bogat contencios, în special, fiindcă nu necesită existența	Nu se acceptă Codul civil al Republicii Moldova nu operează cu termenul de „dobândă majorată”. Prin urmare, utilizarea unor termeni nespecifici legislației naționale, poate crea confuzii și interpretări echivoce. Complementar, autorul proiectului a expus raționamentele excluderii „dobânzii de întârziere” atât în Nota de fundamentare, cât și la pct. 184.

consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. (6³) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”; la alineatul (7): litera a): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; după cuvintele „totală a creditului” se completează cu textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)”; litera b): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; cuvintele „de intrare a bunului” se substituie cu cuvântul „finanțată”; articolul se completează cu alineatul (7¹) cu următorul cuprins: ”(7¹) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; la alineatul (8), litera a) se exclude; alineatele (9) – (9²) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta		unei clauze exprese (multe contracte nu conțin clauze penale), dar și fiindcă poate fi invocată nu doar la neplata unei sume datorate pe baza unui contract, ci în orice raport juridic civil, fie că este contractual sau extracontractual, în care se datorează o sumă de bani, cum ar fi cele de restituire a îmbogățirii nejustificate (e.g. ca efect a nulității unui contract) sau de răspundere delictuală. În practica contractuală s-au păstrat clauzele care prevăd „dobânda majorată” pentru perioada când debitorul nu efectuează plata. În fond, ea nu este altceva decât dobânda legală de întârziere conform ilustrației de mai sus. Dacă debitorul este consumator, elementul „majorat”, adică Componenta B, a acestei „dobânzi majorate” nu va putea depăși 5% sub sancțiunea nulității (alin.(6)). 2. <i>Scopul Legii nr. 202/2013 este inclusiv de a proteja consumatorul de la aplicarea excesivă a sumelor raportate la costurile creditului. Prin redacția actuală a alin. (7) al art. 15 acest scop, în viziunea noastră, a fost atins deja.</i> 3. <i>Modificările propuse lezează dreptul creditorului de a alege mijloace juridice de apărare în caz de neexecutare a obligației, puse la dispoziția acestuia conform Codului civil, inclusiv în raport cu consumatorul și de a aplica acele mijloace (penalitate, dobânda de întârziere, dobânda majorată, dobânda penalizatoare etc.) care corespund practicii contractuale a creditorului și sunt introduse în sistemul său informațional.</i> 4. <i>Atât penalitatea cât și dobânda de întârziere reprezintă de fapt plata pentru prejudiciul suferit pentru neexecutare.</i> Potrivit art. 901 alin. (1) lit. e) Cod civil (1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; 5. <i>Dobânda de întârziere este o formă a penalității, iar creditorul nu este în drept să ceară, pentru neexecutarea aceleiași obligații pecuniare, atât dobânda de întârziere cât și penalitatea.</i> Potrivit art. 947 alin. (3) Cod civil (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere. Potrivit art. 942 alin. (2), (4) Cod civil (2) Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri.	
--	--	--	--

prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”; alineatul (10¹) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins: „(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include:		Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobânzii prevăzute de contract. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. În baza celor expuse, se propune următoarea redacție: „11. Articolul 15: se completează cu alin. (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere, cu excepția dobânzii majorate conform contractului de credit.”; la alineatul (7): litera a): textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”; litera b): textul „de întârziere” se substituie cu cuvântul „majorate”. ”.	Nu se acceptă Prejudiciul determinat de clauza abuzivă nu are exclusiv o etimologie pecuniară, ci poate să derive din restrângerea unor drepturi, care în consecință pot fi cuantificate material.
	32	9) La pct. 11 este prevăzută completarea art. 15 cu alineatul (6³): „(6³) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”; Salutăm decizia de introducere a posibilității de excludere unilaterală a clauzelor abuzive/ilegale din contractul de credit, însă considerăm că sintagma „cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală” îngreunează foarte mult aplicabilitatea practică a normei. Majoritatea clauzelor abuzive sunt clauze care nu se referă la costuri/penalități, respectiv evaluarea certă și unilaterală a prejudiciului material este imposibilă. Conform art. 1075 (2) Cod civil: „Evaluarea caracterului abuziv al clauzelor nu poate să se refere la obiectul contractului și nici la caracterul adecvat al prețului sau al remunerației, pe de o parte, față de bunurile, lucrările sau serviciile furnizate în schimbul acestora, pe de altă parte, în cazul în care s-a respectat obligația de transparență, prevăzută la art. 1071”. Sintagma „cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală” va face excluderea unilaterală imposibilă deoarece evaluarea prejudiciului unei clauze care nu se referă la costuri va depinde de voința ambelor părți care trebuie materializată printr-un acord. În așa fel, scopul normei nu va fi atins.	

- prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”;		Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (6³), care să înglobeze ambele situații (când există un prejudiciu material și când acesta lipsește), dar și posibilitatea de a exclude din toate contractele aceste clauze fără a fi limitați în așteptarea unei decizii pe fiecare contract în parte: <i>„(6³) În cazul în care autoritatea de supraveghere sau instanța de judecată constată existența unor clauze abuzive într-un contract de credit încheiat cu un consumator, inclusiv a unor sintagme abuzive în acele clauze, creditorul are dreptul de a exclude unilateral clauzele sau sintagmele respective din acel contract de credit, inclusiv din toate contractele de credit încheiate cu alți consumatori, fără necesitatea încheierii unui act adițional acceptat de consumator, dar cu notificarea consumatorilor vizați despre excluderea clauzei sau sintagmei abuzive. Dacă în baza clauzei abuzive/ilegale consumatorul a efectuat plăți în beneficiul creditorului, excluderea unilaterală a acesteia va fi posibilă, după caz cu condiția restituirii debitorului a sumei încasate în baza respectivei clauze.”.</i> Considerăm faptul că această completare este necesară pentru a asigura flexibilitatea și eficiența în procesul de ajustare a clauzelor contractuale, exclusiv în situațiile în care aceste modificări sunt în interesul consumatorului. Procedura simplificată, prin notificare, elimină birocrăția excesivă și permite creditorului să acționeze rapid pentru corectarea clauzelor considerate dezavantajoase, fără a afecta drepturile consumatorului. Subsecvent, necesitatea de excludere nu doar a clauzelor abuzive dar și a unor sintagme abuzive din anumite clauze se datorează faptului existenței în contracte a unor clauze complexe, care pe lângă unele sintagme potențial abuzive conțin și prevederi imperativ impuse de Lege pentru a fi indicate în contract. Prin urmare, instrumentul de excludere doar a sintagmelor abuzive va permite conformarea creditorului cu prevederile legale atât prin excluderea elementelor abuzive din contracte, cât și prin păstrarea elementelor obligatorii de a fi indicate în contracte. Credem că aceste modificări vor contribui la menținerea unui echilibru între interesele creditorului, obligat să respecte cerințele legale și să corecteze eventualele clauze neconforme prin excluderea integrală a clauzelor sau a părților abuzive ale acestora, și drepturile consumatorului, care beneficiază de o informare adecvată și de posibilitatea de a-i se repara în mod rapid afectarea drepturilor.	Nu se acceptă
	33	10) La pct. 11 este prevăzută o nouă redacție a alin. (9) – (9²) , după cum urmează:	

		„(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau (8), fără încheierea unui act adițional.” Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (9), (9¹): „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică pe durata contractului de credit și timp de un an după încetarea acestuia, indiferent dacă încetarea are loc prin executare integrală, expirarea termenului, declararea scadenței anticipate, rezoluțiune, reziliere sau orice alt caz de încetare prevăzut de lege ori de contract, indiferent care dintre aceste situații survine prima, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit și timp de un an după încetarea acestuia, indiferent dacă încetarea are loc prin executare integrală, expirarea termenului, declararea scadenței anticipate, rezoluțiune, reziliere sau orice alt caz de încetare prevăzut de lege ori de contract, indiferent care dintre aceste situații survine prima, Autoritatea de supraveghere este	Autorul a optat pentru aplicarea prin analogie a termenului de prescripție stabilit de legislația civilă. În partea ce ține de listarea temeiurilor de încetare a contractului, aceasta nu se consideră oportună întrucât acestea pot fi identificate cert din legislația civilă. În partea ce ține de modificarea alin. (9²), se consideră că completarea propusă nu este oportună întrucât creditorul <i>a priori</i> va opta pentru mijloacele agreate în contractul de credit.
--	--	--	--

		<i>în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).”</i> Propunerile de la alin. (9) și alin. (9¹) vin în legătură cu următoarele statuări ale Curții Constituționale; astfel Curtea Constituțională a statuat că „pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile.” (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție nu există sau începe să curgă doar la dorința statului, nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, lipsa unui termen de prescripție care să curgă creează o incoerență cu principiul general de existență a prescripției, ceea ce este incompatibil cu realitățile practice. Totodată, termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea unor eventuale încălcări într-un termen în care există posibilitate și interes de a corecta aceste încălcări, precum și efectele lor. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării unor eventuale încălcări și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să existe în orice relații și să acționeze atât timp cât este rezonabilă protejarea unui interes. La caz, în cazul lipsei unui termen rezonabil de prescripție și persistării riscului unui eventuale sancțiuni chiar și după expirarea unui termen rezonabil după încetarea unui contract de credit, face norma legală imprevizibilă și nejustificată din moment ce atât pe parcursul termenului contractului, cât și după o perioadă după încetarea acestuia părțile nu au avut anumite pretenții. Astfel, termenul propus inclusiv de un an după încetarea contractului de credit, în loc de termenul de 3 ani, îl considerăm mult mai echilibrat și rezonabil. Atragem atenția că termenul de un an nu este unul unic și de sine stătător, or acesta este unul peste durata contractului de credit, durată care poate fi și de zeci de ani. Deci, termenul propus ar putea fi de 3,5,10 sau chiar 20 de ani ai termenului contractului de credit și un an după aceasta.	
--	--	---	--

			Subsecvent, norma propusă vine să aducă mai multă claritate în partea de ce ține de modalitatea de încetare/rezoluțiune a contractului de credit, care vine să cuprindă practic toate situațiile posibile și să excludă interpretările la capitolul declarării scadente a contractului de credit. În concluzie, pentru asigurarea coerenței, previzibilității și echității normei legale propunem includerea acceptării ajustărilor enunțate supra. Această propunere urmează să asigure, inclusiv, un echilibru al drepturilor și riscurilor în raporturile de drept privat, precum și o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist. Propunem următoarea formulare a art. 15, alin. (9²): <i>„(9²): Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul prin mijloacele de comunicare agreate prin contractul de credit, sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional”.</i> Se consideră faptul că sintagma „la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor” este desuetă în această normă deoarece, de regulă, creditorul și debitorul, prin contractul de credit stabilesc mijloacele de comunicare reciprocă: adresa de reședință, e-mail, telefon, cabinet personal, etc. Respectiv, solicitarea de a agreea o metodă suplimentară de comunicare este inefficientă și implică resurse și acțiuni suplimentare inutile.	
		34	6) Se propune completarea proiectului cu un punct suplimentar. Astfel, propunem completarea art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text: <i>„Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.”.</i> Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare, clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora iar el urmând, la alegere, sa fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității. Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și acest serviciu financiar este comod, deoarece	Nu se acceptă Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.

			clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	35	7. Propunem completarea Proiectului de lege cu încă un punct. Astfel, propunem completarea în art. 15 alin. (1) din Legea 202/2013 cu următorul text <i>”Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.”</i> Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității Aceasta este o practica bancară utilizată la clienți persoane juridice și aceste servicii financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.	Nu se acceptă Raporturile contractuale de credit, inclusiv în cazul produsului linie de credit trebuie să se desfășoare într-un cadru contractual transparent pentru consumator. Acesta trebuie să aibă o percepere certă a caracteristicilor produsului de creditare. Or, propunerea vizează dreptul creditorului de modificare unilaterală a contractului, fără acordul expres al debitorului consumator, ceea ce vine în disonanță cu principiul enunțat.
	Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova	36	2. La redacția art. 15 alin. (6) a Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem introducerea după textul <i>„va fi transmisă consumatorilor”</i> a textului <i>„cu confirmarea recepționării notificării”</i> . Propunerea are menirea de a asigura că consumatorii au recepționat de facto notificarea privind modificarea conținutului clauzelor contractuale noi, impuse prin legislație și au posibilitatea efectivă de a decide în termen de 15 zile acceptul sau refuzul semnării actului adițional la contract, ținând cont de faptul că în cazul art. 15 alin. (3) din Legea 202/2013, nesemnarea de către consumator a actului adițional este considerată acceptare tacită. Respectiv, sunt frecvente cazurile când noile clauze contractuale ale contractelor de credit pentru consumatori sunt de jure acceptate tăcut, dar de facto, despre existența acestora, consumatorii nici nu au fostificați efectiv.	Nu se acceptă Nu se consideră justificată condiționarea modificării contractului de confirmarea recepționării notificării, dat fiind faptul că art. 15 alin. (3) din Legea nr.202/2013 reglementează modificarea unilaterală a contractului indiferent de voința consumatorului.
Art. XII. – Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins: „(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor – persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	37	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care	Se acceptă parțial Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adițional, a se vedea comentariul de la pct. 215. Totodată, urmare a modificărilor operate în proiect, articolul corespunzător se va expune în următoarea redacție:

prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	„ Art. XI. – <i>Articolul 17 din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 94 – 98, art. 142), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:</i> „(11) SAI are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile investitorilor – persoane fizice și juridice și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.”. Potrivit amendamentului, reclamațiile se vor examina în modul stabilit de Legea nr. 192/1998. În acest sens, proiectul a fost completat la Art. I cu pct. 5 (a se vedea comentariile de la pct. 5 din prezentul compartiment, cât și de la pct. 18 din compartimentul <i>Expertizare</i>).
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Administratorul are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la participanți sau beneficiari și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	38	La Art. IV: Art. 3 din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 prevede că, „asociație de economii și împrumut, denumită în continuare asociație, – organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține”. Subsidiar, potrivit noțiunii prevăzute la art. 1 din Legea nr. 105/2003, „consumator – orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională”. Respectiv, completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 cu un mecanism de gestionare a reclamațiilor membrilor asociației prin prisma celui prevăzut în Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor este incorectă, or reieșind din normele menționate supra, membrii asociațiilor de economii și împrumut nu întrunesc criteriile determinante ale noțiunii de consumator. Astfel, se propune excluderea pct. 1 din Art. IV al proiectului sau instituirea unui mecanism distinct de gestionare a reclamațiilor membrilor	Nu se acceptă Argumentele autorului proiectului au fost expuse în Nota de fundamentare. Adicional, a se vedea comentariul de la pct. 216.

			asociațiilor de economii și împrumut. În context, obiecția este valabilă și pentru Art. VII pct. 1 (clienții societăților de investiții), Art. XII (investitori în organisme de plasament colectiv alternative) și Art. XIII (participanții sau beneficiarii sistemului de pensii facultative) având în vedere faptul că subiecții menționați nu întrunesc calitatea de consumator.	
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	39	VI. Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare. 1) În cadrul consultărilor publice au fost înaintate propuneri privind modificarea art. 4 și art. 43 din Lege care reglementează externalizarea funcțiilor și activităților și excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) care se regăsesc în prevederile actuale a Legii. În continuare, aducem în atenția autorităților faptul că Directiva Solvabilitate II și țările-membre ale Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) pentru entitățile care activează în domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară și nici pentru TIC. Mai mult ca atât, țările-membre ale Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care în mod expres conține reglementări privind subcontractarea în domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere în cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare, și în aceasta parte Legea conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel, în țările-membre UE care au implementat Directiva Solvabilitate II, asiguratorii Notifică autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Este evident faptul că Notificarea și obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictivă, decât procedura de Notificare. Lipsa de echivalență între reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

			restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital și a stabilității financiare. În această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților și modificarea prevederilor Legii nr. 92/2022. La art. 4 propunem ca noțiunea „externalizare” să fie adusă în corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și în art. 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) în condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Se propune următoarea redacție: <i>Articolul 4 Noțiuni principale – „externalizare” înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare.</i> <i>Art. 43, alin.3 după textul „are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare” se completează cu sintagma „inclusiv subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț)” .</i> <i>Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abrogă.</i> <i>Art.43, alin.9, lit. c) se completează cu sintagma „cu excepția când acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II.”.</i>	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	40	1. În cadrul consultărilor publice am înaintat propuneri privind modificarea art. art. 4 și 43 din Legea nr. 92 care reglementează externalizarea funcțiilor și activităților și excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) care se regăsește în prevederile actuale a Legii nr.92. În continuare aducem în atenția autorităților ca directiva Solvabilitate II și țările membre a Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) pentru entitățile care activează în domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară și nici pentru TIC. Mai mult ca atât, țările membre a Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care în mod expres conține reglementări privind subcontractarea în domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere în cazul externalizării funcțiilor și activităților	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

			legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare și în această parte Legea 92 conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel în țările membre a Uniunii Europene care au implementat Directiva Solvabilitate II asiguratorii Notifica autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Evident că procedura de Notificare și obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictivă, decât procedura de Notificare. Lipsă de echivalență între reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital și a stabilității financiare. În această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților și modificarea prevederilor din legea 92. Articolul 4 noțiunea "externalizare" propunem să fie adusă în corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și în articolul 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) în condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Mai multe argumentele referitoare la impactul acestei prevederi au fost expuse în scrisoarea Grawe Carat Nr. 521/25 din 12 februarie 2025 adresată tuturor autorităților. Articolul 4 Noțiuni principale - "externalizare" înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare. Art. 43, alin.3 după textul "are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare" se completează cu sintagma "inclusiv subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț)". Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abroga. Art.43, alin.9, lit. c) se completează cu sintagma "cu excepția când acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II."	
	Asociația Businessului	41	1. În cadrul consultărilor publice am înaintat propuneri privind modificarea art. art. 4 și 43 din Legea 92 care reglementează	Nu se acceptă

	European (EBA Moldova)	externalizarea funcțiilor si activităților si excluderea interdicției privind subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) care se regăsește în prevederile actuale a Legii 92. În continuare aducem în atenția autorităților ca directiva Solvabilitate II și țările membre a Uniunii Europene nu interzic subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț) pentru entitățile care activează în domeniul financiar, nici pentru activitatea financiară si nici pentru TIC. Mai mult ca atât, țările membre a Uniunii Europene din ianuarie 2025 au implementat Regulamentul (UE) nr. 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 (Digital Operational Resilience Act (DORA) - EIOPA) privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar care în mod expres conține reglementări privind subcontractarea în domeniul serviciilor TIC. Referitor la obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere în cazul externalizării funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare și în aceasta parte Legea 92 conține prevederi mai restrictive decât prevederile Directivei Solvabilitate II. Astfel în țările membre a Uniunii Europene care au implementat Directiva Solvabilitate II asiguratorii Notifica autoritatea de supraveghere despre externalizarea funcțiilor și activităților externalizate și subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț). Evident ca procedura de Notificare si obținerea aprobării prealabile a autorității de supraveghere sunt proceduri distincte, iar aprobarea activităților instituită de către legislația națională este mult mai restrictivă, decât procedura de Notificare. Lipsă de echivalență între reglementările legislative europene și nepotrivirea între reglementările și abordările naționale în materie de reglementare sau de supraveghere generează obstacole în calea funcționării pieței serviciilor financiare, iar disparitățile care decurg din reglementarea la nivel național, mult mai restrictive și limitative, sunt un obstacol în dezvoltarea pieței serviciilor financiare, pieței de capital si a stabilității financiare. În această ordine de idei, solicităm respectuos sprijinul autorităților si modificarea prevederilor din legea 92. Articolul 4 noțiunea "externalizare" propunem să fie adusă în corespundere cu prevederile Directivei Solvabilitate II și în articolul 43 care reglementează funcțiile și activitățile externalizate propunem cel puțin permiterea subcontractării activităților externalizate (externalizare în lanț) în condițiile stabilite de autoritatea de supraveghere. Mai multe argumentele referitoare la impactul acestei prevederi au fost expuse în scrisoarea Grawe Carat Nr. 521/25 din 12 februarie 2025 adresata tuturor autorităților.	Nu constituie obiectul proiectului de Lege.
--	---------------------------	--	---

			Articolul 4 Noțiuni principale - "externalizare" înseamnă un acord în orice formă încheiat între o societate de asigurare sau de reasigurare și un furnizor de servicii, indiferent dacă este o entitate supravegheată sau nu, prin care furnizorul respectiv de servicii efectuează un proces, un serviciu sau o activitate, fie direct, fie prin subcontractare, care altfel ar fi fost realizat(ă) de însăși societatea de asigurare sau de reasigurare. Art. 43, alin.3 după textul "are dreptul de a externaliza funcțiile și activitățile legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare" se completează cu sintagma "inclusiv subcontractarea activităților externalizate (externalizare în lanț)". Art.43, alin.9, prevederile lit. b) se abroga. Art.43, alin.9, lit. c) se completează cu sintagma "cu excepția când acestea fac parte din același grup care este supravegheat conform reglementărilor directivei Solvabilitate II."	
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	42	2) Se propune următoarea redacție a art. 35, alin. (5): <i>„(5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire în funcție și încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane”.</i> Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiți în funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă și aduce mai multe dezavantaje, printre care: -Aprobările durează în timp și termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile. -Durata lungă de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. În aceste condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere și instituirea reglementărilor de aprobare unică la prima numire în funcție.	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	43	2. Prevedere actuala Articolul 35, alin.5) (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare/realese în funcțiile respective, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane. Persoanele propuse în funcția de	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

			membri ai consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv persoanele interimare/realese în funcțiile respective pentru un termen nou, încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiti în funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă și aduce mai multe dezavantaje, printre care: Aprobările durează în timp și termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile. Durata lungă de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. În această condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere și instituirea reglementărilor de aprobare unica la prima numire în funcție. Articolul 35, alin. 5 (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire în funcție și încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor personae.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	44	2. Prevedere actuala Articolul 35, alin.5) (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare/realese în funcțiile respective, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane. Persoanele propuse în funcția de membri ai consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv persoanele interimare/realese în funcțiile respective pentru un termen nou, încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Conform prevederilor articolului 35, alin.5 din Legea 92 membrii organelor de conducere pot fi numiti în funcție doar după aprobarea, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere. Procedura de aprobare de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere la fiecare mandat nou pentru care este desemnat membru este una foarte rigidă și aduce mai multe dezavantaje, printre care: Aprobările durează în timp și termenul de aprobare nu poate fi estimat. În acest timp, poziția	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege.

			rămâne vacantă sau interimară, afectând deciziile. Durata lungă de aprobare și imposibil de estimat limitează autonomia companiilor. În această condiții propunem modificarea reglementărilor referitoare la aprobarea de către autoritatea de supraveghere a membrilor organelor de conducere și instituirea reglementărilor de aprobare unica la prima numire în funcție. Articolul 35, alin. 5 (5) Numirea în funcție a membrilor consiliului societății și ai organului executiv, inclusiv a persoanelor interimare, se aprobă, în prealabil, de către autoritatea de supraveghere la prima numire în funcție și încep să-și exercite funcția doar după aprobarea acestora de către autoritatea de supraveghere. Responsabilitățile membrilor organelor de conducere nu pot fi transmise altor persoane.	
	Ministerul Afacerilor Interne	45	4. Complementar, la art. XIV (modificarea Legii nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare) se propune completarea art.52 din Legea nr.92/2022 după cum urmează: 1) după textul „documente și/sau informații” cu textul „pe suport de hârtie, scanate sau în format electronic”; 2) la final, includerea enunțului: „Dacă informația necesară există în Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta se va obține de către asigurator din sistemul nominalizat.”.	Nu se acceptă Completarea prevederii cu un enunț nou ar limita asiguratorii în dreptul de a solicita unele informații din Sistemul informațional, la care, în mod normal, nu au acces. Mai mult, articolul prenotat nu limitează nici într-un mod forma de prezentare a documentelor/ informațiilor, iar persoana interesată le poate solicita atât pe suport de hârtie, cât și scanate sau în format electronic. Respectiv, propunerea de modificare conform pct. 1 nu se justifică în contextul actual, întrucât obiectivele urmărite sunt deja acoperite de cadrul legal existent.

2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”; la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „, 88 și 106”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator ,îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2¹) – (2⁵) cu următorul cuprins: „(2¹) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract,	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	46	3) Conform proiectului, Art. 89 se completează cu aliniatele (2¹)-(2⁵). Alin. (2²) din proiect cuprinde formularea „costurilor și a cheltuielilor”. Se consideră că această formulare este incertă și inaplicabilă și propunem înlocuirea sintagmei „și a cheltuielilor” cu sintagma „pentru client”. Respectiv, se propune următoarea redacție: „(2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă”. Adițional, propunem excluderea aliniatului (2³) care generează confuzii și cuprinde reglementări repetitive din aliniatele (2²) și (2⁴).	Nu se acceptă. Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări). Suplimentar, a se reține că alin. (2²) și alin. (2⁴) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2⁴) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar.
---	---	-----------	--	--

intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2³) În circumstanțele menționate la alin.(2²) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2⁴) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2⁵) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	47	3. Articolul 89, aliniatul 2² din proiect cuprinde formularea ”costurilor si a cheltuielilor”. Consideram ca aceasta formulare este incerta si inaplicabilă si propunem modificarea sintagmei „si a cheltuielilor” cu sintagma ”pentru client”. Additional propunem excluderea aliniatul 2³ care generează confuzii si cuprinde reglementari repetitive din aliniatele (2²) și (2⁴). 2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă.	Nu se acceptă. Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări). Suplimentar, a se reține că alin. (2²) și alin. (2⁴) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2⁴) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar. La caz, alin. (2³) completează alin. (2²) și nu este aplicabil în raport cu alin. (2⁴).
---	---	-----------	---	---

corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă.”.	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	48	3. Articolul 89, aliniatul 2² din proiect cuprinde formularea ”costurilor si a cheltuielilor”. Consideram ca aceasta formulare este incerta si inaplicabilă si propunem modificarea sintagmei „si a cheltuielilor” cu sintagma ”pentru client”. Adițional propunem excluderea aliniatul 2³ care generează confuzii si cuprinde reglementari repetitive din aliniatele (2²) si (2⁴). 2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor pentru client pentru fiecare componentă.	Nu se acceptă. Prin amendamentul propus, autorul a preluat bunele practici internaționale, în special cele adoptate la nivel european. Spre exemplu, o prevedere similară e regăsește în legislația din România (art. 16 Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări) sau în legea specială din Lituania (art. 158⁴ din Legea privind asigurările nr. IX-1737/2003). Suplimentar, a se reține că alin. (2²) și alin. (2⁴) reglementează două situații total diferite: în primul caz, un produs/serviciu este comercializat suplimentar unui produs de asigurare, iar în alin. (2⁴) este abordat cazul în care asigurare este produs auxiliar. La caz, alin. (2³) completează alin. (2²) și nu este aplicabil în raport cu alin. (2⁴).
6. Articolul 109 se completează cu alineatul (7) cu următorul conținut: „(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere pentru toate actele sau omisiunile acestuia.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	49	4) Art. 109, alin. (3), conține prevederi care nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea regională privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. În unele state UE, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin art. 109 a Legii nr. 92/2022, comparate cu legislația din România, se impun asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să vă informăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.

			reasigurări au un impact negativ asupra intermediarii produselor de asigurări. Respectiv, propunem completarea art. 109 cu un aliniat nou (31) cu următorul cuprins: <i>„(3¹) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative, prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplică”.</i>	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	50	4. Articolul 109, alin.3 contine prevederi care nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. In unele țări din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Lege 92, art. 109 comparate cu legislația din Romania se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermediarii produselor de asigurări, fapt despre care am sesizat autoritățile competente. Propunem ca limitările prevazite la alin.3, lit.a) și b) să fie excluse pentru asistenții în brokeraj care intermediază asigurări facultative. Art. 109, dupa alin.3 se completează cu un aliniat nou (3¹) cu următorul cuprins: 3¹) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplica.	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	51	4. Articolul 109, alin.3 contine prevederi care nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune, privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj. In unele țări din Uniunea Europeană, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără aceste limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare. Limitările introduse prin Lege 92, art. 109 comparate cu legislația din Romania se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cat și sub răspunderea brokerului. Dorim să comunicăm că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în	Nu se acceptă Nu constituie obiectul proiectului de Lege. Suplimentar, CNPF a solicitat opinia Băncii Naționale a Moldovei în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul asigurărilor, pe marginea respectivului subiect, care s-a expus împotriva abordării reflectate în propunerea respectivă.

			reasigurări au un impact negativ asupra intermediarii produselor de asigurări, fapt despre care am sesizat autoritățile competente. Propunem ca limitările prevazite la alin.3, lit.a) și b) să fie excluse pentru asistenții în brokeraj care intermediază asigurări facultative. Art. 109, după alin.3 se completează cu un aliniat nou (3¹) cu următorul cuprins: 3¹) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative prevederile alin.3, lit. a) și lit. b) – nu se aplica.	
Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor și a continuat să se deplaseze. (5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	52	VII. Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare. 1) Pct. 3 al proiectului prevede completarea art. 14 cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor și a continuat să se deplaseze. (5) Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”. Considerăm necesară transferarea prevederilor de la art. 14, alin. (5) la art. 30 din Legea nr. 106 care este dedicată și reglementează regresul iar de la alin. (4) și (6), propunem excluderea sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul că creează confuzie privind existența dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. În contextul celor menționate, se propune următoarea redacție: Articolul 14 se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă:	Nu se acceptă. Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectueze acțiunea de regres corespunzător. Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regăsește și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). În partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.

		a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării și a continuat să se deplaseze. (5) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.	
CA „Grawe Carat Asigurări” SA	53	5. Propunem transferarea prevederilor de la art. 14, aliniatul 5 la art. 30 din Legea 106 care este dedicat si reglementează regresul. Propunem excluderea din art.14, alin. 4) si 6) a sintagmei ”a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul ca creează confuzie privind existenta dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. Propunem concretizări la Art.14, alin.4) și 6) pentru a aduce claritate in cadrul instrumentării dosarelor de daune. Art.14, alin.4), lit. b) după sintagma vehicul - tractor se propune completarea cu următorul conținut ”în timpul deplasării” Art.14, alin.6) se propune in următoarea redacție (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează. „Articolul 14. Riscuri acoperite de către asigurătorul RCA Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării și a continuat să se deplaseze. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.	Nu se acceptă. Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectueze acțiunea de regres corespunzător. Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regaseste și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). În partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.
Asociația Businessului European (EBA Moldova)	54	5. Propunem transferarea prevederilor de la art. 14, aliniatul 5 la art. 30 din Legea 106 care este dedicat si reglementează regresul. Propunem excluderea din art.14, alin. 4) si 6) a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului” din motivul ca creează confuzie privind existenta dublei asigurării RCA a proprietarului sau utilizatorului. Propunem concretizări la Art.14, alin.4) și 6) pentru a aduce claritate in cadrul instrumentării dosarelor de daune. Art.14, alin.4), lit. b) după sintagma vehicul - tractor se propune completarea cu următorul conținut ”în timpul deplasării” Art.14, alin.6) se propune in următoarea redacție (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu	Nu se acceptă. Prevederile propuse la alin. (4) – (6) sunt interconectate între ele. Astfel, pentru a menține firul logic a dispozițiilor propuse, se va menține redacția propusă în Proiect. Respectiv, în cazul în care asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată, acesta este în drept să efectueze acțiunea de regres corespunzător.

			este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează. „Articolul 14. Riscuri acoperite de către asigurătorul RCA Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al vehiculului – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă: a) este tractată de acest vehicul – tractor; ori b) s-a separat de vehiculul – tractor în timpul deplasării și a continuat să se deplaseze. (6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurătorul RCA al remorcii/semiremorcii dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tractată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.	Modalitate de expunere similară a dreptului de regres se regaseste și în alte articole din Legea nr. 106/2022, de ex., art. 18 alin. (2) sau art. 39 alin. (8). În partea ce ține de propunerea de excludere a sintagmei „a proprietarului sau a utilizatorului”, urmează a fi menționat că prin utilizarea conjuncției disjunctive „sau” autorul proiectului a evitat confuzia privind existența dublei asigurări (asigurare multiplă). În cazul asigurării multiple, se vor aplica prevederile corespunzătoare din Legea nr. 106/2022.
	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	55	La Art. XV al proiectului, pentru evitarea unei formulări deficitare a terminologiei utilizate la pct.3, în partea ce vizează art.14 alin.(5), și anume: „defecțiune tehnică a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehicul - tractor”, care, de altfel, poate fi greu de probat, se propune următoarea redacție: „(5) Asigurătorul RCA al vehiculului-tractor, după acordarea despăgubirii către partea prejudiciată, poate exercita dreptul de regres împotriva asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care se stabilește, pe baza unui raport tehnic sau a concluziilor entităților competente, că accidentul a fost cauzat exclusiv de o defecțiune tehnică a remorcii/semiremorcii și/sau care nu putea fi identificată de către conducătorul auto, în condițiile obligației de verificare prealabilă a stării tehnice vizibile a ansamblului.”. Totodată, se propune spre examinare alternativa ca respectiva reglementare să fie prevăzută ca un nou alineat al art.30 al Legii nr.106/2022, ce stabilește procedura de regres al asigurătorului RCA.	Nu se acceptă Asigurătorul, care urmează să demonstreze că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice, este în drept să utilizeze orice mijloc de probă legal în scopul constatării acestui fapt fără a veni cu specificarea metodei de probare. Potrivit pct. 11 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357/2009, conducătorul de vehicul este obligat: a) înainte de plecare să verifice starea tehnică a vehiculului și să o supravegheze pe parcurs, în special funcționarea sistemelor de direcție, de frânare, dispozitivelor de iluminare și semnalizare. Subsecvent, în scopul respectării prevederilor art. 55 alin. (1) din Legea nr.100/2017, se va menține redacția expusă în proiect.

			Conex propunerii exprimate supra, menționăm despre necesitatea completării Notei de fundamentare cu aspecte referitoare la introducerea respectivelor propuneri de lege, cu particularizarea/individualizarea situațiilor privind acoperirea prin polița RCA în cazul remorcilor utilizate de entități diferite față de cele care dețin în proprietate vehiculul-tractor. Spre exemplu, situația în care proprietarul vehiculului închiriază remorca sau semiremorca de la altă persoană sau firmă. În acest caz, cel care încheie asigurarea obligatorie RCA pentru remorca este proprietarul vehiculului, iar dacă se poate dovedi că accidentul s-a produs din cauza unei defecțiuni ascunse a remorcii, despăgubirea va fi plătită de asiguratorul remorcii, scutindu-l pe proprietarul vehiculului-tractor de a figura în istoricul „bonus-malus” și de a fi astfel obligat să achite mai mult la reînnoirea contractului de asigurare RCA pentru vehiculul tractor.	Nu se acceptă Referitor la propunerea de particularizare/ individualizare a situațiilor privind acoperirea prin polița RCA în cazul remorcilor utilizate de entități diferite față de cele care dețin în proprietate vehiculul-tractor, urmează a fi menționat că sistemul bonus-malus se aplică în raport cu utilizatorul/asiguratul care a încheiat contractul de asigurare, indiferent de cine este proprietarul vehiculului. Respectiv, relația dintre proprietarul remorcii și utilizatorul care a luat-o în locațiune excede prevederile Legii nr. 106/2022, fiind subiect a unor relații civile, potrivit contractului de locațiune.
	Ministerul Afacerilor Interne	56	În contextul aceluiași argumente, în special pentru reducerea cheltuielilor bugetare pentru furnizarea informației și asigurarea protecției datelor cu caracter personal, se optează pentru modificarea art.20 alin.(1) lit. c) din Legea nr.106/2022, și anume includerea enunțului cu următorul cuprins: „Dacă informația necesară există în Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta se va obține de către asigurator din sistemul nominalizat.”.	Nu se acceptă Totodată, menționăm că accesul și procesarea datelor în Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA se efectuează conform actelor normative și procedurilor stabilite de BNM. În aceste condiții, asigurătorii pot accesa anumite seturi de date limitate, respectiv, chiar dacă unele informații se regăsesc în sistem, există situații când datele nu pot fi accesate în mod liber și apare necesitatea efectuării unor interpellări suplimentare. Astfel, completarea propusă ar putea limita dreptul asigurătorilor de a solicita anumite informații, la care ei, în regim normal, nu au acces.
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „(2¹) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relația cu asiguratorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliție, numai dacă este completat și semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea	Ministerul Afacerilor Interne	57	2. La art.XV (modificarea Legii nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule) se recomandă: 1) la pct. 4 (modificarea art.21), revizuirea alin.(11) al art.21 ce prevede că, organele și instituțiile competente pentru stabilirea circumstanțelor accidentului de vehicul nu au dreptul să refuze întocmirea dosarului contravențional în condițiile Codului contravențional în cazul în care formularul „Constatare amiabilă de accident”, completat și semnat de către conducătorii de vehicule implicați în accident, devine nul. Or, acesta se consideră a fi contrar rigorilor articolelor	Nu se acceptă Potrivit art. 21 alin. (3) din Legea nr. 106/2022, în cazul neîndeplinirii cumulative a condițiilor menționate la alin.(3) lit.a) și lit.c)–f) din norma prenotată, formularul „Constatare amiabilă de accident”, completat și semnat de către conducătorii de vehicule implicați în accident, devine nul, iar accidentul de vehicul urmează a

mijloacelor electronice agreeate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.”. la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tractată de acesta)”; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4.”; la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude; la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Formularul „Constatare amiabilă de accident” se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.”; la alineatul (9), textul „responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „persoanei responsabile de comiterea accidentului”.		26 lit.f) și 31¹ din Codul contravențional nr.218/2018 potrivit căroră constatarea amiabilă a accidentului rutier înlătură răspunderea contravențională. Concomitent, se subliniază că în conformitate cu art.1 alin.(3) din același cod dacă în procesul aplicării unui alt act normativ se constată că prevederile acestuia contravin principiilor stabilite în cod, se aplică prevederile prezentului cod, iar potrivit art. 374 alin.(2¹) din codul respectiv, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte. Astfel, nu se consideră plauzibil ca neîndeplinirea necorespunzătoare a unui act întocmit prin prisma unei legi speciale (la caz, Legea nr.106/2022) să constituie temei de derogare de la principiile și mecanismele stabilite în legea contravențională pentru desfășurarea procesului contravențional. Corespunzător, dacă legiuitorul prin legea contravențională a stabilit că constatarea amiabilă a accidentului rutier înlătură răspunderea contravențională, respectiv în legile care dezvoltă/aplică acest mecanism se vor stabili circumstanțe de iure și de facto care să asigure acest fapt, fără impunerea unor condiții care ar denatura esența, scopul și eficacitatea procedurii instituite. Prin urmare, asiguratorii care aplică mecanismul în cauză urmează să se asigure că procedura de constatare amiabilă este întocmită corespunzător de către clienții acestora, cu care sunt în relații contractuale. Or, scopul legiuitorului prin reglementarea unei astfel de proceduri a constat în faptul exonerării persoanelor vinovate de încălcarea regulilor de circulație rutiere, pasibile de sancționare pecuniară, dacă ei își asumă reciproc răspunderea pentru recuperarea pagubelor (a se vedea art.21 alin.(3) lit. d) din Legea nr.106/2022 - ambii conducători de vehicule implicați în accident își exprimă consimțământul privind documentarea accidentului prin procedura de constatare amiabilă și consensul privind circumstanțele producerii accidentului și daunele vizibile cauzate vehiculelor implicate, iar persoana responsabilă de producerea accidentului își recunoaște culpa). Procedura existentă, și includerea interdicției autorității competente să soluționeze cauzele contravenționale și de a nu refuza întocmirea dosarului contravențional se apreciază ca fiind contrară rigorilor procesului contravențional legal, care stabilește exhaustiv că pentru sancționarea unei persoane se necesită examinarea sub toate aspectele a faptei comise cu acumularea probatoriului pertinent și concludent. În concluzie, se recomandă expunerea alin.(11) al art. 21 cu următorul cuprins: „Autoritățile competente	fi documentat de către organele competente. Totodată, alin. (11) din același articol statuează expres că „<i>Organele și instituțiile competente pentru stabilirea circumstanțelor accidentului de vehicul nu au dreptul să refuze întocmirea dosarului contravențional în condițiile Codului contravențional în cazul în care formularul „Constatare amiabilă de accident”, completat și semnat de către conducătorii de vehicule implicați în accident, devine nul.</i>”. La caz, devin incidente prevederile art. 331 alin. (1) din Codul civil, conform cărui actul juridic nul se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii. În sensul normelor enunțate supra, organele de drept nu pot refuza documentarea accidentului în cazul nulității formularului. Refuzul organelor de poliție de a întocmi dosarul contravențional având drept temei articolele 26 lit.f) și 31¹ din Codul contravențional nu poate fi invocată în acest caz, or, potrivit legislației civile, un act juridic declarat nul se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii.
--	--	---	---

			să soluționeze cauzele contravenționale pentru stabilirea circumstanțelor accidentului de vehicul pot examina cauzele comiterii accidentului în conformitate cu prevederile Codului contravențional nr.218/2008 în cazul în care formularul „Constatare amiabilă de accident”, completat și semnat de către ambele părți, devine nul.”.	
		58	În contextul raționamentului expus supra se sugerează completarea art.18 alin.(1) lit. c) din Legea nr.106/2022 în vederea instituirii obligației asigurătorului de a acorda suportul necesar persoanelor (clienții acestora) pentru întocmirea corespunzătoare a formularului „Constatare amiabilă de accident”. În asemenea circumstanțe va scădea cazurile de declararea nulă a formularelor respective, care au ca consecință, în redacția actuală a legii, examinarea cazului în procedură contravențională, și respectiv denaturarea procedurii de constatare amiabilă a accidentului de vehicul, care reprezintă o metodă de înlăturare de răspundere contravențională a persoanei și o alternativă procedurii aplicate de angajații organelor de poliție (art.21 alin.(1) din legea prenotată).	Nu se acceptă Propunerea de modificare legislativă nu se justifică în contextul actual, întrucât obiectivele urmărite sunt deja acoperite de cadrul legal existent. Astfel, în condițiile art. 21 alin. (8) din Legea nr. 106/2022, „Asigurătorul RCA are dreptul să refuze plățirea despăgubirii de asigurare dacă formularul „Constatare amiabilă de accident” este completat în mod ilizibil, este incomplet și conține date contradictorii sau eronate, cu excepția cazului în care asiguratul sau persoana păgubită a contribuit la înlăturarea erorilor.”
5. La articolul 22: la alineatul (4) litera a), după textul „„Constatare amiabilă de accident”” se completează cu cuvintele „însoțit de fotografii și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul”; la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se introduc cuvintele „responsabil de producerea accidentului”; la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se exclud, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”; la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială” se substituie cu textul „în condițiile prevăzute la art.19 alin.(9), art.20 alin.(1) lit. d) și art.22 alin.(6) din prezenta lege”.	Ministerul Afacerilor Interne	59	3. La pct.5 (modificarea art.22), având în vedere faptul că procesul contravențional a fost digitalizat potrivit rigorilor Hotărârii Guvernului nr.146/2025 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de examinare și de soluționare a cauzelor contravenționale în formă electronică, cu aplicarea semnăturii electronice simple, Hotărârii Guvernului nr.714/2024 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „e-Dosar: Gestiune electronică a cauzelor penale/contravenționale” și Hotărârii Guvernului nr.517/2022 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții și a Regulamentului cu privire la evidența unică a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții, se recomandă ca copiile necesar a fi anexate la dosarul de daune să fie prezentate nu doar pe suport de hârtie, dar și în format electronic sau scanate de pe suport de hârtie. Așadar, la art.22 alin.(4) lit.a), textul „copiile de pe documentele,, să fie substituit cu textul „copiile pe suport de hârtie, scanate de pe suport de hârtie sau în format electronic ale documentelor”.	Nu se acceptă Articolul prenotat nu limitează nici într-un mod forma de prezentare a documentelor/ informațiilor, iar persoana interesată le poate solicita atât pe suport de hârtie, cât și scanate sau în format electronic după caz.
	Ministerul Afacerilor Interne	60	La art.23 din Legea nr.106/2022 având în vedere obligația Ministerului Afacerilor Interne, Agenției Servicii Publice și Agenției Națională Transport Auto să prezinte informațiile	Nu se acceptă Art. 23 are caracter general și se aplică la o multitudine de situații, nu doar în

			necesare pentru buna funcționare a Sistemului informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA în mod continuu, în timp util și în contextul digitalizării procesului contravențional și ale altor servicii publice, existența multiplelor sisteme informaționale (interconectate între ele, ce conțin informații în format digitalizat), precum și în scopul reducerii cheltuielilor bugetare de către instituțiile/autoritățile publice pentru eliberarea copiilor se propune completarea alin.(11)cu următorul cuprins: „(11) Dacă informația necesară pentru instrumentarea dosarului de daune se conține în Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA aceasta urmează să fie obținută de către asigurator din sistemul nominalizat.”	raport cu instituțiile subordonate ale Ministerului Afacerilor Interne. Totodată, accesul și procesarea datelor în Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA se efectuează conform actelor normative și procedurilor stabilite de BNM. În aceste condiții, asiguratorii pot accesa anumite seturi de date limitate, respectiv, chiar dacă unele informații se regăsesc în sistem, există situații când datele nu pot fi accesate în mod liber și apare necesitatea efectuării unor interpelări suplimentare. Astfel, completarea propusă ar putea limita dreptul asiguratorilor de a solicita anumite informații, la care ei, în regim normal, nu au acces.
10. La articolul 43: la alineatul (3): la litera a), cuvintele „valabile în Republica Moldova” se substituie cu textul „eliberate în numele unui birou național al asiguratorilor, în conformitate cu oricare dintre modelele aprobate de către Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde”, valabile pentru Republica Moldova, sau deținerii „Poliției de asigurare obligatorie RCA (internă)” emisă de asiguratorul RCA din Republica Moldova”; litera b) va avea următorul cuprins: „b) deținerii, la ieșirea din țară, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a unuia din următoarele acte: - certificatul de asigurare „Carte Verde”, emis de asiguratorul RCA din Republica Moldova, care poate fi confirmat prin datele din Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA; - documentul internațional de asigurare de răspundere civilă auto, emis sub	Ministerul Afacerilor Interne	61	1. Cu titlu de obiecție, opinăm că, intenția autorului de a modifica art. 43 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 106/2022, art. XV. pct. 10 din proiect, este absolut nefondată. Elementul de a verifica la ieșirea din țară a contractelor de asigurare presupune producerea efectelor juridice în afara teritoriului Republicii Moldova. Or, drept exemplu la traversarea frontierei moldo-române, de către autoritatea de frontieră română utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova sunt supuși verificării în cauză la intrarea în Uniunea Europeană. Totodată, în argumentarea privind neverificarea la ieșire din țară a contractelor de asigurare, menționăm că conform prevederilor pct. 8 din art. 3 al Convenției din 8 noiembrie 1968 asupra circulației rutiere, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1318/1993 privind aderarea Republicii Moldova la unele convenții Internaționale, dispozițiile convenției stipulează că, citez: „nu se va opune dreptului fiecărei Părți Contractante de a subordona admiterea pe teritoriul lor, în circulația internațională, a automobilelor, vehiculelor fără motor și motoretelor [...] în materie de asigurare a responsabilității civile a conducătorilor”. Cu certitudine, atribuțiile de control asupra deținerii certificatului de asigurare „Carte Verde” sunt improprii Poliției de Frontieră, deoarece aceste competențe nu țin de interesele de securitate a statului și celei frontaliere, iar faptul impunerii acestui control nemijlocit în punctele de trecere a frontierei de stat duce la apariția viciilor la alte procese cum sunt controlul trecerii frontierei, combaterea migrației ilegale și a infracțiunilor transfrontaliere. Subsecvent, în nota de fundamentare nu este	Nu se acceptă Modificările propuse la art.43 au un caracter de concretizare, fără a atribui organelor de drept careva atribuții noi. Or, atribuțiile instituțiilor subordonate ale Ministerului Afacerilor Interne de a verifica la ieșirea/intrarea în țară a deținerii documentelor de asigurare se regăseau anterior în art. 39 alin.(2) din Legea nr.414/2006, precum și în Hotărârea Guvernului nr. 652/2016 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006. În condițiile în care proiectul nu vizează redefinirea competențelor altor autorități, nu se consideră oportună includerea amendamentului argumentat. Se reține că potrivit Procesului-verbal nr 1 din 05.05.25 al ședinței tehnice de lucru privind exercitarea controlului asupra deținerii asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto, în punctele de trecere a frontierei de stat s-a conchis asupra faptului că DPDMIFSMA a MAI va revizui poziția asupra proiectului cu număr unic

garanția unui birou național al asigurătorilor din străinătate; - alte documente de asigurare a răspunderii civile auto, valabile pentru țara de circulație.”; alineatul (4) se completează cu textul „ , valabilă la data efectuării inspecției tehnice”.		argumentată oportunitatea sau necesitatea la intenția autorului de a modifica art. 43 din Legea nr. 106/2022. Ba mai mult, analizând pct. 2.2 din notă, se reliefează clar logica că, toate procesele privind utilizarea, procurarea și/sau controlul deținerii asigurărilor obligatorii RCA internă și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” urmează a fi digitalizate. Aceste mecanisme ar reduce povara administrativă asupra factorului uman, minimizeza actele de corupție și ar exclude nenumăratele situații de conflict în punctele de trecere a frontierei de stat, iar intervenția umană ar interveni doar asupra vehiculelor care nu posedă acte asiguratorii. Sumând, cele menționate supra, Ministerul Afacerilor Interne expune ca fiind judicios excluderea competenței descrise la lit. b) din conținutul art. 43 din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. Sumând cele expuse supra, în partea ce ține de modificarea art. 43 alin. (3), se propune expunerea amendamentului în redacție nouă, cu următorul cuprins: „ La articolul 43: Alineatul (3) se expune în redacție nouă, cu următorul cuprins: „Instituțiile subordonate ale Ministerului Afacerilor Interne vor exercita funcția de control asupra: a) deținerii, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în statele terțe a documentelor internaționale de asigurare, valabile în Republica Moldova; b) deținerii, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a unuia dintre următoarele acte: – certificatul de asigurare „Carte Verde” valabil pentru țara de destinație, eliberat de către asigurătorii RCA licențiați din Republica Moldova; – documentul internațional de asigurare valabil pentru țara de destinație, emis sub garanția unui birou național din străinătate; – alte documente de asigurare auto valabile pentru țara de destinație.”. Ca argument suplimentar, în susținerea acestei propuneri menționăm despre ședința din data de 09 aprilie 2025, la nivelul Cabinetului Prim-ministrului, în cadrul căreia a fost abordat subiectul excluderii atribuțiilor improprii conferite Poliției de Frontieră în punctele de trecere a frontierei de stat. Una din aceste atribuții vizează obligația de verificare de către Poliția de Frontieră a deținerii, în timpul traversării frontierei de stat, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a certificatelor de asigurare „Carte Verde” eliberat de către asigurătorii RCA sau a altor documente internaționale de asigurare de răspundere civilă auto. Prin urmare, în prezent se examinează inițiativa de modificare a cadrului normativ relevant, prin excluderea realizării acestor sarcini în punctele de trecere a frontierei de stat. În aceeași ordine de idei, menționăm că, faptul impunerii acestui	978/MF/CNPF/2024 în partea ce ține de modificarea art. 43 din Legea nr. 106/2022 cu referire la verificarea deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova a certificatului de asigurare „Carte Verde”.cu referire la verificarea deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule
---	--	--	--

			control nemijlocit în punctele de trecere a frontierei de stat duc la apariția viciilor la alte procese cum sunt controlul trecerii frontierei, combaterea migrației ilegale și a infracțiunilor transfrontaliere. Astfel, în mod direct procesul descris are impact asupra majorării timpilor de efectuare a controlului la trecerea frontierei. Totodată, neautorizarea trecerii frontierei de stat a mijloacelor de transport semnifică, tangențial, neadmiterea acestora în traficul internațional. În acest sens, sunt de menționat condițiile exhaustive de admitere în circulația internațională, specificate în Convenția nr. 1968 din 8 noiembrie 1968 asupra circulației rutiere și faptul că acestea nu fac referire la obligativitatea prezentării „Cărții Verzi”. În aceeași ordine de idei, pledăm despre inoportunitatea dublării proceselor privind verificarea deținerii Cărții Verzi, or drept exemplu la traversarea frontierei moldo-române, de către autoritatea de frontiera română utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova sunt supuși verificării în cauză la intrarea în Uniunea Europeană. Complementar, examinând obiectivul procesului din cauză, constatăm că, este lipsit de fundament logico-juridic verificarea unui document ce este valabil/produce efecte juridice pe teritoriul altui stat, mai mult, lipsa căruia, generează, îngrădirea dreptului la libera circulație, prin neautorizarea ieșirii din țară – acest fapt, prin definiție fiind o atribuție a statului pe teritoriul căruia persoana intenționează să o circule cu vehiculul. În acest context, ca soluție alternativă pentru garantarea achitării asigurării obligatorii de răspundere civilă auto „Cartea Verde” de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova, propunem dezvoltarea unui mecanism digitalizat de verificare automatizată, aplicabil până la intrarea în punctele de trecere a frontierei de stat. Acest mecanism ar putea funcționa prin interoperabilitatea sistemelor electronice relevante, prin instalarea unor scanere automate de citire, capabile să verifice în timp real deținerea „Cărții Verzi” fără implicarea directă a Poliției de Frontieră sau a altor autorități. Astfel, doar mijloacele de transport care dispun de documentul de asigurare auto valabile pentru țara de destinație, vor putea fi acceptați în punctul de trecere, fapt ce ar permite optimizarea proceselor desfășurate la frontiera de stat, inclusiv prin reducerea poverii administrative asupra Poliției de Frontieră. Ca exercițiu pilot, recomandăm implementarea inițială a acestui sistem în cele mai tranzitate puncte internaționale de trecere a frontierei de stat.	
11. La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	62	2) Pct.11 din proiect prevede: <i>La articolul 44 alineatul (6), cuvintele „asigurătorul RCA” se substituie cu cuvântul „părți”.</i>	Nu se acceptă. Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va

			Se propun menținerea formulării actuale a art. 44, alin. (6) din următoarele motive. Această prevedere va fi în vigoare doar până la 01.04.2026, ceea ce reprezintă mai puțin de un an de la data prezentelor propuneri. Având în vedere faptul că urmează ca acest proiect să fie supus procesului de adoptare în Guvern și Parlament, care nu poate fi estimat în timp, posibil că intrarea în vigoare a acestei norme să fie caducă. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine să concretizeze participarea părților în cazul stabilirii despăgubirii de asigurare în numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite să nu accepte nici o ofertă din partea asiguratorului și să majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul dacă insistă asupra achitării despăgubirii în numerar are tendința de a solicita o despăgubire cât mai mare.	menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	63	6. Articolul 44, alin.6, solicitam menținerea formulării actuale din următoarele motive. Aceasta prevedere va fi în vigoare doar până la 01.04.2026, ceea ce la data prezentelor propuneri este mai puțin de 1 an. Având în vedere faptul că urmează ca acest proiect să fie supus procesului de adoptare în parlament care nu poate fi estimat ca timp, posibil că intrarea în vigoare a acestei norme să fie caducă la data intrării în vigoare. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine să concretizeze participarea părților în cazul stabilirii despăgubirii de asigurare în numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite să nu accepte nici o ofertă din partea asiguratorului și să majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul dacă insistă asupra achitării despăgubirii în numerar are tendința de a solicita o despăgubire cât mai mare.	Nu se acceptă. Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	64	6. Articolul 44, alin.6, solicitam menținerea formulării actuale din următoarele motive. Aceasta prevedere va fi în vigoare doar până la 01.04.2026, ceea ce la data prezentelor propuneri este mai puțin de 1 an. Având în vedere faptul că urmează ca acest proiect să fie supus procesului de adoptare în parlament care nu poate fi estimat ca timp, posibil că intrarea în vigoare a acestei norme să fie caducă la data intrării în vigoare. Pe de altă parte, propunerea de modificare vine să concretizeze participarea părților în cazul stabilirii despăgubirii de asigurare în numerar. Noua formulare vine să încurajeze persoanele păgubite să nu accepte nici o ofertă din partea asiguratorului și să majoreze nejustificat litigiile cu implicarea asiguratorului, ori persoana păgubită tot timpul dacă insistă asupra achitării despăgubirii în numerar are tendința de a solicita o despăgubire cât mai mare.	Nu se acceptă. Amendamentul propus vine să protejeze drepturile consumatorului, la caz persoana păgubită. În acest sens se va menține varianta propusă în Proiect, și în ipoteza în care perioada de aplicare poate fi mai scurtă.
Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii	Camera de Comerț Americană din	65	VIII. Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii	Se acceptă

(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV¹, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.	Moldova (AmCham)	1) Dispozițiile finale și tranzitorii din proiect cuprind reglementări referitoare la intrarea în vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare până la data intrării în vigoare va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii (9 luni). În același timp, articolul dat nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017, dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia în vigoare. De exemplu, art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi încorporat în cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune, conform prevederilor de la art. 89¹, elaborarea unui nou document cu denumirea de „Document de informare privind produsul de asigurare” care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. (2) al art. 89¹ prevede expres că forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. În situația în care din proiect rezultă faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii în termen de 9 luni, rezultă faptul că societățile de asigurare vor fi în imposibilitate să respecte prevederile la data intrării în vigoare a legii din următoarele motive: Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. În lipsa reglementărilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare, societatea nu poate contracta servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. Adițional, urmare modificării cadrului legal trebuie revizuite, modificate și aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise, nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare până la aprobarea cadrului normativ primar și secundar. Din experiența anterioară, cadrul normativ secundar este aprobat la termenul-limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția societății de a desfășura activitatea în corespundere cu	Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului Art. XVII devine Art. XVI și va avea următorul cuprins: „Art. XVI. – Dispoziții finale și tranzitorii <i>(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea cu lit. f) partea art. 4 alin.(21) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) lit. h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.21, în partea ce ține de în care se abrogă art.2 alin.(2) lit. j) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. XIV pct.3 va intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, în termen de 5 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”</i> ”
---	---	--	--

			prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. În corespundere cu cele expuse solicităm includerea în proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să urmeze după intrarea în vigoare a reglementărilor primare și secundare. Se propune următoarea redacție a alin. (5): <i>„(5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor în corespundere cu prevederile legii în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a legii sau de la data intrării în vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”.</i>	
	CA „Grawe Carat Asigurări” SA	66	8. Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii din proiect cuprinde reglementări referitoare la intrarea în vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare până la data intrării în vigoare va adapta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii (9 luni). Dar Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017 dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia în vigoare. De exemplu Art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi încorporat în cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune conform prevederilor de la art. 891 elaborarea unui nou document cu denumirea de ”Document de informare privind produsul de asigurare” și care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. 2) din art.891 reglementează expres ca forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. În situația în care din proiect rezultă că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce sale normative în concordanță cu prevederile legii în termen de 9 luni, rezultă în mod expres faptul că societățile de asigurare vor fi în imposibilitate să respecte prevederile la data intrării în vigoare a legii din următoarele motive: ▪ Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. ▪ În lipsa reglementărilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare societatea nu poate contracta	Se acceptă Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului Art. XVII devine Art. XVI și va avea următorul cuprins: <i>„Art. XVI. – Dispoziții finale și tranzitorii</i> <i>(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea cu lit. f) partea art. 4 alin.(21) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) lit. h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.21, în partea ce ține de în care se abrogă art.2 alin.(2) lit. j) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. XIV pct.3 va intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, în termen de 5 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale</i>

			servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. ▪ Adicional ca urmare a modificării cadrului legal trebuie revizuite și modificate, aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare până la aprobarea cadrului normativ primar și secundar. Din experiența noastră cadrul normativ secundar este aprobat la termenul limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția societății de a desfășura activitatea în corespundere cu prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. În corespundere cu cele expuse solicităm insistent includerea în proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să fie după intrarea în vigoare a reglementărilor primare și secundare. „Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor în corespundere cu prevederile ei în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a legii sau de la data intrării în vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”.	<i>Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”</i>
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	67	Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii din proiect cuprinde reglementări referitoare la intrarea în vigoare a legii și reglementarea care se referă la faptul că Comisia Națională a Pieței Financiare până la data intrării în vigoare va adapta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile legii (9 luni). Dar Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii nu conține nici o prevedere referitoare la termenul de implementare. Conform prevederilor art. 47 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017 dispozițiile tranzitorii trebuie să cuprindă măsurile referitoare la raporturile juridice născute în temeiul vechilor reglementări și perioada de tranziție care este necesară pentru implementarea dispozițiilor actului normativ după intrarea acestuia în vigoare. De exemplu Art. XIV. din proiect care vizează modificarea Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare reglementează un nou proces care urmează a fi incorporat în cadrul activității de asigurare. Acest proces presupune conform prevederilor de la art. 891 elaborarea unui nou document cu denumirea de ”Document de informare privind produsul de asigurare” și care este aplicabil atât pentru asigurările de viață, cât și pentru asigurările generale. Mai mult ca atât, alin. 2) din art.891 reglementează expres ca forma documentului de informare, modul de furnizare și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. În situația în care	Se acceptă Se acceptă Ca urmare a modificărilor efectuate asupra proiectului Art. XVII devine Art. XVI și va avea următorul cuprins: „Art. XVI. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea cu lit. f) partea art. 4 alin.(21) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) lit. h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.21, în partea ce ține de în care se abrogă art.2 alin.(2) lit. j) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. XIV pct.3 va intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în

			din proiect rezultă că Comisia Națională a Pieței Financiare va aduce sale normative în concordanță cu prevederile legii în termen de 9 luni, rezultă în mod expres faptul că societățile de asigurare vor fi în imposibilitate să respecte prevederile la data intrării în vigoare a legii din următoarele motive: ▪ Procesul de desfășurare a activității de asigurare este integrat și susținut de sisteme informaționale. ▪ În lipsa reglementărilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare societatea nu poate contracta servicii de dezvoltare a acestora conform noilor reglementări. ▪ Adicional ca urmare a modificării cadrului legal trebuie revizuite și modificate, aprobate reglementările interne a societății. După cum rezultă din cele descrise nici o acțiune nu poate fi întreprinsă de către societatea de asigurare până la aprobarea cadrului normativ primar și secundar. Din experiența noastră cadrul normativ secundar este aprobat la termenul limită prevăzut de cadrul normativ primar și intenția societății de a desfășura activitatea în corespundere cu prevederile legale este compromisă la etapa de elaborare a cadrului normativ. În corespundere cu cele expuse solicităm insistent includerea în proiectul de lege a prevederilor referitoare la perioada de implementare care trebuie să fie după intrarea în vigoare a reglementărilor primare și secundare. „Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (5) Societățile vizate de modificările operate de prezenta lege, vor aduce activitatea lor în corespundere cu prevederile ei în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a legii sau de la data intrării în vigoare a reglementărilor aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare.”.	<i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, în termen de 5 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”</i>
	Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham)	68	IX. Se propunem modificarea art. V, alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: <i>„Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăți aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.”.</i> Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii	Nu se acceptă Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege (a se vedea comentariul de la pct. 155).

			noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldul creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	
	Asociația Businessului European (EBA Moldova)	69	9. Propunem modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022, și expunerea acestuia în următoarea redacție: "Prevederile art. I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % pe zi la soldul creditului se aplică ratei dobânzii și a celorlalte plăți aferente, cu începere din 29.07.2022 și până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.". Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldul creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.	Nu se acceptă Modificarea Legii nr. 93/2022 nu constituie obiect de modificare a prezentului proiect de lege (a se vedea comentariul de la pct. 155).
	Serviciul Fiscal de Stat	70	Lipsă de obiecții și propuneri	
Expertizare				
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
	Ministerul Justiției	1	Suplimentar, la definitivarea proiectului se va ține cont: - potrivit art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire; - la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv;	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform obiecțiilor expuse

			- din punct de vedere al respectării tehnicii legislative, se va ține cont că amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens. Drept exemplu, în cazul în care se completează cu un nou element structural, numerotat cu indice, nu se va menționa după care articol, alineat, literă, etc. se amplasează acesta sau pe care dintre acestea le precedă. Drept urmare, cuvintele, precum „după alineatul” se vor exclude, ca fiind inutile. Totodată, în tot textul proiectului, textul „cu următorul conținut:” se va substitui cu textul „cu următorul cuprins:”, iar textul „se vor expune în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „vor avea următorul cuprins:”, în vederea respectării regulilor tehnicii legislative și uzanțelor de redactare a actelor normative. În subsidiar, cuvintele „se completează cu al doilea enunț” se vor substitui cu textul „se completează cu un enunț cu următorul cuprins:”. De asemenea, formularea, cum ar fi de exemplu, „alin. (4) – (5)” se va substitui cu textul „alin. (4) și (5)”, întru respectarea regulilor de tehnică legislativă.	
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Articolul 4: alineatul (2¹): litera b) se completează cu textul „, precum și asistenții în brokeraj”; litera c) se completează cu cuvintele „și intermediarii de credit ai acestora”; litera d) se completează cu textul „, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora”; litera e) va avea următorul cuprins: „e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelului;”; alineatul se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:	Ministerul Justiției	2	La art. I – modificarea Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare – Legea nr. 192/1998): În pct. 1: - având în vedere multiplele modificări propuse la art. 4 alin. (2¹) al Legii nr. 192/1998, alineatul se recomandă a fi expus integral în redacție nouă;	Se acceptă Pct. 1 se va expune în următoarea redacție: „Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 4: alineatele (2¹) și (2²) vor avea următorul cuprins: „(2¹) Subiecți ai raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor sunt: a) participanții profesioniști; b) participanții profesioniști pe piața asigurărilor, în sensul Legii nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, precum și asistenții în brokeraj; c) organizațiile de creditare nebancară și intermediarii de credit ai acestora;

„f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate.”; alineatul (2²) va avea următorul cuprins: „(2²) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.”; articolul se completează cu alineatul (2⁴) cu următorul cuprins: „(2⁴) Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2¹) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.”.				d) băncile, sucursalele înființate în Republica Moldova de băncile din alte state, care activează în conformitate cu Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, și intermediarii de credit ai acestora; e) prestatorii de servicii de plată specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronica, agenții acestora, casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale hotelului; f) asociațiile de economii și împrumut; g) cesionarii de creanțe rezultate din contractele de credit sau de leasing cu opțiunea de dobândire a dreptului de proprietate. „(2²) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.”;2²) Comisia Națională exercită atribuțiile de reglementare, supraveghere și control în limitele prevăzute de Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care se extinde asupra tuturor subiecților raporturilor juridice, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de accidente de vehicule.”; se completează cu alineatul (2⁴) cu următorul cuprins:
---	--	--	--	--

				„(2 ⁴) <i>Competențele Comisiei Naționale aferente reglementării, supravegherii și controlului în domeniul protecției drepturilor consumatorilor se extinde, corespunzător, asupra subiecților care au deținut anterior calitatea prevăzută la alin.(2¹) până la onorarea tuturor obligațiilor sau exercitarea tuturor drepturilor în raport cu consumatorii.</i> ”.
		3	- din conținutul textului „articolul se completează cu alineatul (2 ⁴)” se va exclude cuvântul „articolul”, ca fiind excedent (observație valabilă și pentru alte cazuri similare din proiect, inclusiv pentru formularea „legea se completează” sau „litera se completează”).	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform obiecției expuse. Suplimentar, a se vedea pct. 1 din compartimentul Expertizare .
2. Articolul 6: alineatul (1) litera h): liniuța a doua se completează cu textul „ , stabilindu-se diferențiat în funcție de categoria de asigurare;”; liniuța a noua se va expune în următoarea redacție: „ - plățile prestatorilor de servicii de plată, specificați la art.5 alin.(1) lit.b)-d) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, ale caselor de schimb valutar, în mărime de până la 0,1 la sută din valoarea anuală a venitului din prestarea serviciilor;”; litera se completează cu o liniuță nouă cu următorul cuprins: „ - plățile asociațiilor de economii și împrumut, în mărime de până la 0,05 la sută din valoarea medie anuală a soldului împrumuturilor acordate, în scop de consum, membrilor – persoane fizice;”; articolul se completează cu alineatul (2²) cu următorul cuprins: „(2²) În cazul în care cuantumul taxelor și plăților Comisiei Naționale pentru anul următor, din motive care nu pot fi imputate Consiliului de administrație, nu a fost aprobat în termenul prevăzut la alin. (1¹), atunci taxele și plățile se vor percepe, în continuare, potrivit cuantumurilor aplicate în anul precedent.”.	Ministerul Justiției	4	În pct. 2, în scopul respectării normelor tehnicii legislative și uzanțelor de redactare a actelor normative, textul „liniuța a noua se va expune în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „liniuța a noua va avea următorul cuprins:”.	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		5	Totodată, referitor la redacția propusă pentru liniuța a noua din art. 6 alin. (1) lit. h) al Legii nr. 192/1998, se remarcă că se face referire doar la casele de schimb valutar, nu și la punctele de schimb valutar ale hotelului, care potrivit art. 41 alin. (2) al Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară, la fel fac parte din categoria unităților de schimb valutar.	Se comentează Cu referire la remarca legată de art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a noua din Legea nr. 192/1998, a se menționa că: 1)hotelurile nu realizează venituri din prestarea serviciilor de schimb valutar către persoanele fizice. Conform prevederilor pct. 36, lit. a) din Regulamentul privind activitatea unităților de schimb valutar, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr. 335/2016, hotelurile pot desfășura operațiuni de schimb valutar în numerar cu persoane fizice exclusiv pentru cumpărarea de valută sau cecuri de călătorie. 2)serviciile de schimb valutar oferite persoanelor fizice de către bănci sunt adesea servicii adiționale serviciilor lor financiare (credite, depozite, emiterea de carduri, servicii de plată, servicii de investiții, de asigurare etc.), iar plățile băncilor achitate în conformitate cu art. 6 alin. (1) lit. h), liniuța a opta din Legea nr. 192/1998 ar acoperi eforturile CNPF în supravegherea birourilor de schimb

				valutar ale băncilor licențiate în domeniul protecției drepturilor consumatorului.
3. Articolul 8: la litera b) și litera i), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”; la litera c), cuvintele „acordă autorizații de reorganizare a acestora” se substituie cu textul „ aprobă calitatea de persoană acceptată, de agent delegat și acordă calitatea de consultant de investiții”; articolul se completează cu litera c²) cu următorul cuprins: „c²) acordă autorizații de reorganizare emitenților și avize de reorganizare a organismelor de plasament colectiv alternativ și societăților de administrare a investițiilor”; la litera f¹), după cuvântul „control” se completează cu textul „ , inclusiv sub forma cumpărăturii de control,” iar textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”; litera q) se completează cu cuvintele „ și a fondurilor de pensii facultative”; la litera t), cuvintele „subiecților supravegheați” se substituie cu textul „participanților la piața financiară nebanară și a subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2¹)”.	Ministerul Justiției	6	În pct. 3: - textul „la litera b) și litera i)” sugerăm a fi substituit cu textul „la literele b) și i)”;	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		7	- redacția propusă pentru art. 8 lit. c) se va revizui, în scopul expunerii clare și fără echivoc a normei. Or, în contextul expus nu este clar la ce „persoană acceptată” sau la ce „agent delegat” se face referire;	Nu se acceptă Norma este clară și nu necesită revizuire, or, aceasta conține termeni, cu care operează Legea nr. 171/2012 privind piața de capital. În context, în acord cu art. 1 alin. (3) din legea prenotată, Comisia Națională este autoritatea competentă de punere în aplicare a acestora în conformitate cu atribuțiile stabilite de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.
		8	- din redacția propusă pentru lit. f ¹), nu este clar ce semnifică „cumpărătură de control” în sensul prezentei legi. Totodată, se va ține cont că potrivit art. 3 din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, cumpărătură de control semnifică acțiune efectuată de către persoane împuternicite din cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Serviciului Fiscal de Stat, care constă în procurarea bunurilor materiale, în efectuarea comenzii de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor, din contul mijloacelor prevăzute pentru acest scop în bugetul autorității respective, fără scopul de a le achiziționa (consuma) sau de a le comercializa.	Nu se acceptă Se comentează Proiectul conține propunere de modificare a art. 9 din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, prin completarea acestuia cu alin. (1 ⁴) – (1 ⁸). Subsecvent, potrivit normei de la alin. (1 ⁴), cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1 ²). În context, a se relata că CNPF a adoptat Hotărârea nr. 60/10/2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura administrativă de control. După aprobarea proiectului de către legiuitor, CNPF va opera modificările necesare în acest act subsidiar, care va conține, atât noțiunea „cumpărăturii de control”, cât și reglementările specifice acestui tip de control. Complementar, a se nota că Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior nu se aplică serviciilor financiare prestate de subiecții prevăzuți la art. 4

				alin. (2 ¹) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.
4. Articolul 9: alineatul (1): la litera c), cuvântul „bancare” se exclude; la litera d), cuvântul „prescripții” se substituie cu cuvântul „decizii”; alineatul se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins: „d¹) să aplice sancțiuni sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebanară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor.”; la litera e), textul „lit. b)-e)” se substituie cu textul „lit. b)-g)”; la alineatul (1¹) cuvântul „bancare” se exclude; alineatul (1²) se completează cu al doilea enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”; după alineatul (1³) se introduc alineatele (1⁴) – (1⁸) cu următorul cuprins: „(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1⁵) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri.	Ministerul Justiției	9	La pct. 4: - potrivit acestui punct se propune completarea drepturilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare (art. 9 alin. (1) cu lit. d¹) din Legea nr. 192/1998) cu dreptul de a aplica sancțiune sub formă de avertisment în cazul constatării abaterilor de la prevederile cadrului normativ de către participanții la piața financiară nebanară, precum și de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor. În context, norma dată se va revizui, ținând cont că nu în toate cazurile constatarea abaterilor de la prevederile cadrului normativ se sancționează cu avertisment, or, pot fi aplicate și alte sancțiuni mult mai aspre, în funcție de gravitatea faptei. În altă ordine de idei, nu se consideră necesar a fi inclusă o asemenea normă în art. 9 alin. (1) al Legii nr. 192/1998, ținând cont că la art. 25 alin. (1) lit. h) al aceiași legi este prevăzut că președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare examinează cauzele contravenționale și aplică sancțiuni contravenționale în corespundere cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova, avertismentul fiind prevăzut de Codul contravențional ca sancțiune contravențională ce constă în atenționarea contravenientului asupra pericolului faptei săvârșite și în recomandarea de a respecta pe viitor dispozițiile legale (a se vedea art. 32 alin. (2) lit. a) și 33 alin. (1) al Codului contravențional nr. 218/2008);	Nu se acceptă Prin norma de la lit. d¹), se propune acordarea dreptului Comisiei Naționale de a aplica avertisment ca formă a sancțiunii administrative și nu ca sancțiune contravențională. Complementar, se notează că avertismentul în condițiile Codului contravențional constituie o sancțiune aplicabilă persoanei fizice, iar subiecții aplicării sancțiunii sub formă de avertisment în condițiile amendamentului prevăzut de proiect, sunt participanții la piața financiară nebanară și subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 192/1998. Avertisment ca sancțiune administrativă se va aplica pentru fapte ilegale altele decât cele prevăzute de Codul contravențional. Totodată, includerea dreptului de aplicare a sancțiunii sub formă de avertisment nu exclude aplicarea altor sancțiuni administrative prevăzute de actele sectoriale.
		10	- nu se susține completarea propusă la art. 9 alin. (1²), potrivit căreia „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”. Or, norma citată vine în contradicție cu art. 60 al Codului administrativ nr. 116/2018, care prevede că termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un	Nu se acceptă Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și

(1⁶) Prin derogare de la Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă.. (1⁸) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.		termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile;	informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni. Complementar, se atrage atenția că în cadrul lucrărilor ținute pe platforma parlamentară aferent modificării Codului administrativ, propunerea de includere a unui termen special pentru procedurile administrative de control desfășurate de CNPF a fost respinsă pe motivul oportunității includerii acesteia în legea cadru (Legea nr. 192/1998). Respectiva abordare a fost agreată de către toți membrii prezenți, inclusiv de reprezentanții Ministerului Justiției (Secretat de stat). Nu se acceptă Nu poate fi apreciată disonanța dintre propunerile respective și obiectul legii, întrucât obiectul legii este consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare, or, consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorului, a priori se realizează prin fortificarea instituțională a autorității responsabile în domeniu. Astfel, cumpărătura de control se apreciază a fi un instrument care are scop direct apărarea drepturilor consumatorului prin identificarea și intervenția promptă de către autoritate în raport cu carențele admise de către profesioniști la prestarea serviciilor financiare.
	11	- completarea art. 9 al Legii nr. 192/1998 cu alin. (1⁴)–(1⁸) necesită a fi analizată suplimentar, ținând cont că normele propuse nu țin de obiectul de reglementare a articolului citat, care prevede în mod special drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. De asemenea, acestea nu țin nici de obiectul de reglementare al întregului capitol II, care vizează atribuțiile și drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Complementar, evidențiem faptul că Legea nr. 198/1998 reglementează organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, reglementările speciale privind cumpărătura de control nu pot fi subscrise în obiectul de reglementare al acestei legi;	

		12	- norma prevăzută la art. 9 alin. (1 ⁶) este mult prea generalizată, nefiind clar de la ce articol/articole din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului se face derogarea;	Se acceptă Amendamentul propus pentru art. 9 alin. (1 ⁶) se va expune în următoare redacție: „(1 ⁶) Prin derogare de la art.26 alin. (4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului.”.
5. Articolul 13 se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins: „(3) În cazul în care membrul Consiliului de administrație este angajatul Comisiei Naționale, atunci, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului de administrație, contractul individual de muncă se suspendă de drept, începând cu data intrării în vigoare a Hotărârii Parlamentului cu privire la desemnarea acestuia în calitate de membru. (4) În cazul prevăzut la alin. (3), după încetarea mandatului, angajatul este reîncadrat în funcția precedentă. În cazul inexistenței funcției precedente (lichidarea unității, reducerea sau modificarea statului de personal), angajatul este reîncadrat, cu acordul său, într-o funcție echivalentă sau o altă funcție vacantă, iar dacă nu este de acord, raportul de muncă este încetat, în condițiile legii.”.	Ministerul Justiției	13	La pct. 5, redacția propusă pentru art. 13 alin. (3) din Legea nr. 192/1998 se recomandă a fi completată cu cuvintele „al Consiliului de administrație”.	Se acceptă Alin. (3) de la pct. 5 (care după renumerotare va fi pct. 6) se va expune în următoarea redacție: „(3) În cazul în care membrul Consiliului de administrație este angajatul Comisiei Naționale, atunci, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului de administrație, contractul individual de muncă se suspendă de drept, începând cu data intrării în vigoare a Hotărârii Parlamentului cu privire la desemnarea acestuia în calitate de membru al Consiliului de Administrație.”.
7. La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Prezența acestora poate fi asigurată fie fizic, fie de la distanță, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare video.”.	Ministerul Justiției	14	La pct. 7, din redacția propusă pentru art. 19 alin. (2), cuvântul „acestora” se va substitui cu cuvintele „membrilor Consiliului de administrație”.	Se acceptă Amendamentul de la pct. 7 (care după renumerotare va fi pct. 8) se va expune în următoarea redacție: „La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Prezența membrilor Consiliului de administrație poate fi asigurată fie fizic, fie de la distanță, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare video.”.
8. Articolul 20 se completează cu alineatele (6) – (10) cu următorul conținut: „(6) Prin derogare de la art.69 alin.(2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o	Ministerul Justiției	15	La pct. 8: - în partea ce vizează completarea art. 20 cu alin. (6) din Legea nr. 192/1998, nu se consideră justificată și întemeiată includerea normei, potrivit căreia „Prin derogare de la art. 69 alin. (2) din Codul administrativ, procedura administrativă se inițiază doar în cazul depunerii unei cereri. În cazul depunerii unei sesizări sau propuneri, Comisia Națională inițiază din oficiu o procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia.”.	Se acceptă Alin. (6) a fost exclus, potrivit obiecției, iar alineatele următoare au fost renumerotate corespunzător. Totodată, au fost revizuite alin. (2) și (3), în partea ce ține de utilizarea cuvintelor „emite”, „prescrie” și „prescripție”. Respectiv, pct. 8 (care după renumerotare va fi pct.

procedură administrativă, în cazul în care constată oportunitatea acesteia. (7) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării. (8) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia. (9) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale: 1) deciziile prevăzute la alin.(1¹) și alin.(1²); 2) hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern; 3) hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (10) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (7), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.		Menționăm că, potrivit Codului administrativ, orice petiție, fie ea în forma unei cereri, sesizare sau propuneri trebuie să fie examinată dacă corespunde cerințelor de conținut prevăzute la art. 75 al codului citat și trebuie soluționată în termenul legal, respectiv este necesar a se iniția o procedură administrativă. Se va ține cont că, potrivit art. 6 al Codului administrativ nr. 116/2018, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Totodată, potrivit art. 68 al codului citat, autoritățile publice sunt obligate să asigure primirea, înregistrarea și soluționarea petițiilor înaintate, precum și legalitatea deciziilor și comunicarea lor în termen legal;	9) din proiect se va expune în următoarea redacție: „9. <i>Articolul 20:</i> <i>la alineatul (2):</i> <i>textul „emite o decizie în care indică încălcările admise, prescrie” se substituie cu textul „adoptă o decizie în care indică încălcările admise,”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;</i> <i>la alineatul (3), cuvântul „emiterii” se substituie cu cuvântul „adoptării”, iar cuvântul „prescripției” se substituie cu cuvintele „măsurilor de înlăturare a încălcărilor”;</i> <i>se completează cu alineatele (6) – (9) cu următorul conținut:</i> <i>„(6) Deciziile Comisiei Naționale se publică pe pagina web oficială a CNPF, în termen de cel mult 10 zile de la data adoptării.</i> <i>(7) Deciziile care conțin date cu caracter personal, precum și cele care conțin informații care constituie secret bancar, comercial sau medical se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, cu anonimizarea datelor aferente petiționarului și a altor date care se consideră de către Comisia Națională că pot afecta interesele acestuia.</i> <i>(8) Nu se publică pe pagina web oficială a Comisiei Naționale:</i> <i>a)deciziile prevăzute la alin.(1¹) și alin.(1²);</i> <i>b)hotărârile Consiliului de administrație, ce vizează aspecte instituționale cu caracter intern;</i> <i>c)hotărârile Consiliului de administrație, care conțin informații ce constituie secret de stat în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, precum și cele care</i>
--	--	--	---

				<i>întrunesc condițiile prevăzute la art.9 alin.(1) din Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. (9) Fără a aduce atingere prevederilor alin. (6), Consiliul de administrație este în drept să decidă în cadrul ședinței Consiliului de administrație a nu publica decizia adoptată, cu indicarea motivelor în procesul-verbal al ședinței respective.”.</i>
		16	- diviziunile redacției propuse pentru art. 20 alin. (9) se vor însemna prin litere latine mici, urmate de o paranteză, în corespundere cu art. 51 alin. (6) al Legii nr. 100/2017.	Se acceptă Diviziunile redacției propuse pentru art. 20 alin. (9) au fost însemnate prin litere latine mici, conform propunerii date.
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu al doilea enunț cu următorul conținut: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.	Ministerul Justiției	17	La art. II - modificarea Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (în continuare - Legea nr. 105/2003): La pct. 1, completarea propusă la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 105/2003, care prevede că „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”, se recomandă a fi exclusă și după caz, prevăzută într-un alt act normativ. Or, Legea nr. 105/2003 este o lege care conține norme cu caracter general privind protecția consumatorilor și nu pot fi incluse norme specifice unor anumitor categorii de persoane care au calitatea de consumatori.	Nu se acceptă Autorul are drept scop reglementarea situației în care fidejursorii vin cu obiecții nemijlocit pe marginea Contractului de credit, la semnarea implicită a căruia acesta nu a participat. Or, practica autorității din momentul preluării mandatului de protecție a drepturilor consumatorului a relevat necesitatea concretizării ariei de competență pe această filieră.
3. Articolul 25 se completează cu alineatele (8) – (15) cu următorul cuprins: „(8) Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art.4 alin.(2 ¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile produsului sau serviciului, precum și dacă din alin. (9)-(15) nu rezultă altfel. (9) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.	Ministerul Justiției	18	La pct. 3: - tot din considerentele expuse pe marginea dispozițiilor de la pct. 1, se vor revedea completările propuse la art. 25 cu alineatele (8)-(15), care prevăd norme speciale privind modul de soluționare a reclamațiilor depuse de consumatori în adresa subiecților prevăzuți la art. 4 alin. (2 ¹) din Legea nr. 192/1998;	Se acceptă Pct. 3 a fost exclus din Art.II din proiect. Totodată, proiectul a fost completat cu o prevedere de completarea a Art.I din proiect după cum urmează: „ Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117–126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...]” 5. Se completează cu articolul (9 ¹) cu următorul cuprins: „Art.9 ¹ . – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2 ¹), dacă

(10) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (11) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională a Pieței Financiare expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (12) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (13) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională a Pieței Financiare sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (14) Prevederile prezentului articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele pagubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (15) Prevederile prezentului articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				<i>consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.</i> <i>(2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.</i> <i>(3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.</i> <i>(4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit.</i> <i>(5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1).</i> <i>(6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ.</i> <i>(7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), vizat în</i>
---	--	--	--	---

			aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele păgubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”. Totodată, completarea sus-menționată a reclamat modificarea amendamentelor cuprinse la Art. IV pct. 1, Art. VII pct. 1, Art. VIII pct. 13, Art. IX, Art. XI, Art. XII, Art. XIII pct. 4 și Art. XV, prin substituirea textului „Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor” cu textul „Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare ”.
		19	- suplimentar, în partea ce vizează dispoziția propusă pentru art. 25 alin. (11) din Legea nr. 105/2003, norma necesită a fi analizată suplimentar, deoarece nu este clară referirea în textul normei la alin. (1) al art. 25, or, nu este clar stabilită legătura cauzală dintre aceste norme; Se acceptă Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (a se vedea pct. 5 din compartimentul <i>Avizare și consultare</i>

				<i>publică repetată</i>) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din prezentul compartiment), pct. 3 din Art.II din proiect a fost exclus.
		20	- de asemenea, se constată paralelism legislativ, dar în același timp o contradicție dintre normele propuse la art. 25 alin. (10) cu cele ale alin. (12). Astfel, se remarcă stabilirea în alin. (10) că „Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2 ¹) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens”, și respectiv, stabilirea în alin. (12) că „Subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2 ¹) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin. (3)”. Totodată, atragem atenția că termenul stabilit la art. 25 alin. (3) din Legea nr. 105/2003, de cel mult 14 zile calendaristice de la data depunerii reclamației, se referă la obligația vânzătorului/prestatorului de a notifica consumatorul cu privire la depunerea cererii de efectuare a expertizei și oferirea datelor de contact ale persoanei abilitate în desfășurarea expertizelor.	Se acceptă Având în vedere obiecțiile înaintate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (a se vedea pct. 5 din compartimentul <i>Avizare și consultare publică repetată</i>) și de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 18 din prezentul compartiment), pct. 3 din Art.II din proiect a fost exclus.
Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214 – 220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 11 se completează cu literele u) și v) cu următorul cuprins: „u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare aferente obligațiilor pecuniare; v) deciziile Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor emise în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Ministerul Justiției	21	La art. III - modificarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (în continuare – Codul de executare): La pct. 1, cuvintele „aferente obligațiilor pecuniare” se recomandă a fi substituite cu cuvintele „privind aplicarea sancțiunilor pecuniare”, utilizând aceeași terminologie ca și în cazul dispozițiilor prevăzute la art. 11 lit. q) și r) din Codul de executare.	Nu se acceptă Obligațiile pecuniare pot rezulta nu doar din decizii, prin care se aplică sancțiuni/amenzi. De exemplu, deciziile adoptate de CNPF, prin care se dispune aplicarea art. 15 alin. (9 ¹) din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consmatori, dau naștere obligațiilor pecuniare pentru creditor. Respectiv, obligațiile pecuniare nu pot fi asociate doar cu aplicarea sancțiunilor.
2. Articolul 37: alineatul (7) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor).” articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:	Ministerul Justiției	22	La pct. 2, cu referire la completarea propusă pentru art. 37 alin. (7) din Codul de executare, menționăm că în nota de fundamentare este argumentată doar necesitatea includerii deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare în lista de documente executorii. Totuși, nu este argumentată necesitatea includerii creditorilor conform documentelor privind încasarea sumelor în beneficiul consumatorului (creditor) în categoria celor scutiți de obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu	Nu se acceptă Raționamentul scutirii consumatorilor de obligația avansării taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc derivă din poziția dezavantajată a consumatorului în raport cu profesionistul. Or, încasarea sumelor în beneficiul consumatorului

„(9) Prin derogare de la alin.(6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).”.			a actelor executorului judecătoresc. O astfel de modificare va impune o povară suplimentară pentru executorii judecătorești. Astfel se creează condiții în care executorul judecătoresc urmează să acționeze din cont propriu, suportând cheltuielile aferente procedurii de executare. Nu este clară motivarea impunerii acestor cheltuieli pe seama executorilor judecătorești, care nu sunt finanțați din contul statului, ci din cont propriu, în coraport cu un număr destul de impunător de eventuali creditori din categoria documentelor executorii privind încasarea sumelor în beneficiul consumatorului. Astfel, sunt puși într-o poziție inechitabilă executorii judecătorești în coraport cu consumatorii. Cu titlu de exemplu, menționăm că, potrivit prevederilor din Legea taxei de stat nr. 213/2023, reclamanții în acțiunile privind protecția drepturilor consumatorilor nu sunt scutiți de achitarea taxei de timbru care se achită în contul instanțelor de judecată. Astfel, în cazul protecției drepturilor consumatorilor aceștia achită taxa de timbru în vederea asigurării activității instanțelor judecătorești, însă, potrivit proiectului, vor fi scutiți de avansarea cheltuielilor în cadrul procedurii de executare silită, ce nu reprezintă o abordare echitabilă în coraport cu executorii judecătorești. Ca și soluție, în cazul în care statul are scopul protecției acestei categorii de creditori, propunem examinarea posibilității instituirii executării silite garantate de stat, avansarea cheltuielilor fiind acoperite din contul bugetului de stat, fără prejudicierea executorilor judecătorești.	derivă din existența a priori a unei încălcări a legislației de către profesionist, astfel, în revendicarea drepturilor sale, consumatorul nu poate fi condiționat de incidente de procedură legate de achitarea unor taxe pe care acesta poate să nu aibă posibilitatea reală să le achite. Mai mult, proiectul nu prejudiciază material executorii judecătorești, întrucât amendamentele vizează exonerarea de la avansarea plăților, nu și de la perceperea efectivă a taxelor. Or, proiectul pune în sarcina profesionistului, achitarea și a taxelor de executare. Complementar, cu titlu de analogie extensivă, se menționează că consumatorii sunt scutiți și de achitarea taxei de stat la înaintarea acțiunilor în instanța de judecată. Totodată, cu titlu informativ se notează că proiectul a fost expediat și UNEJ, care nu a venit cu obiecții sau propuneri în raport cu proiectul.
		23	De asemenea, prevederea nouă a art. 37 din Codul de executare, propusă la alin. (9), potrivit căreia „Prin derogare de la alin. (6), în cazul încasării sumelor în beneficiul consumatorului (creditor), taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare vor fi achitate de către profesionist (debitor).” este una lipsită de sens, dat fiind faptul că și la momentul dat taxele și spezele procedurii de executare sunt încasate de la debitor, creditorul doar avansând cheltuielile care, după încasarea acestora din contul debitorului se restituie creditorului. Or, dacă autorii proiectului au avut în vedere că avansarea (deși în acest caz nu poate fi avansare) cheltuielilor în astfel de categorii de proceduri de executare va fi efectuată de debitor, menționăm ca această prevedere este una nelucrativă și va duce la tergiversarea executării silite.	Se acceptă Propunerea de completare a art. 37 cu alin. (9) a fost exclusă din proiect.
Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	Ministerul Justiției	24	La art. IV – modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (în continuare - Legea nr. 139/2007): La pct. 1: - potrivit acestui punct, art. 4 din Legea nr. 139/2007 se completează cu alin. (6) cu următorul cuprins: „Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi,	Se acceptă Art. IV din proiect se va expune în următoarea redacție: „Art. IV. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007 (Monitorul Oficial al Republicii

1. Articolul 4 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”. 2. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.		care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.”. În context, nu se consideră adecvată completarea propusă, ținând cont că dispozițiile nu țin de obiectul de reglementare al art. 4; 25 - în partea ce vizează dispoziția potrivit căreia reclamațiile membrilor asociației de economii și împrumut se soluționează în corespundere cu Legea nr. 105/20003 privind protecția consumatorilor, menționăm că reclamațiile respective nu pot fi soluționate în conformitate cu legea citată, având în vedere sensul termenului de „consumator” și termenului de „reclamație” prevăzută în Legea nr. 105/20003 privind protecția consumatorilor. Astfel, potrivit art. 1 al legii citate, prin „consumator” se înțelege orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională, iar prin „reclamație” se înțelege declarație scrisă, susținută de documente probatorii, prin care un comerciant a comis sau este susceptibil să comită o încălcare a actelor normative care protejează interesele consumatorilor. La rândul său, prin termenul „comerciant” semnifică orice persoană fizică sau juridică care, în practicile comerciale ce fac obiectul acestei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale, de producție sau artizanale, precum și orice persoană care acționează în scop comercial, în numele sau în beneficiul unui comerciant. În contextul citat, asociația de economii și împrumut, potrivit art. 3 al Legii nr. 139/2007, nu are calitatea de comerciant, ci este organizație necomercială cu statut juridic special, constituită benevol de persoane fizice și juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de	<i>Moldova, 2007, nr. 112 – 116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</i> <i>1. Articolul 9 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins:</i> „(3) Asociația are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la membrii săi, care au depuneri de economii sau sunt beneficiari de împrumut pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau de cea profesională, și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute de Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. <i>2.. La articolul 10, literele h) și i) se abrogă.”.</i> Se acceptă parțial Argumentele autorului proiectului în sensul atribuirii/asimilării statutului „consumatorului” membrilor AEÎ au fost expuse în Nota de fundamentare. Adicional, a se vedea comentariul de la pct. 82. Totodată, a se vedea comentariile de la punctul precedent, cât și pct. 18 din compartimentul Expertizare). Astfel, normele conexe examinării reclamațiilor înaintate către subiecții prevăzuți la art. 4 alin. (2¹) Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare se vor examina în condițiile legii speciale.
---	--	---	--

			economii, le acordă acestora împrumuturi, precum și alte servicii financiare, în conformitate cu categoria licenței pe care o deține. Observațiile formulate mai sus sunt valabile și pentru alte articole din proiect, în care persoana căreia i se adresează reclamația nu are calitatea de comerciant.	
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 30, alineatul (3), textul „art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179” se substituie cu textul „art.84, art.155¹, art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4) și (5), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)-(5).”.	Ministerul Justiției	26	La art. V – modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (în continuare – Codul contravențional): La pct. 1, care prevede modificări la art. 30 alin. (3) al Codului contravențional, menționăm că contravențiile propuse pentru a fi introduse la alin. (3) nu întrunesc criteriile de gravitate care să justifice extinderea termenului de prescripție. Extinderea termenului pentru contravenții care nu au același grad de gravitate ar diminua însăși rațiunea acestei norme și ar transforma această excepție într-o regulă generală. Mai mult, motivul că organele abilitate nu reușesc să examineze cauzele contravenționale în termen nu poate justifica majorarea termenului de prescripție, ci reflectă deficiențe administrative. În plus, trebuie de subliniat că termenul general de prescripție a fost majorat de la 12 la 18 luni prin Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), tocmai pentru a răspunde necesității reale a autorităților de a avea timp suficient pentru investigarea și sancționarea contravențiilor.	Se acceptă Pct. 1 a fost exclus din Art. V din proiect, iar punctele următoare au fost renumerotate corespunzător.
3. Articolul 293²: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52¹ –52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin. (1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60¹, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69	Ministerul Justiției	27	La pct. 3, care prevede modificări la art. 293 ² alin. (4) din Codul contravențional: - referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	Nu se acceptă Nu poate fi apreciată disonanța dintre propunerile respective și obiectul legii, întrucât obiectul legii este consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare. Or, consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorului, a priori se realizează prin fortificarea instituțională a autorității responsabile în domeniu. Astfel, cuantumul sancțiunilor contribuie direct la descurajarea comportamentului contravențional și remedierea conduitei profesioniștilor în raport cu consumatorii. Mai mult, la stabilirea cuantumului sancțiunilor contravenționale, autorul a ținut cont de regimul sancționator al autorităților similare în domeniu, precum și de beneficiile financiare nejustificate atribuite profesioniștilor prin încălcările admise de aceștia. Complementar, la

alin.(2)-(2¹), art.70 alin.(2)-(6), (7¹), (8)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (5) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice .”.				stabilirea cuantumului sancțiunilor contravenționale (pe domeniul asigurărilor) s-a ținut cont de limitele sancțiunilor administrative aplicate pentru încălcări similare în condițiile reglementărilor privind gradualizarea sancțiunilor în domeniul asigurărilor (aplicate de CNPF până la transferul competențelor către BNM). A se nota că în lipsa unui cadru de reglementare sancționator distinct de cel contravențional, Codul contravențional rămâne a fi unica modalitate de intervenție cu caracter pecuniar menită să descurajeze admiterea încălcărilor de către profesioniști.
		28	- din punct de vedere redacțional, textul „art. 2 alin. (2) pct. 15” necesită a fi substituit cu textul „art. 2 alin. (2) pct. 15)”.	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		29	La pct. 3, care prevede modificări la art. 293 ² alin. (5) din Codul contravențional: - se vor revizui articolele la care se face referire, ținând cont că nu toate reglementările din aceste articole prevăd anumite obligații/competențe pentru prestatorii de servicii de plată, astfel încât să li se stabilească pentru încălcarea acestora anumite sancțiuni (a se vedea, de ex., art. 51, care prevede anumite drepturi pentru prestatorul de servicii de plată, art. 52 ¹ alin. (5) și (6), art. 52 ² alin. (1), ș.a.);	Se acceptă Ținând cont de propunerea dată, precum și în urma unei examinări suplimentare a dispozițiilor legale, art. 293² alin. (5) din Codul contravențional, prevăzut la Art.V pct. 3 din proiect se va expune în următoarea redacție: <i>„(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52¹ alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5), art.52² alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52³ alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52⁴ alin.(1)-(3), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin.(1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60¹, art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și (2¹), art.70 alin.(2)-(4), alin.(7¹)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7)</i>

				și art.104 alin.(2) și (3) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice”. Totodată, cu referire la art. 52¹ alin. (5) și art.52² alin. (1), specificăm că aceste dispoziții consacră în mod expres anumite drepturi ale plătitorului (de informare privind identitatea unui anumit prestator de servicii de plată (PSP), respectiv de utilizare a unor servicii de inițiere a plății), iar nerespectarea lor de către PSP ar echivala cu o încălcare a acestor drepturi și, implicit, cu o limitare nejustificată a protecției conferite de Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.
		30	- din punct de vedere redacțional, textul „art. 52 alin. (4)-(5)” se va substitui cu textul „art. 52 alin. (4) și (5)”, textul „art. 69 alin. (2)-(2 ¹)” se va substitui cu textul „art. 69 alin. (2) și (2 ¹)”, iar textul „art. 70 alin. (2)-(6), (7 ¹), (8)-(11)” se va substitui cu textul „art. 70 alin. (2) - (6), (7 ¹) - (11)”. În partea ce vizează referința la art. 104 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, se va ține cont că articolul citat nu conține alin. (5).	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		31	Observațiile formulate mai sus sunt valabile și pentru dispozițiile art. VI pct. 3, care prevăd modificări la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
4. Articolul 304³: în denumirea articolului cuvântul „nebancaară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebancaară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției	Ministerul Justiției	32	Cu referire la pct. 4: - se recomandă excluderea acestuia din proiectul de lege respectiv, ținând cont că propuneri asemănătoare la art. 304³ au fost prezentate Ministerului Justiției de către Comisia Națională a Pieței Financiare prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024, care au fost introduse în proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (număr unic 813/MJ/2024). Totodată, în proiectul de	Nu se acceptă Se comentează Redacția amendamentelor prezentată de CNPF prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024 diferă de cea agreată de autoritate și subiecții supravegheați, pe cale de consecință se consideră prudent

drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2¹)-(2²) și alin. (2⁴) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,”; textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”. articolul se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (1²) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”.			lege citat este inclusă și norma care prevede abrogarea art. 310³ din Codul contravențional, fapt pentru care se propune de asemenea, excluderea pct. 10 al art. V; 33 - suplimentar, atragem atenția că dispozițiile propuse pentru art. 304³ alin. (1¹) și (1²) dublează dispozițiile art. 349 alin. (1) din Codul contravențional, dublajul normativ fiind inadmisibil.	a promova amendamentele potrivit prezentului proiect. Nu se acceptă Contravențiile, prevăzute la art. 349 alin. (1) din Codul contravențional, vizează împiedicarea, în orice formă, a activității legitime a funcționarului public. Sub acest aspect, norma nu este aplicabilă CNPF, întrucât angajații CNPF nu dețin calitatea de funcționar public. Complementar, norma se referă doar la împiedicarea activității de control, pe când dispozițiile propuse la art. 304³, cât și alte norme cuprinse în acest articol, se aplică pentru toate formele de realizare a activității de supraveghere, inclusiv control, a CNPF.
5. Legea se completează cu articolul 304⁵ cu următorul cuprins: „Articolul 304⁵. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare,	Ministerul Justiției	34	La pct. 5, din redacția propusă la art. 304⁵, cuvintele „a obligațiilor stabilite prin actele normative, ce se referă la administrarea și raportarea reclamațiilor consumatorilor de servicii financiare”, urmează a fi revăzută, or, nu este clar în ce acte normative este indicată nemijlocit o asemenea obligație. Or, formularea obligației în articolul citat va fi în strictă conformitate cu formularea acesteia în actele normative la care se face referire.	Se acceptă Amendamentul de la pct. 5 (după renumerotare pct. 4) se va expune în următoarea redacție: „5. <i>Legea se completează cu articolul 304⁵ cu următorul cuprins:</i> „Articolul 304⁵. <i>Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare</i> <i>Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite</i>

se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.				<i>prin actul normativ, prevăzut la art.9^l alin.(2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare , se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.</i>
9. Articolul 307 se abrogă.	Ministerul Justiției	35	Cu referire la pct. 9, se consideră necesar a indica în nota de fundamentare argumentele care justifică abrogarea art. 307 din Codul contravențional, în vederea evitării interpretării eronate a intenției de modificare a codului citat sub acest aspect.	Se acceptă Nota de fundamentare a fost completată.
11. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”; alineatul (4): la litera a), textul „sau a informației precontractuale” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera b ¹) cu următorul cuprins: „b ¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20	Ministerul Justiției	36	La pct. 11: - dispozițiile propuse pentru art. 344 alin. (4) lit. b) din Codul contravențional se recomandă a fi excluse, deoarece lit. a) a aceluiași alineat prevede sancțiunea pentru neprezentarea sau prezentarea necompletă a informației standard care trebuie inclusă în publicitate sau a informației precontractuale referitoare la contractul de credit pentru consumatori, adică nerespectarea art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. În altă ordine de idei, norma propusă la art. 344 alin. (4) lit. b ¹) se propune a constitui noua redacție a art. 344 alin. (4) lit. b), deoarece are același obiect de reglementare cu redacția în vigoare.	Nu se acceptă Prin amendamentele de la art. 344 alin. (4) din Codul contravențional, autorul proiectului a urmărit scopul să delimiteze, în mod clar, căror situații din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se vor aplica sancțiunile, anume: 1) lit. a) – pentru nerespectarea art. 4; 2) lit. b) – pentru nerespectarea art. 5 și 6; 3) lit b ¹) – pentru nerespectarea art. 10.

din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 450 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice;				
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 3. Articolul 93: articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15, art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4)-(5), art.52¹-52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 60¹, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2)-(2¹), art.70 alin.(2)-(6), (7¹)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.””.	Ministerul Justiției	37	La art. VI – modificarea Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – Legea nr. 114/2012): La pct. 3, menționăm că potrivit completării propuse la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu alin. (3¹), Comisia Națională a Pieței Financiare va fi responsabilă de verificarea respectării prevederilor art. 2 alin. (2) pct. 15), art. 35 alin. (1)-(4) și (6), art. 36-40, art.42, art. 43, art. 44 alin. (1), (2)-(7), art. 45-48, art. 50 alin. (1)-(5) și (7), art. 51, art. 52 alin.(4) și (5), art. 521–524 , art. 53 alin. (3)-(7), art. 55, art. 56 alin. (1)-(5) și (7), art. 57, art. 58 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 59 alin. (1), (2), (4)-(8), art. 60, 60¹ , art. 61 alin. (1)-(4), art. 62 alin. (3)-(5), art. 63, art. 631 alin. (3), art. 64, art. 65, art. 66 alin. (1), art. 67, art. 69 alin. (2) și (2¹), art. 70 alin. (2)-(6), (7¹)-(11), art. 701 alin. (1), art. 77 alin. (4), (6) și (7) și art. 104 alin. (2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art. 5 alin. (1) lit. a) – d), în relațiile cu consumatorii. Astfel, completarea propusă urmează a fi revizuită prin prisma alin. (1) al aceluiași articol, care prevede că autorități publice responsabile de supravegherea respectării prezentei legi și a actelor normative emise în vederea executării legii sunt Banca Națională și Ministerul Finanțelor.	Nu se acceptă Poziția respectivă a fost agreată de comun cu Banca Națională a Moldovei în condițiile dezideratului minim de intervenție în prevederile Legii nr. 114/2012. Or, legea dată instituie și norme procedurale de activitate a autorităților publice responsabile de supravegherea respectării respectivei. Or, aceste norme sunt improprii modului de funcționare a CNPF și ar implica intervenții și pe alte domenii decât cel ce vizează Legea nr. 114/2012. În vederea degrevării proiectului de intervenții excesive, autorul a optat pentru atribuirea competenței speciale CNPF, fără a stabili în legea dată și modul de exercitare a competențelor.
4. Articolul 98 va avea următorul cuprins: „Articolul 98. Constatarea încălcărilor (1) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi se efectuează conform dispozițiilor și termenelor prevăzute de Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și de actele normative ale Băncii Naționale. (2) În cazul în care este considerată necesară emiterea de urgență a unei decizii cu scopul de a preveni producerea unor prejudicii semnificative în infrastructurile pieței financiare, Banca Națională constată faptele ce constituie încălcări și aplică prevederile art.11	Ministerul Justiției	38	La pct. 4, se propune excluderea alin. (2) din redacția propusă pentru art. 98 al Legii nr. 114/2012, întrucât alin. (1) al aceluiași articol face trimitere directă la aplicarea prevederilor Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, fără a mai fi necesar a dubla anumite reglementări prevăzute de legea citată. Totodată, din punct de vedere redacțional, textul „art. 11 alin. (36)” se va revedea, deoarece articolul citat nu are alin. (36), or, acesta se va substitui cu textul „art. 11 alin. (3⁶).	Se acceptă parțial Obiecția vizează norme existente în redacția actuală a legii. Novația amendamentului se regăsește la alin. (3). În condițiile în care proiectul nu își propune intervenția în aria de competență a altor autorități, nu pot fi acceptate obiecțiile respective.

alin.(36) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. (3) Constatarea faptelor ce constituie încălcări ale prezentei legi, în partea ce ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, se efectuează în conformitate cu Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare.”.				
6. La articolul 106, alineatele (2) și (3) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic.	Ministerul Justiției	39	La pct. 6, se recomandă expunerea în redacție nouă a art. 106 din Legea nr. 114/2012.	Se acceptă Pct. 6 se va expune în următoarea redacție: „6. <i>Articolul 106 va avea următorul cuprins:</i> <i>„Articolul 106. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi</i> <i>Pentru încălcarea prezentei legi, persoanele fizice și juridice răspund în conformitate cu legislația civilă, contravențională sau penală.”.</i> ”.
Art. VIII. – Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	Ministerul Justiției	40	La art. VIII – modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – Legea nr. 202/2013): Din dispoziția introductivă, cuvintele „publicată în” se vor exclude, ca fiind inutile (observație valabilă și pentru dispoziția introductivă a art. XIII).	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
1. Articolul 1: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins: „(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”.	Ministerul Justiției	41	La pct. 1, reglementarea propusă la art. 1 alin. (2) al Legii nr. 202/2013 nu vizează scopul legii, ci domeniul de reglementare al acesteia. Prin urmare, se va revizui necesitatea includerii dispozițiilor propuse la art. 1 alin. (2) în art. 2 al legii, care reglementează domeniul de reglementare.	Se acceptă Pct. 1 se va expune în următoarea redacție: „1. <i>Articolul 2:</i> <i>la alineatul (2):</i> <i>litera a), cuvântul „operațional” se exclude;</i> <i>litera j) se abrogă;</i> <i>se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:</i> „(8) <i>Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în cazul înaintării de către creditor a pretențiilor debitorului-consumator.”.</i> Având în vedere comasarea pct. 1 și 2, a fost ajustată numerotarea amendamentelor propuse la Art. VIII din proiect.

9. Articolul 13: alineatul unic devine alineatul (1); articolul se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins: „(2) Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul real al indicelui de referință.	Ministerul Justiției	42	La pct. 9, redacția propusă pentru art. 13 alin. (2) se recomandă a fi completată cu textul „stabilit în conformitate cu alin. (1) lit. a)”, întru expunerea clară a normei și evitarea unor interpretări eronate.	Se acceptă Pct. 9 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 8) se va expune în următoarea redacție: „8. <i>Articolul 13:</i> <i>alineatul unic devine alineatul (1);</i> <i>se completează cu alineatele (2) cu următorul cuprins:</i> „(2) <i>Creditorul poate reduce marja și/sau aplica un nivel mai redus al indicelui de referință, acesta având dreptul ca, pe parcursul derulării contractului de credit, să revină la valoarea marjei menționate în contract sau la nivelul indicelui de referință, stabilit în conformitate cu alin.(1) lit.a)</i> ”.
10. La articolul 14 alineatul (2) se abrogă, iar alineatul (1) devine alineat unic;	Ministerul Justiției	43	La pct. 10, având în vedere modificările propuse, inclusiv sub aspect structural al art. 14, acesta se propune a fi expus în redacție nouă. Totodată, nota de fundamentare va cuprinde argumentele care justifică abrogarea alin. (2) din art. 14 (observație valabilă și pentru norma care prevede abrogarea art. 15 alin. (2) și alin. (8) lit. a)).	Se acceptă Pct. 10 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 9) se va expune în următoarea redacție: „9. <i>Articolul 14 va avea următorul cuprins:</i> „ <i>Articolul 14. Modul de calcul al ratei lunare</i> <i>Calculul ratei lunare a dobânzii se va face pe baza anului calendaristic de 365 sau 366 de zile, luând în calcul, la numărătorul fracției formulei, numărul efectiv de zile cuprins între scadențe, iar la numitorul aceleiași fracții – 365 sau, respectiv, 366 de zile.</i> ”.
11. Articolul 15: alineatul (2) se abrogă; se completează cu alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins: „(4 ¹) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”; alineatul (6) va avea următorul cuprins:	Ministerul Justiției	44	La pct. 11: - din redacția propusă la art. 15 alin. (6), textul „În condițiile alin. (3)” se recomandă a fi exclus, întrucât dispozițiile propuse la alin. (6) au caracter general și nu vizează dispozițiile art. 15 alin. (3).	Nu se acceptă Alin. (6) deservește anume alin. (3) și se va aplica situațiilor menționate la acest alineat. De altfel, dispoziția cuprinsă la alin. (1) are caracter general. Respectiv, în cazul survenirii situației reglementate la alin. (1), se vor aplica regulile prevăzute în dispozițiile propuse pentru alin. (6 ¹) și (6 ²).

„(6) În condițiile alin.(3), orice notificare cu privire la modificare a conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora.”; articolul se completează cu alineatele (6¹) – (6³) cu următorul cuprins: „(6¹) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse. (6²) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(6¹), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. (6³) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.”; la alineatul (7): litera a): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; după cuvintele „totală a creditului” se completează cu textul „(valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar)”; litera b): textul „ , dobânzi de întârziere” se exclude; cuvintele „de intrare a bunului” se substituie cu cuvântul „finanțată”; articolul se completează cu alineatul (7¹) cu următorul cuprins: ”(7¹) În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării		45	Totodată, cuvântul „calendaristice” se va evita la determinarea curgerii și calculării termenilor, or, aceasta este regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, se poate interpreta per a contrario că, în celelalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice, de fapt se au în vedere zile lucrătoare;	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		46	- pentru claritatea și corelarea dintre dispozițiile normative, redacția propusă pentru art. 15 alin. (6 ²) se recomandă a fi completată cu textul „ , cu excepția prevăzută la alin. (3)”;	Nu se acceptă Nu se relevă oportunitatea referinței la alineatul propus or norma proiectului deservește o alt situație decât excepția prevăzută la alin. (3).
		47	- din punct de vedere redacțional, textul „alineatul (8), litera a) se exclude;” se va substitui cu textul „alineatul (8) litera a) se abrogă”, în corespundere cu normele tehnicii legislative.	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		48	Totodată, pornind de la volumul modificărilor propuse la art. 15, pentru comoditatea aplicării, se recomandă expunerea acestuia în redacție nouă.	Se acceptă Pct. 11 (care după ajustarea numerotării va deveni 10) se va expune în următoarea redacție: „10. Articolul 15 va avea următorul cuprins: „ Articolul 15. Cerințe privind clauzele contractuale (1) Snt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adițional, acceptat de consumator. (2) În cazul modificărilor impuse prin legislație, nesemnarea de către consumator a actului adițional prevăzut la alin.(1) este considerată acceptare tacită. În acest caz, se interzice introducerea în actul adițional a altor prevederi decât cele impuse prin legislație, iar introducerea în actul adițional a oricăror alte prevederi decât cele impuse prin legislație este considerată nulă de drept. (3) Se interzice introducerea în contractele de credit a clauzelor prin care: a) consumatorul este obligat să păstreze confidențialitatea prevederilor și a condițiilor contractuale; b) creditorul poate declara scadent sau poate denunța unilateral contractul ori

cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.”; la alineatul (8), litera a) se exclude; alineatele (9) – (9²) se vor expune în următoarea redacție: „(9) În cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat.” „(9¹) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(7) și/sau (8).” „(9²) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(7) și/sau alin.(8), fără încheierea unui act adițional.”; alineatul (10¹) devine alineatul (11); articolul se completează cu alineatele (12) – (13) cu următorul cuprins:				<i>poate penaliza consumatorul în cazul afectării reputației creditorului;</i> <i>c) creditorul poate declara scadent anticipat creditul în cazul în care consumatorul nu și-a îndeplinit obligațiile conform altor contracte de credit încheiate cu alți creditori;</i> <i>d) creditorul impune consumatorului încheierea contractului de asigurare a bunurilor puse drept garanție cu un asigurator agreat de creditor.</i> <i>(4) Creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.</i> <i>(5) Creditorii nu au dreptul să refuze încasarea ratelor de credit în moneda în care s-a acordat creditul.</i> <i>(6) În condițiile alin.(2), orice notificare cu privire la modificarea conținutului clauzelor contractuale referitoare la costuri va fi transmisă consumatorilor cu cel puțin 15 zile înainte de aplicarea acestora.</i> <i>(7) În condițiile alin.(1), consumatorul are la dispoziție un termen de 15 zile de la primirea notificării pentru a comunica opțiunea sa de acceptare sau de neacceptare a clauzelor contractuale propuse.</i> <i>(8) Nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului, în termenul menționat la alin.(7), nu este considerată acceptare tacită și contractul rămâne neschimbat. În cazul în care consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent.</i> <i>(9) Creditorul, cu condiția compensării prejudiciului cauzat consumatorului prin clauza contractuală, poate exclude unilateral clauzele contractuale abuzive sau ilegale, constatate astfel prin decizia autorității de supraveghere sau instanței de judecată.</i>
--	--	--	--	--

„(12) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită. (13) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare țin seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”;				(10) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului (valoarea finanțată în cazul contractului de leasing financiar) pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea finanțată în contractul de leasing financiar), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv. (11) În sensul alin.(10), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității aplicabile în caz de admitere a restanței, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata. (12) În cazul acordării creditelor pentru consumatori a căror sumă inițială debursată este de până la 50 de mii de lei (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), se interzice, pentru consumatorul care înregistrează întârzieri mai mari de 30 de zile în executarea obligațiilor
--	--	--	--	--

				conform contractului de credit, încheierea oricăror alte acte juridice cu același consumator, care, ca efect, măresc obligația pecuniară totală a acestuia, până la stingerea obligației scadente de rambursare conform contractului de credit curent și expirarea a cel puțin 10 zile lucrătoare de la această acțiune. (13) În cazul încălcării prevederilor alin. (10) sau (12), creditorul are dreptul să solicite doar restituirea sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plăți). Prezenta prevedere se aplică față de creditor pe durata termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, inclusiv față de persoana terță în cazul în care creditorul a transmis unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit acordat. (14) În perioada termenului contractului de credit până la încetarea sau declararea scadentă a acestuia și 3 ani după aceasta, autoritatea de supraveghere este în drept să solicite restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin.(10) și/sau (12). (15) Creditorul este în drept oricând să notifice consumatorul, în scris sau, la cererea expresă a consumatorului, prin altă modalitate stabilită de acesta și agreată de creditor, despre reducerea
--	--	--	--	--

				<i>obligațiilor pecuniare față de creditor în urma renunțării la sumele ce depășesc limitele prevăzute la alin.(10) și/sau alin.(12), fără încheierea unui act adițional.</i> <i>(16) Aplicarea prevederilor alin.(15) înlătură răspunderea administrativă, contravențională și civilă a creditorului ce derivă din prevederile alin.(13) și (14).</i> <i>(17) Creditorul nu este în drept să aplice dispozițiile alin.(15) dacă autoritatea de supraveghere:</i> <i>a) a inițiat procedura administrativă în vederea efectuării controlului;</i> <i>b) a inițiat procedura administrativă în baza petiției consumatorului.</i> <i>(18) În cazul transmiterii de către creditor unei persoane terțe a dreptului de încasare a creanțelor aferente contractului de credit, suma totală plătită de consumator persoanei terțe nu va depăși suma datoriei acestuia față de creditor, calculată conform contractului de credit respectiv.</i> <i>(19) Creditorul este în drept să transmită unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricărui plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.</i> <i>(20) Creditorii au obligația de a avea politici și proceduri adecvate în virtutea cărora să depună eforturi pentru a aplica, dacă este cazul, o restructurare rezonabilă datorată dificultăților financiare înainte de a demara procedura de executare silită.</i>
--	--	--	--	---

				(21) Măsurile de restructurare datorate dificultăților financiare în seama, printre alte elemente, de situația consumatorului și constau în următoarele: a) refinanțarea totală sau parțială a contractului de credit; b) modificarea termenelor și condițiilor existente ale unui contract de credit, care include: - prelungirea duratei contractului de credit; - modificarea tipului de contract de credit; - amânarea plății tuturor sau a unei părți a ratelor de credit pentru o anumită perioadă; - schimbarea ratei dobânzii; - oferirea unei perioade fără plăți; - plăți parțiale; - conversii monetare; - casarea parțială a datoriilor.”.
	Ministerul Justiției	49	Modificările propuse la art. 17, 20, 24 și în anexa nr. 3 la Legea nr. 202/2013 se vor numera prin pct. 12-15. Or, se constată însemnarea repetată cu pct. 11 a dispozițiilor de modificare.	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
Art. X. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Se completează cu articolul 3¹ cu următorul cuprins: „Articolul 3¹. Soluționarea reclamațiilor Băncile au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.	Ministerul Justiției	50	La art. X și XI, care vizează modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, se va revizui includerea normelor care prevăd că băncile/organizația de creditare nebancară au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în contextul în care obiectele de reglementare al acestora prevăd în mod special condițiile de acces în activitatea respectivă, stabilirea statutului juridic și particularitățile de constituire și de activitate a băncilor/organizațiilor de creditare nebancară. Or, soluționarea reclamațiilor nu ține de obiectul de reglementare al acestor legi.	Se acceptă Art. X se va expune în următoarea redacție: „Art. X. – <i>Articolul 97 alineatul (5) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434 – 439, art. 727), cu modificările ulterioare, se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:</i> „a¹) furnizarea către Comisia Națională a Pieței Financiare a informației necesare exercitării atribuțiilor ei;”.
Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare, se	Ministerul Justiției	51	La art. X și XI, care vizează modificări la Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, se va revizui includerea normelor care prevăd că băncile/organizația de creditare nebancară au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile	Se acceptă Art. XI ce vizează modificarea Legii nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară se exclude din proiect, iar articolele ulterioare din

completează cu articolul 4 ¹ cu următorul cuprins: „ Articolul 4¹. Soluționarea reclamațiilor Organizația de creditare nebanară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”.			clienților persoane fizice – consumator și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, în contextul în care obiectele de reglementare al acestora prevăd în mod special condițiile de acces în activitatea respectivă, stabilirea statutului juridic și particularitățile de constituire și de activitate a băncilor/organizațiilor de creditare nebanară. Or, soluționarea reclamațiilor nu ține de obiectul de reglementare al acestor legi.	proiect au fost renumerotate corespunzător.
Art. XIII. – Articolul 25 din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 344 – 351, art. 227) se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:	Ministerul Justiției	52	La art. VIII – modificarea Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (în continuare – Legea nr. 202/2013): Din dispoziția introductivă, cuvintele „publicată în” se vor exclude, ca fiind inutile (observație valabilă și pentru dispoziția introductivă a art. XIII).	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
Art. XIV. – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 2. Articolul 89: la alineatul (1): în partea introductivă, cuvintele „este obligată” se substituie cu cuvintele „și intermediarii în asigurări sunt obligați”; la litera d), cuvântul „solicitanților” se substituie cu cuvântul „consumatorilor”, iar textul „și 88” se substituie cu textul „, 88 și 106”; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator ,îi furnizează acestuia informații privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”; articolul se completează cu alineatele (2 ¹) – (2 ⁵) cu următorul cuprins: „(2 ¹) Orice contract propus trebuie să corespundă cerințelor și nevoilor de asigurare	Ministerul Justiției	53	La art. XIV – care prevede modificări la Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (în continuare - Legea nr. 92/2022): În pct. 2: - considerăm relevant a fi prevăzut că la art. 89 alin. (1) textul „este obligată.” să fie substituit cu textul „și intermediarii în asigurări și/sau reasigurări sunt obligați.”. În subsidiar, pe lângă referința la intermediarii la asigurări se va revedea necesitatea includerii referinței și la intermediarii la reasigurări în tot textul modificărilor propuse la art. 89, 89 ¹ și 90;	Nu se acceptă Se comentează Proiectul propus vine să protejeze consumatorul. La caz, consumatorul nu participă direct în raport cu societatea de reasigurare sau brokerul de reasigurare. Brokerul de reasigurare intervine în raport cu societatea de asigurare sau reasigurare, dar nu cu consumatorul.
		54	- redacția propusă pentru art. 89 alin. (2) din Legea nr. 92/2022 necesită a fi revăzută, deoarece nu are același obiect de reglementare cu redacția în vigoare a acestui alineat. Or, potrivit normelor tehnicii legislative, modificarea unei norme este admisă dacă nu afectează concepția generală a acesteia. În caz contrar, în situația în care norma în vigoare nu mai este necesară, aceasta se abrogă, iar reglementările noi necesar a fi incluse în actul normativ se integrează după caz în alineate distincte noi. Totodată, se propune excluderea normei propuse, deoarece se constată că reglementări similare sunt prevăzute și în redacția propusă pentru art. 89 ¹ alin. (1), fapt ce generează paralelism legislativ.	Se acceptă parțial La art. 89, alin.(2) se abrogă. Totodată, art. 89 ¹ alin. (1) va fi expus în următoarea redacție: <i>„(1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări:</i> <i>a) evaluează cerințele și necesitățile consumatorilor, pe baza informațiilor obținute de la aceștia, astfel încât contractele propuse să corespundă intereselor, nevoilor și situației specifice a fiecărui consumator.</i> <i>b) furnizează consumatorilor informații obiective privind produsul de asigurare propus, într-o formă ușor de</i>

ale consumatorului, în limita condițiilor de asigurare. (2²) Atunci când o asigurare este oferită împreună cu un serviciu sau un produs auxiliar, care nu este o asigurare (componente), în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări informează consumatorul dacă este posibil să cumpere diferite componente separat și, dacă da, îi furnizează o descriere adecvată a diverselor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și o evidență separată a costurilor și a cheltuielilor pentru fiecare componentă. (2³) În circumstanțele menționate la alin.(2²) și atunci când riscurile sau acoperirea de asigurare care rezultă dintr-un astfel de contract sau pachet oferit unui consumator sunt diferite de cele asociate componentelor luate separat, intermediarul în asigurări furnizează o descriere adecvată a diferitelor componente ale contractului sau ale pachetului, precum și a modului în care interacțiunea dintre ele modifică riscul sau acoperirea de asigurare. (2⁴) Atunci când un produs de asigurare este auxiliar unui bun sau serviciu care nu este o asigurare, în cadrul unui pachet sau al aceluiași contract, intermediarul în asigurări îi oferă consumatorului posibilitatea de a cumpăra bunul sau serviciul separat. (2⁵) Toate informațiile legate de produsele de asigurare, inclusiv publicitatea adresată de către societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări consumatorilor, trebuie să fie corecte, clare și neînșelătoare. Publicitatea trebuie să fie clar identificabilă.”.				<i>înțeles, pentru a permite acestora să ia o decizie în cunoștință de cauză.</i> <i>c) obligațiile prevăzute la lit.a) și b) sunt adaptate în funcție de complexitatea produsului de asigurare propus și tipul de consumator.”</i>
3. Legea se completează cu articolul 89¹ cu următorul cuprins: „Articolul 89¹. Documentul de informare privind produsul de asigurare (1) Înainte de încheierea contractului de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări furnizează consumatorului informațiile relevante despre produsul de asigurare, într-o formă ușor de	Ministerul Justiției	55	La pct. 3, din redacția art. 89¹ alin. (2) al Legii nr. 92/2022 se vor revizui cuvintele „sau pe alt suport durabil”, în scopul expunerii normei în formă clară și previzibilă. Tot din același considerent se vor revedea cuvintele „creatorul produsului de asigurare generală” (din alin. (3)), „este un document de sine stătător și <u>este scurt</u>” (din alin. (4) lit. a)), „este exact și <u>înșelător</u>” (din alin. (4) lit. e)).	Se acceptă parțial Potrivit redacției propuse a art. 89¹ alin. (2), forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, adoptat de CNPF. Respectiv, aspectele care vizează elaborarea și furnizarea

înțeleș, care să permită acestuia să ia o decizie în cunoștință de cauză, ținând seama de complexitatea produsului de asigurare și de tipul de consumator. (1) Informațiile menționate la alin.(1) se transmit utilizând un document de informare privind produsul de asigurare, pe hârtie sau pe un alt suport durabil. Forma documentului de informare privind produsul de asigurare, modul de furnizare a acestuia și condițiile de informare a consumatorului se reglementează prin actul normativ, emis de Comisia Națională a Pieței Financiare. (2) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului de asigurare generală. (3) Documentul de informare privind produsul de asigurare: a) este un document de sine stătător și este scurt; b) este prezentat și aranjat în pagină astfel încât să fie clar și ușor de citit, cu caractere de dimensiuni lizibile; c) nu este mai puțin inteligibil în eventualitatea în care, atunci când originalul este color, este imprimat sau fotocopiat în alb și negru; d) este scris în limba română sau, în temeiul unui acord dintre consumator și societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, într-o altă limbă; e) este exact și neînșelător; f) conține titlul „Document de informare privind produsul de asigurare” în partea de sus pe prima pagină; g) include o declarație că informațiile precontractuale și contractuale complete sunt furnizate în alte documente. (5) Documentul de informare privind produsul de asigurare conține informații cu privire la: a) tipul de asigurare; b) acoperirea prin asigurare, principalele riscuri acoperite, suma asigurată și, dacă este cazul, acoperirea geografică și riscurile excluse, sub forma unui rezumat;				documentului de informare privind produsul de informare urmează a fi reglementat printr-un act normativ subordonat legii. Totodată, a se reține că reglementările privind prezentarea informațiilor pe suport durabil sunt stabilite în art. 320 din Codul civil. În același timp, potrivit recomandărilor expuse, alin. (3) se va expune în următoarea redacție: <i>„(3) Documentul de informare privind produsul de asigurare este elaborat de creatorul produsului care face parte din clasele prevăzute în compartimentul B al anexei.</i> Alin. (4) lit. a) se va expune în următoarea redacție: <i>„a) este un document de sine stătător, expus într-o formă succintă;”.</i> Suplimentar, în condițiile pct. e) din alin. (4) al aceleiași norme, documentul urmează a fi „exact și neînșelător”. Alin. (4) lit.e) se va expune în următoarea redacție: <i>„e) este formulat clar și lipsit de ambiguitate;”.</i>
---	--	--	--	---

c) metodele de plată a primelor și frecvența plăților; d) principalele excluderi pentru care nu se achită despăgubiri sau indemnizații de asigurare; e) obligațiile la începutul contractului; f) obligațiile pe durata contractului; g) obligațiile în cazul solicitării de despăgubiri; h) perioada de asigurare, inclusiv când începe și când încetează aceasta; i) modalitatea de rezoluțiune a contractului.”. j)				
4. Articolul 106 alineatul (3): litera c) se completează cu textul „și/sau la registrul în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris”; se completează cu litera c¹) cu următorul conținut: „c¹) faptul dacă intermediarul reprezintă consumatorul sau acționează pentru și în numele societății de asigurare și/sau reasigurare”; se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) alte informații prevăzute la art.88 alin.(1), solicitate suplimentar la cererea scrisă a clientului.”.	Ministerul Justiției	56	La pct. 5: - se va asigura că modificarea propusă la art. 106 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 92/2022 este corespunzătoare sensului normei de la lit. c), care face referire la informații cu privire la licența pe care o deține intermediarul în asigurări și/sau în reasigurări;	Se acceptă În condițiile art. 18 alin. (1) din Legea nr. 92/2022 „Autoritatea de supraveghere ține Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor, care conține informații privind denumirile asigurătorilor sau reasigurătorilor, persoane juridice din Republica Moldova, ale sucursalelor societăților de asigurare sau de reasigurare din statele terțe licențiate în Republica Moldova, ale intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări licențiați, seria, numărul și data acordării licenței, adresele sediilor acestora, informația privind reperfectarea licenței, eliberarea copiilor și duplicatelor de pe aceasta. Autoritatea de supraveghere publică pe pagina web oficială a sa și actualizează, în mod regulat, o listă cu denumirile tuturor asigurătorilor sau reasigurătorilor, persoane juridice din Republica Moldova, ale sucursalelor societăților de asigurare sau de reasigurare din statele terțe licențiate în Republica Moldova, ale intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări licențiați.”. A se menționa că Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor este public, putând fi accesat pe pagina web a BNM.

				Astfel, amendamentul se va expune în următoarea redacție: <i>„litera c) se completează cu textul „și/sau la Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor în care a fost înscris și modalitățile prin care se poate verifica că este înscris”;”.</i>
		57	- în partea ce vizează dispoziția propusă la art. 106 alin. (3) lit. f), nu este clar în ce situații intermediarul reprezintă consumatorul și în ce situații acționează pentru și în numele societății de asigurare/reasigurare.	Nu se acceptă Se comentează Legea nr. 92/2022 reglementează expres în numele cui activează intermediarul în asigurări. Astfel, în condițiile art. 4 din legea prenotată, agentul de asigurare și agentul bancassurance încheie contracte „în numele și din contul societății de asigurare”, iar brokerul de asigurare „negociază pentru clienții săi, persoane fizice sau juridice, asigurați sau reasigurați ori potențiali asigurați sau reasigurați, încheierea de contracte de asigurare și/sau de reasigurare, prestează servicii de consultanță și evaluare a riscurilor și acordă asistență pe durata derulării contractelor sau în legătură cu regularizarea daunelor”.
Art. XV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 1, alineatul (4) se completează cu textul „(cu excepția vehiculelor de uz civil)”.	Ministerul Justiției	58	La art. XV – care prevede modificări la Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (în continuare – Legea nr. 106/2022): - modificările propuse la art. 1 alin. (4) al Legii nr. 106/2022 nu țin de obiectul de reglementare a proiectului de lege examinat. Or, acesta are ca obiect de reglementare consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare (în acest sens se vor revedea inclusiv reglementările întregului art. XV, în scopul corespunderii obiectului de reglementare a proiectului).	Se acceptă. Pct. 1 din Art.XV (după renumerotare Art. XIV) a fost exclus.
		59	Totodată, în partea ce vizează textul „cu excepția vehiculelor de uz civil” menționăm că nu este clar ce semnifică „vehicule de uz civil” în sensul Legii nr. 106/2022.	Se acceptă Pct. 1 din Art.XV (după renumerotare Art. XIV) a fost exclus.
3. Articolul 14 se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins: „(4) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului de vehicul – tractor, doar dacă remorca/semiremorcă:	Ministerul Justiției	60	În pct. 3, se propune reformularea redacțiilor propuse la art. 14 alin. (4) și (6), întrucât acestea sunt, într-o oarecare măsură, contradictorii.	Se acceptă Întru asigurarea unei redări mai clare, alin. (6) va avea următorul cuprins: „(6) Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a

c) este tratată de acest vehicul – tractor; ori d) s-a separat de vehiculul – tractor și a continuat să se deplaseze. (5)Asigurătorul RCA al vehiculului – tractor despăgubește partea prejudiciată și poate exercita dreptul de regres asupra asigurătorului RCA al remorcii/semiremorcii, în cazul în care demonstrează că prejudiciul s-a produs ca urmare a unei defecțiuni tehnice a remorcii/semiremorcii, care nu putea fi identificată de către conducătorul de vehiculul – tractor. (6)Pagubele produse de o remorcă/semiremorcă se acoperă de asigurarea obligatorie RCA a proprietarului sau a utilizatorului ei, dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tratată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.”.				proprietarului sau a utilizatorului acesteia, dacă remorca/semiremorcă: a) nu este tratată de vehicul – tractor; sau b) este separată de vehicul – tractor și staționează.” Totodată, menționăm că potrivit prevederilor proiectului de completare a art.14, alin. (4) presupune că pagubele sunt acoperite de către asigurarea obligatorie RCA deținută de către proprietarul sau utilizatorul vehiculului-tractor, iar în alin. (6) presupune că pagubele sunt acoperite de către asigurarea obligatorie RCA deținută de către proprietarul sau utilizatorul remorcii. Corespunzător aceste aliniate nu sunt contradictorii.
4. Articolul 21: se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „(2¹) Formularul „Constatare amiabilă de accident” poate fi utilizat în relația cu asigurătorii, fără a mai fi necesară întocmirea documentelor de constatare de către organul de poliție, numai dacă este completat și semnat olograf sau electronic, sau prin utilizarea mijloacelor electronice agreeate de asigurător și de către ambii conducători de vehicule implicate în accident.”. la alineatul (3), litera a) se completează cu textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tratată de acesta)”; la alineatul (3), litera e) va avea următorul cuprins: „e) conducătorii de vehicule implicați în accident au posibilitatea de a face sau prezenta fotografii sau imagini video de la locul accidentului de vehicul, conform cerințelor prevăzute la art.18 alin.(1) lit.c), liniuța 4.”; la alineatul (4), enunțul al doilea se exclude;	Ministerul Justiției	61	În pct. 4: - cu referire la textul „(inclusiv cuplul format din vehicul-tractor și remorca tratată de acesta)”, propus spre completarea art. 21 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 106/2022, considerăm necesară utilizarea unei terminologii juridice, corespunzătoare terminologiei folosite în actele normative ce vizează reglementarea transportului rutier. Or, spre exemplu, Codul transporturilor rutiere nr. 150/2014 nu operează cu termenul de „cuplul format din vehicul-tractor și remorca tratată de acesta”;	Se comentează. Potrivit art. 3 din Legea nr. 106/2022, noțiunea de vehicul este definită în modul următor - <i>sistem mecanic, cu sau fără autoproulsie, destinat transportului de persoane sau de bunuri ori echipat cu mecanisme care pot executa anumite lucrări, dar care nu se deplasează pe șine, inclusiv orice tip de remorcă, indiferent dacă este cuplată sau nu, pentru care în Republica Moldova există obligația legală de înmatriculare</i> Corespunzător pentru a nu crea ambiguități în aplicarea prevederilor art. 21 alin.(3) lit.a) s-a propus concretizarea normei. Noțiunea propusă se utilizează și la art. 14 conform proiectului.
		62	- în redacția propusă pentru art. 21 alin. (3) lit. e), textul „liniuța 4” se va substitui cu textul „liniuța a patra”;	Se acceptă Proiectul a fost ajustat conform propunerii.
		63	- cu referire la modificarea art. 21 alin. (9) se propune a prevedea că „la alineatul (9), textul „stabilirea responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asigurătorul RCA al persoanei	Se acceptă Amendamentul propus va avea următoarea redacție:

la alineatul (5), enunțul al doilea va avea următorul cuprins: „Formularul „Constatare amiabilă de accident” se eliberează gratuit asiguratului odată cu polița de asigurare obligatorie RCA sau la solicitare.”; la alineatul (9), textul „responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asiguratorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „persoanei responsabile de comiterea accidentului”.			recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”.	„la alineatul (9), textul „stabilirea responsabilității și, după caz, încasarea despăgubirii de la asiguratorul RCA al persoanei recunoscute ca fiind responsabilă de accident de către instanța de judecată” se substituie cu cuvintele „ și stabilirea persoanei responsabile de comiterea accidentului”.
5. La articolul 22: la alineatul (4) litera a), după textul „„Constatare amiabilă de accident”” se completează cu cuvintele „însoțit de fotografii și/sau imagini video de la locul accidentului de vehicul”; la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se introduc cuvintele „responsabil de producerea accidentului”; la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se exclud, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”; la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială” se substituie cu textul „în condițiile prevăzute la art.19 alin.(9), art.20 alin.(1) lit. d) și art.22 alin.(6) din prezenta lege”.	Ministerul Justiției	64	În pct. 5: - cu referire la modificările propuse la art. 22 alin. (6) enunțul al doilea, considerăm mai adecvat a indica că după cuvintele „persoana păgubită” se completează cu cuvintele „și persoana culpabilă de accident”;	Nu se acceptă Se comentează. În enunțul din alin.(6) sunt enumerate mai multe părți care participă la perfectarea procesului-verbal de constatare a pagubelor, nu se limitează la persoana păgubită și persoana responsabilă de producerea accidentului. În acest sens, se va menține amendamentul în redacția propusă, pentru a acorda dreptul de a obiecta tuturor părților implicate.
		65	Din redacția propusă pentru art. 22 alin. (10), textul „în condițiile prevăzute la art. 19 alin. (9), art. 20 alin. (1) lit. d) și art.22 alin. (6) din prezenta lege” se va substitui cu textul „în condițiile alin. (6), precum și a art. 19 alin. (9) și art. 20 alin. (1) lit. d)”.	Se acceptă. Amendamentul propus se va expune în următoarea redacție: „la alineatul (10), cuvintele „cu invitarea persoanelor antrenate la constatarea inițială” se substituie cu textul „în condițiile alin.(6), precum și art.19 alin. (9),art. 20 alin.(1) lit. d)”.
6. La articolul 24 alineatul (8), după cuvântul „Dacă” și după cuvântul „bunurilor” se completează cu virgula.	Ministerul Justiției	66	Pct. 6, propunem a fi reformulat, în vederea expunerii că „la articolul 24 alineatul (8), cuvintele „Dacă în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor” se substituie cu textul „Dacă, în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor,”.	Se acceptă Pct. 6 (care după ajustarea numerotării va fi pct. 5) se va expune în următoarea redacție: „5. La articolul 24 alineatul (8), cuvintele „Dacă în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor” se substituie cu textul „Dacă, în cazul avarierii sau distrugerii bunurilor,”.
8. La articolul 26: la alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”;	Ministerul Justiției	67	La pct. 8, ce modifică art. 26 alin. (4), cuvintele „persoana îndreptățită” se consideră a fi ambiguă, fapt pentru care se propun a fi detaliate. Totodată, se va analiza posibilitatea substituirii acestora cu cuvintele „moștenitorul desemnat/reprezentantul	Nu se acceptă Se comentează Noțiunea de „persoană îndreptățită” este

la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”.			legal al moștenitorului desemnat al acesteia”, iar la lit. a) cuvintele „dreptul la întreținere” se vor substitui cu cuvintele „dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului”, astfel cum este prevăzut la art. 2031 alin. (1) și (2) din Codul civil.	utilizată în art. 2031, alin. (3) din Codul Civil și se referă la persoanele menționate în alin. (1) și alin. (2). Amendarea alin. (4) lit.a) urmează a fi raportată la prevederile art. 2031 alin (1) lit. a) din Codul Civil, care utilizează noțiunea „care la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere ”.
Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea alin.(2¹) din art. 4 cu lit. f), Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea lit. h) din art.6 alin.(1) cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.2, în partea în care se abrogă lit. j) din art.2 alin.(2), vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026. (2) Art. II pct.4, în partea ce ține de completarea cu Capitolul IV¹, precum și art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (3) Comisia Națională a Pieței Financiare, până la data intrării în vigoare indicată la alin. (2), va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”.	Ministerul Justiției	68	La art. XVII, ce vizează dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului de lege: - în alin. (1) considerăm necesar a identifica concret actele normative, la articolele cărora se face referire. Totodată, justificarea intrării în vigoare a modificărilor propuse la articolele indicate în acest alineat, la 1 ianuarie 2026 se va realiza în nota de fundamentare a proiectului de lege (observație valabilă și pentru alin. (2));	Se acceptă Art. XVII (după renumerotare Art. XVI), se va expune în următoarea redacție: „Art. XVI. – Dispoziții finale și tranzitorii <i>(1) (1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea cu lit. f) a art. 4 alin.(2¹) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea art.6 alin.(1) lit. h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.1, în partea ce ține de abrogarea art.2 alin.(2) lit.j) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3) Comisia Națională a Pieței Financiare, în termen de 5 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi ”.</i> Totodată, la reformularea redacției Art. dat din proiect, s-a ținut cont și de obiecțiile acceptate la pct. 66 din

			compartimentul <i>Avizare și consultare repetată</i> . De asemenea, Nota de fundamentare a fost completată conform obiecției expuse.
		69	- dispozițiile alin. (2) necesită a fi revăzute, deoarece art. II pct. 4 la care se face referire vizează modificarea art. 37 din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, și nu completarea cu capitolul IV¹. Se acceptă Art. XVI (după renumerotare Art. XVI), se va expune în următoarea redacție: „Art. XVII. – Dispoziții finale și tranzitorii <i>(1) Art. I pct.1, în partea ce ține de completarea cu lit. f) a art. 4 alin.(21) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Finaciare, Art. I pct.2, în partea ce ține de completarea art.6 alin.(1) lit. h) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Finaciare cu o nouă liniuță, Art. IV, precum și Art. VIII pct.1, în partea ce ține de abrogarea art.2 alin.(2) lit.j) din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.</i> <i>(2) Art. XIV pct.3, vor intra în vigoare în termen de 9 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i> <i>(3)Comisia Națională a Pieței Finaciare, în termen de 5 luni din data publicării legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va adopta și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.</i> <i>(4) Până la aducerea în concordanță cu prezenta lege, actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Finaciare se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.”</i> Totodată, la reformularea redacției Art. dat din proiect, s-a ținut cont și de obiecțiile acceptate la pct. 66 din compartimentul <i>Avizare și consultare repetată</i>.

	Centrul de Armonizare a Legislației	70	Lipsă de obiecții și propuneri	
	Centrul Național Anticorupție	71	Proiectul de lege nu conține factori și riscuri de corupție.	
III. Obiecții și propuneri la Nota de fundamentare				
	Ministerul Justiției	72	Cu referire la nota de fundamentare, potrivit compartimentului 2 din aceasta, proiectul de lege derivă din acțiunile prevăzute la pct. 281 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023 (versiune actualizată la 19.08.2024). În acest sens, se constată faptul că referința la pct. 281 este eronată, iar hotărârea citată nu a fost supusă anumitor modificări, astfel încât să fie indicată mențiunea „versiune actualizată la 19.08.2024”. Totodată, se va ține cont că actul normativ citat are termenul de aplicare depășit, fapt ce nu se consideră relevant a face referire la el.	Se acceptă Nota de fundamentare a fost ajustată conform obiecției date.
Sedințe interinstituționale (prin corespondență e-mail la data de 27.05.2025, format fizic la MJ la data de 02.06.2025)				
I. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	1	1. MD ED a examinat opinia autorilor cu referire la obiecția anterioară expusă prin avizul nr. 16/2-1141 din 14.04.2025 aferentă propunerii de completare a art. 2 alin. (1) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor cu enunț suplimentar. Subsecvent, în cazul necesității de concretizare a statutului de garant/fidejursor prin prisma activității desfășurate de către Comisia Națională a Pieței Financiare, MD ED propune transferarea propunerii de completare a art. 2 alin. (1) într-un alineat nou în cadrul aceluiași articol după cum urmează: „Articolul 2. Domeniul de aplicare [...] (10) În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”. Transferarea se impune prin prisma faptului că alin. (1) stabilește cadrul general de protecție a consumatorilor, iar o intervenție asupra textului existent nu este oportună.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 2 se completează cu alineat nou cu următorul cuprins: „(10) În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.
3. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează respectarea”, iar cuvântul ”sesizarea” se substituie cu cuvântul ”cererea”; la alineatul (4), cuvântul „intentează” se substituie cu cuvintele „poate intenta o”.	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	2	2. Suplimentar , MD ED își exprimă îngrijorarea cu privire la modificarea propusă la art. 27 alin. (4) din Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor or, aceasta scade nivelul general de protecție a drepturilor consumatorilor. Practica statelor membre ale UE demonstrează că autoritățile abilitate cu funcții de constatare a clauzelor abuzive intențează în mod obligatoriu acțiuni în instanța de judecată în vederea solicitării constatării nulității acestor clauze.	Se acceptă Amendamentul se va expune în următoarea redacție: „3. Articolul 37: la alineatul (2), cuvintele „efectuează controlul respectării” se substituie cu cuvintele „supraveghează

			Exemple: România – Legea nr. 193 din 6 noiembrie 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori: „Articolul 12 (1) În cazul în care constată utilizarea unor contracte de adeziune care conțin clauze abuzive, organele de control prevăzute la art. 8 vor sesiza tribunalul de la domiciliul sau, după caz, sediul profesionistului, pentru a dispune încetarea utilizării clauzelor abuzive pentru viitor și modificarea contractelor aflate în curs de executare, prin eliminarea clauzelor abuzive.” Bulgaria – Legea privind protecția consumatorilor Traducere „Art. 148. (1) Comisia pentru protecția consumatorilor: 4. sesizează instanța competentă în prezența unor clauze abuzive în contractele cu condiții generale cu o cerere de anulare a acestora în conformitate cu capitolul nouă, secțiunea IV, în cazurile în care măsurile luate în temeiul alineatului (1) sau alineatului (4) nu au avut succes și clauzele din contract pot afecta un număr mare de consumatori sau este posibil ca acestea să fie utilizate de alți comercianți.” În contextul celor expuse, MDDE consideră necesar de a exclude modificarea propusă din proiect.	respectarea”, iar cuvântul „sesizarea” se substituie cu cuvântul „cererea”.”.
Art. XIV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), 9. La articolul 43: alineatul (3): la litera a), cuvintele „valabile în Republica Moldova” se substituie cu textul „eliberate în numele unui birou național al asigurătorilor, în conformitate cu oricare dintre modelele aprobate de către Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde”, valabile pentru Republica Moldova, sau deținerii „Poliției de asigurare obligatorie RCA (internă)” emisă de asigurătorul RCA din Republica Moldova”; litera b) va avea următorul cuprins: „b) deținerii, la ieșirea din țară, de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule	Ministerul Afacerilor Interne (opinie prezentată prin e-mail la data de 28.05.2025)	3	Cu referire la art. XIV. pct. 9 din proiect, ce vizează modificarea art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, la momentul actual comunicăm lipsă de obiecții. Revendicările Ministerului Afacerilor Interne privind revizuirea mecanismului de exercitare a funcției de control asupra deținerii de către proprietarii și/sau utilizatorii de vehicule a asigurării obligatorii RCA, cu care sunt investite instituțiile subordonate ministerului, vor fi promovate printr-un proiect separat. Mecanismul agreat de comun va viza optimizarea și digitalizarea proceselor și exercitarea controlului înafara punctelor de trecere a frontierei de stat, în zona de frontieră. Se propune autorului evaluarea necesității modificării art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022, în contextul inițierii promovării printr-un proiect de lege separat a aspectelor vizate. Pe această cale se sugerează autorului examinarea posibilității excluderii pct. 9 a art. XIV din prezentul proiect.	Se acceptă În contextul Procesului-verbal nr. 1 al ședinței tehnice de lucru privind executarea controlului asupra deținerii asigurărilor obligatorii de răspundere civilă aută, în punctele de trecere a frontiera de stat din data de 05.05.2025 pe platforma MAI, cu participarea BNM, art. XIV. pct. 9 din proiect, ce vizează modificarea art. 43 alin. (3) din Legea nr. 106/2022 se exclude, în contextul promovării aspectelor vizate într-un proiect de lege separat. Totodată, referitor la alte aspecte ce vizează modificarea Legii nr. 106/2022, comunicăm următoarele: 1) Completarea art. 20 alin (1) lit. c) cu un enunț nou ar limita asigurătorii în dreptul de a solicita unele informații din

înmatriculate în Republica Moldova a unuiia din următoarele acte: - <i>certificatul de asigurare „Carte Verde”, emis de asigurătorul RCA din Republica Moldova, care poate fi confirmat prin datele din Sistemul informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA;</i> - <i>documentul internațional de asigurare de răspundere civilă auto, emis sub garanția unui birou național al asigurătorilor din străinătate;</i> - <i>alte documente de asigurare a răspunderii civile auto, valabile pentru țara de circulație.”;</i> <i>alineatul (4) se completează cu textul „, , valabilă la data efectuării inspecției tehnice”.</i>				Sistemul informațional, la care, în mod normal, nu au acces. Mai mult, articolul prenotat nu limitează nici într-un mod forma de prezentare a documentelor/ informațiilor, iar persoana interesată le poate solicita atât pe suport de hârtie, cât și scanate sau în format electronic. Respectiv, propunerea de modificare conform pct. 1 nu se justifică în contextul actual, întrucât obiectivele urmărite sunt deja acoperite de cadrul legal existent. 2) Cu referire la completarea art.18 alin.(1) lit. c), menționăm că o prevedere legală care nu permite asigurătorului să refuze neântemeiat despăgubirea prin procedura de constatare amiabilă deja se regăsește în art. 21 alin. (8) din Legea nr. 106/2022, „Asigurătorul RCA are dreptul să refuze plățirea despăgubirii de asigurare dacă formularul „Constatare amiabilă de accident” este completat în mod ilizibil, este incomplet și conține date contradictorii sau eronate, cu excepția cazului în care asiguratul sau persoana păgubită a contribuit la înlăturarea erorilor.”. Astfel, prin prisma normei enunțate, în cazul în care erorile comise la întocmirea formularului pot fi înlăturate de părți, nulitatea formularului nu poate fi invocată. 3) Cu referire la modificarea art. 22, enunțăm că articolul prenotat nu limitează nici într-un mod forma de prezentare a documentelor/ informațiilor, iar persoana interesată le poate solicita atât pe suport de hârtie, cât și scanate sau în format electronic după caz. Astfel, art. 83 din Codul administrativ statuează expres că „(1¹) Copiile scanate în format electronic de pe documentele oficiale emise pe suport de hârtie și
---	--	--	--	--

				înscrierile în format electronic pe care nu s-a aplicat semnătura electronică se utilizează fără restricții în raporturile cu autoritatea publică și pot fi incluse în dosarul administrativ, în măsura în care actele normative nu impun expres aplicarea semnăturii pe copiile/înscrierile în cauză sau respectarea cerințelor pentru documentul electronic.” Mai mult, potrivit art. 88 alin. (5) din Codului administrativ În cadrul accesului la dosar participanții își pot face notițe sau copii de pe dosar. [...] Copiile de pe dosar în format electronic, precum și exemplarele documentelor electronice și copiile acestora sunt gratuite. 4) Cu referire la art.23, acesta are caracter general și se aplică la o multitudine de situații, nu doar în raport cu instituțiile subordonate ale MAI. Totodată, accesul și procesarea datelor în Sistemului informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA se efectuează conform actelor normative și procedurilor stabilite de BNM. În aceste condiții, asigurătorii pot accesa anumite seturi de date limitate, respectiv, chiar dacă unele informații se regăsesc în sistem, există situații când datele nu pot fi accesate în mod liber și apare necesitatea efectuării unor interpelări suplimentare. Astfel, completarea propusă ar putea limita dreptul asigurătorilor de a solicita anumite informații, la care ei, în regim normal, nu au acces.
--	--	--	--	--

Art. I. – Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 4. Articolul 9: [...] alineatul (1²) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de o entitate supusă controlului, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	4	Nu se susține completarea propusă la art. 9 alin. (1²), potrivit căreia „În cazul procedurilor administrative de control, care vizează mai mult de un participant, termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”. Or, norma citată vine în contradicție cu art. 60 al Codului administrativ nr. 116/2018, care prevede că termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea 3 publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.	Nu se acceptă Practica de supraveghere a CNPF denotă că termenul general maxim al procedurii administrative stabilit de Codul administrativ, nu este suficient reieșind din complexitatea procedurilor administrative de control, în principal din perspectiva procesării volumetrice a materialelor, dar și asigurarea unor termene viabile atât pentru autoritate, cât și pentru participanți de a realiza operațiunile administrative. Astfel, în situațiile în care controlul vizează verificarea activității mai multor participanți, ceea ce presupune examinarea unui volum mare de acte și informații, se propune stabilirea unui termen mai extins, dar care nu va depăși 180 de zile. Complementar, necesită a remarca că nerespectarea termenului legal atrage anularea actului administrativ adoptat la finalizarea procedurii administrative de control. Pe de altă parte complexitatea controalelor desfășurate de CNPF impun termene extinse de examinare. Anularea unui act administrativ pe motive de depășire a termenului (indiferent de caracterul obiectiv al depășirii) are un impact semnificativ asupra consumatorilor, întrucât prejudiciază, în mod direct, interesele consumatorilor, prin îngrădirea dreptului legitim de a pretinde rambursarea sumelor achitate în plus. Inter alia, necesită a fi menționat că termenul mai mare de 90 de zile pentru realizarea controlului se regăsește și în raport cu alte autorități publice. De exemplu, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, la art. 75¹ alin. (11) și alin. (12), prevede un termen de 12 luni și, corespunzător, de 9 luni, ambele termene putând fi prelungite, cu cel mult 3 luni.
--	--	----------	--	--

				Complementar, se atrage atenția că în cadrul lucrărilor ținute pe platforma parlamentară aferent modificării Codului administrativ, propunerea de includere a unui termen special pentru procedurile administrative de control desfășurate de CNPF a fost respinsă pe motivul oportunității includerii acesteia în legea cadru (Legea nr. 192/1998). Respectiva abordare a fost agreată de către reprezentanții Ministerului Justiției (Secretat de stat). Totodată, aspectul dat (termenul de efectuare a procedurii administrative de control) a fost agreat cu reprezentanții MJ în cadrul ședinței din 02.06.2025 (conform procesului verbal anexat).
4. Articolul 9: [...] se completează cu alineatele (1⁴) – (1⁸) cu următorul cuprins: „(1⁴) Cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actul normativ al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile alin.(12), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (1⁵) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (1⁶) Prin derogare de la art.26 alin. (4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către CNPF se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă..	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	5	Completarea art. 9 al Legii nr. 192/1998 cu alin. (1⁴)–(1⁸) necesită a fi analizată suplimentar, ținând cont că normele propuse nu țin de obiectul de reglementare a articolului citat, care prevede în mod special drepturile Comisiei Naționale a Pieței Financiare. În alta ordine de ide, pentru a exista o corelare între reglementari propun ca acestea sa fie incluse într-un articol distinct 8¹, iar articolul va începe cu textul „(1) În sensul art. 8 lit. j¹), cumparatura de control se efectueaza.....în continuare dupa text.	Se acceptă Corespunzător propunerii formulate, art. I se completează cu pct. 4, cu următorul cuprins: „4. Se completează cu articolul 8¹ cu următorul cuprins: „Art.8¹. – (1) În sensul art. 8 lit.f¹), cumpărătura de control se efectuează în conformitate cu actul normativ al autorității de supraveghere, adoptat în condițiile art. 9 alin. (1²), din contul mijloacelor destinate acestui scop, prevăzute în bugetul Comisiei Naționale. (2) Mijloacele bănești, utilizate în cadrul operațiunilor realizate de angajații Comisiei Naționale, care au efectuat cumpărătura de control, sunt restituite integral Comisiei Naționale, fără reținerea unor costuri. (3) Prin derogare de la art.26 alin.(4) din Legea nr.105/2003 privind protecția consumatorului, bunurile materiale se restituie entității supuse controlului. (4) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma

(1⁸) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.				<i>inițială debursată (în cazul liniei de credit). Restituirea sumelor de către Comisia Națională se realizează într-un termen restrâns, care nu va depăși 2 zile lucrătoare de la data efectuării cumpărăturii de control. Se exceptează de la cumpărătura de control contractele de credit garantate cu ipotecă..</i> <i>(5) Drept probe ale faptelor care au avut loc în timpul efectuării cumpărăturii de control pot servi înregistrările audio, foto și video, realizate de către angajații Comisiei Naționale și/sau, după caz, explicația reprezentantului entității supuse controlului.”.</i>
4. Articolul 9: [...] 5. Se completează cu articolul 9¹ cu următorul cuprins: „Art.9¹. – (1) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat. (2) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale. (3) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(21), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens. (4) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin.(3) se consideră refuz tacit. (5) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	6	Nu se integreaza armonios între reglementările existente. Eventual se va analiza posibilitatea expunerii dispozițiilor date în articolul 82, iar articolul va începe cu textul „(1) În sensul art. 8 lit. q¹...” însă cu o reformulare corespunzătoare, astfel încât să se puna accent initial pe reglementările ce vizează examinarea de către Comisia Națională a petitiilor consumatorului care nu sunt de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2¹) și apoi celelalte reglementări. În acest sens eventual alin. (6) va fi alin. (1).	Se acceptă Corespunzător propunerii formulate, pct. 5 se va expune în următoarea redacție: „5. Se completează cu articolul 8² cu următorul cuprins: „Art.8². – (1) În sensul art. 8 lit. q¹), Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ. (2) În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (4). (3) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (4), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art. 4 alin. (2¹), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. Petiția expediată se soluționează în conformitate cu modul stabilit la alin. (5)-(8). (4) Consumatorul depune o reclamație, inițial, în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), dacă consideră că acesta nu a respectat Legea nr.105/2003

subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. În cazul depunerii unei petiții în adresa Comisiei Naționale, consumatorul trebuie să anexeze la petiție dovada respectării cerinței stabilite la alin. (1). (6) Comisia Națională, în limita competențelor, examinează petițiile conform procedurii și în termenele stabilite de Codul administrativ. (7) În cazul petiției depuse cu nerespectarea cerinței stabilite la alin. (1), Comisia Națională expediază originalul petiției în adresa subiectului prevăzut la art.4 alin.(2¹), vizat în aceasta, cu informarea petiționarului despre acest fapt. (8) Subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) urmează să soluționeze petiția (reclamația) în termenul stabilit la alin.(3) și să remită răspunsul la adresa indicată de consumator (petiționar). (9) Dacă consumatorul nu este de acord cu rezultatul examinării petiției (reclamației) de către subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹), acesta este în drept să depună o nouă petiție la Comisia Națională sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată. (10) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele pagubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. (11) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.				<i>privind protecția consumatorilor, normele speciale ce reglementează serviciul financiar prestat sau obligațiile asumate în temeiul contractului încheiat.</i> <i>(5) Cerințele cu privire la modul de administrare a reclamațiilor și de raportare a acestora se stabilesc prin actul normativ al Comisiei Naționale.</i> <i>(6) Termenul de soluționare a reclamațiilor este de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2¹), dacă norma specială nu stabilește un termen special în acest sens.</i> <i>(7) În cazul refuzului de a soluționa reclamația, subiectul prevăzut la art.4 alin.(2¹) prezintă consumatorului refuzul în scris. Neprezentarea răspunsului în termenul stabilit la alin. (6) se consideră refuz tacit.</i> <i>(8) În cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării reclamației de către subiectul prevăzut la art. 4 alin. (2¹), consumatorul este în drept să depună o petiție în adresa Comisiei Naționale sau să se adreseze, conform procedurii civile, în instanța de judecată.</i> <i>(9) Prezentul articol se aplică corespunzător reclamațiilor depuse de către consumatorii de servicii de asigurare facultativă, de către asigurați și de către persoanele pagubite, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, în cazul serviciilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule.</i> <i>(10) Prezentul articol nu se aplică cererilor înaintate către asigurator pentru care legea specială prevede termene distincte de soluționare.”.</i>
---	--	--	--	--

Art. II. – Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 122-124, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Articolul 2 alineatul (1) se completează cu un enunț cu următorul cuprins: „În cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului), dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor.”.	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	7	Se recomandă a fi prevazut ca alineat distinct, cu formularea „<i>În măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor, prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului).</i>”	Se acceptă Corespunzător recomandării înaintate, cât și propunerii parvenite de la MDED (a se vedea pct. 1 din compartimentul Sedința interinstituțională prin corespondență), pct. 1 se va expune în următoarea redacție: „1. Articolul 2 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins: „(10) <i>În măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejursor, prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în cazul în care profesionistul (creditorul) înaintează pretențiile garantului (fidejursorului).</i>”
Art. V. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...] 2. Articolul 293²: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 60 la 120” se substituie cu textul „de la 100 la 200”;		8	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	Se acceptă Urmare a ședinței interinstituționale dintre Ministerul Justiției, CNPF și Ministerul Finanțelor din 02.06.2025 s-a convenit revizuirea amendamentelor la Codul contravențional, în vederea uniformizării subiecților răspunderii, implicit prin completarea cu prevederi ce țin de aplicarea răspunderii contravenționale și în raport cu persoanele cu funcție de răspundere (aspecte reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege). Complementar, corespunzător ultimelor obiecții prezentate de MJ (opinie prezentată prin e-mail la 04.06.2025) pe marginea proiectului revizuit, au fost ajustate limitele de jos și de sus a unor amenzi, în vederea evitării diferenței prea mari dintre plafoanele pedepsei. Astfel, pct. 2 se va expune în următoarea redacție: „2. Articolul 293²: la alineatul (4), textul „prevăzute de legislația cu privire la serviciile de plată” se substituie cu textul „în relațiile cu

				consumatorii, prevăzute la art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7) și art.45-48 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică”, iar textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.” se substituie cu textul „de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”
2. Articolul 293 ² : [...] alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52 ¹ alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5). Art.52 ² alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52 ³ alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52 ⁴ alin.(3)-(5), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin. (1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60 ¹ , art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63 ¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(4), (71)-(11), art.701 alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2) și (3) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	9	Se vor revizui articolele la care se face referire, ținând cont că nu toate reglementările din aceste articole prevăd anumite obligații/competențe pentru prestatorii de servicii de plată, astfel încât să li se stabilească pentru încălcarea acestora anumite sancțiuni (a se vedea, de ex., art. 52 ² alin. (1), 52 ³ alin. (1), ș.a.). Observațiile formulate sunt valabile și pentru dispozițiile art. VI pct. 3, care prevăd modificări la art. 93 al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Totodată, se va asigura corelarea între modificările propuse la art. 293 ² din Codul contravențional, cu cele din art. 93 al Legii nr. 114/2012.	Nu se acceptă Art. 52 ² alin. (1) și 52 ³ alin. (1) stabilesc anumite drepturi ale plătitorilor. Respectiv, dacă plătitorul care are un cont de plăți accesibil online, nu poate utiliza serviciile corespunzătoare, atunci acestuia îi sunt îngădite drepturile expres stabilite prin lege, profesionistul fiind culpabil de acest fapt. Totodată, având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 2 alineatul (5) se va expune în următoarea <i>redacție</i> : „alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Încălcarea de către prestatorii de servicii de plată prevăzuți la art.5 alin.(1) lit.a)-d) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică a art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.52 ¹ alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) lit.a), alin.(3)-(5), art.52 ²

				alin.(1), alin.(3) lit.a)-c) și e)-h), alin.(4) lit.c) și alin.(5), art.52 ³ alin.(1), alin.(2) lit.a) și b), lit.d)-f), alin.(3) lit.b) și alin.(4), art.52 ⁴ alin.(3)-(5), art.53 alin.(3)-(5) și (7), art.55 alin.(1), art.56 alin. (1), (2) și (3), art.59 alin.(1), (4), (6)-(8), art.60 ¹ , art.61 alin.(1)-(3), art.62 alin.(3)-(5), art.63 alin.(1), (3) și (4), art.63 ¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67 alin.(1), (2) și (3), art.69 alin.(2) și(2 ¹), art.70 alin.(2)-(4), (7 ¹)-(11), art.70 ¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2) și (3) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, în relațiile cu consumatorii, se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.
3. Articolul 304 ³ : în denumirea articolului cuvântul „nebanară” se exclude; la alineatul (1): după cuvântul „nebanară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2 ¹)-(2 ²) și alin. (2 ⁴) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,”; textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”. se completează cu alineatele (1 ¹) și (1 ²) cu următorul cuprins: „(1 ¹) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare într-	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	10	se recomandă excluderea acestuia din proiectul de lege respectiv, ținând cont că propuneri asemănătoare la art. 304 ³ au fost prezentate Ministerului Justiției de către Comisia Națională a Pieței Financiare prin scrisoarea nr. 06-4/1254 din 11 aprilie 2024, care au fost introduse în proiectul de lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (număr unic 813/MJ/2024). Totodată, în proiectul de lege citat este inclusă și norma care prevede abrogarea art. 310 ³ din Codul contravențional, fapt pentru care se propune de asemenea, excluderea pct. 7 al art. V	Nu se acceptă Urmare a ședinței interinstituționale dintre Ministerul Justiției, CNPF și Ministerul Finanțelor din 02.06.2025 s-a convenit menținerea amendamentelor respective în proiectul curent, reieșind din importanța adoptării concomitente a legii-cadru, dar și a normelor sancționatorii (aspecte reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege). Totodată, având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 3 se va expune în următoarea redacție: „3. Articolul 304 ³ : în denumirea articolului cuvântul „nebanară” se exclude;

exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere. (1²) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”.				<i>la alineatul (1): după cuvântul „nebancară” se completează cu textul „și subiecții raporturilor ce țin de controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor prevăzuți la art. 4 alin. (2¹)-(2²) și alin. (2⁴) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare,”;</i> <i>textul „de la 48 la 150 de unități convenționale” se substituie cu textul „de la 50 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.</i> <i>se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) Prezentarea tardivă și/sau incompletă de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (1²) Neprezentarea sau prezentarea eronată de către subiecții prevăzuți la alin. (1) către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și a documentelor necesare întru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control, se sancționează cu amendă de la 200 la 450 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 450 la 750 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.</i>
---	--	--	--	---

4. Se completează cu articolul 304⁵ cu următorul cuprins: „Articolul 304⁵. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare <i>Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art.9¹ alin.(2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, se sancționează cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.</i>	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	11	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	Se acceptă Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 4 se va expune în următoarea redacție: „4. Se completează cu articolul 304⁵ cu următorul cuprins: „Articolul 304⁵. Nerespectarea cadrului normativ privind reclamațiile consumatorilor de servicii financiare <i>Nerespectarea de către subiecții raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul efectuat de Comisia Națională a Pieței Financiare în domeniul protecției drepturilor consumatorilor a obligațiilor stabilite prin actul normativ, prevăzut la art.8² alin.(5) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.</i>
5. Articolul 305 va avea următorul cuprins: „Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor (1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancționează cu amendă de la 200 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	12	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și	Se acceptă Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 5 se va expune în următoarea redacție:

(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de asigurare, conform art. 89¹ din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.			în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	„5. <i>Articolul 305 va avea următorul cuprins:</i> „Articolul 305. Încălcarea regulilor de activitate în domeniul asigurărilor <i>(1) Nerespectarea de către asigurător a cerințelor legale referitoare la documentele ce se includ obligatoriu în dosarul de daune, potrivit Legii nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(2) Refuzul asigurătorului de a deschide dosarul de daune, se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 150 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(3) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către asigurător a obligațiilor referitoare la constatarea pagubelor și/sau stabilirea și plata despăgubirilor și/sau a indemnizațiilor de asigurare, precum și încălcarea termenelor stabilite pentru aceste proceduri, inclusiv prin tergiversarea nemotivată a achitării despăgubirii și/sau a indemnizațiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.</i> <i>(4) Nerespectarea de către asigurător și intermediarul în asigurări a normelor legale referitor la furnizarea informațiilor privind produsul de</i>
---	--	--	---	---

				asigurare, conform art. 89^l din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice. (5) Încheierea de către asigurător sau intermediarul în asigurări a contractelor de asigurare, cu încălcarea normelor legale și/sau cu încălcarea prevederilor condițiilor de asigurare, se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.
8. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”; la alineatul (4): la litera a), cuvintele „sau a informației precontractuale” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”;	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	13	Referitor la propunerile privind majorarea sancțiunilor, menționăm că acestea nu pot fi acceptate în contextul proiectului de lege, întrucât acesta nu vizează reglementarea regimului sancționator. Stabilirea și modificarea cuantumului sancțiunilor contravenționale reprezintă un exercițiu legislativ complex, care presupune o abordare echilibrată și fundamentată, luând în considerare un ansamblu de factori esențiali, printre care: gradul de pericol social al faptei, realitățile sociale și economice, caracterul efectiv, proporțional și disuasiv al sancțiunii, eficiența măsurii sancționatorii în asigurarea conformității comportamentului cetățenilor cu normele legale. O eventuală modificare a regimului sancționator trebuie să rezulte dintr-o analiză sistemică, în ansamblu și unitară. Prin urmare, pentru a evita o intervenție legislativă fragmentară și lipsită de coerență, și în lipsa unei evaluări ample și multidimensionale, propunerile de majorare a sancțiunilor vor fi reținute pentru o eventuală examinare în cadrul unui proiect de lege separat, ce va avea drept obiectiv exclusiv reglementarea regimului sancționator. Observația este valabilă pentru toate modificările din proiectul de lege respectiv ce vizează majorarea sancțiunilor prevăzute în Codul contravențional;	Se acceptă Având în vedere obiecția expusă de Ministerul Justiției (a se vedea pct. 8 din prezentul compartiment), cât și concluziile reflectate în Procesul-verbal al ședinței interinstituționale privind depășirea divergențelor pe marginea proiectului de lege din 02.06.2025, a fost modificat cuantumul amenzii. Astfel, pct. 8 se va expune în următoarea redacție: „8. Articolul 344: la alineatul (3) litera d), textul „de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice” se substituie cu textul „de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice”;

se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 450 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.				la alineatul (4): la litera a), cuvintele „sau a informației precontractuale” se exclude; litera b) va avea următorul cuprins: „b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art. 5 și 6 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art. 10 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) încasarea compensațiilor pentru rambursarea anticipată, cu încălcarea art. 20 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale, aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 200 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.
Art. VI. – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193 – 197, art. 661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	14	Completarea propusă urmează a fi revizuită prin prisma alin. (1) al aceluiași articol, care prevede că autorități publice responsabile de supravegherea respectării prezentei legi și a actelor normative emise în vederea executării legii sunt Banca Națională și	Se acceptă parțial Pct. 3 se va expune în următoarea redacție: „3. Articolul 93 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

[...] 3. Articolul 93 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Comisia Națională a Pieței Financiare verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4) și (5), art.52¹-52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 601, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(6), (71)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d), în relațiile cu consumatorii.”.			Ministerul Finanțelor. Prin urmare, se va revedea completarea art. 93 alin. (1) cu referinta la Comisia Națională a Pietei Financiare.	„(5) Supravegherea în domeniul protecției drepturilor consumatorilor ține de competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare, care verifică respectarea prevederilor art.2 alin.(2) pct.15), art.35 alin.(1)-(4) și (6), art.36-40, art.42, art.43, art.44 alin.(1), (2)-(7), art.45-48, art.50 alin.(1)-(5) și (7), art.51, art.52 alin.(4) și (5), art.52¹-52⁴, art.53 alin.(3)-(7), art.55, art.56 alin.(1)-(5) și (7), art.57, art.58 alin.(1), (2), (4) și (5), art.59 alin.(1), (2), (4)-(8), art.60, 601, art.61 alin.(1)-(4), art.62 alin.(3)-(5), art.63, art.63¹ alin.(3), art.64, art.65, art.66 alin.(1), art.67, art.69 alin.(2) și(21), art.70 alin.(2)-(6), (71)-(11), art.70¹ alin.(1), art.77 alin.(4), (6) și (7) și art.104 alin.(2), (3) și (4), de către prestatorii de servicii de plată, indicați la art.5 alin.(1) lit.a) – d).”.
Art. XIV. – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), [...] 4. La articolul 22: [...] la alineatul (6): după cuvintele „utilizatorului de vehicul” se completează cu cuvintele „responsabil de producerea accidentului”; la enunțul al doilea, cuvintele „persoana păgubită” se excludsubstituie cu cuvintele „părțile implicate în accident”, iar cuvântul „acesteia” se substituie cu cuvântul „acestora”; [...]	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	15	Se propune ca cuvintele „<i>persoana păgubită</i>” să se substituie cu cuvintele „<i>părțile implicate în accident</i>”.	Nu se acceptă În primul enunț din alin. (6) sunt enumerate mai multe părți care participă la perfectarea procesului-verbal de constatare a pagubelor, care nu se limitează la persoana păgubită și părțile implicate în accident. În acest sens, se va menține amendamentul în redacția propusă, pentru a acorda dreptul de a obiecta tuturor părților care semnează procesul-verbal de constatare a pagubelor.
7. La articolul 26, alineatul (4): în partea introductivă, cuvântul „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”; la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului	Ministerul Justiției (opinie prezentată prin e-mail la data de 30.05.2025)	16	În scopul includerii unei asemenea modificari se va revedea si art. 26 alin. (5), unde la fel se face referire la succesorii.	Se acceptă Pct. 7 se va reda în următoarea redacție: „7. La articolul 26: alineatul (4): în partea introductivă, cuvintele „succesorii acesteia” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită”;

acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”.				<i>la litera a), cuvintele „și care aveau dreptul la pensie de întreținere din partea acestuia” se substituie cu textul „sau care, la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere în condițiile art.2031 alin.(1) și (2) din Codul civil”;</i> <i>alineatul 5, cuvintele „succesorii acesteia pot” se substituie cu cuvintele „persoana îndreptățită poate”. ”.</i>
	17	Cuvintele „ <i>dreptul la întreținere</i> ” se vor substitui cu cuvintele „ <i>dreptul la despăgubire pentru pierderea întreținătorului</i> ”, astfel cum este prevăzut la art. 2031 alin. (1) și (2) din Codul civil.		Nu se acceptă Modificarea art. 26 alin. (4) lit. a) urmează a fi raportată la prevederile art. 2031 alin (1) lit. a) din Codul Civil, care utilizează noțiunea „care la data decesului acestuia, aveau dreptul la întreținere”. De altfel, prin prisma art. 26 alin. (4), dreptul la despăgubire apare după decesul persoanei păgubite. Corespunzător, atâta timp cât e în viață, dreptul la despăgubire o are persoana păgubită.